

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Rozbory Chráněné krajinné oblasti Poodří

k 31. 3. 2013

Obsah	strana
1. Identifikační údaje	5
1.1. Výnos	5
1.2. Mezinárodní význam	5
2. Charakteristika území.....	6
2.1. Geologie a geomorfologie	6
2.2. Hydrologie	8
2.3. Klimatologie.....	8
2.4. Pedologie	9
2.5. Flora	10
2.6. Fauna	11
2.7. Vývoj osídlení.....	12
3. Ochrana přírody a krajiny	14
3.1. Předmět ochrany CHKO	14
3.2. Zonace CHKO.....	14
3.3. Maloplošná zvláště chráněná území	15
3.4. Soustava Natura 2000	18
3.4.1. Ptačí oblast	18
3.4.2. Evropsky významné lokality	19
3.5. Památné stromy.....	22
3.6. Rostlinná společenstva	23
3.7. Významné druhy rostlin	31
3.8. Významné druhy živočichů	37
3.9. Invazní a expanzivní druhy	54
3.9.1. Invazní a expanzivní druhy rostlin	54
3.9.2. Invazní a nepůvodní druhy živočichů:	59
3.10. Neživá příroda.....	60
3.11. Územní systémy ekologické stability (ÚSES)	61
3.12. Krajinový ráz	62
3.13. Monitoring a výzkum	65
3.14. Práce s veřejností	67
4. Lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny.....	70
4.1. Lesní hospodářství.....	70
4.1.1. Vlastnictví lesů.....	71
4.1.2. Členění lesů podle PLO a kategorií lesa	71
4.1.3. Zastoupení SLT v CHKO	72
4.1.4. Druhová a věková struktura lesů	73
4.1.5. Genové zdroje lesních dřevin	74
4.1.6. Zdravotní stav lesních porostů	75
4.1.7. Stav lesnické plánovací dokumentace.....	76
4.1.8. Dosavadní a aktuální způsob hospodaření	77
4.2. Zemědělství.....	83
4.2.1. Současné zaměření zemědělství	83
4.2.2. Tradiční i netradiční formy hospodaření	84
4.2.3. Přehled subjektů hospodařících v CHKO Poodří a struktura kategorií využití ZPF s uvedením rozlohy v CHKO Poodří.....	85
4.2.4. Zemědělství a předmět ochrany přírody a krajiny v CHKO Poodří	86
4.2.5. Agroenvironmentální programy v CHKO Poodří	87
4.2.6. Komplexní pozemkové úpravy	89
4.3. Myslivost	89
4.4. Rybníkářství a sportovní rybářství	92
4.4.1. Rybníkářství.....	92
4.4.2. Sportovní rybářství.....	94
4.5. Vodní hospodářství	97
4.6. Výstavba	101
4.7. Doprava a inženýrské sítě	104
4.7.1. Doprava	104
4.7.2. Inženýrské sítě.....	106
4.8. Průmysl	107
4.9. Zacházení s odpady a staré zátěže	108

4.11. Těžba nerostných surovin	110
4.12. Rekreace a turistika.....	112
5. Vyhodnocení minulého plánu péče.....	118
6. Seznam zkratk.....	120
7. Použitá literatura.....	122

7. Přílohy

7.1. Textové přílohy

- č. 1 Nařízení vlády č. 51/2017 Sb., o zřízení CHKO Poodří
- č. 2 Přehled katastrálních území CHKO Poodří
- č. 3 Podrobná specifikace evropsky významných lokalit
- č. 4 Přehled průzkumů a výzkumů v CHKO Poodří
- č. 5 Model přirozené druhové skladby lesních porostů
- č. 6 Výčet nemovitých kulturních památek

7.2. Mapové přílohy

- č.1. Přehledová mapa
- č.2. Zonace CHKO
- č.3. MZCHÚ a památné stromy
- č.4. NATURA 2000
- č.5. ÚSES
- č.6. Vlastnictví lesa
- č.7. Kategorie lesa, genové základny
- č.8. Hranice honiteb, intenzivní chovy
- č.9. Krajinný ráz

1. Identifikační údaje

1.1. Výnos

Původní vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky č. 155/1991 Sb., o zřízení Chráněné krajinné oblasti Poodří, neodpovídala současným požadavkům ochrany přírody a krajiny zejména v definici bližších ochranných podmínek a způsobu zakotvení zonace CHKO, ale i v definici předmětu a cíle ochrany, a bylo třeba ji nahradit novým nařízením vlády. Znění nového zřizovacího předpisu viz příloha č. 1 rozborové části.

CHKO Poodří se nachází na území Moravskoslezského kraje, zasahuje do území obcí s rozšířenou působností Bílovec, Nový Jičín, Odry, Ostrava, Příbor, a zahrnuje katastrální území uvedená v příloze č. 2.

Předmět ochrany byl definován následovně:

- harmonicky utvářená krajina nivy řeky Odry s významným podílem přírodě blízkých ekosystémů, se značným zastoupením dřevin rostoucích mimo les a řadou kulturně-historických památek,
- přirozeně meandrující tok řeky Odry včetně jejích přítoků,
- niva řeky Odry a nivy jejích přítoků se zachovaným režimem přirozených povrchových rozlivů, stará ramena vodních toků, trvalé a periodické tůňe,
- přírodě blízká nebo přirozená lesní, luční, vodní a mokřadní společenstva a na ně vázané vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů,
- rybníky s druhově pestrou florou a faunou, s funkcí významné tahové zastávky vodních ptáků,
- předměty ochrany Evropsky významné lokality Poodří (dále jen "EVL Poodří") vymezené přílohou č. 793 k nařízení vlády č. 132/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.

Obecným cílem ochrany přírody a krajiny v CHKO je dle zřizovacího předpisu zachování a zlepšování hodnot a přírodních funkcí krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření harmonického životního prostředí. Přitom k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření, včetně toků, vodních ploch a jejich vodního režimu, rozvržení a využití lesů a zemědělské půdy, volně žijící živočichové, planě rostoucí rostliny a jejich přirozená a přírodě blízká společenstva a rozmístění a urbanistická struktura obcí a kulturně-historické památky lidového rázu.

1.2. Mezinárodní význam

V roce 1993 byla CHKO Poodří vymezena jako mokřad mezinárodního významu v rámci celosvětové konvence „Úmluva o mokřadech, majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva“ (Ramsarská konvence). V roce 2005 bylo CHKO Poodří zařazeno na „Seznam ohrožených mokřadů“ a to z důvodu ohroženosti případnou výstavbou průplavu Dunaj – Odra – Labe.

V rámci vytváření soustavy Natura 2000 byla nařízením vlády č. 25/2005 Sb. zřízena ptačí oblast (PO) Poodří.

Dále byla nařízením vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví seznam evropsky významných lokalit, vymezena Evropsky významná lokalita Poodří (příloha č. 793 nařízení vlády č. 132/2005 Sb.) a Evropsky významná lokalita Cihelna Kunín (příloha č. 767 nařízení vlády č. 132/2005 Sb.). Evropsky významná lokalita Poodří (cca 5235 ha) zahrnuje z CHKO Poodří pouze nejcennější jádrová území. Evropsky významná lokalita Cihelna Kunín (cca 27 ha) leží celá uvnitř CHKO – viz kap. 3.4.2.

CHKO Poodří je současně zařazeno do seznamu evropských významných ptačích území (IBA) v rámci projektu zaštitěného ICBP (International Council for Bird Preservation), dnes BirdLife International.

V roce 2005 byla EVL Poodří v rámci celoevropského projektu identifikace a výběru botanicky významných území zařazena do seznamu botanicky významných území IPA (Important Plant Area).

2. Charakteristika území

2.1. Geologie a geomorfologie

Geologie

Území CHKO Poodří leží na rozhraní dvou geologických celků – Českého masivu a Západních Karpat. Horniny Českého masivu jsou známy pouze z hlubokých vrtů. Bází tvoří plagioklasové pararuly spodnoproterozoického stáří. Na ně nasedají paleozoické uloženiny, jež jsou zastoupeny devonskými a karbonskými sedimenty variské předhlubně (devonská bazální klastika, karbonátový vývoj devonu a spodního karbonu, flyš slezského kulmu a v severovýchodní části vrstvy ostravského souvrství produktivního karbonu). Tyto komplexy jsou zcela překryty mořskými sedimenty tzv. miocénní karpatské předhlubně. V mořské pánvi zde sedimentovaly vápnité jíly, slíny a písky spodního badenu. Koncem terciéru moře ustoupilo a zdejší území pak již bylo až do současnosti souší. V CHKO tyto sedimenty nevycházejí nikde na povrch, neboť jsou zcela překryty kvarténními sedimenty různých litologických typů.

Z příkrovových jednotek Karpat zde byly ověřeny horniny těšínského příkrovu slezské jednotky v godulském vývoji (těšínsko-hradištské souvrství – pískovce, jílovce – a veřovické vrstvy – jílovce) a dále horniny podslezské jednotky (vrstvy frýdecké – jíly, jílovce), které zde mají větší zastoupení.

Poodří je výjimečné tím, že sem v pleistocénu dvakrát zasáhl ze severu kontinentální ledovec. Dle dosavadních výzkumů se tak stalo ve starším, elsterském a mladším, sálském zalednění. Ovšem objevují se také názory, že sálský ledovec do Moravské brány vůbec nezasáhl. Při ledovcových transgresích a regresích se střídaly doby ledové (glaciály) s teplejšími a vlhčími obdobími meziledovými (interglaciály). V tocích vytékajících z ledovcového čela se ukládaly glaciáluální (ledovcovo-říční) písčité a štěrkovité sedimenty. V jezerních pánvích před ledovcovým čelem se ukládaly tzv. glaciakustrinní (ledovcovo-jezerní) písčité a jílovité sedimenty. Největších mocností dosahují glaciakustrinní písky a jíly elsterského zalednění, a to v přehloubených subglaciálních depresích, které jsou zachovány převážně pod nivami současných toků. V CHKO Poodří byly zjištěny v území mezi Petřvaldíkem a Košatkou nad Odrou, kde vyplňují přes 30 m hlubokou depresi. V sedimentech pevninského zalednění nacházíme často eratické horniny, které k nám byly transportovány z velkých vzdáleností, a to až ze Skandinávie. Tvoří je načervenalé severské žuly, žuly rapakivi, žuloruly, kvarcity, porfyrické a biotitické ruly, porfyry, pískovce aj. Ojedinele tyto horniny dosahují i velikosti kolem 1 m, někdy i více. Jsou to tzv. bludné balvany. Podle původu lze souvky dělit na nordické (ze Skandinávie), blízké (z polského Horního a Dolního Slezska) a lokální (z našeho území). V interglaciálním období se ukládaly fluviální písčité, které tvoří bázi morfologicky výrazné pravobřežní terasy.

Ve svrchním pleistocénu (würmu) překryly krajinu sprašové pokryvy, z nichž v důsledku silného výluhu a půdotvorného procesu vývojem vznikly dnešní žlutohnědé sprašové hlíny, které nyní kryjí povrch na terasách mimo vlastní údolní nivu. Sprašové pokryvy dosahují mocnosti 3–5 m. V některých místech jsou ovšem poměrně značné. Kolem 8–10 m jsou uváděny na lokalitě Suchdol nad Odrou a Kunín a až 15 m z okolí Studénky. V oderské nivě byly mohutnou říční erozí sprašové hlíny spolu se sedimenty sálského zalednění odneseny a celé údolí bylo ve svrchním pleistocénu zašterkováno. Na povrch těchto štěrků a štěrkopísků byly uloženy mladoholocénní povodňové hlíny o mocnosti do 5 m a ty nyní tvoří povrch dnešní nivy. Mezi nimi se místy vyskytují polohy slatin a slatiných zemín. Kolem pramenů vytékajících z vápnitých hornin se místy sráží pěnovec.

Hydrogeologie

Z hydrogeologického hlediska je možno území CHKO Poodří rozčlenit na dva odlišné celky: nivu řeky Odry a hlavní terasu Odry a jejích přítoků. Jejich režim je určován především geologickou stavbou a morfologií území.

V oderské nivě dochází za vyšších vodních stavů k infiltraci z řeky do dobře propustných štěrkopísků údolní terasy. Zvyšuje se tak napjatost hladiny podzemní vody, výrazně ovlivňovaná nadložními méně propustnými povodňovými hlínami. Pozvolna dochází k nasycování půdního profilu a v místech terénních depresí či snížené mocnosti hlín vystupuje podzemní voda až na povrch. Dochází tak k obohacování nivy vodou v pásu širokém až několik set metrů od řeky. V období sucha údolní terasa dotuje zpětně skrytým příronem vodní toky a mírně tím nadlepšuje jejich průtoky. Podzemní vody údolní terasy nejsou nikde jímány k hromadnému zásobování obyvatel pitnou vodou. Sledování kvality podzemních vod provádí ČHMÚ – pobočka Ostrava-Poruba pravidelně dvakrát do roka (jaro–podzim) na vybraných vrtech základní pozorovací sítě podzemních vod na lokalitách Bernartice nad Odrou a Ostrava-Výškovice. Podzemní vody lze v celém území CHKO Poodří charakterizovat jako vody prosté CaHCO_3 , s celkovou mineralizací od 200 do 400 mg/l. Režim podzemních vod je dlouhodobě sledován sítí sond ČHMÚ v Ostravě-Porubě v hydrogeologických

profilech a v četných vrtech základní pozorovací sítě podzemních vod. Zásoby kvalitních vod jsou také vázány na písky halštrovského zalednění v tzv. subglaciálních korytech, např. v Polanském lese, v prostoru mezi Petřvaldíkem, Košátkou a soutokem Odry s Lubinou a Ondřejnicí a v okolí Hladkých Životic.

Kromě prostých vod se zde nacházejí i vody minerální, jež jsou čerpány v Polance nad Odrou a využívány v lázních Klimkovice k léčbě pohybového a oběhového aparátu. Kolektorem chloridových metamorfovaných marinních vod s vysokými obsahy jodidů a bromidů jsou badenská bazální klastika. Lokalitou menšího významu je výskyt uhličitých vod v Jeseníku nad Odrou. Jsou známy již od 18. století, v tomto století byly pod obchodním názvem Jesenická kyselka dodávány do širokého okolí. Hydrogeologická pozice není přesně známa, předpokládá se vztah ke kulmským sedimentům či badenské výplni karpatské předhlubně. Čerpání bylo prováděno z pramenů – vrtů Hedva, Zita a Herma.

Hydrogeologicky relativně nepropustné podloží hlavní terasy tvoří okraj podslezské a slezské jednotky či neogenní sedimenty. Na ně sedimentovaly výrazně propustné fluviální štěrky a štěrkopísky, které jsou hlavním nositelem zvodnění celé terasy. Z převážné části jsou kryty glaciakustrinními písky a jíly sálského zalednění. Povrch tvoří málo propustné sprašové hlíny. Dotace do štěrků se děje převážně z atmosférických srážek. Štěrky jsou následně odvodňovány množstvím pramenů vyvěrajících u paty terasového svahu, což je patrné zejména na pravém břehu pod strmým svahem hlavní terasy Odry od Bernartic nad Odrou k Hukovicím a Bartošovicím až po Petřvaldík. Vydatnosti pramenů dosahují maximálně 2 l/s a jsou ovlivňovány rozsáhlými podpovrchovými melioracemi, místně inženýrskými sítěmi a jímáním.

ČHMÚ v Ostravě Porubě sleduje jeden z nejvydatnějších pramenů – „Kotelec“ v katastrálním území Albrechticky s průměrnou roční vydatností 1,02–1,65 l/s a teplotou 8,5–9,1 °C.

Na území CHKO Poodří byla vymezena jímací území a ochranná pásma vodních zdrojů:

Vražné – jímací vrty HV 301 – HV 307.

Bernartice-Hůrka – 2 jímací vrty, využíván je vrt HV 1101, vzdálený cca 350 SZ od pískovny. Je čerpáno cca 10 l/s.

Bernartice-Bařiny – 14 pramenních zářezů s jednou centrální jímkou s nadstavbou.

Košátka nad Odrou – 2 jímací vrty V-1, V-1A (studny) průměru 3,0 m, hloubky 11,0 m, předpokládaná vydatnost 16,7 l/s.

Geomorfologie

Z geomorfologického hlediska spadá území CHKO Poodří do celku Moravské brány, podcelku Oderská brána, která se zde člení na okrsky Oderskou nivu, Bartošovickou pahorkatinu a Klimkovickou pahorkatinu.

Oderská niva má charakter roviny o maximální nadmořské výšce 271 m n. m. (most přes Odru na silnici Vražné – Mankovice) a minimální nadmořské výšce 212 m n. m. (Odra pod mostem na Polanské spojnici). Šířka říční nivy se pohybuje mezi 1,5 – 3,0 km, směr údolí je od Oder k Jeseníku nad Odrou ZSZ-VJV a dále až do Ostravy JZ-SV. Nejvýraznějším morfologickým tvarem je koryto řeky Odry s četnými meandry zařiznutými do povodňových hlín. Na lukách a v lesních porostech se nacházejí tůňe, které podléhají postupnému zazemňování. Mnohé z nich byly v minulosti zavezeny při terénních úpravách zemědělských pozemků. Z tvarů reliéfu, jež vytvořil člověk, jsou nejnápadnější rybníční a protipovodňové hráze, různé příkopky, tělesa železničních tratí a komunikací vedených na náspech.

Bartošovická pahorkatina zasahuje do zájmového území pouze částí terasové plošiny a terasovým svahem ohraničujícím okraj nivy po celém jejím JZ-SV okraji. Terasový svah je převážně velmi strmý převyšující nivu v průměru o 15–20 m. Vytváří pás na pravém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou přes Bartošovice ke Staré Vsi nad Ondřejnicí. Pouze v nevelkých úsecích je svah přerušen údolními přítoky Odry (Luha, Jičinka, Sedlnička, Lubina a Ondřejnice). Místně je modelován boční a hloubkovou erozí Odry, drobných toků, zpětnou erozí na pramenech, sesuvnými pohyby, dešťovým ronem a lidskými aktivitami. Nejvýraznějšími kótami jsou Cihelňák (289 m n. m.) a Bartošovický kopec (278 m n. m.). Výrazným antropogenním tvarem je prostor hliniště cihelny v Kuníně. Ložisko je v současné době otevřeno stěnovou pískovnou a hliništěm.

Klimkovická pahorkatina tvoří severozápadní okraj nivy v prostoru na levém břehu Odry od Mankovic přes Suchdol nad Odrou, Studénku ke Klimkovicím.

2.2. Hydrologie

Celé území CHKO Poodří spadá do povodí Odry. Řeka Odra tvoří osu oblasti a protéká jí v délce 57,5 km. Směr toku je v části mezi Mankovicemi a prostorem mezi Jeseníkem nad Odrou a Bernarticemi nad Odrou ZSZ-VJV. Mezi Jeseníkem a Bernarticemi se prudce lomí a ve zbývajících částech teče JZ-SV směrem. Podélný sklon se průměrně pohybuje mezi 1–2 promile.

Přirozený charakter silně meandrujícího toku zůstal zachován ve značném rozsahu. Odra patří k nejméně zadržujícím nížinným tokům střední velikosti u nás. Nicméně i na řece Odře bylo v minulosti provedeno několik vodohospodářských zásahů různého charakteru, které spočívaly ve směrové úpravě toku, zpevnění paty břehů (většinou kamenným záhozem), výsadbě keřových druhů vrb do svahů břehů a případně i místním ohrázkováním. Celkový rozsah upravené části toku je cca 13 km, tj. 22,5 % z celkové délky v CHKO Poodří. Součástí vodohospodářských úprav jsou i jezy a balvanité skluzy.

Významnou součástí hydrologické sítě oblasti jsou stará vodní díla, k nimž patří náhony přivádějící vodu do rybníků a dříve vodních mlýnů či valch, dnes nejčastěji do MVE. Nejdelším a nejvýznamnějším z nich je Mlýnka neboli Oderská strouha. Jedná se o náhon dlouhý 21,773 km, který zásobuje vodou rybníční soustavy ve Studénce, Jistebníku a Polance nad Odrou. Druhým nejdelším náhonem je náhon v k. ú. Suchdol nad Odrou a Hladké Životice. Je z větší části bezvodý, pouze mezi Suchdolem nad Odrou a Křivým potokem je do něj zaústěn Suchdolský potok a hlavní odvodňovací zařízení. Dalšími náhony jsou náhon na Jesenický mlýn, Mankovický náhon, náhon na Lesní mlýn, náhon na Bartošovický mlýn, náhony na mlýn v Nové Horce, Petřvaldíku a Proskovicích.

Zásadní význam pro mokřadní ekosystémy má zachovalost průtokového režimu, který není ovlivněn žádným větším technickým dílem v horní části povodí a vodní stavy proto v průběhu roku výrazně kolísají (0,671 m³/s – 91 m³/s v profilu Bartošovice v letech 1971–1990) s maximy hlavně v březnu a dubnu. Několikrát ročně dochází v CHKO Poodří k rozsáhlým povrchovým rozlivům, a to především při jarním tání sněhu, kdy se setkávají vody přiváděné pravostrannými přítoky z Beskyd s Odrou a jejími levostrannými přítoky z podhůří Nížkého Jeseníku. Další rozlivy se mohou vyskytnout v létě a také na podzim při extrémních srážkách. Voda se při povodních volně rozlévá do krajiny, kde dosahuje při kulminaci výšky průměrně kolem 0,5 m. Během několika hodin nebo dnů souvislá hladina vody mizí, krátkodobě zůstávají vodou zaplněné některé terénní sníženiny, několik týdnů až měsíců vysychají hlubší periodické tůně. Každoročně zaplavované území má rozlohu 16–20 km², tj. přibližně 1/5 až 1/4 rozlohy CHKO Poodří. Nacházejí se v něm pouze louky s množstvím rozptýlené zeleně, lužní lesy protkané sítí starých říčních ramen a rybníky. Záplavy jsou zde běžným a přirozeným jevem, kterému jsou krajina i lidé dobře přizpůsobeni. Povodeň v roce 1997 připomněla, že údolní nivy jsou územím, kde dochází při rozlivu k retenci vody a přirozenému zpomalení povodňové vlny. Rozsah povodně v CHKO Poodří dosáhl 54 km². Povodňová vlna tak byla plošným rozlivem transformována a její rychlost zpomalena, přičemž množství pozdržené vody činilo desítky milionů m³. Dle údajů ČHMÚ došlo vlivem inundace ke snížení kulminačního průtoku na Odře v Ostravě asi o 100 m³/s. Niva Odry tak ochraňuje před povodněmi níže ležící místa na toku, zejména město Ostravu.

Zachování přirozeného režimu povrchových rozlivů, vázaných na klimatické odchylky jednotlivých let, je jedním z hlavních úkolů ochrany přírody. Je jednou z hlavních podmínek pro zachování nivního ekosystému a má i protipovodňový význam pro níže položená území.

2.3. Klimatologie

Jedná se o oblast mírně teplou, okrsek B6 – mírně teplý, vlhký s mírnou zimou, pahorkatinový a rovinný.

Průměrná roční teplota:	7–8,5°C
Průměrné roční srážky:	600–800 mm
Délka vegetační doby:	140–160 dnů
Roční průměrná oblačnost:	60 %
Průměrné teploty vegetačního období:	14–16°C
Průměrné srážky vegetačního období:	400–500 mm
Průměrná celková výška sněhu spadlého za rok:	75–100 cm
Průměrný úhrnný roční výpar:	450–500 mm

Četnost směrů větru v % (Mošnov)

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	klid
11,8	15,8	3,0	1,8	9,4	35,5	12,1	2,7	8,1

Pro oblast Poodří existuje výjimečná řada pozorování složená převážně z údajů ze Suchdola nad Odrou a Hladkých Životic. Vzájemným doplněním pozorovacích řad a jejich kontrolou pomocí údajů z Opavy, Přerova a Lysé hory vznikla 131letá řada meteorologických pozorování, z nichž je možné vyčíst jak kolísání klimatu, tak krátkodobé odchylky.

V současnosti panuje vědecký konsensus, pokud jde o oteplování globálního klimatu, méně jasně jsou důsledky vyplývající z tohoto jevu pro CHKO Poodří. Zatím není ve vodním režimu pozorovatelný trend ubývání vody či růstu extremit povodní, jedná se o běžné odchylky jednotlivých let. V procesu plánování v oblasti vod se koncepčně uvažuje o stavbě přehrad, jejichž účelem má být akumulace vody pro období sucha. Mimo jiné se jedná o přehradu Spálov, která by modifikovala vodní režim Odry pravděpodobně s fatálními následky pro ekosystémy říční nivy a Hukvaldy, která by změnila vodní režim Ondřejnice.

2.4. Pedologie

Z pedologického pohledu je možné oblast opět rozdělit na dva celky a to oderskou nivu a hlavní terasu Odry a jejích přítoků.

V Oderské nivě se vyskytují převážně gleje a fluvizemě, jejichž distribuce odpovídá míře ovlivnění podpovrchovou vodou. Na tyto půdy jsou vázány trvalé travní porosty, vlhké louky a velká část mokřadních společenstev charakteristických pro CHKO Poodří.

Na hlavní terase se vyskytují převážně luvizemě, místy pseudogleje, v jižní polovině území pak i hnědozemně. Na tyto půdy je vázána valná část zemědělské výroby v CHKO Poodří.

Na svazích teras se nacházejí kambizemě, využívané často (především v případech vyšších sklonů svahů) jako PUPFL.

Na terasových svazích, které jsou intenzívně zemědělsky obhospodařovány, je závažným problémem vodní eroze. Dochází zde ke splachům zemědělské půdy, která je při jarních i letních rozlivech ukládána v nivě a zanáší koryta rybníčních náhonů. Vrstvy nivních hlín uložených v nivě Odry dosahují síly několika metrů.

Obr. 1: Eroze v krajině obklopující CHKO

2.5. Flora

Z hlediska regionálně fytogeografického členění České republiky je území CHKO Poodří součástí fytogeografické oblasti *Mesophyticum*, fytogeografického obvodu Karpatské mezofytikum (*Mesophyticum carpaticum*), fytogeografického okresu 76. Moravská brána, podokresu a) Moravská brána vlastní, a fytogeografického okresu 83. Ostravská pánev.

Pestrost květeny je dána především výskytem různých typů stanovišť, jako jsou louky, vodní toky, stará říční ramena, mokřady, tůňe, rybníky, lesy.

Louky tvoří jedinečný souvislý komplex o ploše více než 2 300 ha. V závislosti na vlhkostních poměrech stanoviště a způsobu obhospodařování na nich lze spatřit několik typů druhově odlišných společenstev, která se mohou vzájemně prolínat či vytvářet četné mozaiky. Největší rozlohu zaujímají psárková společenstva svazu *Alopecurion pratensis*, která se nacházejí na vlhkých až čerstvě vlhkých krátkodobě zaplavovaných nebo podmáčených loukách. Charakterizují je druhy psárka luční (*Alopecurus pratensis*), kostřava luční (*Festuca pratensis*), kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*), pryskyřník prudký (*Ranunculus acris*), pryskyřník plazivý (*R. repens*), šťovík kyselý (*Rumex acetosa*), krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*), pampeliška (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*), jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum*) a četné další.

Další typ lučních porostů představují společenstva vlhkých pcháčových luk (svaz *Calthion*, podsvaz *Calthenion*) s diagnostickými druhy jako pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), pcháč zelinný (*C. oleraceum*), pcháč šedý (*C. canum*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), která vyžadují trvale zvýšenou vlhkost nepodléhající ve svrchní části půdního profilu velkým výkyvům.

Zejména ve výše položených lučních porostech v nivě Odry nacházejí optimální podmínky společenstva ovsíkových luk (svaz *Arrhenatherion*) s četnými květnatými druhy např. zvonek rozkladitý (*Campanula patula*), škarďa dvouletá (*Crepis biennis*), kakost luční (*Geranium pratense*), kopretina bílá (*Leucanthemum vulgare* s. l.).

V terénních depresích lze vidět druhově chudé porosty chrastice rákosovité (*Phalaris arundinacea*) nebo vysokých ostřic, především ostřice štíhlé (*Carex acuta*), ostřice měchýřkaté (*C. vesicaria*), ostřice pobřežní (*C. riparia*), ostřice liščí (*C. vulpina*) (svaz *Caricion gracilis*), které se však neřadí k typickým lučním společenstvům. Jejich charakteristický výskyt je spíše podél vodních toků nebo je vázán na vody stojaté.

Nejrozsáhlejšími stojatými vodami jsou v CHKO Poodří rybníky, zaujímající celkovou plochu téměř 700 ha. Přibližně na třetině rybníčních ploch se hospodaří způsobem šetrným k přírodě a vyskytují se zde běžná i vzácnější společenstva vodních rostlin. Pro mělké litorály šetrně obhospodařovaných rybníků jsou typickým společenstvem rákosiny eutrofních stojatých vod (svaz *Phragmition communis*), v nichž bývají nejčastěji porosty orobince širokolistého (*Typha latifolia*), orobince úzkolistého (*T. angustifolia*) a zblochanu vodního (*Glyceria maxima*), méně často rákosu obecného (*Phragmites australis*). Na jediném rybníku se nachází společenstvo se šmelem okoličnatým (*Butomus umbellatus*).

V nejhlubší vodě rybníků (kolem 1 m) s dobrou průhledností vody je možné místy nalézt porosty svazu *Magnopotamion* (rdest světlý /*Potamogeton lucens*/, stolístek klasnatý /*Myriophyllum spicatum*/), v hloubkách kolem 70 cm pak dominují druhy svazu *Parvopotamion* (řečanka přímořská /*Najas marina*/, řečanka menší /*N. minor*/, úzkolisté rdesty). V mělčinách s hloubkou kolem 0,5 m se lze setkat se zástupci svazu *Batrachion aquatilis*, vzácněji i s parožnatkami (třída *Charetea fragilis*). V zabahněných mělčinách se často objevuje eutrofní vegetace bahnitých substrátů (svaz *Oenanthion aquaticae*).

Na hladině rybníků i poříčních tůňe se běžně vyskytují různě husté porosty okřehků (svaz *Lemnion minoris*), na rybnících v Poodří je poměrně častá i vzácná asociace s nepukalkou plovoucí (*Salvinia natans*) (*Salvinio-Spirodelletum polyrrhizae*). Z plovoucích rostlin kořenujících ve dně (svaz *Nymphaeion albae*) se na více než 50 ha rybníčních ploch nachází rozsáhlé porosty kotvice plovoucí (*Trapa natans*), která se v CHKO Poodří chová jako expanzivní druh, a proto musí být každoročně regulována kosením. Na jediném rybníku roste plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*).

Botanicky cenná je vegetace letněných rybníků (svaz *Eleocharition ovatae*) se zastoupením vzácných druhů jako jsou např. úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*), šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*), ostřice šáchorovitá (*Carex bohemica*). Na některých postupně napouštěných rybnících se objevují rozsáhlé porosty myšího očásku nejmenšího (*Myosurus minimus*) indikující přechod k vegetaci obnažených den teplých oblastí.

Z přírodních vodních lokalit jsou v Poodří časté neúplně vysychající tůňe a stará ramena v záplavovém území zarůstající eutrofní vegetací bahnitých substrátů (*Oenanthion aquaticae*). Na těchto lokalitách se velmi často vyskytují i porosty žebratky bahenní (*Hottonia palustris*).

Pro hlubší části osluněných poříčních tůňe s trvalou vodní hladinou jsou charakteristické porosty stulíku žlutého (*Nuphar lutea*) s fragmenty společenstva *Magnopotamion*, v mělčinách s hloubkou

kolem 0,5 m se nacházejí porosty lakušníků (svaz *Batrachion aquatilis*). Zastíněné lesní tůně bývají souvisle pokryté porosty okřehku menšího (*Lemna minor*).

Kontaktním a významným typem stanoviště pro louky i vody jsou lesy, přestože v CHKO Poodří zaujímají rozlohu pouze kolem 10 %. Jejich druhové složení se odvíjí od konkrétních místních podmínek, jednotlivé typy vytvářejí různé přechody a mozaiky, v některých se vyskytují lesní prameniště.

Velkou rozlohu zaujímají tvrdé luhy nápadné především střídáním barevných aspektů bylinného patra, v němž se objevují druhy bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*), česnek medvědí (*Allium ursinum*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), dymnivka dutá (*Corydalis cava*), orsej jarní hlíznatý (*Ficaria verna* subsp. *bulbifera*), svízel přítula (*Galium aparine*), kuklík městský (*Geum urbanum*), plícník tmavý (*Pulmonaria obscura*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), ze zvláště chráněných pak sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) či lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*). Dřeviny reprezentují zejména dub letní (*Quercus robur*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), lípa malolistá (*Tilia cordata*), vzácněji též jilm vaz (*Ulmus laevis*), jilm habrolistý (*U. minor*). Tvrdé luhy místně vytvářejí mozaiky s druhově výrazně odlišnými měkkými luhy. V měkkých luzích se z dřevin uplatňují hlavně vrby - vrba bílá (*Salix alba*), vrba křehká (*S. fragilis*), bylinné patro je podstatně chudší a složené z druhů vlhkomilnějších. Dále se v CHKO Poodří nacházejí údolní jasanovo-olšové luhy a ve svazích a říčních terasách např. polonské dubohabřiny.

Kromě lesů je v krajině významně zastoupena také mimolesní zeleň, jež má mnohdy liniový charakter, vytváří břehové porosty vodních toků, remízky, obklopuje vodní plochy a svým druhovým složením může odpovídat některým lesním typům, za které bývá také považována. Jako mimolesní zeleň se uplatňují rovněž porosty některých druhů vrb keřovitého charakteru či porosty s trnkou obecnou (*Prunus spinosa*), hlohem (*Crataegus* sp.), javorem babykou (*Acer campestre*), třešní ptačí (*Prunus avium*), brslenem evropským (*Euonymus europaea*), svídou krvavou (*Cornus sanguinea*), lískou obecnou (*Corylus avellana*), jež velmi často vytvářejí i lesní lemy.

2.6. Fauna

Fauna CHKO Poodří je značně ovlivněna její polohou v rámci střední Evropy. Vymezené území leží na rozhraní biogeografických podprovincií západokarpatské a hercynské rozdělených nivou řeky Odry. S výjimkou malého cípu u Kunína, který spadá do karpatské podprovincie patří celé území do podprovincie polonské. Jádro tvoří Pooderský bioregion, okrajově zasahuje bioregion Ostravský a Podbeskydský (Culek a kol. 2003). Zoogeograficky je CHKO Poodří zařazena do oblasti palearktické, eurosibiřské podoblasti, provincie listnatých lesů (Buchar 1983). Tato zoogeografická oblast je charakterizována několikerým pleistocénním zaledněním s malým počtem endemických druhů (pro CHKO není prozatím indikován žádný). Se střídavým ústupem zalednění docházelo k cyklickému osidlování invazními druhy s centrem svého rozšíření mimo tuto podoblast. Jedná se zpravidla o druhy s rychlým (většinou jednoletým) vývojovým cyklem, adaptované na střídání ročních období (Buchar 1983). Území je svým charakterem v celém baltickém úmoří jedinečné, reprezentuje celou řadu ohrožených druhů živočichů a jejich společenstev náležejících především ke karpatské fauně. Mokřady Poodří poskytují živočichům refugia během jejich životního cyklu a umožňují jejich další šíření po překonání nepříznivých podmínek (odpočinková stanoviště při jarních a podzimních tazích ptactva střední Evropy, zimoviště především četrných druhů obojživelníků). Mokřady Poodří leží na významné ptačí tahové cestě střední Evropy.

Stav poznání jednotlivých složek přírody s ohledem na zoologii byl před datem vyhlášení CHKO nesystematický, ale obecně lze říci, že rostlinné druhy a vegetace jsou na území CHKO Poodří známy mnohem lépe než fauna a její společenstva. Tento rozpor přetrvává neustále, poněvadž rozmanitost živočišných skupin klade vysoké nároky na metodiku sběru dat, vybavení a specialisty v oboru. Neopominutelné jsou jevy z hlediska zoogeografie, kdy je tento stav dán především velkým množstvím živočišných druhů a malou prozkoumaností území. K tomu samozřejmě přispělo i pozdní zřízení CHKO v roce 1991. Proto na území stále dochází k objevům nových lokalit výskytu i u známých druhů.

Začátky komplexních zoologických výzkumů Poodří se datují od vzniku chráněné krajinné oblasti, tedy od roku 1991. Vyhlášením CHKO Poodří vznikl ucelený správní celek a bylo zahájeno cílené mapování výskytu živočichů v tomto území. Od té doby byla publikována celá řada faunistických prací, které v ucelené podobě hodnotí výskyt řady skupin živočichů (viz. Kočárek et al. 2003).

2.7. Vývoj osídlení

První stopy člověka v Poodří pocházejí z období gravettien (mladého paleolitu), tj. 40 000 – 20 000 let př. n. l. – lze tak soudit podle nálezů pazourkových nástrojů, např. na Landeku v Ostravě.

V roce 2007 bylo nálezy ve Studénce a Hladkých Životících potvrzeno osídlení Poodří prvními zemědělci, kulturou s lineárně zdobenou keramikou, v době před zhruba 7000 lety. Archeologické nálezy učiněné během záchranných výzkumů při stavbě dálnice D 47 potvrdily zemědělské osídlení pozdějšími kulturami.

Do nástupu doby římské vedly obchodní stezky Moravskou bránou, pravděpodobně zejména po terasách řeky. V římské době (od počátku n. l. do roku 500), kdy se na území Moravy začaly prosazovat germánské kmeny, byla tzv. jantarová cesta vedoucí z Aquileie přes Dunaj k Baltskému moři – vedle Dunaje – nejdůležitější středoevropskou komunikací. Nárůst provozu na Jantarové stezce, zvané také baltsko-adrijská, se výrazně projevil v době bronzové. Významně se rozšířil sortiment přepravovaného zboží, přepravovaly se bronzové výrobky, bronzovina, sůl i mimořádně ceněná šperkařská surovina, jantar, podle které je stezka dnes nazývána. Větší provoz na stezce zcela určitě znamenal i určitou stabilizaci jejího trasování a větší počet osad v její blízkosti. Výmluvným svědectvím té doby je bronzový poklad z Mankovic, nalezený ve starém říčním rameni, snad oběť vodním božstvům v místech, kde Jantarová stezka překonávala Odru. Nedaleko Pustějova učiněný nález kousku jantaru doprovázený řeckou mincí z let 300–268 př. n. l. domněnku o levobřežním trasování jantarové stezky potvrzuje. Vývoj byl zřejmě přerušen vojenskými vpády kočovníků. K silnému oživení dálkového obchodu v oblasti Moravské brány dochází až v době přelomu letopočtu, to už ale významnou roli (podle nálezů římských mincí) hraje i severovýchodní větev obchodní stezky v pahorkatině na pravém břehu Odry.

K dalším vývoji krajiny a lidských sídel v Poodří v době takzvaného stěhování národů neexistují téměř žádné archeologické prameny. Má se za to, že území pokrýval rozsáhlý pohraniční hvozď s roztroušenými osadami, které však ani zdaleka nepředstavovaly strukturu stabilního zemědělského osídlení.

Teprve od 11. století za vlády posledních knížat a prvních králů z rodu Přemyslovců započala první, zatím výhradně česká kolonizace tohoto území. Výsledkem bylo osídlení menších a převážně okrajových částí Poodří vesnicemi na malých katastrech, takzvanými okrouhlicemi. Tato sídla měla jen malý počet usedlostí (kolem deseti) a jejich osadníci obdělávali jen omezené výměry pozemků, obklopené královskými lesy. Příkladem takových obcí jsou Blahutovice, Bílov, Pustějov a Studénka.

Tatarský vpád v roce 1241 a dva následující polsko-uherské vpády na území Moravy sever země opět do značné míry vylidnily a přiměly Přemysla Otakara II. ke zvýšenému kolonizačnímu úsilí. Vůdčí postavou kolonizace byl olomoucký biskup Bruno ze Schauenburka, dlouholetý kancléř a diplomat Otakarův.

V prostoru celé Moravské brány byly dosídlovány vylidněné vsi a hlavně v Poodří byly zakládány vsi nové. Tyto vsi lánového neboli lesního typu vznikaly podél přítoků Odry (Suchdol nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Hladké Životice, Kunín, Bartošovice, Jistebník). Od tohoto směru osídlení se liší Mankovice, Petřvaldík a Proskovice, ležící na terasách podél toku Odry, a Košatka nad Odrou na terase mezi Odrou a Lubinou. Ve čtrnáctém a patnáctém století se začal zájem hospodářů v Poodří obracet k oderské nivě, dosud zemědělsky téměř nevyužívané.

Vzhledem k opakujícím se záplavám a mnohde trvalému zamokření pozemků byla zvolena z hlediska hospodaření nejefektivnější strategie – k pastvení přibylo luční hospodářství a zakládání rybníků. Výsledkem byl vznik celé řady rybníčních soustav, částečné odvodnění a téměř úplné odlesnění oderské nivy. Rybníční soustavy napájely důmyslně vedené náhony, využívané i jako zdroj vodní energie pro mlýny, hamry a valchy. Nejdelší a zřejmě i nejstarší je dosud funkční Mlýnská strouha (dříve Oderská strouha), která zásobovala vodou rybníční soustavy a mlýny od Studénky až po Svinov.

Díky pravidelným záplavám poskytovaly živinami bohatě dotované louky Poodří dvě sklizně kvalitního sena ročně a rozsáhlé pastviny pro stáda krav a ovcí.

V nivě byly využívány i další zdroje – rákosí a hlavně vrbové proutí a dřevo. Stromořadí hlavatých vrb vysazovaná podél vodních toků se stala charakteristickým znakem krajiny Poodří.

Ráz krajiny Moravské brány byl dotvořen v období hospodářské prosperity enklávy, která zahrnovala zhruba území pozdějšího okresu Nový Jičín a nesla název Kravaňsko, v jazyce převažujícího německého obyvatelstva Kuhländchen.

Vyspělé zemědělství proslulé obzvláště chovem kravaňského červenostrakatého skotu a rozvoj průmyslových aktivit v okolí Poodřím vedené „Ferdinandovy“ železniční dráhy dotvořily strukturu sídel i venkovské krajiny Poodří. I přes intenzivní využívání krajiny a ústup velkých kopytníků a šelem rostla až do období počátku průmyslové revoluce druhová rozmanitost krajiny Poodří.

Další přirozený vývoj území byl hned několikrát drasticky narušen. Poslední světová válka a následné vysídlení německého obyvatelstva rozvrátily řád lidského osídlení i řád v krajině Poodří. Novým osídlencům nebylo dopřáno stát se hospodáři na získané půdě, přišla kolektivizace zemědělství a hospodaření metodami „socialistické zemědělské velkovýroby“. Scelování pozemků a velkoplošné meliorace devastovaly krajinu v bezprostřední blízkosti oderské nivy i v nivě samotné. Kvůli nadlepšování výnosů byly rozorávány louky a osévány obilninami. Výrazným způsobem utrpěl krajinný ráz Poodří i druhová rozmanitost.

Po roce 1989 se statky a zemědělská družstva transformovaly do různých subjektů, opět se objevili soukromě hospodařící zemědělci. Krajině Poodří to nepřineslo žádné pozitivní změny, charakter intenzivní zemědělské výroby byl zachován. Rozdíly se dají vyzorovat pouze v míře osvicenosti vedení jednotlivých podniků.

Výrazně pozitivním počinem byl vznik svazku obcí – Regionu Poodří, sdružujícího 21 obcí za účelem udržitelného rozvoje svého zájmového území a v roce 2004 vznik Místní akční skupiny Regionu Poodří, o. s., kde se kromě 21 obcí Regionu Poodří do budování regionální rozvojové strategie zapojilo i město Studénka. V roce 2012 rozšířila MAS své území o Bílovecko, Fulnecko a Odersko.

Významným vlivem se na osídlení Poodří projevuje blízkost Ostravy. Část obyvatelstva si hledala a hledá obživu v ostravských podnicích a institucích, v sídlech se pak objevují stavby vilek a vilkových čtvrtí městského charakteru. Obzvláště negativně se projevuje šíření tzv. „urban sprawl“ včetně satelitní výstavby rodinných domů v okolí Ostravy, kde prakticky neexistuje usměrňování chaotického vývoje.

Dalším výrazně negativním zásahem do vývoje osídlení je stavba dálnice D 47 v těsném sousedství CHKO.

Je vedena hustě osídlenou levobřežní terasou Odry, fragmentuje krajinu, protíná obce nebo je odřezává od jejich původního krajinného prostoru.

V důsledku nekoncepčního rozvoje kraje, kde se rozvojové strategie mění dle požadavků velkých investorů, došlo k situaci, kdy se hlavní rozvojové zóny (Nošovice, Mošnov) začaly budovat bez náležité návaznosti na dopravní infrastrukturu (dálnici D 47 a železnici). Snaha o dobudování dopravní infrastruktury dle požadavků investorů vede k tomu, že napříč Poodřím byly vybudovány dva dálniční přivaděče, které v CHKO využívají stávajících komunikací, mimo CHKO svým dílem přispívají k degradaci krajiny a sídel.

Vývoj sídel a ráz krajiny je výrazně negativně ovlivněn činností developerů, kteří skupují zemědělské pozemky a pak prosazují jejich zhodnocení výstavbou průmyslových zón či satelitní výstavby.

Dle dlouhodobě zveřejněných informací leží většina sídel v Poodří v oblasti s nejhorším životním prostředím v republice. Výrazně negativně se zde projevuje znečištění ovzduší a hluková zátěž. Nárůstem dopravního zatížení regionu se dá očekávat další zhoršování stavu.

Současný vývoj osídlení a infrastruktury negativně ovlivňuje předmět ochrany. Sídla v Poodří leží na okraji CHKO, chráněné území však významně ovlivňují. Na rozdíl od horských CHKO, kde toky energií směřují ven z chráněných území, je tomu v případě nivy Odry naopak. Vzhledem k úzkému a protáhlému tvaru CHKO Poodří nejsou jádrová území dostatečně izolována vůči vlivům osídlení.

3. Ochrana přírody a krajiny

3.1. Předmět ochrany CHKO

Podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí České republiky č. 155 ze dne 1. května 1991 je předmět ochrany definován velmi obecně: "typické znaky oblasti, zejména povrchové utváření včetně vodních ploch a toků, její rostlinstvo a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití zemědělského a lesního půdního fondu a rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu."

Předmět ochrany je ve stávajícím výnosu formulován příliš obecně a v novém výnosu bude zpřesněn.

Do návrhu nového zřizovacího předpisu je předmět ochrany definován následovně:

- harmonicky utvářená krajina nivy řeky Odry s významným podílem přírodě blízkých ekosystémů, se značným zastoupením dřevin rostoucích mimo les a řadou kulturně-historických památek,
- přirozeně meandrující tok řeky Odry včetně jejích přítoků,
- niva řeky Odry a nivy jejích přítoků se zachovaným režimem přirozených povrchových rozlivů, stará ramena vodních toků, trvalé a periodické tůně,
- přírodě blízká nebo přirozená lesní, luční, vodní a mokřadní společenstva a na ně vázané vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů,
- rybníky s druhově pestrou florou a faunou, s funkcí významné tahové zastávky vodních ptáků,
- předměty ochrany Evropsky významné lokality Poodří (dále jen "EVL Poodří") vymezené přílohou č. 793 k nařízení vlády č. 132/2005 ze dne 22. prosince 2004, kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit.

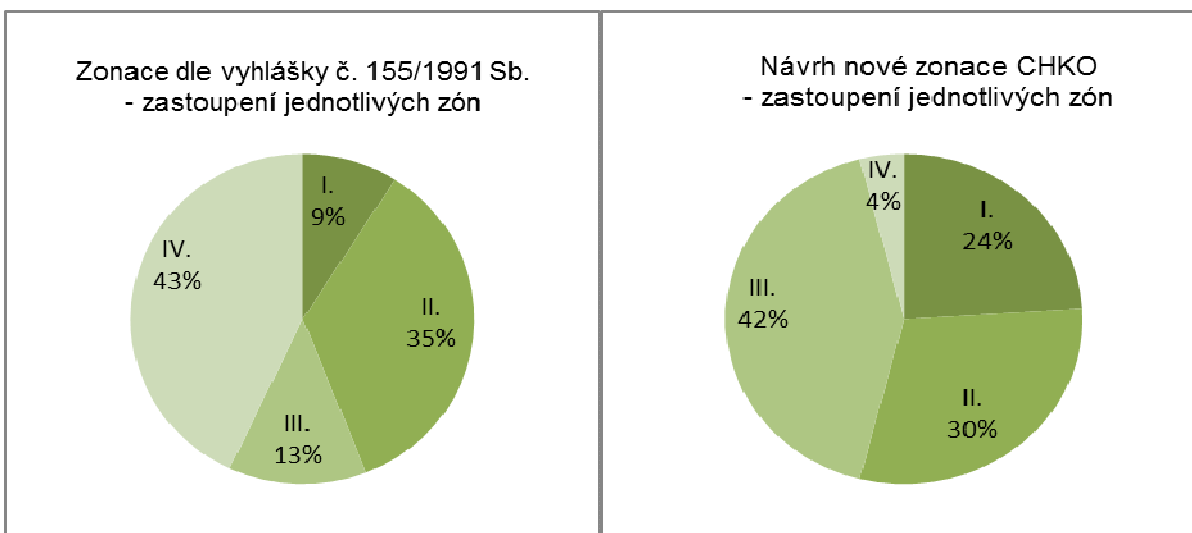
3.2. Zonace CHKO

Původní zonace CHKO byla dána vyhláškou č. 155/1991 ze dne 27. března 1991 o zřízení Chráněné krajinné oblasti Poodří. V ní byla zonace CHKO uvedena v černobílé mapové příloze formátu A4 (možnost sporů při interpretaci do map větších měřítek).

Z původní rozlohy CHKO 80,42 km² zde první zóna zaujímá 9 % rozlohy CHKO a je tvořena šesti segmenty. Jedná se o lesní porosty (např. Polanský les, Polanská niva) a rybníky s jejich okolím (např. Kotvice, Bartošovický horní). Druhá zóna, jejíž rozloha činí 35 % CHKO, tvoří osu oblasti a velmi zhruba kopíruje rozliv jedno až dvouletých vod, resp. pás aluviálních luk. Spojuje jednotlivé segmenty první zóny a částečně jim tvoří i nárazníkové pásmo. Třetí zóna je rozlohou poměrně malá (13 % CHKO) a tvoří obalovou zónu druhé popřípadě první zóně, nejsou v ní však významně zastoupeny zemědělsky intenzivně obhospodařované pozemky. Čtvrtá zóna je rozlehlá a tvoří 43 % plochy CHKO. Zahrnuje velké zemědělsky intenzivně obhospodařované pozemky na terasách (zejména na pravobřežní) a zastavěná, případně zastavitelná území obcí.

Hranice zón často procházejí napříč pozemky a mnohdy vedou po liniích v terénu neexistujících.

Původní zonace neodpovídala přírodním podmínkám oblasti, současným poznatkům ani metodickým postupům pro zpracování zonace CHKO. Z tohoto důvodu byla navržena nová zonace, schválená vyhláškou č. 52/2017 Sb., její grafické zobrazení je v mapové příloze č. 2. Z nové rozlohy CHKO 81,58 km² I. zóna zaujímá 24 % celkové rozlohy, II. zóna 27 %, III. zóna 44 % a IV. zóna 5 %.

Do nové zonace se pozitivně promítá změna hranice CHKO a s ní spojené vyčlenění rozsáhlých podnikatelských areálů z CHKO a přičlenění navazujících lokalit EVL Poodří.

Do první zóny byla zařazena stávající a navrhovaná MZCHÚ, mimo PP Pusté nivy. Dále byly vymezeny rozsáhlé segmenty pestré nivní krajiny zahrnující přirozeně zaplavovanou údolní nivu s meandrujícím tokem Odry, přírodě blízkými lesy se soustavami periodických a trvalých tůní, aluviálními loukami s množstvím rozptýlené mimolesní zeleně a přírodě blízkými rybníky. Všechny tyto ekosystémy jsou velmi cenné z hlediska biodiverzity.

Do první zóny byly dále začleněny všechny významnější lesní komplexy (celková lesnatost CHKO je pouze 10%). Většina těchto lesů má charakter tvrdého luhu a je tvořena druhově bohatou směsí stanovištně původních dřevin (zastoupení těchto dřevin je více než 70 %).

Podstatným aspektem při zařazování aluviálních luk byla jejich hodnota z hlediska biodiverzity, zejména pestrá škála společenstev vytvořených ve vazbě na rozdílný vodní režim v záplavovém území a přítomnost mokřadů či tůní. Na komplex aluviálních luk s různými typy mokřadů jsou vázány zvláště chráněné či existenčně ohrožené druhy rostlin a živočichů, v I. zóně jsou rozhodující lokality jejich výskytu.

Součástí I. zóny jsou také části rybníčních soustav (5 MZCHÚ), zahrnující botanicky a zoologicky hodnotné rybníky. Z krajinného hlediska mají aluviální louky i rybníky charakter kulturněhistorického dědictví, protože jsou příkladem vyvážené, trvale udržitelné krajiny respektující přírodní zákonitosti (rozlivy) při současném poskytování užítku člověku.

Do druhé zóny byly zařazeny segmenty s harmonicky utvářenou krajinou se střídáním luk a menších segmentů lesa (tzv. parková krajina). Jedná se především o aluviální louky s bohatým výskytem rozptýlené nelesní zeleně. V případě lesních porostů se jedná o izolované, málo rozsáhlé plochy nebo segmenty s částečně pozměněnou druhovou skladbou. Vzhledem k malé lesnatosti CHKO je v této zóně zařazen i větší segment u Bernartic nad Odrou (tzv. Jesenický díl, 47,4 ha), jehož druhová skladba je aktuálně výrazně pozměněna, ale který má dobrý potenciál pro obnovu přirozené dřevinné skladby. Z MZCHÚ je v druhé zóně zařazena jen PP Pusté nivy.

Třetí zóna (segmenty 26 – 52) zahrnuje hospodářsky využívanou, převážně zemědělskou krajinu mimo souvisle zastavěná území obcí. Plošně převládá orná půda, ale jsou zde i jiná především hospodářsky využívaná území (produkční rybníky) nebo území s rozptýlenou zástavbou či jinak výrazně antropicky ovlivněná.

Do čtvrté zóny byly zařazeny části zastavěného území obcí a území určená územními plány k zastavění.

3.3. Maloplošná zvláště chráněná území

Celková plocha MZCHÚ v rámci CHKO Poodří činí 836,86 ha, což je 10,2 % její rozlohy.

Na území CHKO Poodří je vyhlášeno celkem 11 zvláště chráněných území (viz mapová příloha č. 3), z toho 1 v kategorii národní přírodní rezervace na ploše 122,30 ha, 8 v kategorii přírodní rezervace na ploše 688,05 ha a 2 v kategorii přírodní památka na ploše 26,51 ha.

PR Polanský les

Výnos: výnos Ministerstva kultury č.j. 3.027/70 – II/2 ze dne 10. 3. 1970 (vyhláškou č. 395/1992 Sb. převedeno do kategorie PR)

Plocha: 59,17 ha

K.ú.: Ostrava-Svinov

Předmět ochrany: Větší komplex lužního lesa s přírodě blízkou dřevinnou skladbou, se systémem starých ramen řeky Odry a druhově bohatou flórou a faunou.

Plán péče: Občanské sdružení Hájenka (2006): Plán péče o PR Polanský les, platnost 2008–2016. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

NPR Polanská niva

Výnos: Rada NVO č. 995/69 ze dne 12. 6. 1985 jako CHPV (vyhláškou č. 395/1992 Sb. Převedeno do kategorie NPR)

Plocha: 122,30 ha

K.ú.: Polanka nad Odrou

Předmět ochrany: Jedinečná ukázka lužního lesa v nivě řeky Odry s četnými mrtvými rameny a meandrujícím tokem řeky, navazujícími lučními společenstvy a rybníky.

Plán péče: Sovíková L. a kol: Plán péče o NPR Polanská niva, platnost 2008–2018 – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

Obr. 2: NPR Polanská niva

PR Rákosina

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 4 ze dne 14. 10. 2002

Plocha: 16,25 ha

K.ú.: Jistebník

Předmět ochrany: Rozsáhlá terestrická rákosina s drobnými tůněmi a navazujícími mokřadními loukami a lužním porostem.

Plán péče: Jarošek R. et Kosňovský M. (2002): Plán péče o Přírodní rezervaci Rákosina, platnost 2002–2011. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

V současné době je připravováno vyhlášení PR Jistebnické mokřady, do níž bude současná PR Rákosina zahrnuta.

PR Bažantula

Výnos: Nařízení Správy CHKO Poodří č. 1/2009 ze dne 23.1. 2009

Plocha: 36,52 ha

K.ú.: Studénka

Předmět ochrany: Přírodě blízký, druhově bohatý rybníční ekosystém se vzácnými rostlinnými společenstvy a soustředěným výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Plán péče: Sovíková L. (2008): Plán péče o přírodní rezervaci Bažantula, platnost 2008–2017. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PR Kotvice

Výnos: Nařízení SCHKO Poodří č. 1/2014 ze dne 21. 2. 2014

Plocha: 140,39 ha

K.ú.: Nová Horka, Studénka nad Odrou

Předmět ochrany: Charakteristická mozaika druhově bohatých ekosystémů Poodří, zahrnující rybníky s hnízdními ostrovy a litorálními porosty, lužní lesy a dubohabřiny s vyšším zastoupením mrtvého dřeva a zaplavované louky s mokřady a tůněmi. Přirozená a přírodě blízká společenstva a vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů v těchto ekosystémech.

Plán péče: Sovíková L. (2013): Plán péče o přírodní rezervaci Kotvice, platnost 2014–2022. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PR Koryta

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 1 ze dne 1. 9. 1998

Plocha: 12,93 ha

K.ú.: Bartošovice

Předmět ochrany: Ochrana lužních porostů s prameništi a s výskytem vzácných a chráněných druhů rostlin a živočichů (např. hadilky obecné)

Plán péče: Kristianová J., Veska J. (2013): Plán péče o přírodní rezervaci Koryta, platnost 2014–2023. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PR Bartošovický luh

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 5 ze dne 30. 12. 2002

Plocha: 296,91 ha

K.ú.: Bartošovice, Hukovice, Pustějov, Hladké Životice

Předmět ochrany: Přirozeně meandrující tok Odry, ekosystém Horního Bartošovického rybníka s litorálními porosty, pás aluviálních luk a zalesněná říční terasa s četnými prameništi a lesními mokřady

Plán péče: Kneblová I., Veska J., Slámová S. (2012): Plán péče o přírodní rezervaci Bartošovický luh, platnost 2013–2022. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PP Pusté nivy

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 2 ze dne 1. 9. 1998 o zřízení přírodní památky Pusté nivy

Plocha: 0,74 ha

K.ú.: Kunín

Předmět ochrany: Ochrana unikátního zbytku výmladkového lužního lesa a periodicky zaplavovaných tůní s výskytem ohrožených druhů živočichů.

Plán péče: Kneblová I., Veska J., Slámová Š. (2013): Plán péče o přírodní památku Pusté nivy, platnost 2014–2023. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PP Meandry Staré Odry

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 3 ze dne 1. 10. 1999 o zřízení přírodní památky Meandry Staré Odry

Plocha: 25,77 ha

K.ú.: Jeseník nad Odrou, Mankovice

Předmět ochrany: Zbytek bývalého silně meandrujícího koryta Odry s množstvím periodických tůní a břehovými porosty s pestrou dřevinnou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám

Plán péče: Občanské sdružení hájenka (2007): Plán péče o PP Meandry Staré Odry, platnost 2008–2017. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

PR Bařiny

Výnos: Vyhláška SCHKO Poodří č. 6 ze dne 30. 12. 2002 o zřizování přírodní rezervace Bařiny

Plocha: 42,20 ha

K.ú.: Bernartice nad Odrou, Kunín, Šenov u Nového Jičína

Předmět ochrany: Porosty střemchových jasenin a bažinných olšin s navazujícími dubohabřinami na svazích říční terasy, s četnými prameništi a bohatým výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin

Plán péče: Tračík Š., Veska J., Slámová S. (2013): Plán péče o přírodní rezervaci Bařiny, platnost 2014–2023. – ms. [depon. in: SCHKO Poodří, Studénka]

3.4. Soustava Natura 2000

3.4.1. Ptačí oblast

Ptačí oblast Poodří byla vymezena nařízením vlády č. 25/2005 Sb. Přibližná rozloha území činí 8150 ha. Ochranné podmínky (činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody), přesný popis vedení hranic a mapa se zákresem hranic ptačí oblasti jsou uvedeny v citovaném nařízení vlády z 15. prosince 2004.

Cílem ochrany ptačí oblasti je zachování a obnova ekosystémů významných pro níže jmenované druhy ptáků v jejich přirozeném areálu rozšíření a zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany.

- druhy ptáků, pro které byla oblast vyhlášena, s odhadovaným počtem párů

bukač velký (<i>Botaurus stellaris</i>)	3–5
ledňáček říční (<i>Alcedo atthis</i>)	15–25
moták pochop (<i>Circus aeruginosus</i>)	25–35
kopřivka obecná (<i>Anas strepera</i>)	450–550 (jedinci na tahových shromaždištích podle článku 4.2 směrnice o ptácích)

- další druhy přílohy I. směrnice Evropské unie č. 79/409/EHS, které se na lokalitě také vyskytují nebo byly zaznamenány v hnízdní době, s odhadovaným počtem párů:

bukáček malý (<i>Ixobrychus minutus</i>)	1–3
kvakoš noční (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	0–1
zrzhlávka rudozobá (<i>Netta rufina</i>)	počet párů neznámý
orel mořský (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	1
včelojed lesní (<i>Pernis apivorus</i>)	1–3
luňák hnědý (<i>Milvus migrans</i>)	1
chřástal kropenatý (<i>Porzana porzana</i>)	2–5
chřástal malý (<i>Porzana parva</i>)	0–1
chřástal polní (<i>Crex crex</i>)	8–12
čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	12–15 (intravilány obcí)
lejsek bělokrký (<i>Ficedula albicollis</i>)	70–90
rybák obecný (<i>Sterna hirundo</i>)	5–10
rybák černý (<i>Chlidonias niger</i>)	0–1 (nepravidelný výskyt)
rybák bahenní (<i>Chlidonias hybridus</i>)	0–1 (nepravidelný výskyt)
lelek lesní (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	1–3
žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	10–20
datel černý (<i>Dryocopus martius</i>)	1–3
strakapoud prostřední (<i>Dendrocopos medius</i>)	7–10
ťuhýk obecný (<i>Lanius collurio</i>)	10–15

Problematika této ptačí oblasti je podrobněji rozepsána v příloze č. 1. plánu péče: Doporučená opatření k zachování populací druhů ptáků, které jsou předměty ochrany Ptačí oblasti Poodří, v příznivém stavu v dlouhodobém časovém horizontu.

Obr. 3: Hnízdo motáka pochopa v rákosině

3.4.2. Evropsky významné lokality

Na základě směrnice Rady 92/43/EHS (o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) byly na území CHKO Poodří vytyčeny 2 lokality, zařazené do národního seznamu (stanoven nařízením vlády č. 132/2005 Sb.), které byly později zařazeny též do evropského seznamu (Sbírka zákonů č. 81/2008). Základní údaje o těchto územích jsou uvedeny v tabulce č. 1, podrobnější specifikace je v příloze č. 3, zakres pak v mapové příloze č. 4.

Tab. č. 1: Základní údaje o evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000

Jméno lokality	Rozloha (ha)	Předmět ochrany – typ přírodního stanoviště soustavy Natura 2000 a druhy chráněné EU (* hvězdička označuje prioritní stanoviště a druhy)
Poodří	5235,029 (z toho 5105,396 v CHKO)	3130 Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd <i>Littorelletea uniflorae</i> nebo <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
		3140 Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatek
		3150 Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu <i>Magnopotamion</i> nebo <i>Hydrocharition</i>
		6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (<i>Arrhenatherion</i> , <i>Brachypodio-Centaureion nemoralis</i>)
		9170 Dubohabřiny asociace <i>Galio-Carpinetum</i>
		91E0* Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)

		91F0 Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmion minoris</i>)
		4056 svinutec tenký (<i>Anisus vorticulus</i>)
		1088 kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)
		1060 ohniváček černočárny (<i>Lycaena dispar</i>)
		1061 modrásek bahenní (<i>Maculinea nausithous</i>)
		1145 piskoř pruhovaný (<i>Misgurnus fossilis</i>)
		1084* páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)
		1166 čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)
		1032 velevrub tupý (<i>Unio crassus</i>)
Cihelna Kunín	26,883	1166 čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)

3130 Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd *Littorelletea uniflorae* nebo *Isoëto-Nanojuncetea*

Na letněných rybnících **se** vyskytuje vegetace letněných rybníků s prvky vegetace obnažených den teplých oblastí. Nejhodnotnější druhově bohaté porosty s výskytem vzácných a zvl. chráněných druhů (*Elatine alsinastrum*, *Elatine hexandra*, *Cyperus fuscus*, *Limosella aquatica*, aj.) jsou vyvinuty na rybnících v NPR Polanská niva, kde jsou v souladu s plánem péče pravidelně podporovány vhodným managementem. Významnou lokalitou je také Horní barošovický rybník v PR Bartošovický luh, kde v důsledku nedostatku vody probíhá v sušších sezónách přirozené částečné letnění okrajových částí rybníka. Nepravidelně se hodnotnější porosty objevují také na drobných manipulačních rybníčcích Chovu ryb Jistebník – v zájmu diverzity podmínek zde management není regulován ochranou přírody a probíhá výhradně podle aktuálních potřeb rybníčního hospodaření. Celkově je stav společenstva v CHKO dobrý – odpovídající místním podmínkám a managementu v souladu s hospodařením šetrným k přírodě.

3140 Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatěk

Jádrovou lokalitou s výskytem vzácných druhů *Nitella syncarpa* a *Nitella mucronata* jsou mělké lesní tůňky pod prameništěm v PR Bařiny, je to jediná lokalita tohoto charakteru v CHKO Poodří. V závislosti na průběhu počasí a záplavovém režimu se parožnatky rodu *Nitella* mohou přechodně objevovat také v čistých tůňkách povodňového pásma, pro trvalý výskyt zde však nejsou vhodné podmínky (přirozeně eutrofní až hypertrofní prostředí). Stav společenstva v jádrové lokalitě je dobrý, odpovídá specifickým podmínkám lokality. Společenstvo by mohlo být ohroženo změnami vodního režimu a následnou sukcesí: v r. 2012 proto byly zahájeny kroky pro pravidelný monitoring výšky vodní hladiny na lokalitě. V mělkých plůdkových rybnících se nepravidelně vyskytují porosty parožnatky *Chara braunii*, vzhledem k přirozené eutrofii až hypertrofii prostředí však nelze očekávat stabilizaci jejich výskytu (přerůstají jinými společenstvy vodních makrofyt).

3150 Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*

Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod je bohatě zastoupena hlavně na rybnících s šetrným rybníčním hospodařením. Na velkých plochách se nacházejí společenstva s výskytem kriticky ohrožených druhů (*Nymphaeion albae* - kotvice plovoucí a plavín štitnatý, *Parvopotamion* - řečanka menší, *Lemnion minoris* - nepukalka plovoucí) i společenstva bez výskytu zvláště chráněných druhů (*Utricularion vulgaris*, *Magnopotamion*). Na poříčních tůňkách převládá společenstvo *Nymphaeion albae* s výskytem stulíku žlutého. Svaz *Magnopotamion* je v CHKO Poodří charakterizován výskytem rdestu světlého (*Potamogeton lucens*), nachází na rybnících s šetrným rybníčním hospodařením v MZCHÚ, hlavně na plůdkových rybnících (NPR Polanská niva, PR Bažantula, PR Kotvice). Zvláště společenstvo v NPR Polanská niva je dlouhodobě stabilní a prosperující, naopak na rybníku Nový v PR Kotvice byla populace rdestu světlého zdevastována opakovanými povodněmi. Nově se fragment společenstva s rdestem světlým objevil v PR Kotvice v tůni vytvořené v rámci managementu, další vývoj zde bude monitorován.

6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

Mezofilní ovsíkové louky se vyskytují ve vyšších částech údolní nivy, místy v mozaice s aluviálními psárkovými loukami (např. v k. ú. Pustějov, Polanka nad Odrou, Proskovice), Vzhledem k přirozenému procesu postupného zanášení údolní nivy a zvyšování terénu v kombinaci s klimatickými změnami lze

v dlouhodobém horizontu očekávat přirozené rozšiřování plochy společenstva. Stav stávajících porostů je dobrý. Kvalitní porosty by mohly být ohroženy změnou způsobu hospodaření (např. obnovou hnojení ve 2. zóně CHKO, víceletou změnou termínů seče, zavedením pastvy, apod.).

9170 Dubohabřiny asociace *Galio-Carpinetum*

Porosty se vyskytují na svazích říční terasy, vzhledem ke geografické poloze Poodří však nejsou typově ostře vyhraněné: v bylinném podrostu se setkávají prvky hercynských, polonských i karpatských dubohabřin, Druhová skladba dřevin je ovlivněna lesnickým hospodařením před vznikem CHKO. V prvních dvou desetiletích byly lokálně se vyskytující smrčiny nahrazeny listnáči, na malých plochách se dosud pomístně vyskytují nevhodné druhy dřevin (akát, jírovec).

91E0* Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

V CHKO Poodří jsou nejcejnější měkké luhy nížinných řek: vyskytují se hlavně jako přirozené porosty na náplavech v říčních meandrech Odry v severní polovině CHKO, kde parcelně bývají součástí vodního toku (nejdou evidovány jako lesní porost). Sukcese je zde velmi rychlá v závislosti na vývoji a změnách morfologie koryta. Porosty jsou ohroženy masivní invazí křídlatky japonské, která likviduje přirozený bylinný a keřový podrost a znemožňuje vývoj společenstva na nově vznikajících plochách náplavů. Likvidace křídlatky byla v minulých letech provedena v celé CHKO a v povodí Odry nad CHKO, ale bylo dosaženo jen dílčích úspěchů. Do budoucna může být hrozbou také invaze slunečnice topinamburu, který obsazuje nově vznikající plochy pro vrbové křoviny, jež sukcesně předcházejí měkkému luhu. Fragmenty měkkého luhu se na velmi malých plochách roztroušeně vyskytují v terénních sníženinách na mnoha místech zaplavované údolní nivy CHKO. V Poodří jsou měkké luhy silně ohroženým společenstvem.

91F0 Smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmion minoris*)

Tvrdé luhy nížinných řek jsou typickým lesním společenstvem v zaplavované nivě Poodří. Bývají protkány sítí starých říčních ramen a tůň s ochrannou významnou faunou (žábřonožka sněžní, obojživelníci), díky zachovanému režimu přirozených záplav většinou mají dobře vyvinuté a druhově bohaté bylinné patro s výskytem zvl. chráněných druhů (sněžěnky, kruštíky). Věkové a druhové složení dřevin je ovlivněno lesním hospodařením v minulosti (lokálně např. málo vyvinuté keřové patro, vysazený jasan americký, apod.). Celkově je stav společenstva velmi dobrý. V jižní části CHKO v posledních letech invaze zlatobýlu na čerstvě vykácených plochách.

4056 svinutec tenký (*Anisus vorticulus*)

V Poodří silně ohrožená populace, jádrovou a současně jedinou stabilní lokalitou je tůň u rybníka Kotvice v PR Kotvice, druh se ojediněle vyskytuje také v periodicky vysychající sousední tůň o několik set metrů níže po toku. Tyto historické lokality jsou ohroženy změnami vodního režimu (zanášení, vysychání). Druh žije v hustě zarostlých sukcesně pokročilých tůňích staršího data, proto mu prozatím nevyhovují managementem nově vytvořené tůňe, které teprve začínají zarůstat vegetací.

1088 kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)

Populace je soustředěna do střední a severní části CHKO, v jižní části je výskyt jen ojedinělý a objevují se zde i kříženci s kuňkou žlutobřichou. Stav populace kuňky ohnivé je velmi dobrý – řádově tisíce jedinců. Jádřovými lokalitami rozmnožování nezávislými na výkyvech vodního režimu jednotlivých sezón jsou plůdkové rybníky se zarostlým mělkým litorálem v MZCHÚ (NPR Polanská niva, PR Bažantula), díky vhodnému managementu se zde pravidelně rozmnožují stovky jedinců. Řádově desítky jedinců se rozmnožují v mokřadech a v trvalých tůňích s mělčinami v okolí rybníčních soustav. Po povodních se kuňky ozývají z rozsáhlých ploch zaplavených lučních porostů.

1060 ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*)

V současnosti se druh vyskytuje roztroušeně a nehojně. Negativním faktorem působícím na druh je intenzivní zemědělské hospodaření a velkoplošné kosení luk v nevhodných termínech, zejména pak kosení luk včetně ruderálních okrajů s výskytem živých rostlin.

1061 modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)

Stav populace tohoto druhu je kritický. V roce 2012 bylo v celém CHKO nalezeno pouze několik desítek exemplářů roztroušených po území po jednotlivých kusech. Příčinnou je s největší

pravděpodobnosti velkoplošná seč luk v nevhodných termínech. Důkazem toho je i fakt, že zbytky populace se zdržují v příkopech podél cest, na svahu nad železniční tratí a v okrajích luk a pastvin, kde nedochází k pravidelné seči. V roce 2009 byl proveden průzkum četnosti výskytu hostitelských druhů mravenců v závislosti na záplavovém režimu území. Mravenci *Myrmica rubra* byli zjištěni na všech lokalitách, nejméně hojní však byli na nejvíce zaplavovaných plochách, naopak na plochách mimo běžné záplavy byl výskyt mravenců nejpočetnější. V roce 2012 se podařilo alespoň přechodně zabránit posečení ploch, na kterých byl druh téhož roku potvrzen. Stav populace modráška bahenního bude do budoucna pečlivě sledován a ve spolupráci s hospodařícími zemědělskými subjekty budou vytipovány vhodné plochy, na kterých bude management přizpůsoben potřebám druhu.

1145 piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)

V minulosti hojný, v posledních desetiletích silně oslabená populace. Hlavní příčinou úbytku je postupné zanášení a vysychání tůní záplavového pásma: jedinci po povodních osidlují nové lokality (desítky tůní), na kterých však po několika týdnech až měsících hynou v důsledku úplného vyschnutí vody. V roce 2008 byl proveden komplexní průzkum téměř stovky potenciálních lokalit v CHKO: piskoř byl zjištěn pouze na několika lokalitách s trvalou vodní hladinou v blízkosti rybníčních soustav (PR Bartošovický luh, PR Kotvice) a u vodou uměle dotovaného jezera Kaménka. Výjimečně jsou piskoři zjišťováni při výloveh některých rybníků, kam se zřejmě dostávají z vegetací zarostlých okolních mokřadů (Studénka, Jistebník, Polanka nad Odrou). Na základě průzkumu byly vytipovány potenciálně vhodné jádrové lokality pro management – k zajištění trvalé vodní hladiny ve vhodných mokřadech a tůních. V jednom případě již byla úspěšně obnovena zanesená tůň v k. ú. Pustějov, u níž hned v následujícím roce při povodni proběhlo spontánní osídlení a posléze i úspěšné rozmnožování piskořů.

1084* páchník hnědý (*Osmoderma eremita*)

Přesné rozmístění a velikost populace tohoto druhu zatím nejsou známy. V letech 2013 a 2014 bude probíhat podrobné mapování druhu pro účely tvorby souhrnu doporučených opatření pro EVL Poodří.

1166 čolek velký (*Triturus cristatus*)

V EVL Poodří jde o kriticky ohrožený druh, který téměř z území vymizel, a to v důsledku zanášení a periodického vysychání historických rozmnožovacích lokalit. Při mapování v roce 2012 byl v EVL Poodří nalezen jen jediný pár. V EVL Kunín je současný stav populace o něco lepší, ale i zde je další existence druhu silně ohrožena. Čolek se zde masově rozmnožoval v 90. letech 20. Století v zarostlých i holých jezírkách a tůňkách provozované cihelny a pískovny. V průběhu postupující těžby v okolí však došlo ke snížení hladiny spodní vody a tyto lokality úplně vyschly. V letech 2011–2012 se v některých tůních samovolně obnovila vodní hladina a opět zde byli – byť v nehojném počtu – zjištěni čolci velcí a jejich larvy. Od roku 2008 jsou v EVL Poodří v rámci managementu obnovovány tůně vhodné pro rozmnožování čolka velkého (dosud 6 tůní), prozatím probíhá jejich postupné zarůstání vhodnou mokřadní vegetací. Samovolné osídlení nových tůní se zdá v současné době dosti nepravděpodobné, neboť druh se v území vyskytuje v tak malých počtech, že s přirozenou obnovou původní populace již nelze počítat. Stejně tak i v blízkém okolí EVL Poodří (vyjma EVL Kunín) neexistují početnější populace, které by mohly v dohledné době území EVL Poodří kolonizovat. Rovněž v EVL Kunín bude potřeba prohloubit mělké tůňky na nepropustném podloží pro vyloučení jejich periodického vysychání.

1032 velevrub tupý (*Unio crassus*)

Vyskytuje se ve štěrkovitém korytě toku Odry v jižní části CHKO a nad CHKO. Přesný stav populace není znám. Pro účely tvorby souhrnu doporučených opatření pro EVL Poodří bude v roce 2013 proveden podrobný průzkum.

3.5. Památné stromy

Na území CHKO Poodří je vyhlášeno celkem 9 památných stromů, všechny jako jednotlivé stromy.

Správa CHKO provádí pravidelný monitoring zdravotního stavu památných stromů a zabezpečuje jejich nezbytné ošetření. Na údržbě památných stromů se také podílejí obce. Do zásahů na zlepšení stavu památných stromů vkládá správa CHKO ročně průměrně 5 000 Kč. V roce 2013 má SCHKO záměr provést s pomocí dotačních programů ošetření památných stromů spočívající převážně ve zdravotních zásadách.

Kromě stromů již vyhlášených se na území CHKO nachází řada jedinců nadstandardních dimenzí, jedinců tvarově či jinak zajímavých. Správa CHKO v současnosti neprovádí zvláštní monitoring těchto jedinců, eviduje však jejich lokalizaci a nepravidelně sleduje jejich stav. Významné stromy v lesních porostech požívají, vzhledem k výskytu ve zvláště chráněných územích, příp. v I. zóně CHKO, dostatečné ochrany, takže se s jejich vyhlášením nepočítá.

Tab. č. 2: Přehled památných stromů v CHKO Poodří

číslo ústředního seznamu a název	druh	datum vyhlášení	vyhláše- tel	zdravotního stav	obvod kmene (cm)	výška stromu (m)
100331 Platan v Bartošovicích (Josefinin)*	platan javorolistý	13.06.1980	Rada ONV Nový Jičín	velmi dobrý, vhodný zdravotní ořez proschlých větví	855	28
100299 Dub u Odry	dub letní	06.10.1998	SCHKO Poodří	velmi dobrý, vhodný zdravotní ořez proschlých větví	490	31
100296 Dub u Kunína	dub letní	06.10.1998	SCHKO Poodří	silně poškozený kmen bleskem, v r. 2000 ošetřen, prosychá	334	20
100306 Dub u Horáková obrázku	dub letní	07.04.1994	SCHKO Poodří	dobrá, vhodný zdravotní ořez proschlých větví	428	27
100305 Dub v Jeseníku	dub letní	07.04.1994	SCHKO Poodří	dobrá, v r. 2008 byl svázán a ořezány suché větve	480	24
100304 Dub v Kuníně	dub letní	07.04.1994	SCHKO Poodří	dobrá, vhodný zdravotní ořez proschlých větví	540	25
100307 Dub v zámeckém parku**	dub letní	07.04.1994	SCHKO Poodří	dobrá po předchozích ošetřeních v r. 1998 a 2005, vysoko vyvětvěný	670	34
100298 Řešetlák u Odry	řešetlák počistivý	06.10.1998	SCHKO Poodří	velmi dobrý, vhodný zdravotní ořez proschlých větví	4km 84,90, 92,118 –	8
100297 Topol u Odry	topol černý	06.10.1998	SCHKO Poodří	velmi dobrý, místy proschlé větve, vitální, vhodný zdravotní ořez suchých větví	504	35

* Jde o největší vyhlášený platan v ČR

** Jedná se patrně o největšího jedince dubu letního na území CHKO Poodří a nejlustší památný dub v Moravskoslezském kraji.

Všechny vyhlášené památné stromy mají bez výjimky ustanoveno základní ochranné pásmo na základě ustanovení § 46 odst. 3 zákona č. 114/1992, tzn. pásmo kruhového tvaru o poloměru 10 násobku průměru kmene ve výšce 1,3m nad zemí.

3.6. Rostlinná společenstva

V tabulce č. 3 jsou uvedeny všechny vymapované biotopy v CHKO včetně jejich vymapovaných výměr.

Tab. č. 3: Výměry biotopů v CHKO Poodří.

biotop	plocha (ha)	biotop	plocha (ha)	biotop	plocha (ha)
K1	28,20	M2.2	0,65	V2B	7,57
K2.1	47,15	M4.1	22,79	V2C	8,97
K3	16,00	M5	0,32	V4A	2,08
L1	27,99	M6	1,54	V4B	53,83
L2.2A	252,23	M7	18,09	V5	0,78
L2.2B	115,69	R1.2	0,29	X1	35,14
L2.3A	230,00	R1.3	0,03	X2	371,40
L2.3B	159,79	R1.4	0,09	X3	119,50
L2.4	133,99	T1.1	205,37	X4	0,63
L3.2	107,63	T1.3	19,30	X5	205,79
L3.3B	4,53	T1.4	1050,11	X6	10,25

L3.3D	3,68	T1.5	199,69	X7	159,25
L4	4,61	T1.6	11,52	X8	0,64
L5.4	1,18	T1.10	0,78	X9A	67,43
M1.1	123,45			X9B	45,22
M1.2	0,00	T4.2	0,24	X10	33,47
M1.3	3,75	V1C	66,99	X11	12,79
M1.4	58,92	V1D	9,37	X12	16,80
M1.5	1,62	V1F	121,27	X13	17,35
M1.7	295,26	V1G	28,91	X14	445,64
M2.1	7,77	V2A	2,34		

K1 Mokřadní vrby

Mokřadní vrby keřovitého charakteru jsou tvořené především druhy vrbou popelavou (*Salix cinerea*), vrbou ušatou (*S. aurita*), dále se v nich objevují vrba jíva (*S. caprea*), vrba trojmužná (*S. triandra*), krušina olšová (*Frangula alnus*). Vyskytují se zejména v terénních sníženinách se stagnující vodou v komplexech luk a v okrajích melioračních kanálů.

K2.1 Vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů

Společenstva vrbových křovin reprezentují svazy *Salicion triandrae* a *Salicion albae* a vyskytují se v nich druhy – vrba trojmužná (*Salix triandra*), vrba košíkářská (*S. viminalis*), vrba křehká (*S. fragilis*), vrba nachová (*S. purpurea*). Místy vytvářejí nesouvislé lemy fyziognomicky nápadných útvarů křovinatých až stromových vrbových porostů po obou březích Odry i podél menších meandrujících vodotečí. Na říčních náplavech v oblasti Polanky nad Odrou vrbové křoviny lemují porosty měkkého luhu a místy s ním vytvářejí mozaiku.

K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny

Křovinaté porosty s druhy – trnka obecná (*Prunus spinosa*), hloh obecný (*Crataegus laevigata*), hloh jednobližný (*C. monogyna*), javor babyka (*Acer campestre*), třešeň ptačí (*Prunus avium*), brslen evropský (*Euonymus europaea*), svída krvavá (*Cornus sanguinea*), líska obecná (*Corylus avellana*), kalina obecná (*Viburnum opulus*) vytvářejí na sušších nebo vysychavých místech lemy stromových porostů podél cest, hrází, starých říčních koryt, místy i břehové porosty samotné Odry.

L1 Mokřadní olšiny

Plošně nevelké porosty mokřadních olšin svazu *Alnion glutinosae* reprezentované druhy olší lepkavou (*Alnus glutinosa*), ostřicí prodlouženou (*Carex elongata*), ostřicí pobřežní (*C. riparia*), ostřicí měchýřkatou (*C. vesicaria*), chmelem otáčivým (*Humulus lupulus*), karbincem evropským (*Lycopus europaeus*), lilkem potměchutí (*Solanum dulcamara*) aj. jsou vázané na území se stálou vysokou hladinou podzemní vody při povrchu půdy, jako jsou třeba terénní deprese v sousedství rybníků nebo se nacházejí při patě svahů se stálým příronem vody z pramenů v říční terase. V území se vyskytují ojediněle např. v k. ú. Polanka nad Odrou, k. ú. Jistebník, k. ú. Petřvaldík, k. ú. Bernartice nad Odrou (PR Bařiny).

L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy

Údolní jasanovo-olšové luhy představují převážně liniovou zeleň svazu *Alnion incanae* (podsvaz *Alnenion glutinoso-incanae*), která se vyskytuje např. podél vodotečí, starých říčních ramen, tůní a může plynule přecházet do měkkých i tvrdých luhů. Z dřevin se v nich uplatňují druhy jako jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), javor mléč (*Acer platanooides*), javor klen (*A. pseudoplatanus*), střemcha obecná (*Prunus padus*), lípa malolistá (*Tilia cordata*), bez černý (*Sambucus nigra*), brslen evropský (*Euonymus europaea*). Z bylin se v nich pak můžeme setkat s bršlicí kozí nohou (*Aegopodium podagraria*), kostřavou obrovskou (*Festuca gigantea*), kuklíkem městským (*Geum urbanum*), popencem obecným (*Glechoma hederacea*) aj.

L2.3 Tvrdé luhy nížinných řek

Společenstva tvrdého luhu svazu *Alnion incanae* (podsvaz *Ulmenion*) se vyznačují dřevinnou skladbou tvořenou druhy dubem letním (*Quercus robur*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*), lípou malolistou (*Tilia cordata*), javorem babykou (*Acer campestre*), střemchou obecnou (*Prunus padus*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), jilmem habrolistým (*U. minor*) aj. Pro bylinné patro je na jaře typický aspekt s masovým výskytem sněženky podsněžníku (*Galanthus nivalis*) a později česneku medvědího (*Allium ursinum*). K dalším typickým druhům náleží např. sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), sasanka pryskyřníkovitá (*A. ranunculoides*), dymnivka dutá (*Corydalis cava*), orsej jarní hlíznatý (*Ficaria verna* subsp. *bulbifera*), plícník tmavý (*Pulmonaria obscura*), pšeničko rozkladité (*Milium*

effusum), včetně karpatských prvků kyčelnice žláznaté (*Dentaria glandulosa*), hvězdnatce čemeřicového (*Hacquetia epipactis*), zápalice žluťuchovité (*Isopyrum thalictroides*). Tvrdý luh se zachoval v několika větších fragmentech např. v PR Kotvice, lese Bažantula, v NPR Polanská niva, v PR Polanský les. Dále se vyskytuje jako liniová zeleň a může přecházet do údolních jasanovo-olšových nebo měkkých luhů.

L2.4 Měkké luhy nížinných řek

Měkké luhy svazu *Salicion albae* s výskytem vrby bílé (*Salix alba*), vrby křehké (*S. fragilis*), topolu černého (*Populus nigra*), bezu černého (*Sambucus nigra*), v bylinném patře pak např. s chrasticí rákosovitou (*Phalaris arundinacea*), bršlicí kozí nohou (*Aegopodium podagraria*), ostřicí štíhlou (*Carex acuta*), kopřivou dvoudomou (*Urtica dioica*), kosatcem žlutým (*Iris pseudacorus*), vrbinou obecnou (*Lysimachia vulgaris*), liánami jako opletníkem plotním (*Calystegia sepium*), chmelem otáčivým (*Humulus lupulus*) představují nejčastěji doprovodné porosty Odry a jejích přítoků nebo břehové porosty starých ramen a tůní v loukách, místy tvoří mozaiku s údolními jasanovo-olšovými a tvrdými luhy. Hodnotné jsou přirozené porosty měkkého luhu na vyšších částech říčních náplavů v NPR Polanská niva a v horní části Polanského lesa.

L3.2 Polonské dubohabřiny

Polonské dubohabřiny zastoupené svazem *Carpinion* se vyskytují na svazích a říčních terasách. Ve stromovém patře převládají habr obecný (*Carpinus betulus*), lípa malolistá (*Tilia cordata*), dub letní (*Quercus robur*), v podrostu druhy – pitulník žlutý (*Galeobdolon luteum*), válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), ostřice lesní (*Carex sylvatica*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*), kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*), plícník tmavý (*Pulmonaria obscura*) aj.

M1.1 Rákosiny eutrofních stojatých vod

Společenstva rákosin svazu *Phragmition communis* s dominantními druhy orobinec širokolistý (*Typha latifolia*), zblochan vodní (*Glyceria maxima*), rákos obecný (*Phragmites australis*), orobinec úzkolistý (*Typha angustifolia*), k nimž dále přistupují např. opletník plotní (*Calystegia sepium*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), karbinec evropský (*Lycopus europaeus*) aj., se vyskytují hlavně v litorálech rybníků, v jejich okolí (terestrické rákosiny), podél melioračních kanálů, v terénních depresích v loukách. Často vytvářejí mozaiky s lučními společenstvy nebo se prolínají s vegetací vysokých ostřic.

M1.3 Eutrofní vegetace bahnitých substrátů

Společenstva svazu *Oenanthion aquaticae* s druhy jako halucha vodní (*Oenante aquatica*), žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*), lakušník vodní (*Batrachium aquatile*), lakušník niťolistý (*B. trichophyllum*), hvězdoš jarní (*Callitriche palustris*), rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*) jsou v území vázána zejména na mělké okraje rybníků, porosty s žebratkou bahenní (*Hottonia palustris*) také na osluněné části zabahněných lesních tůní či luční tůně s bahnitými náplavy v litorálních částech.

M1.4 Říční rákosiny

Nejčastější porosty říčních rákosin (svaz *Phalaridion arundinaceae*) s rákosem obecným (*Phalaris arundinacea*) doprovázené dalšími druhy jako např. rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*), lipnice bahenní (*Poa palustris*), rukev oboživelná (*Rorippa amphibia*), šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*) rostou zejména v korytě Odry a dolních toků jejích přítoků, v litorálech odstavených říčních ramen. Vzácně se vyskytují též porosty s ostřicí Buekovou (*Carex buekii*).

M1.5 Pobřežní vegetace potoků

Vzácná společenstva svazu *Sparganio-Glycerion fluitantis* reprezentována např. druhy potočník vzpřímený (*Berula erecta*), zblochan řasnatý (*Glyceria notata*), sítina článkovaná (*Juncus articulatus*), sítina rozkladitá (*J. effusus*), vrbovka chlupatá (*Epilobium hirsutum*), svízel bahenní (*Galium palustre*), rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*), rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*) jsou vázána především na drobné potůčky pod říční terasou (obora Kunín, PR Bartošovický luh, PR Koryta).

M1.7 Vegetace vysokých ostřic

Vegetace vysokých ostřic s nejčastějšími zástupci – ostřice štíhlá (*Carex acuta*), ostřice měchýřkatá (*C. vesicaria*), ostřice pobřežní (*C. riparia*), ostřice liščí (*C. vulpina*), chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) (sv. *Caricion gracilis*) vytváří porosty zejména v terénních depresích luk, v prosvětlených

porostech olšin a vrbin v návaznosti na prameniště, ve starých ramenech a tůních, v litorálech rybníků a na ně navazujících mokřadech.

M2.1 Vegetace letněných rybníků

Vegetace letněných rybníků se vyskytuje na často letněných nebo pozdě napouštěných plůdkových rybnících (NPR Polanská niva, Bažantí rybník v k. ú. Jistebník, manipulační rybníky a sádky) nebo na rybnících, které za suchých let částečně vysychají (Horní Bartošovický rybník v PR Bartošovický luh, rybníček v PR Bařiny). Fragmenty společenstva se ojediněle objevují také na spoře zarostlých hlinitopísčitéch náplavech Odry. Zastoupeny jsou druhy blatěnka vodní (*Limosella aquatica*), kalužník šruhový (*Peplis portula*), rukev bažinná (*Rorippa palustris*), sítina žabí (*Juncus bufonius*), protěž bažinná (*Gnaphalium uliginosum*), úpor peprný (*Elatine hydropiper*), šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*), vzácně i ostřice šáchorovitá (*Carex bohemica*), bahnička vejčitá (*Eleocharis ovata*), úpor kuřičkovitý (*Elatine alsinastrum*). Vyskytují se i typické mechorosty *Physcomitrium sphaericum* a *Physcomitrium pyriforme*. Přejichod k vegetaci obnažených den teplejších oblastí tvoří společenstva s masovým výskytem myšího ocásku nejmenšího (*Myosurus minimus*) na rybnících v nejteplejší části CHKO v blízkosti města Ostravy (Povodí Polančice).

Obr. 4: Vegetace letněných rybníků - uprostřed trs bahničky vejčité (*Eleocharis ovata*)

M4.1 Štěrkové náplavy bez vegetace

Plošně nevelké štěrkové náplavy se po větších průtocích nacházejí v meandrech Odry prakticky po celém jejím toku v CHKO, někde vytvářejí i ostrůvky uvnitř toku. Pokud v průběhu vegetační doby nedochází k jejich zaplavení, vyvíjejí se na nich porosty vrbových křovin, říčních rákosin nebo jednoletých bylin. Jak naznačuje výše uvedený text, jedná se o nestabilní biotop, který může být na konkrétním místě v rámci jednoho roku nahrazen biotopem jiným a na jiném místě může zase naopak vzniknout.

M5 Devětsilové lemy horských potoků

Devětsilové lemy se nacházejí roztroušeně v maloplošných, různě dlouhých pásech podél břehů Odry. Dominantu porostů tvoří devětsil lékařský (*Petasites hybridus*) s roztroušeným až ojedinělým výskytem zárazy devětsilové (*Orobancha flava*).

M6 Bahnitě říční náplavy

Bahnitě říční náplavy představují nerozsáhlé každoročně při rozlivech se měnící biotopy s druhy jako žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*), psárka plavá (*Alopecurus aequalis*), (*Bidens frondosa*), dvouzubec trojdlíný (*B. tripartita*), merlík sivý (*Chenopodium glaucum*), merlík mnohosemenný (*Ch. polyspermum*), ježatka kuří noha (*Echinochloa crus-galli*), blatěnka vodní (*Limosella aquatica*),

rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*), rdesno blešník (*P. lapatifolia*) aj. Vyskytují se zejména v korytě řeky Odry.

M7 Bylinné lemy nížinných řek

Společenstva s opletníkem plotním (*Calystegia sepium*), chmelem otáčivým (*Humulus lupulus*), bodlákem kadeřavým (*Carduus crispus*), krabilicí hlíznatou (*Chaerophyllum bulbosum*), nadmuticí bobulnatou (*Cucubalus baccifer*), kokotící evropskou (*Cuscuta europaea*), svízelem potočným (*Galium rivale*), ostružiníkem ježíníkem (*Rubus caesius*), chrasticí rákosovitou (*Phalaris arundinacea*), někdy s vysokou pokryvností kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*) nebo svízele přítuly (*Galium aparine*) tvoří v zaplavovaném území úzké lemy podél řeky a jejích přítoků, melioračních kanálů a tůní, často i jako přirozený doprovod křovinných nebo lesních společenstev.

R1.2 Luční prameniště bez tvorby pěnovců

Druhově ochuzená luční prameniště bez tvorby pěnovců mají vzhled mokřadních ok s psinečkem psím (*Agrostis canina*), psinečkem výběžkatým (*A. stolonifera*), blatouchem bahenním (*Caltha palustris*), svízelem bahenním (*Galium palustre*), sítinou rozkladitou (*Juncus effusus*), lipnicí obecnou (*Poa trivialis*) atd. se nacházejí na zbytcích luk při pravobřežní patě říční terasy např. v PR Bartošovický luh.

R1.3 Lesní pěnovcová prameniště

Velmi vzácná společenstva drobných pramenišť říční terasy Odry s typickým vývojem pěnovcových sedimentů se nacházejí v oblasti od Bernartic nad Odrou po Novou Horku. Navazující lesní porosty mají většinou charakter tvrdých luhů přecházejících do dubohabřin. Z mechů zde rostou *Brachythecium rivulare*, *Cratoneuron commutatum*, *C. filicinum*, *Fissidens gracilifolius*, *Pellia endiviifolia*, *Rhizomnium punctatum*. Druhovou kombinací pak z cévnatých rostlin dotvářejí zejména válečka lesní (*Brachypodium sylvaticum*), řeřišnice hořká (*Cardamine amara*), mokřýš střídavolistý (*Chrysosplenium alternifolium*), přeslička největší (*Equisetum telmateia*) (pouze Bernartice nad Odrou), kakost smrdutý (*Geranium robertianum*). V širších pramenných mísách na prosvětlených místech jsou společenstva obohacena karpatskými prvky květeny jako např. zápalice žlutuchovitá (*Isopyrum thalictroides*), kozlík celolistý (*Valeriana simplicifolia*), hvězdnatec čemeřicový (*Hacquetia epipactis*).

R1.4 Lesní prameniště bez tvorby pěnovců

Porosty lesních pramenišť a pramenných linií bez tvorby pěnovců se hojně vyskytují na pravobřežní říční terase Odry od Bernartic nad Odrou až po Ostravu. Jejich plošný rozsah je závislý na mohutnosti pramenů, šířce i hloubce erozních rýh a kvalitě lesních porostů v okolí. Jsou reprezentovány např. druhy válečkou lesní (*Brachypodium sylvaticum*), blatouchem bahenním (*Caltha palustris*), řeřišnicí hořkou (*Cardamine amara*), ostřicí řídkoklasou (*Carex remota*), ostřicí lesní (*C. sylvatica*), mokřýšem střídavolistým (*Chrysosplenium alternifolium*), rozrazillem potočným (*Veronica beccabunga*).

T1.1 Mezofilní ovsíkové louky

Ovsíková společenstva svazu *Arrhenatherion* jsou vázána na výše položené luční porosty v nivě Odry, dále porosty tohoto charakteru rostou na agradačních valech nebo tvoří mozaiku s aluviálními psárkovými loukami na mírně zvlněném terénu. Jsou pro ně typické druhy jako např. ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), zvonek rozkladitý (*Campanula patula*), rožec obecný luční (*Cerastium holosteoides*), škarďa dvouletá (*Crepis biennis*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*), řeřišček obecný (*Achillea millefolium*), kakost luční (*Geranium pratense*), bolševník obecný (*Heracleum sphondylium*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), chrastavec rolní (*Knautia arvensis*), kopretina bílá (*Leucanthemum vulgare* s. l.) atd.

T1.3 Poháňkové pastviny

Společenstva charakteru poháňkových pastvin s druhy jako řeřišček obecný (*Achillea millefolium*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), sedmikráska obecná (*Bellis perennis*), poháňka hřebenitá (*Cynosurus cristatus*), srha říznačka (*Dactylis glomerata*), jílek vytrvalý (*Lolium perenne*), vrbina penízková (*Lysimachia nummularia*) aj. se vyskytují velmi vzácně zpravidla na svazích a plochách říčních teras např. v oboře v k. ú. Kunín.

T1.4 Aluviální psárkové louky

Psárkové louky (svaz *Alopecurion pratensis*) patří k nejrozšířenějším typům luk v často zaplavované údolní nivě. Mají značné variabilní floristické složení závislé na několika faktorech. Vyskytují se v nich

druhy jako psárka luční (*Alopecurus pratensis*), metlice trsnatá (*Deschampsia cespitosa*), psineček výběžkatý (*Agrostis stolonifera*), kostřava luční (*Festuca pratensis*), popenec obecný (*Glechoma hederacea*), medyněk vlnatý (*Holcus lanatus*), kohoutek luční (*Lychins flos-cuculi*), vrbina penízková (*Lysimachia nummularia*), lipnice luční (*Poa pratensis*), lipnice obecná (*P. trivialis*), šťovík kadeřavý (*Rumex crispus*), šťovík tupolistý (*R. obtusifolius*), krvavec toten (*Sanguisorba officinalis*), kostival lékařský (*Symphytum officinale*), smetánka (*Taraxacum* sect. *Ruderalia*) a četné další. V důsledku i drobných odchylek reliéfu a vodního režimu vytvářejí často přechody do jiných typů společenstev např. ovsíkových luk, vlhkých pcháčových luk, vegetace vysokých ostřic nebo rákosin eutrofních stojatých vod.

T1.5 Vlhké pcháčové louky

Vlhká pcháčová společenstva (svaz *Calthion*, podsvaz *Calthenion*) vyžadují trvale zvýšenou vlhkost nepodléhající ve svrchní části půdního profilu velkým výkyvům. Jejich výskyt je spíš fragmentární. Vyznačují se druhy – pcháč potoční (*Cirsium rivulare*), pcháč zelinný (*C. oleraceum*), pcháč šedý (*C. canum*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*), sítina rozkladitá (*Juncus effusus*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*) aj. Na loukách vytvářejí četné přechody a mozaiky s jinými kontaktními společenstvy. Při zanedbání údržby mohou přecházet ve vlhká tužebníková lada.

T1.6 Vlhká tužebníková lada

Vlhká tužebníková lada (svaz *Calthion*, podsvaz *Filipendulenion*) představují poměrně malé plochy většinou původně vlhkých pcháčových luk ponechané ladem, z nichž některé zarůstají náletovými dřevinami, resp. ruderalními nebo invazními druhy. Jde především o úzké pruhy porostů podél lučních kanálů a drobných vodních toků nebo často zamokřené a proto jen nepravidelně kosené plochy. Reprezentují je druhy tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), kyprej vrbice (*Lythrum salicaria*), skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), žluťucha lesklá (*Thalictrum lucidum*), kozlík lékařský (*Valeriana officinalis*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*) a četné další.

V1 Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod

V1C Porosty s *Utricularia australis* a *U. vulgaris*

Společenstva plovoucích mírně ponořených masožravých rostlin svazu *Utricularion vulgaris* s přítomností druhu bublinatky jižní (*Utricularia australis*) (bublinatka obecná /*U. vulgaris*/ se v CHKO Poodří nevyskytuje) se nacházejí společně s druhy mělkých stojatých vod (růžkatec ostnitý /*Ceratophyllum demersum*/, lakušník /*Batrachium* sp./, apod.) zejména v prohříváných mělčinách rybníků, na nichž se hospodaří způsobem šetrným k přírodě, občas i v mělčinách při okrajích trvalých poříčních tůní.

V1D Porosty se *Salvinia natans*

Na hladině plovoucí společenstvo s výskytem nepukalky plovoucí (*Salvinia natans*) (svaz *Lemnion minoris*, as. *Salvinio-Spirodeletum polyrhizae*) se nachází na některých rybnících s hospodařením šetrným k přírodě. Jádrové populace bývají v nepříliš hustých porostech orobinců nebo rákosu, v některých sezónách se pak společenstvo vyskytuje roztroušeně nebo i souvisle po celé hladině rybníků. Nepikalka plovoucí (*Salvinia natans*) se epizodicky může objevit také na hladinách starých říčních ramen, zvláště po větších povodních. Jádrové lokality jsou na rybnících v NPR Polanská niva, v PR Bažantula, v PR Kotvice a v PR Bartošovický luh. Druh nepukalku plovoucí (*Salvinia natans*) téměř vždy doprovází závitka mnohokořenná (*Spirodela polyrhiza*).

V1F Ostatní porosty

Svaz *Lemnion minoris*: Jedná se o společenstvo drobných okřehkovitých rostlin kořenujících ve vodě. Porosty se vzácnějšími druhy jako jsou okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*), trhutka (*Riccia* sp.), nalžovka plovoucí (*Ricciocarpos natans*) se vyskytují maloplošně na rybnících s velmi čistou vodou (převážně v MZCHÚ), v menších tůních inundačního pásma a v mokřadech nebo melioračních příkopech pod prameništi.

Svaz *Nymphaeion albae*: Společenstvo zakořeněných rostlin s listy plovoucími na hladině je na trvalých poříčních tůních zastoupeno porosty stulíku žlutého (*Nuphar lutea*), v jednom případě i leknínu bílého (*Nymphaea alba*). Na rybnících s hospodařením šetrným k přírodě jsou na většině rybníčních soustav rozšířeny porosty kotvice plovoucí (*Trapa natans*) (přes 50 ha), které mají v CHKO Poodří expanzivní charakter a musejí být každoročně omezovány kosením. Pouze

na rybníku Kozák v k. ú. Studénka nad Odrou se nacházejí porosty s plavínem štítnatým (*Nymphoides peltata*).

Svaz *Magnopotamion*: Společenstvo ponořených rostlin s velkými listy se vyskytuje v hloubkách kolem nebo přes 1 m na hlubších rybnících s šetrným hospodařením a s vysokou průhledností vody (rybníky Velký Váček a Kačírek v NPR Polanská niva, Kozák v k. ú. Studénka nad Odrou, Nový v PR Kotvice), jen výjimečně a ve fragmentech se s ním lze setkat také na trvalých pořičních tůních. Zastoupeny jsou především druhy – rdest světlý (*Potamogeton lucens*) a stolístek klasnatý (*Myriophyllum spicatum*).

Svaz *Parvopotamion*: Společenstvo ponořených rostlin s drobnými listy se nachází v hloubkách kolem 0,7 m na rybnících s šetrným hospodařením a s vysokou průhledností vody. Zastoupeny jsou především řečanka menší (*Najas minor*) a řečanka přímořská (*N. marina*) spolu s úzkolistými rdesty např. rdest hřebenitý (*Potamogeton pectinatus*), rdest maličký (*P. pusillus*), rdest kadeřavý (*P. crispus*), méně často rdest vláskovitý (*P. trichoides*), rdest tupolistý (*P. obtusifolius*), rdest ostrolistý (*P. acutifolius*), šejdračka bahenní (*Zannichellia palustris*).

V1G Stanoviště bez vodních makrofyt, ale s přirozeným nebo přírodně blízkým charakterem dna a břehu

Stanoviště bez vodních makrofyt ale s přirozeným nebo přírodně blízkým charakterem dna a břehu představují zejména silně zastíněné (i vysychající) tůně a stará ramena nebo úseky pomalu tekoucích náhonů.

V2 Makrofytní vegetace mělkých stojatých vod

V2A S dominantními *Batrachium* sp.

Maloplošně zastoupená makrofytní vegetace mělkých stojatých vod svazu *Batrachion aquatilis*, v níž dominují lukušníky jako lukušník vodní (*Batrachium aquatile*), lukušník okrouhlý (*B. circinatum*), lukušník nitolistý (*B. trichophyllum*) a hvězdoše (zejména hvězdoš jarní /*Callitriche palustris*/), je vázána především na mělké litorály rybníků s hospodařením šetrným k přírodě a na prosluněné luční tůně. Kromě lukušníků a hvězdošů se zde vyskytují také druhy – žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*), okřehek menší (*Lemna minor*), halucha vodní (*Oenanthe aquatica*), rukev obojživelná (*Rorippa amphibia*), závitka mnohokořená (*Spirodela polyrhiza*).

V2B S dominantní *Hottonia palustris*

Společenstva s žebratkou bahenní (*Hottonia palustris*) (svaz *Batrachion aquatilis*, asociace *Hottonietum palustris*) rostou v neúplně vysychajících starých ramenech a tůních, i částečně zastíněných. Diagnostický druh žebratka bahenní (*Hottonia palustris*) většinou tvoří souvislé jednodruhové porosty, ale může být doprovázen též dalšími taxony, zejména haluchou vodní (*Oenanthe aquatica*), žabníkem jitrocelovým (*Alisma plantago-aquatica*), lukušníkem okrouhlým (*Batrachium circinatum*), hvězdošem jarním (*Callitriche palustris*), okřehekem menším (*Lemna minor*), okřehekem trojbrázdým (*L. trisulca*), rukví obojživelnou (*Rorippa amphibia*), závitkou mnohokořenou (*Spirodela polyrhiza*).

V2C Ostatní porosty

Makrofytní vegetace mělkých stojatých vod s absencí lukušníků (*Batrachium* sp.) a žebratky bahenní (*Hottonia palustris*) je zastoupena především druhy – halucha vodní (*Oenanthe aquatica*), žabník jitrocelový (*Alisma plantago-aquatica*), rukev obojživelná (*Rorippa amphibia*), hvězdoš jarní (*Callitriche palustris*), okřehek menší (*Lemna minor*), závitka mnohokořená (*Spirodela polyrhiza*), vzácněji šípátka střelolistá (*Sagittaria sagittifolia*). Vyskytuje se poměrně často, především v mělkých okrajích rybníků a v drobných kanálech nebo částečně vysychajících tůních.

V4 Makrofytní vegetace vodních toků

Do této jednotky se řadí přirozené části vodních toků (Odra a její přítoky), včetně umělých, pokud mají přírodní koryto s břehovými porosty, zejména stružky propojující rybníční soustavy. Výskyt makrofyt je v nich z důvodů rychlého proudění vody a absence pevného substrátu spíše výjimečný (např. porosty stolístků /*Myriophyllum* sp./ v oblasti Petřvaldíku).

V5 Vegetace parožnatek

Vegetace parožnatek byla zjištěna v prameništích tůňkách PR Bařiny, v několika periodických tůních a melioračních příkopcích, v mělčinách některých pozdě napouštěných rybníků (např. Velký Váček v NPR Polanská niva, sádky a Bažantí rybník v k. ú. Jistebník, rybník Kozák v k. ú. Studénka

nad Odrou). Na rybnících se jedná o porosty *Chara braunii* v mozaice s dalšími společenstvy mělkých vod.

Obr. 5: Mokřad s porosty parožnatek pod hladinou lesní tůně v PR Bařiny

X5 Intenzivně obhospodařované louky

K intenzivně obhospodařovaným loukám lze zařadit druhově chudé porosty ovlivněné silným hnojením, do kterých poměrně snadno pronikají nežádoucí plevelné druhy např. kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*) a plochy luk obnovené výsevem (přísevem) travních směsí, v nichž se používaly druhy jako kostřava luční (*Festuca pratensis*), kostřava rákosovitá (*F. arundinacea*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), lipnice luční (*Poa pratensis*), jílek mnohokvětý (*Lolium multiflorum*) aj. Po ukončení (výrazném omezení) hnojení a zajištění pravidelné seče mohou do těchto porostů pronikat květnaté dvouděložné rostliny.

X7 Ruderální bylinná vegetace mimo sídla

Za ruderální bylinnou vegetaci mimo sídla lze označit především části břehových porostů vodních toků, v nichž dominují invazní rostlinné druhy jako křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), křídlatka sachalinská (*R. sachalinensis*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), zlatobýl obrovský (*S. gigantea*), slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*), třapatka dřípátá (*Rudbeckia laciniata*), stále častěji se objevuje také štětinec laločnatý (*Echinocystis lobata*). Dále k ní patří např. ladem ponechané plochy, vegetace na rozhraní luk a orné půdy apod.

X9 Lesní kultury s nepůvodními dřevinami

K lesním kulturám s nepůvodními jehličnatými dřevinami se řadí především nepřilíš rozsáhlé smrkové porosty např. v k. ú. Bernartice nad Odrou, v PR Bartošovický luh. Na některých místech již dochází k přeměně na stanovištěně vhodné lesní porosty např. opět v k. ú. Bernartice nad Odrou a PR Bartošovický luh. Z nepůvodních listnatých dřevin se do lesních porostů v minulosti vysazovaly např. jasan americký (*Fraxinus americana*) (les Bažantula v k. ú. Studénka nad Odrou), dub červený (*Quercus rubra*) (PR Polanský les), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*) (lesní porost v k. ú. Nová Horka), topol kanadský (*Populus x canadensis*) (porosty v k. ú. Albrechtický).

X14 Vodní toky a nádrže bez ochranné významné vegetace

K vodním tokům a nádržím bez ochranné významné vegetace patří zejména rybníky s intenzivním chovem ryb a zregulované přítoky Odry jako Lubina, Ondřejnice, Bílovka.

Ohrožení

Prakticky všechny přírodní biotopy jsou ohrožené případným nevhodným zásahem do vodního režimu. Některé z biotopů pak jsou (mohou být) ohrožené i dalšími činiteli.

Společenstva podél vodních toků jsou místy silně narušována šířením invazních druhů, hlavně křídlatkou (*Reynoutria* sp.). Ohroženy jsou především vrbové křoviny a měkké luhy, ve kterých je znemožněna přirozená obnova dřevin, ale také bylinné lemy nížinných řek, říční rákosiny, devětsilové lemy potoků, okraje tvrdých luhů apod.

Kromě v současné době probíhajícího samovolného šíření invazních bylin byla zejména v 50. letech 20. století stanovištně vhodná dřevinná skladba některých lesních porostů negativně změněna výsadbou invazních či geograficky nepůvodních druhů dřevin jako smrk ztepilý (*Picea abies*), jasan americký (*Fraxinus americana*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), topol kanadský (*Populus x canadensis*), což se samozřejmě promítlo i do keřového a bylinného patra.

Společenstva, jež se nacházejí v kontaktu s poli a nevhodně obhospodařovanými loukami, zase negativně ovlivňují druhy jako kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), zlatobýl obrovský (*S. gigantea*) a četné další nitrofilní taxony.

Další skupinu společenstev náchylnou k ohrožení i jinými faktory tvoří louky. Jejich vznik a další existence jsou bezpodmínečně těsně spjaty s činností člověka.

Na druhové složení lučních porostů má místy negativní dopad nadměrné hnojení, které způsobuje úbytek počtu taxonů. Ze společenstev se vytrácí především druhy květnaté a naopak se šíří druhy nitrofilní jako kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), šťovík kadeřavý (*Rumex crispus*), atd.

Významným faktorem, jenž rozhoduje o druhovém složení lučních porostů, je kosení. Počet sečí má vliv na typ lučního společenstva, které se na konkrétní lokalitě vyvine, ale má také zásluhu na přítomnosti a počtu ruderálních a invazních druhů. Například opoždění druhé seče na psárkových loukách s vyšším zastoupením pcháče osetu umožní jeho vysemenění a intenzivní šíření do dalších porostů. V nekosených loukách se snižuje druhová pestrost, pronikají sem invazní a ruderální druhy bylin, na vlhčích plochách vznikají tužebníková lada a následně dochází k zarůstání náletovými dřevinami. Druhově pestré luční porosty mohou být ohroženy též pastvou dobytka.

Hlavně v 80. letech 20. století pak byly některé luční porosty obnovovány výsevem lučních směsí, jež obsahovaly především trávy jako kostřava luční (*Festuca pratensis*), kostřava rákosovitá (*F. arundinacea*), psárka luční (*Alopecurus pratensis*), lipnice luční (*Poa pratensis*), jílek mnohokvětý (*Lolium multiflorum*) aj. Takto obnovené louky sice poskytovaly kvalitní lúci, ale jejich druhové složení bylo chudé, s minimem květnatých druhů.

Mokřadní a vodní společenstva mělkých přírodních mokřadů jsou v posledních letech ohrožena úplným vysycháním lokalit. Vegetace tůň může být ohrožena nadměrným zastíněním břehovými porosty nebo nadměrným rozvojem okřehek při absenci pravidelných povodní.

Vegetace rybníků může být zase ohrožena nevhodným způsobem rybníčního hospodaření, u kterého mají vliv doba i režim napouštění a vypouštění rybníků, velikost a druhové složení rybí obsádky, stáří ryb. Nebezpečím nemusí být jen zvýšená intenzita hospodaření, ale i příliš nízká intenzita vedoucí k masivnímu vysemenění expanzivně se chovajících jednoletých druhů (kotvice plovoucí /*Trapa natans*/, řečanka přímořská /*Najas marina*/).

Společenstva lesních mokřadů mohou být ohrožena i drobnou úpravou vodního režimu (lokálním odvodněním), která se obvykle provádí v souvislosti s těžbou nebo s výsadbami dřevin.

3.7. Významné druhy rostlin

Na území CHKO Poodří je v současné době potvrzen aktuální výskyt 19 zvláště chráněných druhů rostlin (podle kategorizace § 14 odst. 1 vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. a přílohy č. II této vyhlášky), z toho 3 druhů hub. Dále se zde nacházejí nechráněné druhy uvedené v Černém a červeném seznamu cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2012), Červeném seznamu hub (makromycetů) České republiky a Seznamu a červeném seznamu mechorostů České republiky (2005). Výzkumu hub byla věnována menší pozornost, a proto níže uvedený text obsahuje pouze jejich příklady.

Cévnaté rostliny

Druhy kriticky ohrožené:

kotvice plovoucí (*Trapa natans*)
nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*)
plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*)
řečanka menší (*Najas minor*)
úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*)

Druhy silně ohrožené:

krušík polabský (*Epipactis albensis*)
leknín bílý (*Nymphaea alba*)
sítina Gerardova (*Juncus gerardii*)

Druhy ohrožené:

hadí jazyk obecný (*Ophioglossum vulgatum*)
kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*)
krušík modrofialový (*Epipactis purpurata*)
lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*)
měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*)
pérovník pštrosí (*Matteuccia struthiopteris*)
sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*)
žebratka bahenní (*Hottonia palustris*)

Druhy Černého a červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (pouze výše neuvedené):

C1 – kriticky ohrožené: topol černý (*Populus nigra* subsp. *nigra*)

C2 – silně ohrožené: ptačinec bahenní (*Stellaria palustris*), úpor šestimužný (*Elatine hexandra*)

C3 – ohrožené: bahnička bradavkatá rakouská (*Eleocharis mamillata* subsp. *austriaca*), barborka přitisklá (*Barbarea stricta*), kozlík celolistý (*Valeriana simplicifolia*), kyčelnice devítistá (*Dentaria enneaphyllos*), kyčelnice žláznatá (*Dentaria glandulosa*), lakušník okrouhlý (*Batrachium circinatum*), myší ocásek nejmenší (*Myosurus minimus*), nepatrlec rolní (*Aphanes arvensis*), okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*), rdest ostrolistý (*Potamogeton acutifolius*), rdest světlý (*Potamogeton lucens*), rdest tupolistý (*Potamogeton obtusifolius*), rdest vláskovitý (*Potamogeton trichoides*), skřípina kořenující (*Scirpus radicans*), sporýš lékařský (*Verbena officinalis*), starček bludný (*Senecio erraticus*), šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*), řečanka přímořská (*Najas marina*), řeřišnice bahenní (*Cardamine dentata*), tajnička rýžovitá (*Leersia oryzoides*), třezalka rozprostřená (*Hypericum humifusum*), úpor pepný (*Elatine hydropiper*), úpor trojmužný (*Elatine triandra*), záraza devětsilová (*Orobanche flava*), zblochan hajní (*Glyceria nemoralis*), žluťucha lesklá (*Thalictrum lucidum*).

C4a – vzácnější taxony vyžadující další pozornost – méně ohrožené: bahnička vejčitá (*Eleocharis ovata*), blatěnka vodní (*Limosella aquatica*), bradáček vejčitý (*Listera ovata*), bublinatka jižní (*Utricularia australis*), dymnivka plná (*Corydalis solida*), hvězdnatec zubatý (*Hacquetia epipactis*), chrpa luční ostroperá (*Centaurea jacea* subsp. *oxylepis*), kýchavice bílá Lobelova (*Veratrum album* subsp. *lobelianum*), lakušník nitolistý (*Batrachium trichophyllum*), mochna přímá (*Potentilla recta*), ostřice Buekova (*Carex buekii*), ostřice nedošáchor (*Carex pseudocyperus*), ostřice pobřežní (*Carex riparia*), ostřice rusá (*Carex flava*), ostřice šáchorovitá (*Carex bohemica*), potočník vzpřímený (*Berula erecta*), pryšec mandloňový (*Euphorbia amygdaloides*), přeslička největší (*Equisetum telmateia*), rozrazil štítkovitý (*Veronica scutellata*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*), tetluha vznešená (*Aethusa cynapium*), vrbovka bahenní (*Epilobium palustre*), zápalice žluťuchovitá (*Isopyrum thalictroides*), zeměžluč okolíkatá (*Centaureum erythraea*).

Kromě výše uvedených druhů jsou z CHKO udávány nálezy taxonů, k nimž neexistuje herbářový doklad ani fotodokumentace. Těmto taxonům je nutno v budoucnu věnovat zvýšenou pozornost a jejich přítomnost buď jednoznačně potvrdit, nebo vyloučit:

kamyšník přímořský (*Bolboschoemus maritimus* agg.), krušík širolistý (*Epipactis helleborine*), lakušník Baudotův (*Batrachium baudotii*), lakušník Rionův (*Batrachium rionii*), ostřice Otrubova (*Carex otrubae*), pryskyřník sardinský (*Ranunculus sardous*), růžkatec bradavčitý (*Ceratophyllum submersum*), smldník kmínolistý (*Peucedanum carvifolia*), stolístek přeslenatý (*Myriophyllum verticillatum*), šejdračka bahenní (*Zannichellia palustris*), vrbovka tmavá (*Epilobium obscurum*), zdrojovka hladkosemenná (*Montia fontana*), žabník trávolistý (*Alisma gramineum*).

Komentář k vybraným taxonům

Bahnička vejčitá (*Eleocharis ovata*) – výskyt v nízkých porostech na obnažených dnech častěji letněných rybníků např. v NPR Polanská niva nebo na manipulačních rybníčcích v k. ú. Jistebník.

Blatěnka vodní (*Limosella aquatica*) – běžný výskyt na obnažených litorálech rybníků (např. v NPR Polanská niva, na manipulačních rybníčcích v k. ú. Jistebník, v PR Bartošovický luh aj.), ojediněle také na náplavech řeky Odry.

Kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*) – počátkem 90. let 20. století existovala v Poodří jediná lokalita v Polance nad Odrou ve zvodnělém příkopu mezi železniční tratí a rybníkem. Lokalita byla akutně ohrožena plánovanou rekonstrukcí železničního koridoru, proto byl v roce 1998 zahájen záchranný program spočívající v přenosu částí porostu na potenciálně vhodné lokality v CHKO (vždy po dvojicích na každou lokalitu). Přenesené části porostů byly průběžně ošetřovány a monitorovány. Vyhodnocení programu bude provedeno v roce 2014. V současné době se kapradiník bažinný v CHKO šíří pouze vegetativně – rozrůstáním okrajů stávajících porostů. Za větších povodní bylo pozorováno rozplavování plovoucích ostrůvků kapradiníku bažinného do okolí.

Kotvice plovoucí (*Trapa natans*) – výskyt v prohříváných vodách s hloubkou kolem 1 m s bahnitým dnem a s nepříliš intenzivní obsádkou mladších kaprů (plůdkové nebo násadové rybníky) na rybníčních soustavách u Polanky nad Odrou, Jistebníku, Studénky, Nové Horky, v přesahu EVL Poodří do Mokřadů Bílovky na rybnících Rohy. Masově se nachází na 8 rybnících s hospodařením šetrným k přírodě. V podmínkách CHKO Poodří se kotvice plovoucí chová jako expanzivní druh s tendencí souvisle pokrývat celou hladinu. Již více než 10 let je na hlavních místech výskytu každoročně omezována kosením, přesto hlavním limitujícím faktorem zatím není počet vitálních plodů, ale velikost vodní hladiny. Celková plocha pravidelně regulovaných porostů je přes 50 ha. Na nové lokality se plody dostávají rybářskými sítěmi nebo vypouštěním rybníků, celé rostliny za větších povodní (100letá voda).

Kozlík celolistý (*Valeriana simplicifolia*) – výskyt v lesních prameništích v PR Koryta, PR Bartošovický luh.

Kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*) – výskyt na několika lokalitách v CHKO např. lesní porosty v PR Polanský les a NPR Polanská niva, doprovodný dřevinný porost kolem tůně u rybníku Oderská Kukla v k. ú. Jistebník.

Kruštík polabský (*Epipactis albensis*) – roztroušený výskyt na celém území CHKO, nejčastěji při světlých okrajích či světlinách tvrdého luhu nebo při okrajích porostů rozptýlené zeleně taktéž většinou charakteru tvrdého luhu (rybníční hráze, okraje porostů podél Odry nebo starých ramen apod.).

Kyčelnice žláznatá (*Dentaria glandulosa*) – roztroušený výskyt v občas zaplavovaných lesních porostech (i porostech mimo lesní zeleně) např. v PR Polanský les, Blücherově lese, v PR Bartošovický luh aj.

Lakušník okrouhlý (*Batrachium circinatum*) – roztroušený výskyt na celém území CHKO v mělkých stojatých vodách s dobrou průhledností (plůdkové rybníky, pořiční tůně např. v k. ú. Polanka nad Odrou, Studénka nad Odrou, Nová Horka).

Leknín bílý (*Nymphaea alba*) – v dávnější minulosti se asi vyskytoval častěji než dnes. Semena si zachovávají klíčivost po mnoho desetiletí. Jednotlivé kvetoucí rostliny se zřídka a nepravidelně objevují na různých lokalitách v CHKO např. po obnovení bývalého rybníku v Jistebníku, po větších povodních v PR Kotvice, apod. Semenáčky ze snadno dostupných míst obvykle zmizí během jedné až dvou sezón. Druh se trvale nachází na jedné z pořičních tůní.

Lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) – roztroušeně v okrajích tvrdého luhu a lesních světlinách především v severní polovině CHKO.

Měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*) – při povodních je splachována přítoky Odry do lužních lesů, kde se pak roztroušeně vyskytuje. Její jádrová populace se v CHKO nenachází.

Myší ocásek nejmenší (*Myosurus minimus*) – početná populace se vyskytuje v litorálu opožděně napouštěných plůdkových rybníků v povodí Polančice (rybníky Kačírek, Velký Váček v NPR Polanská niva).

Nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*) – výskyt na plůdkových nebo násadových rybnících v soustavách u Polanky nad Odrou, Studénky, Nové Horky a Bartošovic, méně u Jistebníku. Jádrové

populace jsou na rybnících Velký Váček v NPR Polanská niva, Kozák a Velký Okluk v k. ú. Studénka nad Odrou, Horní Bartošovický rybník v PR Bartošovický luh. Centrum výskytu a hlavní zásoba spor jsou většinou uvnitř nepřilíš hustých porostů rákosin nebo orobinců. Masově se objevuje hlavně v teplejších sezónách, kdy např. po uvolnění hladiny po časném pokosení kotvic byl pozorován i expanzivní rozvoj potlačující ostatní druhy a působící problém při podzimním výlovu. V chladných a deštivých letech někdy nestačí spory, šířící se mimo jiné i rybářskými sítěmi a přesazováním ryb, dozrát.

Ostřice pobřežní (*Carex riparia*) – roztroušený výskyt především v silně podmáčených lučních a lesních mokřadech po celém území CHKO.

Ostřice šáchorovitá (*Carex bohemica*) – nepravidelně se vyskytující druh v nízkých porostech na dně některých letněných rybníků např. v NPR Polanská niva, manipulačních rybníčcích v k. ú. Jistebník.

Pérovník pštroší (*Matteuccia struthiopteris*) – jediná lokalita v CHKO Poodří v lužním lese Bažantula v k. ú. Studénka nad Odrou.

Plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*) – v CHKO Poodří se na rybníku Kozák v k. ú. Studénka nad Odrou nachází jedna ze dvou recentních lokalit v Moravskoslezském kraji. Druh se vyskytuje nepravidelně v několika kusech až desítkách kusů, avšak pouze jako jednoleté, někdy hojně kvetoucí semenáčky nepřežívají do příští sezóny. Zřejmě se zde uplatňuje negativní vliv vyššího zákalu vody a nevyhovujících manipulací s vodní hladinou. V případě vyhnízdění labutí na rybníku jsou semenáčky likvidovány intenzivním spásáním. Dosud se nepodařilo dosáhnout vytvoření víceletých oddenků, které by zajistily vyšší odolnost rostlin proti nepříznivým vlivům.

Potočník vzpřímený (*Berula erecta*) – výskyt na 3 lokalitách v mělkých, velmi čistých tekoucích vodách s bahnitým dnem. Jedná se o krátké úseky nížinných toků pod prameny v oboře Kunín, v PR Bartošovický luh (Liščí potok) a v PR Koryta.

Pryšec mandloňový (*Euphorbia amygdaloides*) – roztroušený výskyt v lesních okrajích téměř po celé CHKO.

Ptačinec bahenní (*Stellaria palustris*) – roztroušený výskyt ve společenstvech vysokých ostřic.

Rdest ostrolistý (*Potamogeton acutifolius*) – nepravidelný výskyt na některých plůdkových rybnících a poříčních tůních (PR Kotvice, Mokřady Pustějovského potoka).

Rdest světlý (*Potamogeton lucens*) – výskyt v hlubších částech plůdkových rybníků s vysokou průhledností vody (Velký Váček a Kačírek v NPR Polanská niva, Kozák v k. ú. Studénka nad Odrou, rybník Nový v PR Kotvice).

Rdest tupolistý (*Potamogeton obtusifolius*) – výskyt na některých rybnících s dobrou průhledností vody v hloubkách kolem 0,5 m, např. na rybníku Kotvice v PR Kotvice byl zaznamenán v ostrůvkovitých až souvislých porostech.

Rdest vláskovitý (*Potamogeton trichoides*) – nepravidelný, roztroušený výskyt v některých rybnících v NPR Polanská niva a rybnících v k. ú. Studénka nad Odrou

Růžkatec bradavčitý (*Ceratophyllum submersum*) – výskyt tohoto druhu na území CHKO není znám, ale současně jej nelze ani vyloučit. Jeho jedna lokalita se nachází na rybníčku Spasitel (nevypustitelná část rybníka Pastevní v k. ú. Polanka nad Odrou) těsně za hranicí CHKO.

Řečanka menší (*Najas minor*) – roztroušený až masový výskyt na místech chráněných před vlnobitím např. v chráněných zátočinách nebo mezi porosty dalších druhů ponořených rostlin (řečanka přímořská /*Najas marina*, rdest /*Potamogeton* sp./ div.). Na rozdíl od příbuzného expanzivního druhu řečanečky přímořské (*Najas marina*) snáší řečanka menší (*Najas minor*) dobře i částečné zastínění např. kotvicemi, které ji zároveň chrání před vlnobitím. Optimální prostředí pro ni představují dobře prohřáté mělké vody s vysokou průhledností a s hloubkou kolem 70–80 cm. V CHKO Poodří jsou silné populace zvláště na rybnících v NPR Polanská niva, na rybníku Sítinový k. ú. Jistebník a na rybnících v navrhované PR Okluky.

Řečanka přímořská (*Najas marina*) – před 10 lety byl v CHKO Poodří výskyt velmi vzácný a ojedinělý. Dnes má druh tendenci vytvářet rozsáhlé souvislé porosty v mělkých prohřívávaných vodách s dobrou průhledností a s hloubkou kolem 70 cm (rybníky Velký Váček a Kačírek v NPR Polanská niva, Starý a Sítinový rybník v k. ú. Jistebník, rybníky Kozák a Velký Okluk v k. ú. Studénka nad Odrou, rybník Nový v PR Kotvice, Horní Bartošovický rybník v PR Bartošovický luh, Svárovský

Malý Dolní rybník v k. ú. Albrechtíčky). Rostliny vyplňují celý vodní sloupec, potlačují rozvoj ostatních vodních rostlin, ostrými listy brání v pohybu rybám i ostatním vodním živočichům, postupně zabraňují i vodním ptákům usedat na vodní hladinu. Účinný způsob regulace zatím není známý, jen částečně působí regulace kosením. Údajně jsou účinné silné obsádky býložravých ryb, ty však zlikvidují i ostatní druhy vodních rostlin.

Sítina Gerardova (*Juncus gerardii*) – v 90. letech byla ojediněle nalézána s poměrně početnou populací *Bolboschoenus maritimus* agg. při podmáčených okrajích dříve přehnojovaných luk nebo polí (např. při okraji rákosiny ve Studénce). Jádrové populace se v CHKO Poodří nevyskytují.

Sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*) – poměrně hojný výskyt v porostech tvrdého luhu, v dřevinných porostech podél vodních toků a v okolních lučních porostech.

Šachor hnědý (*Cyperus fuscus*) – vyskytuje se na některých letněných rybnících např. v NPR Polanská niva, manipulačních rybníčcích v k. ú. Jistebník, na rybníčku v PR Bařiny, nepravidelně i v nízkých řídkých porostech na náplavech řeky Odry.

Šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*) – výskyt v mělkém litorálu rybníku s kolísající vodní hladinou. Dnes existuje již jen jediná lokalita na rybníku v NPR Polanská niva, kde se však nachází poměrně silná a pravidelně plodící populace.

Tajnička rýzovitá (*Leersia oryzoides*) – výskyt v nevelkých porostech na bahnitých říčních náplavech a v okrajích některých rybníků např. poříční tůň Rohlík v k. ú. Košatka nad Odrou, rybníky Velký Váček a Zimní v NPR Polanská niva.

Topol černý (*Populus nigra*) – roztroušeně prakticky na celém území CHKO především v nejstarších dřevinných porostech často liniového charakteru nebo soliterní dřeviny (památný strom v k. ú. Jistebník).

Úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*) – vzácný výskyt na obnažených dnech letněných rybníků. Na rybníku v NPR Polanská niva je jedna z několika málo lokalit v ČR, přičemž se na ní při letnění nachází populace cca kolem 100 ks. Rostlinky vyžadují určitou míru vlhkosti a správný režim letnění, aby neuschly nebo předčasně nebyly přerůstány mohutnějšími druhy.

Obr. 6: Kriticky ohrožený druh - úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*)

Úpor peprný (*Elatine hydropiper*) – poměrně hojný výskyt na častěji obnažovaných dnech rybníků, např. na letněných rybnících v NPR Polanská niva nebo ve vysychajících okrajích Horního Bartošovického rybníku v PR Bartošovický luh.

Zapalice žlutúchovitá (*Isopyrum thalictroides*) – roztroušený výskyt v občas zaplavovaných lesích (i porostech mimo lesní zeleně) např. v PR Polanský les, Blücherově lese, lese Bažantula v k. ú. Studénka nad Odrou, v PR Bartošovický luh.

Záza devětsilová (*Orobancha flava*) – roztroušený výskyt v devětsilových lemech podél Odry např. v PR Bartošovický luh, NPR Polanská niva.

Žebratka bahenní (*Hottonia palustris*) – poměrně běžný výskyt na celém území CHKO v neúplně vysychajících okrajích lučních nebo lesních periodických tůň.

Žlutucha lesklá (*Thalictrum lucidum*) – místy vytváří porosty na nekosených nebo jen občas kosených březích melioračních kanálů např. v PR Bartošovický luh, PR Koryta.

Realizovaná opatření pro cévnaté druhy rostlin

Populace některých významných druhů rostlin jsou ovlivňovány cíleně prováděnými opatřeními.

Na vybraných rybnících v CHKO jsou přítomné populace rostlinných druhů podporovány rybničním hospodařením, šetrným k přírodě. Tato opatření se týkají druhů bublinatky jižní (*Utricularia australis*), lakušníku nitolistého (*Batrachium trichophyllum*), lakušníku okrouhlého (*B. circinatum*), nepukalky vzplývající (*Salvinia natans*), okřehku trojbrázdého (*Lemna trisulca*), plavínu štítnatého (*Nymphoides peltata*), rdestu ostrolistého (*Potamogeton acutifolius*), rdestu světlého (*P. lucens*), rdestu tupolistého (*P. obtusifolius*), rdestu vláskovitého (*P. trichoides*) a řečanky menší (*Najas minor*).

Druhy obnaženého dna a druhy mělkých stojatých vod s kolísající vodní hladinou jsou podporovány opožďením napouštěním plůdkových rybníků nebo častým letněním. Tímto způsobem se pečuje o bahničku vejčitou (*Eleocharis ovata*), blatěnku vodní (*Limosella aquatica*), myší ocásek nejmenší (*Myosurus minimus*), ostřici šáchorovitou (*Carex bohemica*), skřípínu kořenující (*Scirpus radicans*), šáchor hnědý (*Cyperus fuscus*), šmel okoličnatý (*Butomus umbellatus*), úpor kuříčkovitý (*Elatine alsinastrum*), úpor peprný (*Elatine hydropiper*), úpor trojmužný (*Elatine triandra*).

Naopak vodní druhy rostlin kotvice plovoucí (*Trapa natans*) a řečanka přímořská (*Najas marina*), které svým expanzivním chováním ohrožují celý rybniční ekosystém, musí být na některých rybnících záměrně potlačovány (podrobněji viz komentář k vybraným taxonům). Regulaci kriticky ohrožené *Trapa natans* (přes 50 ha) je možno provádět pouze na základě povolené výjimky ze základních podmínek ochrany.

Zvláštní péče se dočkal také kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*), u něhož byl v roce 1998 zahájen záchranný program (podrobněji viz komentář k vybraným taxonům).

Houby (doposud zjištěné druhy)

Druhy kriticky ohrožené:

hřib královský (*Boletus regius*)

Druhy silně ohrožené:

mozkovka rosolovitá (*Ascotremella faginea*)

Druhy ohrožené:

holubinka olšinná (*Russula alnetorum*)

Druhy Červeného seznamu hub (makromycetů) České republiky:

CR – kriticky ohrožené druhy: čirůvečka trávnicková (*Dermoloma pseudocuneifolium*), vláknice statná (*Inocybe fibrosa*).

EN – druhy ohrožené: bělochoroš lužní (*Postia subcaesia*), helmovka koromilná (*Mycena pseudocorticola*), holubinka hájová (*Russula decipiens*), hřib Quéletův (*Boletus queletii*), choroš voštinovitý (*Polyporus alveolarius*), káčovka jeřábová (*Biscogniauxia repanda*), kornatec prostřední (*Botryobasidium medium*), kržatka ostnitá (*Flammulaster muricatus*), křehutka orobincová (*Psathyrella typhae*), límcovka vroubkovaná (*Stropharia albocrenulata*), muchomůrka drsná (*Amanita franchetii*), muchomůrka olšová (*Amanita friabilis*), muchomůrka šupinatá (*Amanita ceciliae*), pavučinec olšový (*Cortinarius alnetorum*), pórnatka chlebová (*Perenniporia medulla-panis*), prachovečník bukový (*Phleogena faginea*), ryzec citronový (*Lactarius citriolens*), ryzec lemovaný (*Lactarius aspideus*), štitovka Thomsonova (*Pluteus thomsonii*), štitovka vločkatá (*Pluteus podospileus*), troudnatec jasanový (*Perenniporia fraxinea*), trsnateček kostový (*Osteina obducta*), václavka bezprstenná (*Armillaria socialis*), voskovička černavá (*Holwaya mucida*), závojenka modrá (*Entoloma euchroum*).

VU – druhy zranitelné: hřib bronzový (*Boletus aereus*), hřib Le Galové (*Boletus legaliae*), hřib pružný (*Aureoboletus gentilis*), hřib skvrnitý (*Boletus depilatus*), chřapáč pýřitý (*Helvella macropus*), pavučinec bažinný (*Cortinarius uliginosus*), pavučinec hnědofialový (*Cortinarius balteatocumatilis*), rozděrká splývavá (*Sistotrema confluens*), slizopórka dvoubarvá (*Gloeoporus dichrous*), štitovka huňatá (*Pluteus hispidulus*), štitovka stinná (*Pluteus umbrosus*).

NT – téměř ohrožené druhy: černorosol chrupavčitý (*Exidia cartilaginea*), čirůvka kroužkatá (*Tricholoma cingulatum*), holubinka citlivá (*Russula luteotacta*), holubinka habrová (*Russula carpini*), holubinka lepkavá (*Russula viscida*), hřib plavý (*Boletus impolitus*), hřib přívěskatý (*Boletus appendiculatus*), kornatec polský (*Hypochnicium polonense*), krásnorůžek smržovitý (*Calocera glossoides*), líha páchnoucí (*Lyophyllum rancidum*), mísenka oranžová (*Aleuria aurantia*), plaskovička olivová (*Catinella olivacea*), psivka obecná (*Mutinus caninus*), rosoloklihatka čirá (*Neobulgaria pura*),

smrž polovohný (*Morchella semilibera*), štitovka bílá (*Pluteus pellitus*), trsnatec lupenitý (*Grifola frondosa*).

DD – druhy, o nichž jsou nedostatečné údaje: bedla namasovělá (*Lepiota subincarnata*), čirůvka fialková (*Calocybe ionides*), čirůvka opálená (*Tricholoma ustaloides*), kozák červenající (*Leccinum roseofractum*), kuřátka sličná (*Ramaria formosa*), kyjovečka krásná (*Clavulinopsis laeticolor*), paluška palcovitá (*Typhula uncialis*), paluška rudonohá (*Typhula erythropus*), pavučinec načervenalý nevroubený (*Cortinarius purpurascens* var. *largusoides*), slizobedla vínově načervenalá (*Limacella vinosorubescens*), špička vlasonohá (*Marasmius minutus*), voskovka kluzkonohá (*Hygrocybe glutinipes*), závojenka buková (*Entoloma placidum*), závojenka dvoubarvá (*Entoloma dichroum*).

Mechorosty

Nízká nadmořská výška a nívný charakter krajiny jsou pro mnohé druhy mechorostů limitujícím faktorem. Ze vzácnějších druhů se vyskytují hlavně vlhkomilné a mokřadní druhy, vzhledem k dostatku starých stromů se daří také epifytním mechům. Prostředí není příliš vhodné pro játrovky, které jsou mnohem citlivější než mechy.

VU – ohrožené či zranitelné taxony: dřevomilka různolistá (*Callicladium haldanianum*), klanozoubek hustotrsý (*Schistidium confertum*), lesklec dlouholistý (*Plagiothecium latebricola*), měchýřočepka kulovitá (*Physcomitrium sphaericum*), měchýřočepka široústá (*Physcomitrium eurystomum*), trhutka dutinkatá (*Riccia cavernosa*), zobanitka otočená (*Rhynchostegium megapolitanum*).

LR-nt – taxony blízké ohrožení: baňatka ladní (*Brachythecium campestre*), klanozoubek potoční (*Schistidium rivulare*), pározub bledožlutý (*Didymodon luridus*), rokytnatka útlá (*Serpoleskea subtilis*), růžoprutník ontarijský (*Rhodobryum ontariense*).

LC-att – taxony vyžadující pozornost: baňatka Mildeova (*Brachythecium mildeanum*), baňatka Starkeova (*Brachythecium starkei*), baňatka zkrácená (*Brachythecium oedipodium*), břehovec potoční (*Hypnophyllum luridum*), drobnička Hampeova (*Cephaloziella hampeana*), křehutka obecná bledá (*Chiloscyphus polyanthos* var. *pallescens*), křížítka vykrojená (*Lophozia excisa*), lesklec Rutheův (*Plagiothecium ruthei*), lesklec široolistý (*Plagiothecium platyphyllum*), měřík oválný (*Plagiomnium ellipticum*), měřík vyvýšený (*Plagiomnium elatum*), měřík zobanitý (*Plagiomnium rostratum*), prchavka pilovitá (*Ephemerum serratum*), rokyt Vaucherův (*Hypnum vaucheri*), rokytek nízký (*Amblystegium humile*), rourkatec široolistý (*Syntrichia latifolia*), straniplodka střídavolistá (*Pleuridium acuminatum*), šurpek čišovitý pravý (*Orthotrichum cupulatum* var. *cupulatum*), trněnka okázalá (*Eurhynchium speciosum*), trněnka pruhovaná (*Eurhynchium striatum*), trněnka Schleicherova (*Eurhynchium schleicheri*), zpeřenka půvabná (*Thuidium delicatulum*).

Komentář k vybraným taxonům

Dřevomilka různolistá (*Callicladium haldanianum*): Tento na území ČR poměrně vzácný druh byl v Poodří zjištěn na šesti lokalitách (Duda 1997, 2000), většinou v hojně plodných populacích na tlejícím dřevě listnatých stromů. Konkrétně se jedná o PR Bařiny, oboru Kunín, okolí Bartošovic, PR Bartošovický luh, PR Kotvice a Blücherův les v NPR Polanská niva.

Měchýřočepka kulovitá (*Physcomitrium sphaericum*): Druh poměrně vzácný, vyskytuje se na dnech vypuštěných rybníků, obnažených březích apod. Z Poodří je uváděn pouze z rybníka Velký Váček v Polanské nivě (Duda, 2000), byl však ve velkém množství pozorován i na dalších letněných rybnících v NPR Polanská niva (Zimní, Kačírek, Sovík, 2004 nepubl.)

Měchýřočepka široústá (*Physcomitrium eurystomum*): Druh velmi podobný *P. sphaericum*, jak vzhledem, tak i ekologickými nároky. V Poodří je jeho nález doložen jen z rybníka Velký Váček v NPR Polanská niva (Duda, 2000).

3.8. Významné druhy živočichů

Na území CHKO Poodří je v současné době potvrzen výskyt 158 zvláště chráněných druhů živočichů (podle kategorizace § 14 odst. 1 vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. a přílohy č. III této vyhlášky), přičemž v kategorii kriticky ohrožené se nachází 31 druhů živočichů, v kategorii silně ohrožené se nachází 81 druhů a v kategorii ohrožené je zařazeno 46 druhů. Dále se zde nacházejí nechráněné druhy uvedené v Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých České republiky (Farkač et al. 2005), v Červeném seznamu mihulí a ryb České republiky (Hanel & Lusk 2005), a v Červeném seznamu obratlovců České republiky (Plesník et al. 2003).

Bezobratlí

Tab. č. 4: Seznam zvláště chráněných druhů bezobratlých

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení dle Červeného seznamu	ochrana dle Příl. 2 Vyhl. 166/2005 Sb.	Poznámka
rak říční	<i>Astacus fluviatilis</i>	KO	EN	C	
svinutec tenký	<i>Anisus vorticulus</i>	KO	CR	B	
velevrub malířský	<i>Unio pictorum</i>	KO			
žábronožka sněžní	<i>Siphonophanes grubii</i>	KO	CR		10 ⁴ – 10 ⁸ ex.
páchník hnědý	<i>Osmoderma eremita</i>	SO	CR	A	
lesák rumělkový	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	SO	EN	A	
velevrub tupý	<i>Unio crassus</i>	SO	EN	B	
škeble rybníčná	<i>Anodonta cygnaea</i>	SO	VU		
zdobenec zelenavý	<i>Gnorimus nobilis</i>	SO	VU		
modrásek bahenní	<i>Maculinea nausithous</i>	SO	NT	A	
ohniváček černočárny	<i>Lycaena dispar</i>	SO		A	
klínatka rohatá	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	SO	EN	B	
klínatka žlutohá	<i>Gomphus flavipes</i>	SO	EN		
vážka jasnoskvrnná	<i>Leucorhinia pectoralis</i>	SO	VU	B	
čihalka pospolitá	<i>Atherix ibis</i>	O	VU		
batolec červený	<i>Apatura ilia</i>	O			
batolec duhový	<i>Apatura iris</i>	O			
bělopásek topolový	<i>Limenitis populi</i>	O			
krajník hnědý	<i>Calosoma inquisitor</i>	O			
nosorožík kapucínek	<i>Oryctes nasicornis</i>	O			
majka obecná	<i>Meloe proscarabaeus</i>	O	EN		
otakárek fenyklový	<i>Papilio machaon</i>	O			
střevlík Scheidlerův	<i>Carabus scheidleri</i>	O			
střevlík Ullrichův	<i>Carabus ullrichi</i>	O	NT		
svižník zvrhlý	<i>Cicindela hybrida</i>	O			
svižník polní	<i>Cicindela campestris</i>	O			
zlatohlávek tmavý	<i>Oxythyrea funesta</i>	O			

Vysvětlivky:

tučně jsou vyznačeny druhy, které jsou předmětem ochrany EVL Poodří

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: bezobratlí (Farkač et al. 2005): EX – vyhynulý nebo vyhubený, EW – vyhynulý nebo vyhubený ve volné přírodě, CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený, DD – taxon, o němž nejsou dostatečné informace, NE – nevyhodnocený

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu, C – druhy živočichů, jejichž odebrání z volné přírody může být předmětem určitých opatření na jejich obhospodařování.

Druhově velice početná a rozmanitá skupina bezobratlých byla až do dnešního období zkoumána pouze u některých ekologicky vyhraněných a dobře determinovaných skupin (např. *Annelida*, *Arachnida*, *Mollusca*, *Coleoptera*, *Lepidoptera*, *Orthoptera*). Druhové složení a společenstva bezobratlých jsou obecně podmíněna existencí vhodných biotopů, jejichž charakter je závislý na hydrologickém režimu řeky Odry a převládajícímu způsobu zemědělského hospodaření v krajině.

Mimořádně hodnotné jsou populace žábřonůžek sněžních (*Siphonophanes grubii*) v periodických tůň záplavového území CHKO.

Při posledním průzkumu měkkýšů bylo celkem zjištěno 103 druhů, z toho 36 vodních. V tekoucích vodách, zejména v Odře, žije populace kriticky ohroženého velevruba malířského (*Unio pictorum*), k velice vzácným patří místy se vyskytující velevrub tupý (*Unio crassus*) a škeble plochá (*Pseudanodonta complanata*). Oba druhy jsou zařazeny do červeného seznamu IUCN kategorie EN. Lištovka hladká (*Segmentina nitida*) a svinutec kruhovitý (*Anisus spirorbis*) patří mezi nejvzácnější druhy vodních měkkýšů ČR, vázáni jsou na neperiodické tůně s vegetací. Další významné druhy zařazené mezi kriticky ohrožené (CR) dle IUCN patří *Anisus vorticulus*, *Gyraulus rossmaessleri*, *Piscidium globulare* a *Piscidium pseudosphaerium*, mezi druhy ohrožené (EN) pak *Sphaerium nucleus*, *Pisidium amnicum* a zranitelné (VU) - *Stagnicola palustris*, *Aplexa hypnorum*, *Viviparus contectus*, *Bythinella austriaca* agg. (obvykle zjištěny v rezervacích a přilehlých tůňích). Neendemický poddruh vřetenatka moravská (*Vestica ranojevi moravica*) má v bezprostřední blízkosti CHKO Poodří svůj nejnižší dokumentovaný výskyt.

Výzkumem arachnofauny bylo determinováno 154 druhů pavouků ze 17 čeledí (např. *Agelenidae*, *Araneidae*, *Clubionidae*, *Dictynidae*, *Hahniidae*, *Linyphiidae*, *Liocranidae*). Z ekologického hlediska dosahují společenstva pavouků nejvyšší druhové diverzity v lužním lese a na polopřirozených mokřadních loukách (PR Bažantula) s velmi vzácným druhem plachetnatkou *Porrhomma lativelum*, která byla dosud zjištěna jen na jižní Moravě v lužním lese. Jde o druh s úzkou ekologickou nikou. Mezi další vzácné druhy lze zařadit např. *Walckenaeria unicoloris* či *Theridion melanurum*. Původem tropický druh křížák pruhovaný *Argiope bruennichi* je rozšířen na většině vhodných lužních biotopů CHKO.

V letech 1996–2000 byl na území CHKO Poodří a v jeho nejbližším okolí prováděn extenzivní faunistický průzkum řádů *Orthoptera*, *Blattaria* a *Dermaptera* (Kočárek et al. 2000, Kočárek & Němečková 2001, Holuša & Kočárek 2001). Rovnokřídlý hmyz je na mokřadních loukách dominantní skupinou bezobratlých, která zřetelně reaguje na určité zásahy do biotopu. Jedná se o druhy velké a nápadné, mnohé jsou snadno determinovatelné. To jsou předpoklady pro jejich označení za tzv. „deštníkové druhy (umbrella species)“. Dosud byl zjištěn výskyt 29 druhů řádu *Orthoptera*, 1 druh řádu *Blattaria* a 3 druhy řádu *Dermaptera*. Zaznamenána byla převaha vlhkomilných druhů s širší ekologickou valencí, které zde obývají okraje nivních porostů, vodních nádrží a podmáčené louky. Významný je zejména výskyt stenotopní hygrofilní saranče tlusté (*Stethophyma grossum*) vázané na podmáčené louky. Tento druh je v současnosti na území České republiky vzácný a je ohrožen ubýváním vhodných biotopů. Na severní Moravě je v současnosti niva řeky Odry jedinou známou oblastí se stabilním výskytem (Holuša & Kočárek, 2001). Kromě vlhkomilných druhů byl v Poodří zaznamenán také výskyt několika suchomilných druhů řádu *Orthoptera*. Saranče modrokřídlá (*Oedipoda caerulea*), saranče *Sphingonotus caeruleus* a *Chorthippus brunneus* jsou druhy charakteristické pro suchá spoře porostlá stanoviště a iniciální sukcesní stadia. Zaznamenány byly v okolí obce Polanka nad Odrou na důlní hlušinou vyrovnávaných terénních depresích vzniklých poddolováním. Výskyt teplomilné kobylky *Phaneroptera falcata*, charakteristické pro stepní a lesostepní zónu eurosibiřské oblasti, je jeden z nejsevernějších na území ČR.

Dobře zdokumentovaná je fauna motýlů *Macrolepidoptera*. Dosud bylo determinováno na území CHKO 744 druhů motýlů, což představuje 22 % druhové rozmanitosti fauny motýlů České republiky. Výčet druhů není konečný, jen fragmentární zůstávají stále informace o rozšíření tzv. *Microlepidoptera* (Kuras 2003, *nepubl.*) Ačkoliv Poodří není biotopově příliš pestré území (prakticky chybí druhově nejbohatší stepní a lesostepní stanoviště), je možno tento početní stav označit za překvapivě vysoký. Můžeme usuzovat, že skutečný počet druhů motýlů v Poodří bude zhruba dvojnásobný.

K faunisticky významným nálezům patří zejména druhy, které mají bioindikační hodnotu: *Deuterogonia pudorina*, *Acleris lorquiniana*, *Adaina microdactyla*, *Aporodes floralis*, *Phlyctaenia stachydalis*, *Alcis jubata*, *Eupithecia irriguata*, *E. insigniata*, *Acrionicta strigosa*, *Schrankia costaestrigalis*, *Plusia putnami*, *Xanthia ocellaris*, *Orthosia opima* aj. Lužní společenstvo je vyhraněno ve smyslu cenobiontů. Pozoruhodným fenoménem je poměrně vysoké zastoupení eurosibiřského prvku (63–70 %, Kuras 1997), který vznikl v důsledku specifické geografické polohy území a geomorfologického utváření okolní krajiny. Z typických "lesních" druhů motýlů jsou to *Pararge aegeria*, *Argynnis aglaja*, *Xanthorhoe birivata* *Asthena albulata*, *Brachylomia viminalis*, *Carterocephalus palaemon*, *Euphyia unangulata*, *Chloroclysta truncata*, s významným zastoupením

druhů vázaných primárně na lužní lesní porosty jako jsou *Apatura ilia*, *Agrochola lota* a *Drepana curvatula*. Na tzv. měkký luh, tvořící jádro lužního lesa, jsou vázány cenobiontní a cenofilní druhy *Drepana curvata* a *Archiearis puella*. Přečlový stupeň mezi měkkým a tvrdým luhem je nejrozsáhlejší, objevují se zde druhy jako např. *Cyclophora portata*, *Catocala elocata*, *Spilosoma urticae*, *Apamea unanymis*. Několik významných druhů motýlů je vázáno na okraje lesních cest lužního lesa (*Apatura iris*, *A.ilia*, *Limenitis populi*). Křovinaté lemy jsou typickým stanovištěm pro modráška *Celastrina argiolus*. Vzácně do společenstev lesního a lučního typu invadují prvky lesostepní, jako např. *Pseudeustrotia candidula*. Šíření těchto druhů do nivy Odry patrně usnadňují stanoviště ruderalního rázu, jako jsou železniční a silniční násypy.

Nejvhodnější ekologickou skupinou druhů regionu jsou druhy vázané na bažinaté a mokřadní ekosystémy. Sem patří druhy, které se vyvíjí v litorální vegetaci stojatých vod (luční tůňe, rybníky), jako jsou zavíječi *Acentria ephemerella*, *Chilo phragmitellus* a *Cataclysta lemanata* a druhy vázané na různé mokřady lesního nebo lučního typu. Jmenujme alespoň píďalky *Anticollix sparsata*, *Orthonama vittata*, *Pteraphapteryx sexualata*, můry *Apamea unanymis*, *Celaena leucostigma*, *Simyra albovenosa*, ohniváčka *Lycaena dispar* a drobného přástevníka *Thaumatha senex*.

Za zmínku stojí denní motýli, kteří jsou označováni za druhy potenciálně zranitelné. Těmi jsou soumráček *Carterocephalus palaemon*, babočka *Araschnia levana*, bělásek *Anthocharis cardamines* a chránění (dle zákona č. 114/1992 Sb.) otakárek *Papilio machaon* a batolec *Apatura ilia*. Z celoevropského pohledu je významný výskyt naturového druhu modráška bahenního (*Maculinea nausithous*). Jeho největší populace se nalézají v oblasti severní Moravy.

Do současné doby se předpokládá výskyt 1500–2000 druhů brouků (*Coleoptera*). Pro faunu brouků v CHKO (např. NPR Polanská niva, PR Polanský les), je významný výskyt chladnomilných prvků submontánního až montánního charakteru, např. střevlíků *Leistus piceus*, *Trechus rubens* a kovaříka *Haplotalarus incanus*. Práce (Stanovský 2005, *nepubl.*), která se zabývala výskytem střevlíků na písčitoštěrkových náplavech řeky Odry v severní části CHKO, shrnula celkem 124 determinovaných druhů brouků. Jde především o druhy neregulovaných nížinných toků, citlivé na jakékoliv technické zásahy. Tvoří psamofilní společenstva v náplavech a hlinitopísčítých březích v okolí NPR Polanská niva. V břehovém pásmu Odry byl zjištěn rovněž výskyt dalších psamofilních druhů brouků jako kovaříků *Negastrius pulchellus* a *N. sabulicola*, listorohého brouka *Psammodius asper* a nosatce *Neophytobius granatus*. Ze vzácných až reliktních druhů vázaných na lesní porosty se zde vyskytuje např. exterierově nápadný druh střevlíčka *Abax schueppeli rendschmidti*. Jedná se o karpatský druh, v České republice doložen výskyt jen na Moravě, je znám z Bílých Karpat a Poodřím zasahuje až do Moravské brány. Kvapník *Harpalus progrediens* je vzácný druh vlhkých stanovišť, výskyt podél řek, v lužních lesích apod. Z Ostravska jsou známy nálezy podél Odry. Páteříček *Cratosilis denticollis* – druh zachovalých mokřadních biotopů, jeho nálezy v NPR Polanská niva je v rámci České republiky ojedinělý. Lenec *Melandrya barbata* je významný druh reliktního charakteru, vývojem vázaný na staré, odumírající kmeny. Zvláště chráněný ohrožený zlatohlávek *Oxythyrea funesta* je expanzní druh, v minulých desetiletích na Moravě velmi vzácný, v současnosti široce rozšířený až hojný. Kovařík *Haplotalarus incanus* je především horský druh, v Poodří se vyskytuje na loukách. Nosatec *Barynotus moerens* je vzácný lesní druh nejasné bionomie. Z epigeonu lužního lesa je doložen výskyt 30 druhů střevlíků s nápadnými druhy *Carabus ullrichi*, *C. granulatus* a *C. scheidleri helleri* (středoevropská rasa druhu rozšířeného od Balkánu po střední Evropu a Polsko). Komplexní přehled o výskytu střevlíkovitých brouků na území CHKO, včetně literárních citací, je obsažen v širší koncipované práci Stanovského a Pulpána (2006). Fauna vodních druhů brouků (*Dytiscidae*, *Hydrophilidae*, *Gyrinidae*, *Halipidae*) je nepříznivě ovlivněna v minulosti intenzivním rybníčním hospodařením, recentní výskyt brouků těchto čeledí vyžaduje ověření, z významných zástupců byl zjištěn ojedinělý výskyt vodomila *Hydrous aterrimus* a potápníka *Agabus striolatus*. Při nedávných inventarizačních průzkumech MZCHÚ byly zjištěny další ohrožené druhy, dle IUCN kategorie CR: *Hylis olexai*, *Hydrophilus aterrimus*, *Longitarsus linnaei* a EN: *Eucnemis capucina*, *Hylis foveicollis*, *Stenus fuscicornis*.

Vážky jsou významnou bioindikační skupinou kvality vodních a mokřadních biotopů. Dosavadní výsledky potvrdily výskyt 36 druhů, tedy poloviny všech druhů vyskytujících se na území ČR. Z hlediska ekologických společenstev se na tekoucích vodách objevuje *Gomphus-Calopteryx* cenóza, na slepých ramenech, tůňích a eutrofizovaných rybnících *Erythromma-Anax imperator* cenóza, popř. *Lestes sympetrum-Aeschna mixta* cenóza. Mezi velmi vzácné druhy řadíme šídlatku velkoskvrnnou (*Lestes macrostigma*), znovuobjevenou téměř po 40 letech, vážku jarní (*Sympetrum fonscolombii*) nebo vážku *Crocothemis erythraea*. Další ohrožené druhy zjištěné v nedávné době jsou např. *Sympetrum depressiusculum* (dle IUCN - CR), *Sympetrum meridionale*, *Orthetrum brunneum*, *Onychogomphus forcipatus* (dle IUCN - EN) aj.

Žábřonožka sněžná (*Siphonophanes grubii*)

Žábřonožky sněžné se běžně vyskytují ve vysychavých (hlavně lesních) tůních povodňového pásma na celém území CHKO. V důsledku zachovaného režimu častých záplav se mohou přechodně objevit v jakékoli terénní depresi s vyhovujícím vodním režimem. Početnost i rozšíření druhu se z roku na rok značně mění, závisí na aktuálním vodním režimu a na charakteru či absenci záplav v přecházejících obdobích. V příznivých letech lze početnost populace odhadovat na desítky až stovky milionů jedinců. Jádřové populace se nacházejí v tůních Suchdolského lesa, v oboře Kunín a v NPR Polanská niva. Populace žábřonožek v Poodří jsou geneticky poněkud odlišné od ostatních populací na území ČR.

Velevrub tupý (*Unio crassus*)

Předmět ochrany EVL Poodří, zvláště chráněný silně ohrožený druh (Farkač et al. 2005), ojedinělý až roztroušený výskyt čerstvých lastur nebo živých jedinců v Odře na lokalitách Suchdol n. O., Mankovice, Jeseník, Hl. Životice. Ojedinělý výskyt velice starých lastur na lokalitě v Jistebníku.

Svinutec tenký (*Anisus vorticulus*)

Předmět ochrany v EVL Poodří, vyskytuje se v nevysychajících lučních mokřadech v pokročilém stádiu sukcese, s bohatou a druhově pestrá vegetací. V Poodří byl potvrzen ve dvou tůních v sousedství rybníků u Nové Horky, z nichž jedna – vedle rybníka Kačáku – v roce 2007 neočekávaně vyschla po opravě sousedící rybníční hráze. V důsledku zachovaného režimu častých záplav je po obnovení vodního režimu lokality reálná šance na její znovuosídlení z výše položené tůně vedle rybníka Kotvice.

Svinutec kruhový (*Anisus spirorbis*): hojný v lučních tůních na pastvině v Jistebníku a roztroušený na loukách a melioračních příkopách u Petřvaldíku (Beran 1999).

Hrachovka říční (*Pisidium amnicum*): ojedinělý nález (jeden živý jedinec a několik lastur) v Odře pod jezem ve Studénce (Beran 1999).

Lištovka lesklá (*Segmentina nitida*): velmi hojná na pastvině v Jistebníku, hojná v litorálu Křivého rybníka, roztroušená na mokřadu pod Dolním Bartošovickým rybníkem (Beran 1999).

Kružník Rossmasslerův (*Gyraulus rosmaessleri*): nalezen v lučních periodických mokřadech a drobných tůních na pastvině mezi Odrou a rybníkem Bezruč, v NPR Polanská niva, v okolí rybníční soustavy Jistebník – jih (Beran 1999).

Škeble plochá (*Pseudanodonta complanata*): ojedinělý výskyt v neregulovaném korytě Odry v úseku Suchdol n. O. – Hladké Životice (Beran 1999)

Rak říční (*Astacus fluviatilis*): nálezy ojedinělých jedinců byly potvrzeny ichtyologickými průzkumy v řece Odře (k. ú. Jeseník n. O., k. ú. Suchdol n. O., Kunín) a na některých přítocích (Sedlnice). Výskyt raka je potvrzen z Odry v Mankovicích pod jezem, mezi Suchdolem a Kunínem, na soutoku se Sedlničkou, kde bylo po povodních v roce 1997 vysazeno několik desítek raků dr. Holzerem.

Ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*).

Předmět ochrany EVL Poodří, v Poodří je v současné době rozšířen na všech mokřadních až bažinatých stanovištích společenstev typu *Phragmition*, *Magnocarion* a mezofilních loukách typu *Agropyro-Rumicion*, případně *Lolio-Potentillon*. Housenka se vyvíjí na šťovicích *Rumex obtusifolius*, *R. crispus*, *R. hydrolapathum*, příp. též *Rumex aquaticus*. Populační hustoty živých rostlin (zejména *R. hydrolapathum*) a abundance imag jsou vzájemně závislé. V roce 2003 ohniváček dokonce patřil k dominantním druhům denních motýlů. V roce 2004 a následně v roce 2005 početnosti jedinců v populacích ztlačily (a to plošně, na celém území střední a severní Moravy), což může být v důsledku srážkově nadprůměrného období 2004/2005. Problematika ochrany druhu je v současné době poměrně diskutabilní. Je jisté, že se ohniváček v regionu aktuálně vyskytuje a vyvíjí. Zda se ale druh na severní Moravě udrží i v následujících letech, či se jedná jen o dočasný výskyt, nelze jednoznačně říci. Za daných okolností tedy není potřeba přijímat systematická ochranná opatření. Jako vhodný režim hospodaření na osídlených lokalitách je doporučována extenzivní pastva (Kuras 2005, *nepubl*).

Modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*)

Předmět ochrany EVL Poodří, zvláště chráněný silně ohrožený druh (Farkač et al. 2005), roztroušený výskyt na vhodných lokalitách EVL Poodří (např. NPR Polanská niva, PR Mokřady Pustějovského potoka), preferuje nížinné mokřadní louky podél vodotečí a kolem vodních nádrží, vesměs se jedná o společenstva typu *Molinoin* resp. *Arrhenaterion*. Předpokladem pro úspěšný vývoj druhu na dané lokalitě je výskyt živé rostliny totenu *Sanguisorba officinalis* a hojný výskyt mravence *Myrmica rubra*, v jehož hnízdech pokračuje vývoj housenek od čtvrtého larválního instaru. Motýli jsou vázáni výhradně

na kvetoucí rostliny totenu (Kuras 2005, *nepubl.*). Relativně nízká abundance motýla v regionu je zřejmě způsobena plošnou sečí luk.

Batolec červený (*Apatura ilia*)

V Poodří se vyskytuje sice jen jednotlivě, ale pravidelně a fakticky na celém území CHKO. Lokální druh s optimem výskytu v nížinných oblastech a pahorkatinách (lužní lesy, lemové porosty podél vodotečí). Housenky se vyvíjí na přednostně na vrbách (*Salix* spp.), příležitostně též na osikách (*Populus tremula*). Motýli se objevují od konce dubna do poloviny července, za teplejších vegetačních sezón vytváří také částečnou druhou generaci (druhá polovina srpna, Kuras 2005, *nepubl.*).

Ostruháček jilmový (*Satyrium w-album*)

Dle Červeného seznamu kategorie VU (Farkač et al. 2005), široce rozšířený, ale jen vzácně se vyskytující ostruháček. Na řadě lokalit druh vyhynul, resp. zde nebyl řadu let pozorován. Motýl je vázán na rozvolněné lesní porosty s vtroušeným jilmem (*Ulmus* spp.) – živná rostlina housenek. Významným potravním zdrojem pro imaga jsou kvetoucí rostliny bezu chebdí (*Sambucus elbus*) a maliníkú (*Rubus* spp.), tzn. rostliny, které doprovází sukcesní stádia lesa. Příčiny, které vedly k ústupu druhu na území ČR, nejsou zcela známé. Spekuluje se o vymírání jilmů v souvislosti s šířením grafiózy. Spíše se ale bude jednat o tytéž příčiny, které vedly k vymírání většiny lesních druhů motýlů. Doposud jediný nález druhu z Poodří pochází z okolí Suchdola n. O. (Kuras 2005, *nepubl.*).

Páchník hnědý (*Osmoderma eremita*)

Předmět ochrany EVL Poodří, zvláště chráněný silně ohrožený druh (Farkač et al. 2005), roztroušeně na celém území EVL, žije v trouchu osvětlených dutin soliterních listnatých stromů nebo alejí, na hrázích rybníků, či ve věkovitém porostu „Obora“ u PR Kotvice.

Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)

Je ho výskyt byl poprvé prokázán na území CHKO v roce 2010 v PR Koryta. V následujících letech byl nalezen také v PR Bařiny a PP Pusté nivy.

Střevlík *Abax schueppeli rendschmidti*

Vzhledově nápadný robustní střevlík, karpatský druh, v České republice jen na Moravě, znám z Bílých Karpat a Poodřím jeho areál zasahuje až do Moravské brány. V NPR Polanská niva jednotlivý, ale pravidelný výskyt na náplavech Odry (Stanovský 2005, *nepubl.*). Dle Hůrky et al. (1996) reliktní druh.

Kvapník *Harpalus progreadiens*

Dle Červeného seznamu kategorie NT (Farkač et al. 2005), vzácný druh vlhkých stanovišť, výskyt podél řek, v lužních lesích apod., nalezen v NPR Polanská niva v roce 2005, předpokládaný setrvalý výskyt (Stanovský 2005, *nepubl.*). Dle Hůrky et al. (1996) reliktní druh.

Šídlatka brvnatá (*Lestes barbarus*): Dle Červeného seznamu kategorie VU (Farkač et al. 2005), nalézána hojně v pískovně u Kunína, jinde jen roztoušený výskyt (Hanel 1994, 1996, *nepubl.*).

Šídlatka velkosvrná (*Lestes macrostigma*): CR (Farkač et al. 2005), nalezen jediný exemplář v pískovně u Kunína (Hanel 1994, 1996, *nepubl.*).

Klínatka obecná (*Gomphus vulgatissimus*): Dle Červeného seznamu kategorie VU (Farkač et al. 2005), Dolní louky u Suchdola (Hanel 1994, 1996, *nepubl.*).

Vážka jarní (*Sympetrum fonscolombii*): Dle Červeného seznamu kategorie EN (Farkač et al. 2005), poměrně vzácný druh, v CHKO se vyskytuje autochtonní populace v NPR Polanská niva a pískovně u Kunína (Hanel 1994, 1996, *nepubl.*).

Saranče tlustá (*Stethophyma grossum*): Dle Červeného seznamu kategorie NT (Farkač et al. 2005), roztroušený výskyt na pravidelně zaplavovaných loukách, ve vegetaci břehů lučních tůní CHKO, např. v Suchdole n. O., Hl. Živicích, na pastvině u Košatky.

Ryby a mihulovci

Tab. č. 5: Významné druhy ryb

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení dle Červeného seznamu	ochrana dle Příl. 2 Vyhl. 166/2005 Sb.
ouklejka pruhovaná	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	SO	EN	

vranka obecná	<i>Cottus gobius</i>	O	VU	A
piskoř pruhovaný	<i>Misgurnus fossilis</i>	O	EN	A
střevle potoční	<i>Phoxinus phoxinus</i>	O	VU	
hořavka duhová	<i>Rhodeus sericeus</i>			A
parma obecná	<i>Barbus barbus</i>			C

Vysvětlivky:

tučně jsou vyznačeny druhy, které jsou předmětem ochrany EVL Poodří

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Farkač et al. 2003): EX – vyhynulý nebo vyhubený, EW – vyhynulý nebo vyhubený ve volné přírodě, CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený, DD – taxon, o němž nejsou dostatečné informace, NE – nevyhodnocený

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu, C – druhy živočichů, jejichž odebrání z volné přírody může být předmětem určitých opatření na jejich obhospodařování.

Společenstva ryb (*Osteichthyes*) a mihulovců (*Petromyzontiformes*) povodí řeky Odry patří mezi přirozeně druhově méně početné než v povodí náležejícímu k úmoří Černého moře. Kvalita vody, morfologie vodního toku, hydrologický režim, znečištění vody a hospodaření jsou klíčovými faktory, které ovlivňují početnost a druhové spektrum ryb (např. Hanel & Lusk 2005). Současná druhová skladba je druhotně pozměněna umělým zarybňováním vodních toků a nádrží (rybníků) hospodářsky významnými druhy ryb a náhodným či záměrným vypouštěním nepůvodních druhů ryb se snahou o jejich aklimatizaci v novém prostředí. Některé druhy se rozšířily s dováženou rybí násadou (střevlička východní). Limitujícím faktorem pro přirozený výskyt ryb z hlediska jejich ekologických nároků je obsah rozpuštěného kyslíku (BSK₅).

Výskyt mihule potoční (*Lampetra planeri*) na území CHKO Poodří nebyl prokázán od roku 1997, kdy byly zahájeny plošné inventarizační průzkumy ryb vodních toků a tůní. Nejbližší výskyt mihule byl zaznamenán na horním toku Odry, v náhonu v Jakubčovicích (okres Nový Jičín), mimo CHKO. Mihule má malou schopnost migrace, a proto není pravděpodobné, že by aktivně pronikla na vhodné lokality do CHKO. Žije skrytě v bahnitěm až jemně zrnitém sedimentu dna, který Odra naplazuje až ve střední části svého toku (Petřvaldík, Košatka). Protože je mihule citlivá na znečištění vodního prostředí, je nepravděpodobné, že by vytvořila stálé populace v CHKO, právě vzhledem ke zhoršené kvalitě vody pocházející z přítoků Odry – Husího potoka a Jičínky. Lojkásek et al. (2004) klasifikují rybí spektrum povodí Odry převážně jako typ *Barbus* – *Chondrostoma* společenstvo. Krátký říční úsek od vtoku Odry do CHKO (katastry obcí Vražné a Mankovice), končící zhruba 200 m pod jezem v Mankovicích, je přirovnáván k tzv. smíšenému pstruhovo-lipanovému pásmu. Byly zde indikovány také druhy nepůvodní, např. pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*), střevlička východní (*Pseudorasbora parva*), karas stříbrný (*Carassius auratus*) a také pro toto pásmo netypické druhy ryb, jakými jsou štika obecná (*Esox lucius*), okoun říční (*Perca fluviatilis*), perlín ostrobřichý (*Scardinius erythrophthalmus*) a kapr obecný (*Cyprinus carpio*), pronikající z chovů v rybnících, nebo uměle dosazované místními rybářskými organizacemi. Ve středním úseku Odry je častý výskyt ostroretky stěhovavé (*Chondrostoma nasus*), parmy obecné (*Barbus barbus*), jelce tlouště (*Squalius cephalus*), hrouzka obecného (*Gobio gobio*) a mřenky mramorované (*Barbatula barbatula*). Překvapivým zjištěním bylo nízké zastoupení jelce proudníka (*Leuciscus leuciscus*), rozmnožujícího se pouze v Odře u Petřvaldíku a ouklejky pruhované (*Alburnoides bipunctatus*). Úplná absence podousteve říční (*Vimba vimba*) jen reflektuje kritický stav tohoto druhu v celém povodí Odry (Lojkásek et al. 2004). Naopak uspokojivé stavy byly zaznamenány u střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*). Překvapivým faktem bylo zjištění, že v nejnižší části toku (od 33 ř. km), který je charakteristický svými rozlivy, téměř nežijí typičtí představitelé cejnového pásma cejn velký (*Abramis brama*) a cejnek malý (*Blicca bjoerkna*). Nízká početnost nebo úplná absence některých druhů – *Abramis brama*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius*, *Rhodeus sericeus* charakteristických pro nížinné toky, má zřejmě několik příčin. Jen málo příčných tůní je celoročně vhodných pro ryby. Rozlivy řeky jsou načasovány do časného jarního období (březen–duben), kdy se fytofilní ryby ještě nevytírají. Porovnáním charakteru Odry a jejích přítoků je společenstvo klíčových reofilních druhů *Barbus* – *Chondrostoma* nestabilní díky fragmentaci říčního kontinua příčnými stavbami. Ve srovnání s jinými toky naší republiky (zde Ostravice, Lojkásek et al. 2004) je i přes vysoký podíl přirozeně meandrující řeky s korytotvornými procesy zjištěná biomasa druhů charakteristických pro parmové pásmo velmi nízká, což je alarmující poznatek. K ucelenému souboru všech výzkumem determinovaných ryb je třeba

počítat s druhy uváděnými v rybářských výkazech – bolena dravého (*Aspius aspius*), amura bílého (*Ctenopharyngodon idella*), sumce velkého (*Silurus glanis*) podoustve říční (*Vimba vimba*), úhoře říčního (*Anguilla anguilla*) a mníka jednovousého (*Lota lota*). Souhrnně je tedy z území CHKO Poodří doložen výskyt 33 druhů ryb.

Obr. 7: Biotop piskoře pruhovaného

Složení nativní ichtyofauny většiny vod naší republiky je pozměněno přítomností nepůvodních druhů ryb (11 druhů) Střevlička východní a karas stříbřitý vykazují všechny znaky invazivních druhů s nepředvídatelným vlivem na nativní ichtyofaunu, jejichž početnost je nutné potlačovat dostupnými prostředky (Lusk et al. 2004).

Střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*) – druh je relativně v povodí Odry hojný, populace se jeví stabilní, potenciální ohrožení může vzniknout vypouštěním odpadních vod do recipientu bez předčištění, účinným opatřením je prosazování výstavby čističek odpadních vod a napojení obcí na veřejnou kanalizaci.

Piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*) – předmět ochrany EVL Poodří. Dvouletý ichtyologický průzkum (2006–2007) zaměřený na jeho rozšíření v CHKO provedl všechny vhodné biotopy stojatých vod na celém území CHKO Poodří. Celkem byla prozkoumána téměř stovka vhodných vodních ploch. Výskyt piskoře pruhovaného limitovaly hlavní faktory: vysychání až úplná absence vodního prostředí, vymrzání tůní, nadměrný sportovní rybolov, nadměrné zabahnění dna, zvýšený zástin lokality a masivní listový opad, bezkyslíkaté rozkladné procesy („sirovodíkové bahno“), tvrdé dno bez vegetace. Rozšíření je nepravidelné, jednotlivé malé populace o několika jedincích (max do 20 ex.) jsou vzájemně izolované a závislé na povrchových rozlivech Odry, která jim umožňuje migrovat. Populace byla v roce 2007 decimována vysycháním tůní vlivem přetrvávajících vyšších teplot.

Hořavka duhová (*Rhodeus sericeus*) – ryba se vyskytuje velice vzácně v pomalu proudících nebo stojatých vodách, její výskyt je v CHKO nejasný, několik jedinců odchyceno v Odře a v meliorační strouze na Slaňáčích u Studénky.

Obojživelníci

Tab. č. 6: Přehled zvláště chráněných a ohrožených druhů obojživelníků

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení dle Červeného seznamu	ochrana dle příl. 2 vyhl. 166/2005 Sb.	odhad početnosti adultů
skokan ostronosý	<i>Rana arvalis</i>	KO	EN	B	stovky
skokan skřehotavý	<i>Pelophylax ridibundus</i>	KO	NT	C	tisíce
čolek velký	<i>Triturus cristatus</i>	SO	EN	A, B	desítky
čolek obecný	<i>Lissotriton vulgaris</i>	SO	LC		stovky
kuňka ohnivá	<i>Bombina bombina</i>	SO	EN	A, B	tisíce
kuňka žlutobřichá	<i>Bombina variegata</i>	SO	VU	A, B	desítky
rosnička zelená	<i>Hyla arborea</i>	SO	NT	B	tisíce
blatnice skvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>	SO	NT	B	?
ropucha zelená	<i>Pseudepidalea viridis</i>	SO	NT	B	desítky (?)
skokan štíhlý	<i>Rana dalmatina</i>	SO	NT	B	tisíce
skokan krátkonohý	<i>Pelophylax lessonae</i>	SO	VU		?
skokan zelený	<i>Pelophylax esculentus</i>	SO	NT	C	desetitisíce
ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>	O	LC		stovky
skokan hnědý	<i>Rana temporaria</i>	-		C	stovky

Vysvětlivky:

tučně jsou vyznačeny druhy, které jsou předmětem ochrany EVL Poodří

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Farkač et al. 2003): EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený,

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu, C – druhy živočichů, jejichž odebrání z volné přírody může být předmětem určitých opatření na jejich obhospodařování.

Tab. č. 7: Výjimečně – zvláště po větších povodních – se na území CHKO Poodří mohou ojediněle a pouze dočasně vyskytnout horské druhy obojživelníků:

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení dle Červeného seznamu	ochrana dle příl. 2 vyhl. 166/2005 Sb.
čolek karpatský	<i>Lissotriton montandoni</i>	KO	CR/EN	A, B
čolek horský	<i>Ichthyosaura alpestris</i>	SO	NT	
mlok skvrnitý	<i>Salamandra salamandra</i>	SO	VU	

Vysvětlivky:

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Farkač et al. 2003): CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu

Čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*)

V CHKO Poodří je běžným druhem, který se rozmnožuje hlavně v mělkých lesních tůních s listovým opadem a zaplavenou okrajovou stařinou nebo napadanými větvemi, ale také např. v dřevinami lemovaných lučních tůňkách bez rybí obsádky.

Čolek velký (*Triturus cristatus*)

Předmět ochrany v EVL Poodří, vyskytuje se na celém území CHKO. Jádrová populace v cihelně Kunín (EVL Cihelna Kunín) je v posledních letech ohrožena vysycháním rozmnožovacích tůní po změně hladiny podzemní vody v důsledku pokračující těžby jílu a v důsledku klimatických změn. V údolní nivě Odry jsou rozmnožovacími lokalitami prohříváné hlubší luční tůně s ponořenými rostlinami, v posledních letech rovněž ohrožené vysycháním (např. v roce 2007 předčasně vyschlo všech pět monitorovaných lokalit). Podmínkou úspěšného rozmnožování v tůních je také nepřítomnost ryb a velkých zelených skokanů.

Kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata*)

Ojevuje se či rozmnožuje spíše ojediněle, pouze v jižní části CHKO (cihelna Kunín, PR Bařiny), kudy probíhá přibližná hranice mezi rozšířením kuňky žlutobřiché a kuňky ohnivé. V této oblasti byl zaznamenán i výskyt kříženců (Zwach, 1996, ústní sdělení).

Kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)

Předmět ochrany v EVL Poodří, je hojná v údolní nivě ve střední a severní části CHKO, kde žije v zarostlých litorálech rybníků, mělkých lučních tůních a mokřadech. Jádrové populace se rozmnožují na plůdkových rybnících v NPR Polanská niva a v navrhované PR Okluky, v tůních a mokřadech v okolí PR Kotvice a v okolí jezera Kaménka, na rybnících ve výběžku EVL Mokřady Bílovky mimo stávající hranice CHKO. Po povodních se kuňky ozývají z rozsáhlých ploch zaplavených luk. V období klimatických změn a častého vysychání lučních mokřadů mají klíčový význam pro zachování početnosti druhu plůdkové rybníky s litorálem zarostlým měkkou vegetací. Monitoring jedné z jádrových populací probíhá na rybnících v NPR Polanská niva.

Ropucha obecná (*Bufo bufo*)

V CHKO Poodří je běžným druhem, rozmnožuje se hlavně ve velmi mělkých lesních mokřadech v okolí rybníků. Početná populace je například v PR Bartošovický luh, v okolí Proskovic, v NPR Polanská niva aj.

Ropucha zelená (*Pseudepidalea viridis*)

Rozšíření a početnost nejsou příliš známé. Na jaře se ozývá spíše jednotlivě z velmi mělkých litorálů rybníků, z kaluží na dně letněných nebo postupně zaplavovaných rybníků, z lučních tůňek nebo ze zarostlých příkopů v polích (Polanka nad Odrou, Studénka). Rozmnožovací lokality v cihelně Kunín jsou v posledních letech vyschlé.

Rosnička zelená (*Hyla arborea*)

Je běžným druhem rybníků a zaplavovaných území podél Odry, rozmnožuje se v zarostlých litorálech rybníků, osluněných mělkých tůních a lučních mokřadech. Jádrové populace se rozmnožují na plůdkových rybnících v NPR Polanská niva a ve Studénce. Populace v NPR je monitorována.

Blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*)

Ojedinělý výskyt zaznamenán na Horním bartošovickém rybníku v letech 2002-2003, novější záznamy pocházejí z NPR Polanská niva a PR Bartošovický luh.

Skokan štíhlý (*Rana dalmatina*)

Jádrové populace žijí v jižní části CHKO Poodří, rozmnožují se hlavně v komplexech lesních tůní v Suchdolském lese, v oboře Kunín a v PR Bařiny. Dílčí populace v oboře Kunín je monitorována.

Skokan ostronosý (*Rana arvalis*)

Významný indikátor dobře zachovaného vodního režimu v lesích. Jádrové populace žijí v trvale zamokřených lesích pod říční terasou, k rozmnožování využívají mělké prosluněné tůně nebo litorál blízkých rybníků (PR Bařiny, PR Bartošovický luh, PR Kotvice)

Komplex zelených skokanů: skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*), skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), skokan krátkonohý (*Pelophylax lessonae*)

Početné populace žijí na všech rybníčních soustavách a v jejich okolí. Skokani skřehotaví upřednostňují plůdkové a násadové rybníky s hlubší vodou, skokani zelení a krátkonoží obývají i mělké litorály, menší tůně a travnaté mokřady, přičemž skokan zelený je v Poodří velmi hojný, zatímco skokan krátkonohý žije spíše v okolí CHKO. Vzhledem k množství rybníčních soustav, množství rybníků s hospodařením šetrným k přírodě a množství tůní v CHKO Poodří nejsou populace zelených skokanů ohroženy. Dílčí populace je monitorována na rybnících v NPR Polanská niva.

Současný stav, zhodnocení populace, výskyt, ohrožení

Přírodě blízký stav ekosystémů údolní nivy Odry umožňuje výskyt a rozmnožování všech druhů obojživelníků, kteří zde mají geografický areál výskytu a vhodnou nadmořskou výšku.

Zvláště početné a ve velmi dobrém stavu jsou populace druhů, žijící na rybnících s hospodařením šetrným k přírodě (skokan skřehotavý, skokan zelený) a druhů, pro které rybníky – zvláště plůdkové rybníky s litorálními porosty – představují příznivé náhradní lokality za vysychající luční mokřady (kuňka ohnivá, rosnička zelená). Velmi kvalitní jsou také populace druhů, vázaných rozmnožováním na lesní tůň a mokřady (čolek obecný, skokan štíhlý, skokan ostronosý, ropucha obecná).

V posledních letech jsou ohroženy populace druhů, rozmnožující se v lučních tůňkách. Luční (méně lesní) tůňky předčasně vysychají v důsledku klimatických změn. Nejvíce je ohrožena populace čolka velkého, který se může úspěšně rozmnožovat pouze v tůňkách bez rybí obsádky, a pravděpodobně také populace ropuchy zelené, která preferuje velmi mělké luční mokřady.

Málo známé je rozšíření blatnice skvrnité, která byla zjištěna na rybnících v těsné blízkosti hranic CHKO. Na rybnících v CHKO Poodří je její hlas přehlušen tisíci jedinci komplexu zeleně zbarvených skokanů, takže její prokázání je mimořádně obtížné.

Realizovaná opatření pro obojživelníky

Na vybraných rybnících v CHKO je péče o obojživelníky (komplex zelených skokanů, kuňku ohnivou, rosničku zelenou) zajišťována hospodařením šetrným k přírodě. Většinou jsou to rybníky ve stávajících nebo připravovaných MZCHÚ. Nejvhodnější prostředí poskytují plůdkové rybníky s mělkým, vegetací zarostlým litorálem. Plůdkové rybníky jsou velmi vhodné i proto, že do nich nemohou být vysazovány dravé ryby.

Ve volné krajině bylo v minulém období obnoveno několik tůň, jež byly před vznikem CHKO zavezeny inertním odpadem.

Plazi

Tab. č. 8: Významné druhy plazů

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení dle Červeného seznamu	ochrana dle příl. vyhl. 166/2005 Sb.	odhad početnosti adultů
ještěrka obecná	<i>Lacerta agilis</i>	SO	NT	B	stovky
ještěrka živorodá	<i>Zootoca vivipara</i>	SO	NT		stovky
slepýš křehký	<i>Anguis fragilis</i>	SO	LC		?
užovka obojková	<i>Natrix natrix</i>	O	LC		stovky

Vysvětlivky:

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Farkač et al. 2003): CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený

Kritéria dle Vyhlásky č. 166/2005 Sb.: B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu

Nejhojnějším plazem v Poodří je užovka obojková, která je hojná v okolí všech rybníků a větších tůň. Údajný výskyt užovky stromové v okolí ovocného sadu v Bartošovicích se zatím nepodařilo jednoznačně prokázat. Stav populací plazů v CHKO Poodří nevyžaduje realizaci zvláštních opatření. V květnu 2008 byl na rybníku Oderský u Jistebníka prokázán výskyt nepůvodní severoamerické želvy nádherné (*Trachemys scripta elegans*).

Ptáci (Aves)

Tab. č. 9: Seznam zvláště chráněných druhů ptáků zjištěných na území CHKO Poodří (převzato a upraveno podle Pavelka 2004).

český název	odborný název	stupeň ohrožení	stupeň ohrožení	Poznámka
-------------	---------------	-----------------	-----------------	----------

		dle vyhl. 395/1992 Sb.	dle Červeného seznamu	
břehouš černoocasý	<i>Limosa limosa</i>	KO	CR	T
bukač velký	<i>Botaurus stellaris</i>	KO	CR	H,T,Z
bukáček malý	<i>Ixobrychus minutus</i>	KO	CR	H,T,Z
chřástal malý	<i>Porzana parva</i>	KO	CR	H,T
jeřáb popelavý	<i>Grus grus</i>	KO	CR	Hv,T
koliha velká	<i>Numenius arquata</i>	KO	CR	T,Ph,Zo
kolpík bílý	<i>Platalea leucorodia</i>	KO	CR	T,Ph
luňák červený	<i>Milvus milvus</i>	KO	CR	H,T
luňák hnědý	<i>Milvus migrans</i>	KO	CR	T,Ph
morčák velký	<i>Mergus merganser</i>	KO	CR	H,Z
orel mořský	<i>Haliaeetus albicilla</i>	KO	CR	H,T,Z
orel křiklavý	<i>Aquila pomarina</i>	KO	RE	T
orel skalní	<i>Aquila chrysaetos</i>	KO		T,Z
orlovec říční	<i>Pandion haliaeetus</i>	KO		Hv,T
ostralka štíhlá	<i>Anas acuta</i>	KO	RE	H,T
raroh velký	<i>Falco cherrug</i>	KO	CR	T,Hv
rybák černý	<i>Chlidonias niger</i>	KO	CR	T,Hv
sokol stěhovavý	<i>Falco peregrinus</i>	KO	CR	T,Z
strnad luční	<i>Miliaria calandra</i>	KO	VU	Hv,T,Z
tenkozobec opačný	<i>Recurvirostra avosetta</i>	KO	VU	Oz
volavka červená	<i>Ardea purpurea</i>	KO	CR	T
vodouš rudonohý	<i>Tringa totanus</i>	KO	CR	H,T
bekasina otavní	<i>Gallinago gallinago</i>	SO	EN	H,T
čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	SO	VU	Hv
čírka modrá	<i>Anas querquedula</i>	SO	CR	H,T
drozd cvrčala	<i>Turdus iliacus</i>	SO	VU	T,Z
dřemlík tundrový	<i>Falco columbarius</i>	SO		T,Z
dudek chocholatý	<i>Upupa epops</i>	SO	EN	Hh,T,Hv
hohol severní	<i>Bucephala clangula</i>	SO	EN	H,T,Z
holub doupňák	<i>Columba oenas</i>	SO	VU	T,Zo
chřástal kropenatý	<i>Porzana porzana</i>	SO	EN	H,T
chřástal polní	<i>Crex crex</i>	SO	VU	H,T
chřástal vodní	<i>Rallus aquaticus</i>	SO	VU	H,T,Z
kalous pustovka	<i>Asio flammeus</i>	SO	VU	Z,T
kavka obecná	<i>Corvus monedula</i>	SO	NT	H,T,Z
konipas luční	<i>Motacilla flava</i>	SO	VU	H,T
krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>	SO	VU	H,T,Z
krutihlav obecný	<i>Jynx torquilla</i>	SO	VU	H,T
křepelka polní	<i>Coturnix coturnix</i>	SO	NT	H,T
kvakoš noční	<i>Nycticorax nycticorax</i>	SO	EN	Hv, T
ledňáček říční	<i>Alcedo atthis</i>	SO	VU	H,T,Z

lelek lesní	<i>Caprimulgus europaeus</i>	SO	EN	
lžičák pestrý	<i>Anas clypeata</i>	SO	CR	H,T
moták lužní	<i>Circus pygargus</i>	SO	EN	T
moták pilich	<i>Circus cyaneus</i>	SO	CR	T
ostříž lesní	<i>Falco subbuteo</i>	SO	EN	H,T
pisík obecný	<i>Actitis hypoleucos</i>	SO	EN	H,Zt,Zo
racek černohlavý	<i>Larus melanocephalus</i>	SO	EN	HV,T
rákosník velký	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	SO	VU	H,T
rybák obecný	<i>Sterna hirundo</i>	SO	EN	H,T
skřivan lesní	<i>Lullula arborea</i>	SO	EN	
slavík modráček	<i>Luscinia svecica</i>	SO	EN /CR	Hv, T
slavík tmavý	<i>Luscinia luscinia</i>	SO	VU	Hv,T
sova pálená	<i>Tyto alba</i>	SO	EN	H,Z
sýček obecný	<i>Athene noctua</i>	SO	EN	H,Z
sýkořice vousatá	<i>Panurus biarmicus</i>	SO	EN	Hv
včelojed lesní	<i>Pernis apivorus</i>	SO	EN	H,T
vlha pestrá	<i>Merops apiaster</i>	SO	EN	OZ
vodouš kropenatý	<i>Tringa ochropus</i>	SO	EN	T,Hv,Z
zrzohlávka rudozobá	<i>Netta rufina</i>	SO	EN	Hv,T
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	SO	LC	H,T
bekasina větší	<i>Gallinago media</i>	O		Ph
bramborníček černohlavý	<i>Saxicola torquata</i>	O	VU	H,T
bramborníček hnědý	<i>Saxicola rubetra</i>	O	LC	H,T
brkoslav severní	<i>Bombycilla garrulus</i>	O		T,Z
břehule říční	<i>Riparia riparia</i>	O	NT	H,T
cvrčilka slavíková	<i>Locustella luscinioides</i>	O	EN	H,T
čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	O	NT	H,T,Zo
čírka obecná	<i>Anas crecca</i>	O	CR	H,T,Z
hýl rudý	<i>Carpodacus erythrinus</i>	O	VU	H,T
jestřáb lesní	<i>Accipiter gentilis</i>	O	VU	H,Z
kopřivka obecná	<i>Anas strepera</i>	O	VU	H,T
koroptev polní	<i>Perdix perdix</i>	O	NT	H,T,Z
krkavec velký	<i>Corvus corax</i>	O		H,T,Z
lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	O	LC	H,T
moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	O	VU	H,T
moudivláček lužní	<i>Remiz pendulinus</i>	O	NT	H,T,Z
potápka černokrká	<i>Podiceps nigricollis</i>	O	EN	H,T,
rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	O		H,T
slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	O	LC	H,T
sluka lesní	<i>Scolopax rusticola</i>	O	VU	T
strakapoud prostřední	<i>Dendrocopos medius</i>	O	VU	H,Z
ťuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>	O	NT	H,T

ťuhýk šedý	<i>Lanius excubitor</i>	O	VU	H,T,Z
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	O	LC	H,T
volavka bílá	<i>Egretta alba</i>	O		Hv,T,Z
výr velký	<i>Bubo bubo</i>	O	EN	P

Vysvětlivky:

tučně jsou vyznačeny druhy, které jsou předmětem ochrany PO Poodří

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Farkač et al. 2003): EX – vyhynulý nebo vyhubený, EW – vyhynulý nebo vyhubený ve volné přírodě, CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený, DD – taxon, o němž nejsou dostatečné informace, NE – nevyhodnocený

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu, C – druhy živočichů, jejichž odebírání z volné přírody může být předmětem určitých opatření na jejich obhospodařování.

H hnízdění, **Ph** pravděpodobné hnízdění, **Hv** – hnízdní výskyt bez potvrzeného hnízdění, **T** tah, **Oz** ojedinelý zatoulanec, **Z** zimní výskyt, **Zo** zimní výskyt ojedinelý, **P** zálet za potravou, **Hh** hnízdění v historii.

Doposud bylo v CHKO Poodří zaznamenáno 263 druhů hnízdících, protahujících, zimujících nebo jen výjimečně zastížených při potulkách. V porovnání s početností ptáků na území celé ČR (k 8. 3. 2009 byl ve volné přírodě v ČR potvrzen výskyt 406 druhů ptáků – www.birdlife.cz), to doposud představuje 65 % všech ptačích druhů České republiky. Výsledná druhová diverzita odráží stav území a způsoby hospodaření, které se podařilo usměrnit po vyhlášení CHKO v roce 1991.

Mezinárodně významné mokřadní území Poodří bylo nejprve v roce 1992 zařazeno ústředí organizací ICBP (International Council of Bird Preservation) do sítě významných ptačích území (IBA – Important bird areas). Zapojením činnosti patronátní skupiny IBA bylo okamžitě na počátku roku 1992 zahájeno sčítání na rybníčních soustavách v jednotných termínech – v dubnu, červnu, srpnu a říjnu. Podařilo se potvrdit hnízdění nových druhů – ostralky štíhlé (*Anas acuta*) a potápky rudokrké (*Podiceps grisegena*). V letech 1996–1998 nastává expanzní nárůst početnosti populace kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*), který vyvrcholil prvním úspěšným zahnízděním 2 párů na rybníku Kotvice v roce 1998. Mezi další druhy, u nichž se zvyšuje početnost, patří husa velká, která od roku 1997 pravidelně hnízdí na všech rybníčních soustavách a hnízdní populace dosahuje početnosti 7–10 párů. Nově bylo potvrzeno hnízdění zrzohlávky rudozobé (*Netta rufina*) v roce 2000 a morčáka velkého (*Mergus merganser*), které zřejmě souvisí s rozšiřováním hnízdního areálu jižním směrem a vytvořením největší zimující populace na území ČR, na Karvinsku. S přijetím celoroční ochrany volavky popelavé (*Ardea cinerea*) vzrostla její početnost a byla založena první hnízdní kolonie v oboře za rybníkem Novým v Nové Horece v roce 1997, s nárůstem hnízdících párů z 35 v roce 1997 až na 140 v roce 2000. Od této doby až doposud se početnost odhaduje přibližně na 110 hnízd (Němečková nepubl.). Dlouhodobým monitoringem bylo možné zachytit i druhy protahující a ojedinelé zatoulance, případně druhy, které se vyskytují v Poodří v hnízdním období a tudíž je vysoká pravděpodobnost možného zahnízdění. Mezi ně můžeme zařadit například volavku bílou (*Egretta alba*), jeřába popelavého (*Grus grus*), racka černocephalového (*Larus melanocephalus*), kolpíka bílého (*Platalea leucorodia*), hvízdáka euroasijského (*Anas penelope*) nebo rybáka bahenního (*Chlidonias hybridus*). Určitým problémem se jeví postupná sukcese vhodných hnízdních biotopů pro vodní ptáky. Uměle vytvořené ostrovy, soustředěné na ornitologicky významných rybnících Horní bartošovický, Dolní bartošovický, Bezruč, Bažantula, Podhorník nebo původní hráze dnes již zaniklých rybníků na Kotvici, zarůstají náletovými dřevinami. Tyto biotopy pak zcela postrádají vhodné hnízdní příležitosti pro druhy, které potřebují ke hnízdění holý podklad, např. štěrka (rybák obecný *Sterna hirundo*, kulík říční *Charadrius dubius*, písík obecný *Actitis hypoleucos*) nebo bylinnou vegetaci (kopřivka obecná *Anas strepera*, moták pochop *Circus aeruginosus*). Početnost a lokalizace zimujících ptáků, z nichž převažuje kachna divoká, je především ovlivněna aktuálními klimatickými podmínkami. Během mírných zim bez zamrzající hladiny rybníků jsou ptáci roztroušeni po celém toku Odry i na rybnících, zatímco během mrazivých zim (např. 2005/2006) se soustředili v neregulované části Odry v NPR Polanská niva, kde hladina vody nezamrzala.

Obr. 8: Ledňáček říční

Z kvantitativního hlediska došlo během několika desetiletí k úbytku obecně rozšířených druhů, především racka chechtavého (*Larus ridibundus*). V letech 1996–1997 zanikla velká kolonie na rybníku Bezruč u Jistebníku, početnost dalších dvou kolonií na rybnících Kotvice a Dolní Bartošovický se každoročně snižuje. Klesá početnost hnízdících párů potápky černokrké (*Podiceps nigricollis*). U poláka chocholačky (*Aythya fuligulla*) jsou zaznamenány fluktuace početnosti hnízdní populace. Luční druhy ptáků nejsou prozatím předmětem zvýšeného zájmu ornitologů, přesto se podařilo díky celoplošnému mapování potvrdit dočasný nárůst početnosti chřástala polního (*Crex crex*) a koroptve polní (*Perdix perdix*), která je vypouštěna z odchovů mysliveckými sdruženími (např. MS Hubert). Obecně je zaznamenán klesající trend výskytu druhů vázaných na vlhké louky (především bahňáci) či obecně rozšířených polních a lučních druhů ptáků. Pro nedostatek času se nevyhodnocují populace lesních druhů ptáků. Pro účely začlenění území do soustavy NATURA 2000 pokračoval v roce 2001 monitoring na rybnících, doplněný o ornitologické průzkumy luk, drobných mokřadů a lesních celků. Tyto údaje posloužily pro vyhlášení ptačí oblasti Poodří na ochranu prioritních naturových druhů – motáka pochopa (*Cyrus aeruginosus*), bukače velkého (*Botaurus stellaris*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) a kopřivky obecné (*Anas strepera*).

Břehule říční (*Riparia riparia*) – hnízdí pravidelně v menších koloniích na Odře o početnosti 30–50 párů v NPR Polanská niva, jinde jen ojedinělé nory, např. u Suchdola n. O., Bartošovic. Druh vyžaduje pravidelné sesuvy břehů z důvodů vyšší úspěšnosti hnízdění v nově vyhloubených norách.

Bukač velký (*Botaurus stellaris*) – prokázán opakovaný výskyt v PR Rákosina, PR Kotvice, navrhovaná PR Okluky, PR Bartošovický luh, 2–3 tokající samci byli zjištěni v roce 2006.

Hohol severní (*Bucephala clangula*) – relativně hojný na tahu, hnízdní populace poklesla na 5–10 párů.

Chřástal polní (*Crex crex*) – vyskytuje se především ve střední a jižní části CHKO v okolí PR Bartošovický luh a navrhované PR Mokřady Pustějovského potoka. Pro druh jsou vymezeny půdní bloky s managementem určeným pro tento druh. Početnost cca 5–10 párů.

Jeřáb popelavý (*Grus grus*) – pozorován v hnízdním období v PR Bartošovický luh – pravděpodobně hnízdění, podmáčená louka u rybníků u Studénky – navrhovaná PR Okluky.

Konipas luční (*Motacilla flava*), **bramborníček hnědý** (*Saxicola rubetra*), **bramborníček černohlavý** (*S. torquata*) – luční druhy negativně ovlivněné časnou sečí luk a intenzivním hnojením. Konipas vzácně hnízdí v Bartošovicích, Albrechticích a u Jistebníka. Bramborníčci se vyskytují v PR Bartošovický luh a u Petřvaldku, vázání na lemové formace křovin a vyšší bylinnou vegetaci drobných vodních toků v otevřené krajině.

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), **volavka popelavá** (*Ardea cinerea*) – značně problematické druhy, u kormorána bylo prokázáno ojedinělé hnízdění v roce 1997, poté několik pokusů o zahnízdění skončilo z neznámých důvodů „zmizením hnízd“. Druh je celoročně střílen na všech rybníčních soustavách. Pravidelně v CHKO zimuje na nocovišti v Hladkých Živiticích, kde bylo v lednu 2008 nasčítáno 300–500 nocujících ptáků. Volavka popelavá hnízdí v oboře za rybníkem Nový v počtu cca 100 párů ročně, druh je tlumen odstřelem v mimohnízdním období, odstřel je povolen do 20 kusů ročně na jednu rybníční soustavu. Chybí podrobnější vyhodnocení vlivu odstřelu a dopady potravních nároků druhu na rybí obsádky v CHKO.

Křepelka polní (*Coturnix coturnix*) – vyskytuje se řídce v polních kulturách a na okrajích luk, chybí doklady o současném rozšíření na území CHKO

Ledňáček říční (*Alcedo atthis*) – druh hnízdí pravidelně na Odře i přítocích a na Mlýnce. Druh má v CHKO vyhovující podmínky pro přežívání, úspěšnost hnízdění závisí na jarních průtocích. Lokálně je ohrožen likvidací rybí obsádky (malých rybek) vypouštěním nebo haváriemi odpadních vod s vytrávením části toků. Nejasný je vliv souvislých porostů křídlatky, které rychle zarůstají méně kolmé svahy břehů vodních toků, zejména Odry, dočasně limitujícím faktorem jsou splachy půd způsobující zakalení vody, které znemožňují lov potravy.

Morčák velký (*Mergus merganser*) – druh s narůstající početností, v CHKO zimuje a hnízdí pravidelně od roku 2005. Druh hnízdí převážně na vodních tocích, především na řece Odře. V současnosti bylo nejnižněji prokázáno hnízdění na Odře u Kunína.

Moták pochop (*Circus aeruginosus*) – druh hnízdí v počtu 20–25 párů na všech rybníčních soustavách, v NPR Polanská niva nepravidelně. V CHKO se prolínají okrsky s ptáky hnízdícími mimo CHKO, např. na rybnících Rohy nebo PR Rezávka. Druh má stabilizovaná hnízdiště (rákosiny), potenciální nebezpečí pro druh vyplývají z rychle se šířící živelné urbanizace a industrializace krajiny navazující na CHKO, především na zemědělském půdním fondu, který je důležitým zdrojem potravy.

Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*) – vzácně hnízdí na rybnících ve Studénce a NPR Pol. niva.

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) – pravidelně zimuje, dospělci i subadultní jedinci pozorováni v posledních letech během celého roku u Jistebníku, Studénky a Bartošovic.

Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), **kulík říční** (*Charadrius dubius*) – oba druhy jsou vázány na obnažená dna rybníků nebo náplavy sedimentů vodních toků. Hnízdí zřídka, hnízdění doloženo v NPR Polanská niva. Druhy postrádají v období hnízdění klid, jsou vyrušovány sportovními rybáři, kteří okupují břehy vodních toků. Rybníky nejsou často letněny, chybí tak obnažená dna, která se tvoří pouze v době déletrvajících veder a nedostatku zásobování rybníků vodou, např. na Horním bartošovickém rybníku v PR Bartošovický luh.

Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*), druh v ČR s klesajícími stavy, v Poodří se zatím drží populace na slušné úrovni, druh hnízdí na rybnících s vhodnými litorálním porosty.

Rybák obecný (*Sterna hirundo*), **rybák černý** (*Chlidonia niger*) – rybáci se v CHKO pravidelně vyskytují na rybnících v Jistebníku, Bartošovicích a Albrechticích, hnízdění doposud nepotvrzeno. Chybí vhodné hnízdní biotopy – ostrůvky a deponie bez vegetace.

Slavík modráček střeoevropský (*Luscinia svecica cyaneola*) – druh vázaný na staré porosty rákosin, vyskytuje se v PR Bartošovický luh, zjištěn při odchytové akci Acrocephalus, 2 samci pozorováni v hnízdním období na rybnících v Jistebníku.

Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*) - v nivě Odry obecně rozšířený, stavy se zvyšují.

Slavík tmavý (*L. luscinia*) – velmi vzácný, v nedávné minulosti se vyskytoval nad rybníkem Podhorník, vymizel po rekonstrukci trati ČD. Chybí doklady o jeho rozšíření na území CHKO.

Sova pálená (*Tyto alba*), **sýček obecný** (*Athene noctua*) – oba druhy v CHKO silně ubývají, v současnosti hnízdí ojediněle pouze sova pálená. Hnízdění sýčka doposud neúspěšné i přes

několikaleté pokusy o repatriaci. Nejsou podrobně studovány příčiny neúspěchu, chybí podrobná sledování obou druhů.

Strakapoud malý (*Denderocopos minor*), **strakapoud prostřední** (*D. medius*) – oba druhy vyžadují ke hnízdění vhodné listnaté stromy v lesích. Vyskytují se v NPR Polanská niva, Studénce, Bartošovicích, v oboře u Kunína a v lese Bažantula. Oba druhy vyžadují podrobnější mapování jejich rozšíření na území CHKO.

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*), **vodouš rudonohý** (*Tringa totanus*), **břehouš černoocasý** (*Limosa limosa*) – druhy protahují pravidelně, hnízdí zřídka. Břehouš je v CHKO klasifikován jako vymizelý (poslední pozorování v roce 2005 u Studénky). Podobně je to i s vodoušem rudonohým. Vodouš kropenatý vzácně hnízdí v PR Bartošovický luh, pravděpodobně také na loukách u Jistebníku, Studénky a v Košatce. Druhy vyžadují pravidelně zaplavované nehnojené louky s řídkou vegetací.

Savci (Mammalia)

Tab. č. 10: Významné druhy savců CHKO Podřít

český název	odborný název	stupeň ohrožení dle vyhl. 395/1992 Sb.	ochrana dle Příl. 2 Vyhl. 166/2005 Sb.	stupeň ochrany dle Červeného seznamu	Poznámka
netopýr velký	<i>Myotis myotis</i>	KO	A	VU	
netopýr černý	<i>Barbastella barbastellus</i>	KO	A		
netopýr brvitý	<i>Myotis emarginatus</i>	KO	A	VU	
vydra říční	<i>Lutra lutra</i>	SO	A	VU	
bobr evropský	<i>Castor fiber</i>	SO	A	VU	
křeček polní	<i>Cricetus cricetus</i>	SO	B		
netopýr vousatý	<i>Myotis mystacinus</i>	SO	B		
netopýr Brandtův	<i>Myotis brandti</i>	SO	B		Anděra & Hanák 2007
netopýr řasnatý	<i>Myotis natterei</i>	SO	B		
netopýr velkouchý	<i>Myotis bechsteinii</i>	SO	A	DD	
netopýr vodní	<i>Myotis daubentoni</i>	SO	B		
netopýr večerní	<i>Eptesicus serotinus</i>	SO	B		
netopýr stromový	<i>Nyctalus leisleri</i>	SO	B	DD	
netopýr rezavý	<i>Nyctalus noctula</i>	SO	B		
netopýr hvízdavý	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	SO	B		
netopýr parkový	<i>Pipistrellus nathusii</i>	SO	B	DD	
netopýr ušatý	<i>Plecotus auritus</i>	SO	B		
netopýr dlouhouchý	<i>Plecotus austriacus</i>	SO	B		
netopýr nejmenší	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	SO	B	DD	Anděra & Hanák 2007
plch lesní	<i>Dryomys nitedula</i>	SO	B		Anděra & Horáček (2005)
plšík lískový	<i>Muscardinus avellanarius</i>	SO	B		Anděra & Horáček (2005)
plch velký	<i>Glis glis</i>	O		DD	Anděra & Horáček (2005)
veverka obecná	<i>Sciurus vulgaris</i>	O		NE	

Vysvětlivky:

kritéria dle zákona č. 114/1992 Sb.: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený

stupeň ohrožení dle Červeného seznamu: obratlovci (Plesník et al. 2003): EX – vyhynulý nebo vyhubený, EW – vyhynulý nebo vyhubený ve volné přírodě, CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, LC – málo dotčený, DD – taxon, o němž nejsou dostatečné informace, NE – nevyhodnocený

Kritéria dle Vyhlášky č. 166/2005 Sb.: A – druhy živočichů vyžadující zvláštní územní ochranu, B – druhy živočichů a rostlin vyžadující přísnou ochranu, C – druhy živočichů, jejichž odebrání z volné přírody může být předmětem určitých opatření na jejich obhospodařování.

Přestože je CHKO Poodří významným územím s množstvím relativně zachovalých ekosystémů, nebyla fauna savců systematicky studována až do 90. let 20. století. Výzkumné práce věnované fauně drobných zemních savců (Bryja & Řehák 1998) a netopýrů (Řehák & Bryja 1998) ověřující sběry muzejních zoologů Daňka a Beneše doplnily seznam druhů, které nejsou řazeny mezi zvěř a není jim tudíž věnována tradiční pozornost.

V CHKO žije celkem 8 druhů hmyzožravců (*Eulipotyphla*), 15 druhů hlodavců (*Rodentia*) a 1 druh zajíce (*Lagomorpha*). Ze zoogeografického hlediska je zajímavým zjištěním sympatrický výskyt ježka východního (*Erinaceus concolor*) i západního (*E. europaeus*) a výskyt expanzivní myšice temnopásé (*Apodemus agrarius*). Od roku 2002 bylo nalezeno nespočetné množství okusů bobra evropského (*Castor fiber*), který se do Poodří samovolně rozšířil z vojenského újezdu Libavá. Není také vyloučen příliv jedinců z Polska po Odře. V současnosti se bobra trvale zdržuje na slepém rameni Odry (lokalita Křivé jezero), kde zimuje. Výjimečným nálezem byl kadaver nutrie (*Myocastor coypus*) v roce 2002 (M. Krestová, ústní sdělení), zřejmě uniklé z chovů, ačkoliv je podle Anděry a Horáčka (2005) považována za trvalého osídlece CHKO. Vyloučeno není ani přezimování díky relativně mírným zimám s malým počtem mrazových dnů a sněhových srážek.

Doklady o výskytu zvláště chráněných netopýrů v CHKO jsou známy teprve z 60. let 20. století, z prací muzejních zoologů Beneše a Daňka, rozšířené o výzkumná data Řeháka a Bryji z let 1987–1997. V současnosti je v CHKO Poodří a jeho okolí znám výskyt 16 druhů netopýrů (*Chiroptera*). Tento počet je srovnatelný i s nížinami s krasovými oblastmi jižní Moravy. Nejběžnějším druhem lovcím nad vodní hladinou je netopýr vodní (*Myotis daubentoni*), typickým lesním druhem je netopýr ušatý (*Plecotus auritus*), který zimuje ve sklepeních budov okolních obcí. Netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*) společně s netopýrem parkovým (*Pipistrellus nathusii*) představují typické zástupce parkového charakteru CHKO, ačkoliv je druhý druh překvapivě vzácnější, než je obvyklé v podobných oblastech výskytu. V okolí vysokých pouličních lamp intravilánů obcí loví netopýr večerní (*Eptesicus serotinus*).

Ze šelem je potvrzen stabilní výskyt vydry říční (*Lutra lutra*), která opakovaně osídlila území CHKO Poodří v posledních dvou desetiletích. Nejhojnější šelmou je liška obecná (*Vulpes vulpes*), jejíž početnost začala narůstat po plošné aplikaci vakcíny proti vzteklině v roce 1989. Novým prvkem naší fauny se stali psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*), zřídka vykazovaný v mysliveckých statistikách z Jistebníku a Kunína, mýval severní (*Procyon lotor*) – jen záznam okolí Studénky a norek americký (*Mustela vison*), pozorovaný v letech 2000–2001 v PR Kotvice (M. Krestová, ústní sdělení). Z kopytníků se trvale vyskytují přemnožený srnec obecný (*Capreolus capreolus*) a prase divoké (*Sus scrofa*) – významný predátor hnízd vodních ptáků v litorálních zónách rybníků. CHKO Poodří funguje jako obousměrný migrační koridor pro vysokou zvěř – jelena evropského (*Cervus elaphus*). Významnou migrační překážkou je těleso dálnice D47, které je v místě křížení s migračním koridorem upraveno tzv. ekoduktem, zprůchodňujícím tuto liniovou bariéru u Suchdola nad Odrou.

3.9. Invazní a expanzivní druhy

3.9.1. Invazní a expanzivní druhy rostlin

CHKO Poodří je dosti výrazně ovlivňováno invazními rostlinnými druhy. Přirozená a polopřirozená společenstva chráněné krajinné oblasti jsou z velké části závislá na vodním režimu řeky Odry, každoročních jarních záplavách, které s sebou přinášejí vláhu a množství živin. Dynamika říčního systému, časté rozlivy vody do krajiny a hospodaření člověka umožňují šíření invazních druhů.

V CHKO Poodří se v současné době ve větší míře vyskytují zejména tyto invazní druhy rostlin: křídlatka česká (*Reynoutria x bohemica*), křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*), netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*), pcháč oset (*Cirsium arvense*), štětinec laločnatý (*Echinocystis lobata*), slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*), topol kanadský (*Populus x canadensis*), trnovník akát (*Robinia pseudacacia*), třapatka dřipatá (*Rudbeckia laciniata*), turan roční (*Erigeron annuus*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*). Méně jsou

pak zastoupené např. druhy dub červený (*Quercus rubra*), jasan americký (*Fraxinus americana*), javor jasanolistý (*Acer negundo*), kolotočník ozdobný (*Telekia speciosa*), škumpa orobincová (*Rhus hirta*).

Předmětem prioritního zájmu Správy CHKO Poodří jsou expandující druhy křídlatka a slunečnice topinambur. Tyto invazní druhy různou měrou negativně ovlivňují druhovou strukturu zejména nejexponovanějších příbřežních společenstev dřevinného i bylinného charakteru, především řeky Odry. V rámci Programu péče o krajinu (PPK) probíhají aktivity k omezení šíření těchto druhů.

Vážným rizikem pro přirozené a polopřirozené ekosystémy v CHKO Poodří jsou také expanzivní druhy rostlin. Jako expanzivní druh se v CHKO Poodří chová např. kriticky ohrožená kotvice plovoucí (*Trapa natans*), jejíž porosty je třeba na vybraných rybnících potlačovat, aby byla zachována funkčnost ekosystému. Totéž se týká i další vodní rostliny řečanky přímořské (*Najas marina*).

Expanzivní charakter vykazují rovněž některé druhy, jež tvoří běžnou součást lučních ekosystémů. Na kvalitu a složení lučních porostů mají vliv především způsob obhospodařování a vlhkostní poměry lokality, jak v průběhu několika let, tak i v rámci jednoho roku. V závislosti na těchto faktorech se v porostech mění druhové složení a pokrývnost jednotlivých taxonů. Příkladem expanzivně se chovajícího druhu je ostřice štíhlá (*Carex acuta*), která se při nevhodně prováděném kosení a ve vlhčích letech rozpíná na úkor okolních kontaktních sušších porostů. Podobně nevhodně prováděné kosení, případně jeho úplná absence, podporují druhy jako např. tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), chrastice rákosovitou (*Phalaris arundinacea*), kopřivu dvoudomou (*Urtica dioica*) atd.

Charakteristika vybraných invazních a expanzivních druhů rostlin v CHKO Poodří:

Dub červený (*Quercus rubra*)

- půdoochranná a meliorační dřevina, původně pocházející ze Severní Ameriky. Rozptýleně se nachází v přirozených lesních porostech,
- vyhovují mu minerálně bohaté půdy, je schopný však růst také na chudých substrátech. Na příznivějších stanovištích se mu daří lépe než domácím dubům,
- v CHKO Poodří byl vysazován na hrázích rybníků (PR Bažantula), roztroušeně se vyskytuje v lesních lokalitách.

Jasan americký (*Fraxinus americana*)

- tento druh původem ze Severní Ameriky u nás byl původně vysazován jako lesní dřevina,
- nenáročná dřevina preferuje zejména živné a vlhké půdy. Světlo milný druh, vyskytující se v nižších nadm. výškách jako součást lučních porostů,
- v CHKO Poodří se vyskytuje v lese Bažantula v k. ú. Studénka nad Odrou, kde byl na přelomu století vysazen jako lesní monokultura.

Javor jasanolistý (*Acer negundo*)

- tento druh původem ze Severní Ameriky je u nás rozšířen od 19. století jako parková dřevina; zplaňuje hlavně v teplejších oblastech lučních lesů,
- vyhovují mu lehčí písčité či hlinito-písčité půdy s vyšší hladinou podzemní vody. V posledních desetiletích se šíří také na rudérálních stanovištích,
- javor jasanolistý díky rychlému obsazení prostoru omezuje a vytlačuje přirozenou vegetaci; je využíván v lesnictví, pro ochranu půdy, do větrolamů a hraničních porostů; díky mnoha kultivarům je hojně pěstován v parcích,
- v Poodří byl hojně vysazován v intravilánu sídel do stromořadí (Studénka) a podél vodotečí (Husí potok), obsazuje břehy odry a jejich přítoků.

Kolotočník ozdobný (*Telekia speciosa*)

- původně pochází z východní Evropy, u nás byl pěstován zejména pro okrasu a od 20. století zplaňuje,
- vyskytuje se v pobřežních kopřivových lemech a křovinách, na březích toků, v příkopech silnic a na nesečených lesních plochách; vyžaduje dosti úživné vlhké půdy, snáší zastínění; druh je schopen silného lokálního šíření, na větší vzdálenost se většinou nešíří,
- v CHKO Poodří je ve větší míře sledován u rybníku Nový v PR Kotvice pod terasovým svahem na březích rybníčního náhonu.

Kotvice plovoucí (*Trapa natans*)

- jednoletá vodní rostlina rozmnožující se výhradně plody, oříšky, je vázána na stojaté nebo mírně tekoucí prohříváné eutrofní vody s bahnitým dnem,
- její výskyt a chování v CHKO Poodří je podrobněji popsán v kap. 3.7.

Obr. 9: Kotvice plovoucí (*Trapa natans*)

Křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*)

- z východní Asie byla zavlečena do Evropy a jako okrasná rostlina se pěstovala v parcích a zahradách; počátek invaze lze datovat od 30. let 20. století,
- nejlépe se jí daří na vlhkých a živných půdách, je však schopná kolonizovat téměř každé stanoviště. V našich podmínkách se rozmnožuje vegetativně (úlomky oddenků a lodyh), generativně pouze výjimečně. Hlavní konkurenční výhodou oproti domácím rostlinám je velmi rychlý růst v jarním období a nebývalá schopnost regenerace rozsáhlého podzemního oddenkového systému. Tato schopnost umožňuje její šíření nejen podél vodních toků, ale také s přemísťovanou zeminou do jiných míst (urbanizované oblasti – okraje komunikací, skládky, kontaminované půdy atd.),
- největší nebezpečí masového rozšíření křídlatky spočívá ve vytlačování původních ekologicky stabilních systémů, což vede k degradaci přirozených porostů zejména v nivách řek a k postupné změně krajinného rázu (ve zdejších podmínkách postrádá přirozené škůdce a může se nerušeně rozrůstat),
- v menší míře jsou v CHKO Poodří zastoupeny příbuzné druhy – **křídlatka sachalinská** (*Reynoutria sachalinensis*) a **křídlatka česká** (*Reynoutria x bohemica*). Křídlatka sachalinská se od japonské liší tvarem a velikostí listů (listy sachalinské jsou mnohem větší). Křídlatka česká je křížencem obou jmenovaných (tvar a velikost listu křížence kolísá mezi oběma rodiči). Pro spolehlivé určení je rozhodující ochlupení rubu listů (křídlatka japonská jej má nezřetelné),
- v CHKO Poodří jsou nejohroženějšími místy lokality měkkého luhu, tedy společenstva těsně přiléhající k vodnímu toku s převažujícími vrbovými porosty. V současnosti je nejvíce rozšířená

v břehových partiích řeky Odry, zejména v meandrech NPR Polanská niva (zde má charakter souvislejších porostů, spolu s vrbami a topinamburem roste převážně v nánosových částech meandrů). V chráněném území se však ve skupinkách vyskytuje prakticky podél celého toku (vedle Odry je masivní výskyt křídlatky zaznamenán také podél větších přítoků – Husí potok, Lubina, Ondřejnice, Jičínka). Spolu s břehovými partiemi byl její výskyt zaznamenán také v lesních enklávách a na pokraji luk,

- likvidace křídlatky byla z Programu péče o krajinu doposud prováděna pouze na několika lokalitách. Pozornost byla zaměřena na místa masivního výskytu, s cílem redukce invazní vegetace na nejnižší možnou míru (2005–2007 dolní tok Jičínky, 2006–2007 NPR Polanská niva). Ohniska ve vybraných lokalitách byla likvidována postřikem herbicidem Roundup Biaktiv.

Netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*)

- zdrojem šíření se u nás staly botanické zahrady a zámecké parky v poslední třetině 19. století; původně pochází z Asie,
- osidluje břehové partie řek a potoků, stinné vlhčí listnaté, smíšené i jehličnaté lesy, ruderalizované plochy; šíří se zejména vodou v urbanizovaných oblastech lidskou činností,
- v CHKO Poodří se vyskytuje hlavně v podrostu zdejších lužních lesů, dále také na ruderalních plochách.

Netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*)

- rostliny byly dovezeny do Evropy v 19. století jako okrasné a nektarodárné rostliny; plošnější šíření je na našem území udáváno od 20. století,
- roste především podél vodních toků, kde vytváří mohutné a souvislé populace v příbřežní vegetaci (optimálním prostředím jsou polostinná stanoviště s hlinito-písčitymi sedimenty dostatečně nasycenými vodou); z břehových porostů se šíří do přilehlých světlých a vlhkých lesů a křovin; netýkavka žláznatá je častá také na rumišťích, u plotů zahrad,
- výskyt této byliny je v CHKO Poodří poměrně značný, díky svému vzrůstu je konkurenčně velmi schopná; jedinci tvoří souvislé porosty a úspěšně se zapojují zejména do sukcesně pokročilých příbřežních společenstev např. podél Odry, ústí Ondřejnice, břehových partií Mlýnských rybníků; prioritně obsazují především nové náplavy.

Pcháč oset (*Cirsium arvense*)

- tento pravděpodobně původně asijský druh se dnes vyskytuje hojně na většině území ČR,
- jedná se o běžný plevel okopanin a obilnin a druh mladých či periodicky narušovaných ruderalních ploch rozmnožující se plody a kořenovými výmladky,
- v CHKO Poodří se kromě polí a ruderalních ploch místy hojně vyskytuje v nevhodně obhospodařovaných lužních porostech.

Řečanka přímořská (*Najas marina*)

- jednoletá vodní ponořená rostlina rozmnožující se semeny a vegetativně, roste především v kanálech a rybnících,
- její výskyt a chování v CHKO Poodří je podrobněji popsán v kap. 3.7.

Slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*)

- invazní druh původně ze Severní Ameriky se u nás vyskytuje od 19. století (pěstován byl jak pro okrasu tak pro podzemní hlízy – krmivo pro černou a vysokou zvěř),
- dnes jsou jeho rozsáhlé porosty vázány na říční aluvia, bylinné lemy, úhory a okraje městských aglomerací (ruderalní plochy). Jedná se o konkurenčně velmi silný druh, který se podílí na snižování druhové diverzity společenstev. Bohatý systém oddenků umožňuje jeho šíření buď přirozenou cestou (podél vodních toků) nebo v důsledku přesunů zemin při budování komunikací a větších staveb. Rozsáhlejší porosty jsou vázány na nížiny.
- v minulosti byl vyset na několika místech v CHKO jako potrava pro divokou zvěř. Dnes doplňuje v náplavových částech meandrů Odry dominantní křídlatku a štetinec (NPR Polanská niva), masivně se vyskytuje podél řeky Ondřejnice. Mimo vodní tok byl častější výskyt registrován na hranici lesa a luk v PR Bartošovický luh.
- topinambur byl doposud likvidován Roundupem pouze lokálně; v letech 2003 a 2006 na loukách v PR Bartošovický luh, v roce 2007 poprvé na náplavových březích NPR Polanská niva

Štětinec laločnatý (*Echinocystis lobata*)

- od 20. století se tento popínavý druh pěstuje na zahradách jako rychle rostoucí okrasná rostlina ke krytí plotů a pro ozdobné plody do zimních kytic,
- mimo zastavěná území se vyskytuje v pobřežních křovinách, na okrajích lužních lesů, na březích potoků a řek, v rumišťích; většinou se uchytlí na vlhčích náplavech a v břehových partiích toků, kde roste ve společnosti dalších rostlinných druhů (samotný štětinec nemá na společenstva zásadní negativní vliv),
- tato popínavá rostlina se v CHKO Poodří vyskytuje nejčastěji v doprovodu ostatních invazních druhů, křídlatky a topinamburu, v břehových partiích Odry (např. hojně v meandrech NPR Polanská niva).

Škumpa orobincová (*Rhus hirta*)

- keř až menší strom dovezený ze Severní Ameriky, dnes běžný v zahradách a parcích, kde se pěstuje jako okrasná dřevina,
- obsazuje břehy vodních toků, skládky a svahy, odtud se šíří do travních porostů, intenzivě odnožuje,
- v Poodří se zatím šíří v zastavěném území (na březích Jičínky, malá ohniska jsou v Hladkých Živicích a Jistebníku).

Topol kanadský (*Populus x canadensis*)

- patří do skupiny hybridů označovaných souhrnně jako euroamerické topoly. V republice je jednou z nejrozšířenějších dřevin podél vodních toků, kanálů a cest díky masivní výsadbě v 50. – 70. letech minulého století. Lesnicky byla dřevina vysazovaná především v lužních lesích, pro svůj růstový potenciál také ve větrolamech a k ozelenění průmyslových a zemědělských areálů.
- daří se mu na vlhkých úživných půdách s vyšší hladinou podzemní vody; jedná se o světlomilnou a teplomilnou dřevinu,
- v CHKO Poodří je rozšířen podél zregulovaných vodních toků (Odra, Bílovka, Husí potok), kde tvoří stejnověkové porosty. Dále roste po obvodu zemědělských a vojenských areálů v podobě ozeleňujících pásů. Vyskytuje se i jako monokultura v lesních porostech, mimo jiné i v PR Koryta. V celé CHKO probíhá postupné odstraňování, v ochránářsky cenných lokalitách se provádí náhrada tohoto druhu za původní topol černý.

Trnovník akát (*Robinia pseudacacia*)

- původně pochází ze severní Ameriky, u nás je rozšířen od 18. století (nejprve jako okrasná rostlina, později pro svůj ekonomický potenciál),
- nenáročná, velmi rychle rostoucí dřevina. Daří se jí na lehkých i těžkých půdách s nedostatkem i přebytkem živin, na suchých nebo vlhkých stanovištích. Šíří se hlavně na společenstvech suchých trávníků, pastvinných lad, křovin a suťových lesů (agresivní v šípákových doubravách). Roste podél komunikací a lesních cest, elektrovodů, okrajích lesa a na mezích.
- trnovník akát snižuje biodiverzitu společenstev. Díky hlízkovitým bakteriím váže vzdušný dusík a mění druhovou skladbu podrostu (vhodný pro nitrofilní druhy).
- v CHKO Poodří je trnovník akát rozšířen v břehových partiích rybníků (PR Bažantula, Bartošovický horní), ojedinele podél vodních toků a uvnitř lesních porostů.

Třapatka dřípátá (*Rudbeckia laciniata*)

- na území České republiky se vyskytuje od 19. století jako okrasná rostlina v zahradách, má mnoho kultivarů a zpočátku byla šířena záměrně; důvodem jejího spontánního rozšíření mohla být změna obhospodařování luk a ústup od pravidelného kosení,
- preferuje silikátové, dobře provzdušněné půdy a blízkost tekoucích vod (doplňuje vegetaci říčních břehů a vlhkých luk v aluviálních oblastech); roste také na rudérálních stanovištích, podél komunikací,
- rostliny se šíří vegetativně i generativně a jsou konkurenčně velmi zdatné, netvoří však uzavřené porosty a ve velké míře nenarušuje biodiverzitu společenstev (omezený výběr stanovišť – nízké nadm. výšky),
- v CHKO Poodří se vyskytuje zejména podél melioračních příkopů a na březích rybníků.

Turan roční (*Erigeron annuus*)

- tento druh pocházející ze Severní Ameriky byl zavlečen do Evropy jako okrasná rostlina,

- obsazuje nejrůznější stanoviště jako louky, pustá místa, břehy řek, železniční nádraží, pole, ale převažují především stanoviště ruderalní,
- v CHKO Poodří se s ním lze kromě ruderalních stanovišť setkat i v nevhodně obhospodařovaných lučních porostech, ve kterých má v současné době zatím spíše ojedinělý výskyt.

Zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*)

- pochází ze Severní Ameriky, do Evropy byl zavlečen v 17. století a pěstován na zahradách a v parcích; ve volné krajině se uchytil zejména na ruderalních stanovištích (okraje komunikací, periferie obcí, pole, louky),
- zlatobýl kanadský je nenáročný na živiny a suchovzdorný; je výrazně světlomilným druhem, na prosluněných stanovištích tak vytváří rozsáhlé monodruhové porosty (potřebný invazní potenciál je dosažen účinnou kombinací vegetativního růstu),
- v CHKO Poodří je výskyt vázán výhradně na místa v minulosti postižená rozsáhlými úpravami terénu (mosty, jezy, regulované části Odry, železniční náspy, skládky) a ekotonové pásy.

Zlatobýl obrovský (*Solidago gigantea*)

- první údaj o výskytu tohoto severoamerického druhu v Evropě pochází z 18. století; ve volné krajině ho lze nalézt především na březích vodních toků, v lužních lesích a křovinách, na rumišťích, okrajích cest, železničních náspech,
- zlatobýl obrovský sice patří ke světlomilným rostlinám, ale na rozdíl od zlatobýlu kanadského je schopný růst i v zástínu a je rovněž vlhkomilnější,
- v CHKO Poodří se vyskytuje na podobných místech jako zlatobýl kanadský.

Z invazních a expanzivních druhů ohrožuje předmět ochrany významným způsobem křídlatka, podobná situace může nastat i s topinamburem.

Expanze křídlatky po povodni v roce 1997 dosáhla v Poodří takové míry, že vážně ohrožuje existenci cenných společenstev a významných rostlinných druhů v celé CHKO. Zapojení jednotlivých ohnisek do souvislých porostů je otázkou 3–5 let. Pokud do té doby nebudou podniknuty zásadní kroky k likvidaci křídlatky nejen v CHKO Poodří, ale i na všech vodních tocích do CHKO vstupujících, dojde k významným škodám na společenstvech v CHKO, které budou napravitelné pouze s vynaložením mimořádných finančních prostředků a mimořádného organizačního úsilí.

V Poodří je slunečnice topinambur významným nebezpečím pro společenstva břehových porostů. Zastavit její šíření bude jednodušší nežli v případě křídlatky – dosud se vyskytuje (ve srovnání s křídlatkou) v poměrně malé a zřetelně vymezené lokalitě (břehové porosty Ondřejnice).

3.9.2. Invazní a nepůvodní druhy živočichů:

Norek americký (*Mustela vison*)

V obci Pustějov se nachází farma na chov norků amerických. Nepůvodní severoamerický druh je ve volné krajině Poodří rozšířen díky jedincům uprchlým z farmového chovu. První výskyt norka v CHKO byl pozorován M. Krestovou mezi roky 2000–2001 v PR Kotvice. Výskyt norka ve volné přírodě může mít negativní vliv na populace bezobratlých (raka říčního, velevruba malířského, v. tupého) vázaných na vodní prostředí, ryb a obojživelníků. Negativní vliv může mít také na hnízdní populaci naturového druhu motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) predací jeho snůšek. Vliv norka amerického na nativní faunu není zcela objasněn, nicméně druh vyžaduje zvýšenou pozornost a pokračování mapování jeho výskytu.

Psík mývalovitý (*Nyctereutes procyonoides*)

Ojediněle byl také zaznamenán výskyt psíka mývalovitého. Tato psovitá šelma pronikla na naše území v polovině 20. století z východní Evropy. V naší republice se vyskytuje celoplošně, prakticky na všech stanovištích (na počátku 21. století díky populační explozi markantně vzrostl počet úlovků této šelmy). Psík mývalovitý je všežravec, jeho vliv na ekosystémy v CHKO Poodří nebyl prozatím studován.

Mýval severní (*Procyon lotor*)

V CHKO zaznamenán v roce 2010 v blízkosti vodního toku u žel.mostu ve Studénce. Jedná se o velmi přizpůsobivý druh šelmy, původem ze Severní Ameriky, který se na Moravu začal šířit v 90. letech 20. století z Rakouska (zde unikl z farmových chovů). V případě přemnožení by mohl představovat ohrožení pro drobné ptactvo, savce i bezobratlé (raky a mlže).

Nutrie (*Myocastor coypus*)

Druh původem z jižní Ameriky v naší přírodě vytvořil polodivoké populace. Těžiště výskytu leží v teplejších nížinách středních a východních Čech, Moravy a Slezska. V CHKO sporadický a krátkodobý výskyt jedinců, kteří unikli z chovů. Nově byla pozorována samice s mláďaty v NPR Polanská niva (2008).

Karas stříbřitý (*Carassius gibelio*)

Invazní druh původem z východní Asie, konkurečně silný, značně přizpůsobivý a nenáročný. V CHKO rozšířen po celém toku Odry včetně rybníčních soustav (např. ryb. Kotvice, Bažantula). Vliv na vodní prostředí a jeho přirozené společenstvo je jednoznačně negativní – představuje konkurenta původních druhů ryb (s kaprovitými se navíc kříží), způsobuje eutrofizaci a rytím v bahně zvyšuje zákal, je také predátorem larev obojživelníků a jiných vodních bezobratlých. Eliminace je náročná, k jeho tlumení lze využít zvýšených násad dravých ryb, aktivní selektivní odlov (např. agregátem) a pečlivě třídit násady při zarybnování.

Střevlička východní (*Pseudorasbora parva*)

Na území ČR dorazila se zásilkami plůdku tolstolobika a amura v letech 1981–2 a bleskově se začala šířit. Jedná se o agresivní druh představující potravního i stanovištního konkurenta původních druhů ryb a predátora larev obojživelníků a vodních měkkýšů. V současnosti se vyskytuje na velké části území ČR, v CHKO Poodří pochází její záznamy z různých částí řeky Odry a jejích přítoků. Způsob likvidace je obdobou eliminace u karase stříbřitého.

Z nepůvodních druhů dále existují na území CHKO záznamy o tolstolobiku bílém (*Hypophthalmichthys molitrix*, Polanská tůň), amuru bílém (*Ctenopharyngodon idella*, Polanská tůň) a pstruhu duhovém (*Oncorhynchus mykiss*), všechny tyto druhy jsou však vázány na vysazování a v našich podmínkách nejsou schopny samostatné reprodukce, na rybníku Kotvice pak byl zaznamenán výskyt želvy nádherné (*Trachemys scripta*). Z nepůvodních bezobratlých pocházejí z území jednotlivé záznamy o písečníku novozélandském (*Potamopyrgus antipodarum*) a levatce ostré (*Physella acuta*), u obou druhů ale zatím nebyl zjištěn negativní vliv na původní faunu, hojný je však plzák španělský (*Arion lusitanicus*), který se v současnosti šíří po celé ČR, vytlačuje původní druhy plzáků a škodí na zemědělských plodinách.

3.10. Neživá příroda

Území CHKO Poodří se ve srovnání s jinými oblastmi může na první pohled jevit jako poměrně chudé na atraktivní jevy neživé přírody. Skutečnost je ovšem taková, že CHKO Poodří se může pochlubit jedinečně zachovalými meandry, rozsáhlými prameništi pod terasami či pozůstatky činnosti kontinentálního ledovce v pleistocénu.

Geomorfologické jevy v říční nivě, přírodní dynamiku řeky Odry či až 5 metrů mocné profily povodňových hlín je možno studovat téměř v celém území CHKO Poodří. Řeka Odra má, u nás v jedinečném rozsahu, zachován svůj přirozený charakter nivní řeky s četnými volnými meandry, které každoročně mění svůj tvar. Odra vstupuje do CHKO z Nížkého Jeseníku ještě jako rychle proudící bystřina se štěrkovým dnem. Po několika kilometrech u Jeseníku nad Odrou se tok v nivě Moravské brány zklidňuje, řeka se začíná výrazněji zahlubovat do měkkých povodňových hlín a objevují se první z mnoha desítek meandrů.

Geomorfologicky, geologicky i hydrogeologicky zajímavý je pravobřežní terasový svah, který se rozprostírá od Jeseníku nad Odrou až po Starou Ves nad Ondřejnicí. Tato výrazná terasová hrana na pravém břehu řeky Odry je budovaná fluviálními štěrky hlavní terasy řeky Odry, na které nasedají glacialakustrinní sedimenty sálského zalednění (místy mohou chybět). Tento komplex uzavírají mladopleistocenní sprašové hlíny. U paty svahu se vyskytuje řada četných údolních pramenů, které tvoří celé prameně linie. Zdrojem podzemní vody je zasakující srážková voda z rozsáhlé kvartérní plošiny směrem k Mošnovu. Vlastní terasová hrana je výrazně modelovaná fosilními a recentními sesuvy půdy podmíněnými převážně boční erozí. Na několika místech je naříznuta stržemi, které vznikly zpětnou a liniíovou erozí.

V prameništích u paty terasové hrany v oblasti mokřadů Liščího potoka a v PR Bartošovický luh se nacházejí pěnovcová prameniště. Patrné jsou zde povlaky a inkrustace CaCO₃ na kamenech či částech rostlinných zbytků (listy, větvičky).

V databázi významných geologických lokalit, evidovaných Českou geologickou službou, jsou na území CHKO Poodří vedeny prozatím 2 lokality, a to:

Meandry řeky Odry – 560 m JZ od žel. mostu trati Suchdol nad Odrou – Nový Jičín, aktivní meandry řeky Odry s profilem povodňovými hlínami v nárazovém břehu, šterkovou lavicí v korytě a při velmi nízkém stavu vody viditelnou, cca 10–20 cm mocnou polohou bazálních šterků v podloží nivních hlín.

Kunín-hliniště – 1400 m SZ od kostela v Šenově. Svrchní část hliniště je tvořena 2–4 m mocnými nevápnitými sprašovými hlínami pocházejícími z vrcholné části posledního glaciálu. V jejich podloží se nacházejí lakustrinní jílovité prachy až jemně zrnité písky a pod nimi se nacházejí glacifluviální písky až písčité šterky. Z geologického hlediska si největší pozornost zasluhují jezerní sedimenty. Jedná se o tence laminované lakustrinní/glacilakustrinní sedimenty typické střídáním světle modrošedých, místy nafialovělých jílovitých siltů a smetanových až žlutorezavých dobře vyříděných jemnozrných křemenných písků s častými železitými záteky. Vrstvy jsou nejčastěji uloženy horizontálně až subhorizontálně, často jsou zprohýbány, místy se vyskytují skluzové a odvodňovací textury. Ve šterkové frakci se místy nacházejí i nordika.

Pozornost si jistě zaslouží prakticky jediný skalní výchoz v CHKO Poodří – výchoz jílovců veřovických vrstev slezské jednotky ve vývoji godulském, který je obnažen v pravém nárazovém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou a Bernarticemi nad Odrou. Jedná se o tmavošedé až sazově černé, místy slabě slídnaté, drobně střípkovité nebo roubíkovitě rozpadavé křemité jílovce. Výchoz je při vyšších průtocích podemlán, čímž postupně dochází k sesouvání nárazového břehu.

Významným abiogenním jevem jsou pravidelné rozlivy řeky Odry do nivy. Jejich existence je umožněna především absencí větších přehrad na Odře a jejích beskydských přítocích – Jičínce, Ondřejnici a Lubině, které by modifikovaly průběh velkých vod. V poměrně krátkých časových intervalech (nejdelší časové období mezi rozlivy je obvykle rok) dochází k různě rozsáhlým rozlivům vody do nivy, což kromě významného snížení a zpomalení povodňové vlny před ostravskou aglomerací (rozliv dvacetileté vody zachytí něco mezi 10 a 20 miliony m³ vody) umožňuje říční nivě zachovat si svou dynamiku a stabilitu, tedy zachovat si nejen svou současnou tvářnost, ale i specifické druhy organismů vázané právě na povrchové rozlivy.

3.11. Územní systémy ekologické stability (ÚSES)

Chráněná krajinná oblast Poodří se svými 81,5 km² patří k nejmenším v ČR. Její protažený tvar s délkou kolem 33 kilometrů a průměrnou šířkou cca 2,5 kilometru je velmi nepříznivý z hlediska ekologické stability. V podstatě zde neexistuje jádrové území, které by bylo odděleno od rušivých vlivů dostatečnou nárazníkovou zónou a mohlo se vyvíjet jen v souladu s přírodními podmínkami. Vzhledem k poměrně nízkému zastoupení lesa a značnému podílu člověkem různě ovlivněných ploch (blokovaných sukcesních stadií) lze o geosystému CHKO uvažovat jako o poměrně vysoce resilientním. Index ekologické stability činí 1,23 a to znamená průměrné až slabé antropogenní ovlivnění krajiny. Jde o hodnotu průměrnou pro celé území CHKO, avšak existuje zásadní rozdíl mezi oblastmi první a druhé zóny ve srovnání se třetí a čtvrtou zónou. Kostra ekologické stability v první a druhé zóně je většinou vyhovující, plní svou ekostabilizační funkci, naproti tomu ve třetí a čtvrté zóně je kostra ekologické stability naprosto nedostatečná, pokud vůbec existuje. Taktéž existuje rozdíl mezi méně stabilní jižní třetinou a zbytkem CHKO.

Většina severní části CHKO (od Ostravy až po Mokřady Pustějovského potoka a Bartošovický luh) byla zahrnuta do nadregionálního biocentra - NRBC 92 **Oderská niva** o rozloze 2348 ha s vodními, mokřadními, nivními a lučními ekosystémy a s ekosystémy lužních lesů. Na ně navazující území až k soutoku Odry s Luhou bylo v úzkém pruhu zařazeno do nadregionálního biokoridoru **Chropyňský luh – Oderská niva** s mezofilními hájovými, vodními a nivními ekosystémy, který má na území CHKO délku 13 km.

Pro území CHKO dosud existovala řada různých materiálů vymezujících lokální, či regionální ÚSES, jejichž superpozice naznačovala složitost situace. Většina materiálů existovala v papírové podobě a tabulkové části mnohdy chyběly.

V roce 2013 provedla společnost AGERIS revizi a aktualizaci koncepčního vymezení územního systému ekologické stability (ÚSES) všech úrovní (nadregionální, regionální i místní) na území chráněné krajinné oblasti Poodří. Jako základ bylo vzato vymezení NRBC 92 Oderská niva zpracované v roce 2010 společností EKOTOXA pro AOPK a MŽP.

Cílem díla bylo vytvoření jednotného a aktuálního podkladu pro rozhodování na úseku ochrany přírody a krajiny, při územně plánovací činnosti a při zpracování pozemkových úprav.

Jako řešené území byla smlouvou o dílo stanovena část území CHKO Poodří o celkové rozloze 4 489 ha, tvořená dílčími partiemi katastrálních území Albrechtický, Bartošovice, Bernartice nad Odrou, Butovice, Hladké Životice, Hukovice, Jeseník nad Odrou, Jistebník, Košatka nad Odrou, Kunín, Mankovice, Nová Horka, Petřvaldík, Polanka na Odrou, Proskovice, Pustějov, Stará Bělá, Stará Ves nad Ondřejnicí, Studénka nad Odrou, Suchdol nad Odrou, Svinov, Šenov u Nového Jičína a Vražné. Fakticky však řešené území tvoří celá CHKO Poodří o celkové rozloze 81,5 km² s tím, že většinu plochy vyplňuje nadregionální biocentrum 92 Oderská niva, v jehož případě jsou řešeny jen dílčí úpravy vymezení (nikoliv vnitřní struktura).

Plán ÚSES v konečné podobě sestává z textové zprávy, tabulkové části, grafického výstupu (mapové části), fotodokumentace a závěrečné zprávy.

Správa CHKO Poodří dlouhodobě vyvíjí snahu spolupracovat zejména s vlastníky pozemků na vytváření prvků ÚSES. Jedná se zejména o výsadby mimolesní zeleně na zemědělské půdě a vytváření remízů. Tato opatření jsou po dohodě s vlastníky financována různými dotačními programy (PPK, MaS), což působí jako dobrý motivační faktor pro zdárnou realizaci. Zároveň se v praxi osvědčila podpora vlastníků při zajišťování odrůstání výsadeb, zejména při ožínání buřeně a nátěrům proti okusu zvěří. Daří se tak postupně zlepšovat diferenciaci krajiny a tím i funkčnost současné kostry ekologické stability. Největší část těchto opatření byla zatím provedena převážně v jižní polovině území CHKO, zejména v katastrech obcí Jeseník nad Odrou, Vražné, Bernartice nad Odrou či Bartošovice, kde iniciativa Správy CHKO Poodří našla odezvu ve spolupráci s partnery (různá občanská či myslivecká sdružení), kteří mají zájem zajistit stabilitu krajiny v této zemědělsky nejvíce využívané části CHKO Poodří.

CHKO Poodří je z hlediska ekologické stability územím nevyrovnaným. Proto je nutné obnovovat a doplňovat kostru ekologické stability vhodnými zásahy do území. Jedná se nejen o posílení ekologické stability území I. a II. zóny CHKO, ale především o stabilizaci území III. a IV. zóny, které je silně zemědělsky využíváno.

3.12 Krajinný ráz

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

Údaje uváděné v této kapitole byly převzaty ze studie „*Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří včetně navazujícího území*“. Studie byla zpracována v roce 2007 Ing. arch. Jitkou Brychtovou. Spolu s územím CHKO Poodří byla zmapována i navazující zemědělská krajina (po nejbližší pohledový horizont), lokality navržené k rozšíření CHKO a části sídel, ve kterých byla Správa CHKO v době vzniku studie místně příslušným orgánem ochrany přírody.

Chráněná krajinná oblast je jako souvislé území s podobnou přírodní a kulturně-historickou charakteristikou jedním krajinným celkem. Krajinný celek Poodří je dále rozčleněn na menší prostory s určitými specifickými charakteristikami a projevy (KP 1 Říční niva, KP 2 Pravostranná terasa, KP 3 Levostranná terasa) - viz také mapová příloha č. 9.

Charakteristika krajinného celku Poodří:

Spojujícím prvkem a osou krajiny CHKO Poodří je řeka Odry, která ovlivňuje způsob života a hospodaření, a tím i vzhled, charakter a ráz okolní krajiny. Řeka Odry má uvnitř CHKO v současnosti už ojedinělý charakter přirozeně meandrujícího toku s inundačním územím. Záplavové území vytváří přirozenou protipovodňovou ochranu sídel situovaných na vyvýšených terasách.

Samotná niva Odry s šířkou od 1,5 do 3 km má typický plochý reliéf. Koryto Odry si zachovalo z velké části charakter přirozeného nížinného toku. Četné volné meandry jsou hluboce zaříznuté do terénu. Plocha nivy představuje velice dynamický ekosystém, ve kterém jsou jednotlivé porosty neustále vystavené disturbancím, způsobovaným občasnými záplavami a meandrující aktivitou řeky. To zajišťuje neustálou obměnu biotopů a bohatou mozaiku jednotlivých sukcesních stádií od nově vzniklých tůň a slepých ramen, přes mokřadní biotopy až po lužní les či obhospodařované vlhké louky. Celá oblast nivy je tedy úzce závislá na vodním režimu řeky Odry a jejích přítoků. Tento vztah je vzájemný, protože množství a kvalita vody v řece a vyrovnanost jejích průtoků je silně ovlivněná využíváním půdy v celém povodí, zejména pak v pásu cca 1 km od vodního toku a v zónách zvýšené infiltrace. Vodní režim ovlivňují četné prameny u paty pravého údolního svahu hlavní terasy.

Pro Poodří jsou charakteristické soustavy mělkých rybníků zbudovaných v 15. století. Na části jednotlivých rybníčních soustav se hospodaří méně intenzivním způsobem (preferenční ochrana

přírody). Charakteristické jsou náhony k mlýnům, množství kanálů a příkopů pro přivádění vody mezi rybníky. Dědictvím minulosti jsou také meliorační kanály s lichoběžníkovým profilem, do kterých je zaústěná drenáž. Kultivace tohoto prostoru se projevila v odlesnění krajiny; na místě lužního lesa jsou zastoupeny různé typy obhospodařovaných vlhkých luk. Louky tvoří jedinečný souvislý komplex cenných polopřirozených druhově bohatých luk se společenstvy mokřadních, vlhkých i čerstvě vlhkých luk.

Obr. 10: Záplavové území Odry - typická krajina v CHKO Poodří

Tvar nivy je vymezen říčními terasami, které vznikly boční erozí Odry do existujících sedimentů. Zejména v pravobřežní části převyšuje terasa nivu o 10–20 metrů. Svah je místy přerušen údolími přítoků Odry a místně modelován hloubkovou erozí Odry, drobných přítoků, zpětnou erozí na pramenech, sesuvnými pohyby, dešťovým ronem a lidskými aktivitami. Při ústí některých přítoků Odry se vyvinuly malé náplavové kužely. Tím vzniká morfologicky pestrý reliéf.

Samotná terasová plošina je charakteristická nevýrazným reliéfem plošin, rozvodných hřbetů a rozevřených údolí, jejím podložím jsou sprašové hlíny. V levobřežní části je terasa tvořená mírným svahem, jenž pozvolna přechází do roviny údolní nivy. Významně se zde uplatňuje železniční násep s řadou odvodňovacích příkopů podél něj. Prostory nad říčními terasami jsou převážně zorněné. Velké a málo členěné plochy polí tvoří výraznou bariéru mezi prostorem nivy a okolní krajinou a přispívají ke zhoršenému vodnímu režimu.

Sídla jsou situována převážně nad hranou terasy a jejich struktura vychází z údolních lánových vsí. Typické jsou statky, dvory s vjezdovými bránami a uzavřeným dvorem, usedlosti i menší chalupy a domky. V rámci říční nivy, prostoru řeky jsou zachovány stavby související s hospodařením v této specifické krajině – mlýny, náhony, jezy, rybníční hráze.

Charakteristika jednotlivých krajinných prostorů:

Předmětné území je rozděleno do tří krajinných prostorů:

KP Říční niva

Členění: Místa krajinného rázu:
I-1-a Niva řeky – jádrové území
I-1-b Niva řeky – předměstí Ostravy

Říční niva je specifickým krajinným prostorem. Určující charakter má vodní tok s typickým vodním režimem, umožňujícím vznik mnoha typů mokřadních společenstev rostlin a na ně vázaných živočichů. Charakter oblasti dotváří specifické mikroklima se zvýšenou vlhkostí a tendencí k tvorbě

mlhy a oparu. Území extenzivně využívané s citlivým lučním hospodařením a turistickým využitím. Osídlení a zemědělské či průmyslové objekty zasahují do území jen okrajově (Suchdol nad Odrou, Proskovice, Bartošovice, Studénka). Oblast patří z hlediska přírodních i krajinářských hodnot k jádrovému území s jedinečným charakterem.

KP Pravobřežní terasa

Členění: Místa krajinného rázu:
I-2-a Vražné, Jeseník n. O., Hůrka, Bernartice
I-2-b Kunín – zámek, Hukovice, Bartošovice
I-2-c Kunín – novější zástavba
I-2-d Albrechtický, Nová Horka, Petřvaldík, Stará Ves, Petřvald
I-2-e Stará Ves, Proskovice, Stará Bělá
I-2-f okraj předměstí Ostravy

Pravostranná terasa Odry je převážně zemědělsky využívaná. Orná půda je scelená do velkých, nečleněných lánů, jen místy přerušovaných drobnými remízky a břehovými porosty podél vodních toků. Okrajový svah k nivě řeky Odry je poměrně příkrý. Při ústí některých přítoků Odry (např. Lubina, Ondřejnice) se vyvinuly náplavové kužely.

Venkovská sídla začínají za hranou terasy, někde je konec zástavby rozvolněného charakteru nebo jednotlivé objekty přesahují již do nivy řeky. Charakter osídlení se odvíjí od údolních lánových vsí, situovaných podél komunikací a drobných přítoků Odry. Zástavba má převážně liniový charakter, centrem řady obcí jsou velmi pěkně obnovované zámecké areály včetně zámeckých parků (Bartošovice, Kunín). V sídlech se místy dochovala hodnotná venkovská zástavba (zemědělské grunty, usedlosti i drobná stavení venkovského rázu včetně hospodářských objektů). Ráz vesnic je více či méně narušen novodobějšími objekty, zejména obytnými domy, průmyslovými a zemědělskými areály postavenými za socialismu a novostavbami, nerespektujícími stávající urbanistickou strukturu a tradiční architekturu.

KP Levobřežní terasa

Členění: Místa krajinného rázu:
I-3-a Mankovice
I-3-b Suchdol, Hladké Životice, Pustějov, Studénka, Jistebník, Polanka
I-3-c centrum Studénky, sídliště
I-3-d mokřad Bílovky

Levostranná terasa je také zemědělsky využívaná. Charakteristické jsou velké scelené lány orné půdy, jen sporadicky členěné drobnými, většinou regulovanými vodními toky, z nichž některé mají částečně vyvinuté břehové porosty. Podél komunikací jsou časté aleje ovocných nebo okrasných stromů.

Osídlení začíná nad nivou řeky, jeho charakter se odvíjí od údolních lánových vsí, orientovaných příčně k ose říční nivy a situovaných podél komunikací a drobných přítoků řeky Odry. V souvislosti s trasou železnice byla zástavba ve 20. století umístěna i do nivy (zcela nevhodné výrobní a skladové areály). Ve venkovských sídlech se místy dochovala hodnotná venkovská zástavba (zemědělské usedlosti – grunty i drobná stavení). U liniové zástavby, kde není typická náves, patří k hodnotným centra obcí převážně v blízkosti kostelů, případně v místech křížení cest.

Specifické rysy krajinného rázu CHKO Poodří:

Chráněná krajinná oblast Poodří má nížinný charakter. Jedná se o poměrně exponovaný region v zázemí krajského města s příhodnou morfologií a klimatickými podmínkami. Poodří identifikuje množství přírodních i kulturně-historických znaků, které ve vzájemném harmonickém působení vytvářejí specifický charakter krajiny.

- sníženina mezi horotvornými soustavami Beskyd a Jeseníků odvodňována řekou Odrou (geomorfologicky výrazná hrana pravostranné terasy Odry)
- množství mezo a mikrotvarů reliéfu (koryto Odry s meandry, stará ramena, tůně, rybníční hráze, protipovodňové valy, meliorační strouhy, náhony, železniční a silniční násypy)
- hustá síť vodních toků, melioračních kanálů, náhonů, tůní, mokřadních ploch s bohatým vegetačním doprovodem
- kulturní a polokulturní louky se solitérními stromy (tzv. parková krajina)

- fragmenty lužních lesů se zachovalou druhovou skladbou
- rybníční soustavy, částečně s preferencí přírodě blízkého hospodaření
- intenzivně zemědělsky obhospodařované terasy Odry – scelené plochy polí místy členěny remízy, polními cestami s výsadbami, drobnými vodními toky s břehovými porosty
- zástavba na terasách podél přítoků Odry (údolní lánové vsi), zčásti urbanisticky a architektonicky zachovalá – zejména v centrech obcí kolem kostelů

Hlavní příčiny narušení krajinného rázu:

Zčásti se jedná o dědictví minulosti (zemědělská velkovýroba na terasách, vodohospodářské úpravy v nivě, socializace vesnice), zčásti je krajina poznamenána současnými trendy (suburbanizace, výstavba průmyslových a skladovacích zón v blízkosti dálnice D1 a dálničních přivaděčů, stožáry mobilních operátorů apod.).

Zemědělská velkovýroba na terasách:

- výrazné zjednodušení krajinné struktury a geometrizace krajiny (scelení drobných políček ve velké lány, velkoplošné meliorace)
- nadměrné hnojení a snižování biodiverzity nivních společenstev
- výstavba velkoplošných zemědělských areálů a sil – dnes často zchátralé negativní dominanty v krajině na pomezí CHKO Poodří (Suchdol nad Odrou, Jeseník nad Odrou, Studénka)

Vodohospodářské úpravy v nivě:

- díličí napřímení Odry a jejích přítoků (snížení hladiny podzemní vody, změna charakteru břehové vegetace, šíření invazních druhů)
- meliorace (snahy o obhospodařování nevhodných ploch)

Změna tradiční sídelní struktury:

- proces socializace vesnice – změny venkovské urbanistické struktury a degradace tradiční architektury, despekt k tradičním hodnotám krajiny (Jeseník nad Odrou, Kunín)
- výstavba průmyslových a skladových areálů podél železniční tratě na pomezí CHKO Poodří (Suchdol nad Odrou, Studénka, Polanka nad Odrou)
- vertikální stavby (stožáry mobilních operátorů, základnové stanice GSM podél žel. trati – Jeseník nad Odrou, Hladké Životice, Jistebník)

Poloha CHKO Poodří v blízkosti Ostravy:

- fenomén suburbanizace (Proskovice, Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou)

Poloha CHKO v blízkosti významných dopravních staveb:

- mezinárodní železniční koridor, dálnice D 1 včetně dálničních přivaděčů, letiště Mošnov – snaha ekonomicky zhodnotit navazující pozemky výstavbou skladovacích a výrobních areálů

Potenciál změnit nebo snížit krajinný ráz Poodří má v současnosti zejména rozvíjející se suburbanizace v sídlech poblíž města Ostravy a Nového Jičína. Záběr nových ploch podél D 1 a dálničních přivaděčů pro výstavbu průmyslových a skladovacích zón, související se živelným hospodářským rozvojem regionu, představuje další ohrožení charakteru krajiny. Negativní dopad na krajinný ráz Poodří může mít případné umístění větrných elektráren.

3.13. Monitoring a výzkum

Na monitoring prováděný v 90. letech 20. století prozatím nenavazují další šetření. Význam dat získaných před 10–15 lety však postupně vzrůstá, neboť mohou být podkladem pro dlouhodobé hodnocení změn v krajině (v řádu desítek let).

Monitoring rybníků: Po ukončení grantového projektu VaV/640/8/00 „Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě“ (2000–2002) dále pokračuje započatý monitoring, pravidelně u 14 rybníků ve stávajících nebo připravovaných zvláště chráněných územích. Získané údaje jsou průběžně využívány pro posuzování účinku managementu na rybníční ekosystémy, jsou a budou i v budoucnu využívány pro plánování optimálního způsobu hospodaření na rybnících s cílem

dlouhodobého zachování předmětů ochrany (plány péče, režim zimování a letnění, rybí obsádky a záměrné střídání intenzity hospodaření, regulace expanzivních druhů apod.).

Monitoring evropsky významných druhů a biotopů byl zahájen v roce 2006. Monitoring ptačích společenstev CHKO Poodří probíhá s několika málo přestávkami až do současnosti. Sleduje především fluktuační početnosti významných ptačích druhů – potápky malé, poláka chocholačky, kopřivky obecné, apod. S aktivitami pracovní skupiny IBA souvisejí obnovené odchytové akce *Acrocephalus*, které byly zahájeny v druhé polovině 90. let. Cílem je sledovat změny v pohnízdni migraci (četnost, druhové složení a tzv. retrapy /zpětné odchty/ rákosinných druhů ptáků, včetně vazby k území /tzv. fidelita/).

Inventarizační průzkumy

Inventarizační průzkumy (IP) jsou využívány hlavně jako podklady pro zpracovávání plánů péče. Starší IP umožňují srovnání stavu předmětů ochrany v delším časovém horizontu a posouzení dlouhodobých tendencí změn v krajině. Na základě těchto skutečností je často možné předejít závažným negativním změnám předmětů ochrany.

Občas jsou IP potřebné pro posouzení neočekávaných vlivů, např. vysychání krajiny v důsledku klimatických změn, příliš důsledné ošetřování veškerých travních porostů, nové předměty ochrany v EVL, apod. V těchto případech bývá obtížné zajistit včas finanční prostředky na průzkumy, což velmi znesnadňuje volbu a rychlost zásahu ve prospěch předmětů ochrany.

Přehled inventarizačních průzkumů a výzkumných prací (192) viz příloha č. 4.

Tab. č. 11: Přehled monitoringu:

Předmět	Období	Lokalita	Zpracovatel
monitoring ptačích společenstev rybníčních soustav CHKO Poodří	1992–doposud	CHKO	patronátní skupina IBA
Pohnízdni migrace rákosinných druhů ptáků	2. pol. 90 let 20. stol.–doposud	PR Bartošovický luh	patronátní skupina IBA
atmosférická depozice na plochách bazálního monitoringu půd	1995–99	NPR Polanská niva	AOPK Brno, odd. ochrany půdy
vlhkostní a vodní režim	1996	NPR Polanská niva PR Polanský les	ČHMÚ
lesnictví	1996	NPR Polanská niva navrhovaná PR Oderské louky-Panský les	Košňovský
rybníky v MZCHÚ včetně připravovaných	od 2000	NPR Polanská niva; navrhovaná PR Mlýnské rybníky; navrhovaná PR Okluky; PR Kotvice; PR Bartošovický luh	do 2003 ENKI, od 2004 L. Sovíková
monitoring ledňáčka říčního, kopřivky obecné, bukače velkého, motáka pochopa	2006, 2007	Odra a její přítoky v CHKOP	K. Pavelka I. Němečková
trvalé monitorovací plochy evropsky významných biotopů	2007	jižní polovina CHKOP	Z. Sovík
kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)	od 2007	NPR Polanská niva	L. Sovíková
rosnička zelená (<i>Hyla arborea</i>)	od 2007	NPR Polanská niva	L. Sovíková
komplex zeleně zbarvených skokanů (<i>Rana ridibunda</i> , <i>esculenta</i> , <i>lessonae</i>)	od 2007	NPR Polanská niva	L. Sovíková
skokan štíhlý (<i>Rana dalmatina</i>)	od 2007	Obora Kunín	L. Sovíková
čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)	od 2007	Niva Odry	L. Sovíková
Výzkum hnízdní strategie motáka pochopa (<i>Circus aeruginosus</i>) v CHKO	2002–2006	Ostravsko včetně CHKO	I. Němečková
Výzkum herbivorního hmyzu	2003–doposud	NPR Pol. niva, PR Pol. les a severní část CHKO	Ostravská univerzita

Ostatní průzkum a výzkum

Správa CHKO Poodří většinu výzkumů na svém území zadává cíleně podle aktuálních potřeb (To se týká i diplomových (absolventských, bakalářských, doktorských) prací studentů: Správa CHKO doporučuje příslušným školám vhodná témata a poskytuje studentům podklady, konzultace, případně i vedení nebo zaškolení v terénu. Významnější práce jsou v kopiích předávány Správě CHKO Poodří a jsou uloženy v příslušných rezervačních knihách nebo přímo v knihovně Správy CHKO Poodří.

Výzkumné projekty jiných organizací (Ostravská univerzita, Karlova Univerzita apod.) na svém území Správa CHKO podporuje, pokud je předpoklad získání výsledků použitelných pro ochranu přírody v CHKO. Pomoc spočívá v povolení nebo doporučení potřebných výjimek, vytipování vhodných lokalit, průvodcovství v terénu.

Hnízdní strategie motáka pochopa v extenzivně obhospodařované CHKO Poodří byla zpracována v rámci dizertační práce Němečkové (2006). Práce přinesla nové poznatky o výběru hnízdního biotopu motákem pochopem, zejména definovala faktory, které předurčují výběr vhodného hnízdního biotopu. Tyto dosažené výsledky je možné aplikovat v praktické ochraně motáka pochopa.

Od roku 2006 probíhá sčítání zimujících ptáků na významných vodních tocích a nádržích. V CHKO je mapována Odra a rybníční soustavy ve spolupráci se členy patronátní skupiny IBA. Početnost a lokalizace zimujících ptáků, z nichž převažuje kachna divoká, je především ovlivněna aktuálními klimatickými podmínkami.

Potravními a hnízdními nároky v současné krajině Poodří se zabývá studie Němečková I. a Mrlík V. (2008): Podmínky zachování lokální populace pochopa v ptačí oblasti Poodří a analýza faktorů ovlivňujících její stabilitu.

Od roku 2003 probíhá pod záštitou Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity grantový výzkum herbivorního hmyzu srovnávající strukturu bezobratlých tropického pralesa Nové Papui a lužních temperátních lesů, zejména v NPR Polanská niva.

Průzkumy rybích společenstev a zejména piskoře pruhovaného v tekoucích i stojatých vodách probíhají od roku 1997 ve spolupráci s Ústavem biologie obratlovců Akademie věd ČR a Přírodovědeckou fakultou Ostravské univerzity. Díky těmto průzkumům byly rozšířeny vědomosti o stavu rybích společenstev Odry, jejich významných přítoků a poříčních tůň, de facto na celém území CHKO. Nové poznatky tak navázaly na údaje Olivy (1951). Specializovaný výzkum piskoře pruhovaného (*Misgurnus fossilis*) shrnul aktuální poznatky o populaci naturového druhu a definoval vhodné formy managementu podporující prosperitu jeho populací.

Pracovníci Správy CHKO Poodří se zapojili ve spolupráci s Českou společností ornitologickou do monitoringu druhů soustavy NATURA 2000 – motáka pochopa, kopřivky obecné (2006) a ledňáčka říčního (2007).

3.14. Práce s veřejností

Ekologická výchova

Vzhledem k poloze CHKO v oderské nivě, která působí jako recipient energetických toků okolní krajiny, nivě obklopené urbanizovaným územím a situované v rozvojové ose Moravskoslezského kraje, má ekologická výchova místních obyvatel pro existenci CHKO zásadní význam.

Ekologická výchova probíhá v CHKO Poodří hlavně formou spolupráce se širokým spektrem partnerů na jednotlivých projektech či akcích, většinou ve volném čase zaměstnanců správy.

V Poodří samotném se ekologickou výchovou nikdo koncepčně nezabýval. SCHKO Poodří disponuje pro ekologickou výchovu značným odborným potenciálem, bohužel však prakticky žádnou personální kapacitou.

Vzhledem k tomu, že se v této věci nedá očekávat zlepšení, zaměřuje se SCHKO Poodří na podporu projektu Domu přírody Poodří a projektu ČSOP Studénka, které hodlá vybudovat a provozovat Ekocentrum Poodří v objektech bývalé drážní kovárny ve Studénce.

Významní partneři

Region Poodří – svazek 21 obcí ležících v povodí Odry nad Ostravou

- spolupráce na řadě akcí Otevírání Poodří

Místní akční skupina Regionu Poodří - sdružení obcí, občanských sdružení a podnikatelů v rámci programu Leader

ČSOP Nový Jičín – Stanice pro záchranu živočichů

- spolupráce na realizaci a provozu Domu přírody Poodří v areálu záchranné stanice v Bartošovicích

Společnost přátel Poodří

- spolupráce na projektech záchrany přírodního a kulturního dědictví, časopis Poodří

ČSOP Studénka

- spolupráce na projektu Ekocentrum Poodří

Spolupráce se středními zemědělskými školami a učiteli

(Střední zemědělská škola Přerov,

Hlavním typem spolupráce je umožnění povinné týdenní praxe menším skupinkám studentů na pracovišti Správy CHKO Poodří. Studenti se orientačně seznámí s náplní činnosti ve státní správě, pomáhají při jednodušších administrativních úkonech, hlavně pomáhají při práci v terénu.

Spolupráce s univerzitami

(Ostravská univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno)

Nejčastějším typem spolupráce je pomoc univerzitám při navrhování témat diplomových prací a posléze pomoc diplomantům, zpracovávajícím témata užitečná pro ochranu přírody v CHKO: výběr vhodných lokalit, poskytování podkladů, konzultace, průvodcovství a zaškolení v terénu. Významnější práce jsou v kopiích předávány Správě CHKO Poodří a jsou uloženy v příslušných rezervačních knihách nebo přímo v knihovně Správy CHKO Poodří.

Na základě požadavků vysokých škol je rovněž umožněna praxe vysokoškolských studentů na správě CHKO – obvykle v rozsahu jednoho až dvou týdnů. Studenti zvládají středně náročné administrativní práce, zúčastňují se jednání v terénu a terénních průzkumů.

Každý rok jsou pořádány tématické celodenní exkurze do CHKO pro studenty Ostravské univerzity a studenty Karlovy univerzity Praze, příležitostně také pro ekologické obory Vysoké školy báňské.

Terénní informační systém

Terénní značení CHKO a MZCHÚ je ve funkčním stavu. V případě zničených sloupků s označením je postupně nahrazováno novým podle platného předpisu. Jeden vlastní infopanel má pouze NPR Polanská niva, třemi, ostatní MZCHÚ jsou bez infopanelů.

Naučné stezky

V CHKO jsou vybudovány tři naučné stezky a několik samostatných informačních panelů na frekventovaných místech. Naučné stezky a infopanely jsou situovány převážně na severu CHKO. Na jihu CHKO chybí.

Naučná stezka Proskovice (Několik volně umístěných zastavení v Proskovicích a Košatce, vlastníkem SCHKO Poodří, formálně i obsahově zastaralá, dosluhující)

Stezka na 5 zastaveních informuje návštěvníka o krajinářských a přírodních hodnotách nivy Odry. Zvláštní pozornost je věnována cenným rostlinným společenstvům, meandrujícímu toku Odry a významným druhům ptáků a obratlovců.

Naučná stezka Kotvice (v katastrech Studénky a Nové Horky, vlastníkem a provozovatelem ČSOP Studénka, důležitá z hlediska návaznosti na připravované Ekocentrum Poodří)

Jedná se o nejstarší naučnou stezku v CHKO, po povodni v roce 1997 byla kompletně rekonstruována. Polovina panelů je věnována luhu a rybníční soustavě v PR Kotvice, další zastavení se zabývají krajinným rázem, vodním tokem Odry a jejími slepými rameny, v současnosti formálně i obsahově zastaralá, chátrající.

Zámecká naučná stezka (v katastru Bartošovic, vlastníkem ČSOP Bartošovice, významná z hlediska situování do centra Regionu Poodří a návaznosti na Stanici záchrany ohrožených živočichů a IC a expozici Poodří – Příroda a lidé)

Stezka se na svých prvních zastaveních v obci věnuje interpretaci historie obce a jejího zámeckého areálu, v CHKO jsou velmi zajímavě zpracovány panely v PR Bartošovický luh (staré odrůdy ovoce, Horní bartošovický rybník, lesy na svazích a úpatích říčních teras), na hrázi Dolního bartošovického rybníka pak zastavení věnované mlynářství a rybníkářství.

Dva infopanely s tematikou Evropské soustavy Natura 2000 jsou situovány podél cyklotrasy Jantarová stezka. Panel u Odry v Bernarticích je věnován ledňáčkoví říčnímu, panel v lese Podlíští se zabývá společenstvy v dubohabřinách a vodním režimem paty terasy.

Infopanel s tematikou hospodaření v zemědělských usedlostech a starých odrůd ovoce byl v roce 2008 umístěn v návštěvnickém centru v rekonstruované rodné usedlosti Johanna Gregora Mendela.

4. Lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny

4.1. Lesní hospodářství

Rozlohu lesních porostů na území CHKO Poodří lze definovat jako velmi nízkou, plocha PUPFLu 840,17 ha zde tvoří necelých 7,66 % a CHKO Poodří je tak nejméně lesnatou CHKO na území ČR. To je dáno převážně rázem krajiny, kde se ve velké míře uplatňuje mimolesní zeleň. Z dřevin převažují listnaté dřeviny typické pro lužní lesy jako jasan ztepilý, dub letní či na podmáčených a vodou ovlivněných stanovištích olše lepkavá. Na terasách řeky Odry se vyskytují především dubohabřiny s výrazným zastoupením lípy srdčité. Kolem meandrů Odry se na nejnižší položených místech v nivě sporadicky vyskytují nepůvodní porosty severoamerických topolů a jejich kultivarů. Domácí druhy jilmů jako jedny ze základních dřevin lužních lesů jsou hlavně v důsledku grafiozy v porostech zastoupeny velice málo a tvoří pouze příměs. V porostech s převahou listnáčů se hospodaří převážně podrostním způsobem či formou vhodných maloplošných obnovních prvků (obnovní kotlíky), méně již holosečně (hlavně v případě topolových monokultur). V porostech s převahou jehličnatých dřevin je využíváno spíše holé seče s tím, že je na místě těchto porostů prováděna změna dřevinné skladby ve prospěch listnáčů jako stanovištně vhodnějších dřevin. Nejrozšířenějšími dřevinami jsou dub letní, jasan ztepilý a lípy (srdčitá a velkolistá), jejichž těžiště výskytu se nachází zvláště v nivních částech CHKO, a to převážně na souboru lesních typů (SLT) 1L, který na území CHKO pokrývá téměř 70 % rozlohy lesních pozemků. Celkově se na SLT řady obohacené vodou (kategorie L, U, V) vyskytuje 71 % porostů. Na terasách Odry se k výše uvedeným dřevinám přidává také habr obecný s těžištěm výskytu na SLT 3D a 3H.

Charakteristika lesů v jednotlivých zónách

Do **I. zóny** jsou především zařazena území s nejvýznamnějšími přírodními hodnotami, zejména vybraná zvláště chráněná území (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, přírodní památky). Celková výměra lesů v I. zóně je 529,89 ha. Vybrané porosty jsou ponechávány autoregulaci (bez zásahů člověka), v ostatních porostech jsou až na výjimky prováděny takové zásahy, které směřují k obnově samořídících funkcí ekosystému. V porostech ponechaných samovolnému vývoji zůstává až na vybrané výjimky veškeré mrtvé dřevo, které má obrovský význam pro biodiverzitu, zvláště pak doupné stromy pro ptáky a netopýry, nebo tlející dřevo pro rozvoj hub a různých druhů hmyzu. Na území první zóny zasahují i porosty, v nichž jsou hospodářské zásahy v souladu s LHP vhodně regulovány. V I. zóně jsou z arondačních důvodů zařazeny i některé porosty s výskytem nepůvodních a stanovištně nevhodných druhů dřevin. Z vybraných území sem spadá PR Polanský les, NPR Polanská niva, navrhovaná PR Oderský luh, PR Kotvice, PR Bartošovický luh.

Ve **II. zóně** jsou zahrnuty lesní porosty s druhovou skladbou blízkou přirozené s uchovanými přírodními hodnotami, vhodné k hospodářskému využití pro přírodu šetrným způsobem. Celková výměra lesů v II. zóně je 280,14 ha. V rámci arondace se vyskytují i porosty s nevhodnou druhovou skladbou, kde se hospodaří s cílem přeměnit ji na skladbu přírodě blízkou. V porostech s příznivou druhovou skladbou je využívána přednostně přirozená obnova, ačkoli i umělá obnova je hojně využívána.

Do **III. zóny** a **IV. zóny** se zařazují člověkem značně ovlivněné lesní porosty s druhově pozměněnou skladbou, věkově a prostorově málo strukturované. V těchto porostech je upřednostňována produkční funkce při respektování zásad trvale udržitelného lesního hospodaření. Na území CHKO je jich cca 30,14 ha, z nichž 1,51 ha se nachází na území IV. zóny a tvoří je zejména porosty nacházející se v intravilánech obcí.

4.1.1. Vlastnictví lesů

Tabulka č. 12: Vlastnictví lesa v CHKO

Vlastník	výměra ha	% podíl
LČR, s.p.	507,79	60,4
lesy zařazené do LHO	199,56	23,8
lesy městské a obecní	112,75	13,4
AOPK ČR	20,07	2,4
*lesy nezařizené	-	-
Celkem	840,17	100

* Výměra nezařizených lesů není známa a nebyla do výpočtů zahrnuta

Vlastnictví lesů v CHKO Poodří je velmi různorodé. Nejvýznamnější je podíl státního majetku spravovaného Lesy ČR s.p. (507,79 ha tj. téměř 61 % rozlohy lesních pozemků). AOPK ČR hospodaří na pozemcích o rozloze 20,07 ha. Jednotlivé obce – Jeseník nad Odrou, Bartošovice, Suchdol nad Odrou, Ostrava hospodaří na 112,75 ha, tj. 13,4 % rozlohy. Necelých 24 % lesních pozemků (199,56 ha) tvoří majetek drobných, většinou soukromých vlastníků, na němž jsou zařizeny LHO. Situaci vlastnictví lesů popisuje tabulka č. 12.

4.1.2. Členění lesů podle PLO a kategorií lesa

Téměř celé území CHKO Poodří spadá dle OPRL do PLO č. 39 – Podbeskydská pahorkatina. Tato PLO se dále dělí na 2 podoblasti, a to na podoblast 39a – Ostravská pánev se zastoupením (1,30 %) a na podoblast 39b – Moravská brána, kde se nachází 98,08 %. Zbýlých 0,62 % spadá do PLO č. 29 – Nízký Jeseník.

Kategorizace lesů v CHKO Poodří

Přehled kategorií lesa v CHKO Poodří je zpracován podle platných LHP a LHO. Do kategorie lesa ochranného podle § 7 není zařazen žádný lesní pozemek. Významněji jsou zastoupeny lesy zvláštního určení o celkové rozloze 332,55 ha (39,58 % rozlohy lesů). Podle § 8 zákona 289/1995 Sb. se na území CHKO vyskytují lesy zvláštního určení v těchto subkategoriích:

- odst. 1 písm. a, 31a – lesy v pásmu hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně (0,59 ha),
- odst. 1 písm. b, 31b – lesy v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod (115,58 ha),
- odst. 1 písm. c, 31c – v překryvu s kategorií 32f a 31b
- odst. 2 písm. a, 32a – lesy v I. zónách CHKO a lesy v PR a PP (184,31 ha),
- odst. 2 písm. f, 32f – lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti (32,07 ha).

K překryvu subkategorií lesa zvláštního určení dochází většinou u kategorií podle § 8, odst. 2, písm. a) a f) a odst. 1, písm. b).

Rozložení kategorií lesa v rámci CHKO (bez překryvu kategorií) a v jednotlivých zónách CHKO je uvedeno v tabulce č. 13.

Tabulka č. 13: Rozložení kategorií lesa v rámci CHKO

kategorie	I. zóna ha	II. zóna ha	III. zóna ha	IV. zóna ha	Celkem ha	Celkem %
les hospodářský	57,31	366,03	106,42	26,34	507,62	60,42
les zvl. určení	261,65	65,32	5,58	-	332,55	39,58
celkem	221,73	395,81	140,88	30,76	840,17	100

Na lesy zvláštního určení se na základě zákona o lesích nevztahují žádná konkrétní omezení. Na většině plochy těchto lesů se, mimo maloplošná zvláště chráněná území, hospodářsky způsobem běžným v lesích hospodářských.

4.1.3. Zastoupení SLT v CHKO

Zastoupení SLT v CHKO Poodří je zpracováno podle OPRL pro PLO 39 – Podbeskydská pahorkatina (schválen na období 1999–2018).

Zastoupení SLT v rámci CHKO je uvedeno v tabulce č. 14.

Tabulka č. 14: Zastoupení SLT v rámci CHKO

SLT		CELKEM	
zkratka	název	ha	%
1G	Vrbová olšina	15,29	1,82
1L	Jilmový luh	582,60	69,34
1U	Topolový luh	3,95	0,47
3B	Bohatá dubová bučina	1,26	0,15
3D	Obohacená dubová bučina	65,70	7,82
3H	Hlinitá dubová bučina	62,17	7,40
3L	Jasanová olšina	3,44	0,41
3O	Jedlodubová bučina	44,27	5,27
3U	Javorová jasanina	2,18	0,26
3V	Vlhká dubová bučina	5,04	0,60
neklas.		54,27	6,46
CELKEM		840,17	100

Vegetační stupňovitost CHKO Poodří je charakterizována převahou 1. vegetačního stupně (doubrav) v nivě a 3. vegetačního stupně (dubových bučin) na terasách řeky Odry.

Zastoupení edafických kategorií je málo pestré. Převažujícím geologickému podkladu (štěrkopísky, spraše, aluviální hlíny) a převažujícím půdním typům (fluvizemě) odpovídá významný výskyt řady obohacené vodou a edafických kategorií L a U, typických pro lužní lesy. Na terasách řeky Odry jsou rozšířeny edafické kategorie B a H živné řady, na kterých se vyskytují dubohabřiny. Edafická kategorie G (podmáčená řada) se vyskytuje jen málo, obvykle v blízkosti vodních ploch a edafické kategorie D (řada obohacená humusem) a V (řada obohacená vodou) jsou vázány především na svahová deluvia a prameniště.

Obr. 11: Les v NPR Polanská niva

4.1.4. Druhová a věková struktura lesů

Zastoupení věkových stupňů v CHKO Poodří je zpracováno podle platných LHP a LHO. I když byly tyto dokumenty zpracovány v různých letech, nebyl prováděn přepočít věku. Zastoupení věkových stupňů je zpracováno v tabulce č. 15.

Tab. č. 15: Zastoupení věkových stupňů

Věkový stupeň	Celkem	
	ha	%
0-holina	14,37	1,71
1	72,42	8,62
2	42,43	5,05
3	70,57	8,40
4	79,14	9,42
5	77,38	9,21
6	34,11	4,06
7	37,47	4,46
8	72,59	8,64
9	99,14	11,80
10	68,73	8,18
11	79,39	9,45
12	36,97	4,40
13	23,61	2,81
14	19,16	2,28
15	2,86	0,34
16	8,82	1,05
17	1,01	0,12
CHKO celkem	840,17	100,00

Hodnoty v tabulkách poukazují na relativně pravidelné zastoupení věkových stupňů, z něhož vystupuje plošně nejvíce zastoupený 9. věkový stupeň, naopak mírně podprůměrné je zastoupení 2., 6. a 7. věkového stupně. Zastoupení starších věkových stupňů (13. a vyšší) poté výrazně klesá. Oproti minulému plánu péče došlo ke snížení plochy holin z cca 20 ha na cca 14,37 ha.

Zastoupení dřevin

Současné zastoupení dřevin v CHKO je zpracováno podle platných LHP a LHO a je porovnáno s rekonstruovanou přirozenou dřevinnou skladbou v tabulce č. 16. Model přirozené druhové skladby použitý pro výpočet je uveden v příloze č. 5. K rekonstrukci modelové dřevinné skladby byla použita publikace *Pěstování lesů na typologických základech (Průša, 2001)*. Plocha nezařazená do žádného SLT nebyla v modelu uvažována.

Tabulka č. 16 – Porovnání přirozené a současné skladby dřevin

Dřevina	Zastoupení v přirozené skladbě %	Zastoupení v současné skladbě %
AK	-	0,12
BK	11,64	0,18
BO	-	0,35
BR	-	1,93
DB	35,76	21,20
DBC	-	0,28
DG	-	+
HB	8,22	3,01
JD	2,26	+
JL	11,21	0,59
JR	-	0,03
JS	7,8	28,00
JV	6,41	0,34

KL	0,06	3,41
KR	-	0,08
KS	-	0,03
LP	9,66	16,44
MD	-	0,53
OL	3,03	8,32
SM	0,01	8,80
STR	1,48	0,03
TP(OS, TPC)	1,78	4,55
TR	-	0,04
VR	0,68	1,72
holina	v modelu neuvažována	neuvažována
CELKEM	100.00	

4.1.5. Genové zdroje lesních dřevin

Zachovalost porostů v rámci CHKO vedla k uznání řady porostů jako zdrojů genetického materiálu. V současnosti zasahuje na území CHKO několik genových základů a to v působnosti LS Ostrava (LČR s.p.). Porosty GZ jsou součástí několika MZCHÚ – část porostů v NPR Polanská niva, část porostů v PR Rezávka a PR Polanský les. Tyto komplexy porostů jsou zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 písm. f) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Údaje o vymezení a celkové rozloze stávajících GZ a jejich jednotlivých částech jsou uvedeny v příložených tabulkách.

Tab. č. 17: Vymezení a rozloha genových základů

LHC Ostrava (LHP 2008 – 2017), části ležící mimo NPR a PR		
Odd.	Dílec	ha
313	A	25,47
313	B	17,83
317	A	10,75
318	A	5,79
319	A	13,33
320	D	10,56
Celkem:		83,73

LHC Ostrava (LHP 2008 – 2017), části v NPR Polanská niva		
Odd.	Dílec	ha
320	B	16,50
320	C	14,29
Celkem:		30,79

LHC Ostrava (LHP 2008 – 2017), části v PR Polanský les		
Odd.	Dílec	ha
319	B	11,49
319	C	18,49
319	D	16,86
319	E	10,30

319	F	0,95
Celkem:		58,09

LHC Ostrava (LHP 2008 – 2017), části v PR Rezávka		
Odd.	Dílec	ha
317	A	10,75
318	A	5,79
Celkem:		16,54

LHC Ostrava (LHP 2008 – 2017), všechny části GZ celkem	
CELKEM:	189,15 ha

Celková výměra stávajících GZ na území CHKO je 189,15 ha. Mimo maloplošná chráněná území se nachází 83,73 ha. Poněvadž se jedná o dřeviny, které se na území CHKO Poodří vyskytují v největším zastoupení, je třeba jejich pěstování věnovat patřičnou pozornost.

Kromě výše uvedených porostů v rámci GZ se na území CHKO nevyskytují žádné výjimečné zdroje semenného materiálu. Porosty jsou ve velké míře klasifikovány fenotypovou třídou C – průměrné. Za zmínku stojí porosty 407 F 10 a G 10 ve správě LČR LS Frenštát pod Radhoštěm, kde jsou vylíšeny porosty fenotypové kategorie B – hodnotné, ale pro SM a BO.

4.1.6. Zdravotní stav lesních porostů

Abiotičtí škodliví činitelé

Mezi nejvýznamnější škodlivé abiotické činitele na lesních porostech patří na území CHKO Poodří zejména bořivý vítr. Škody na porostech nejsou však nijak vysoké, poněvadž většina porostů má vhodné zastoupení dřevin a jejich stabilita bývá narušena jen málo. Větší nebezpečí vývratů hrozí tedy pouze v porostech vyšších věkových tříd, na hrázích rybníků, kde je stabilita stromů kromě větru také snížena podemiláním kořenů vodou. Jedná se zejména o porosty kolem Odry či Mlýnského náhonu. Stromy padlé v porostech v MZCHÚ jsou ponechávány bez zásahu a jsou zásadním prvkem pro zajištění ekosystémových vazeb mezi všemi složkami lesního ekosystému

Dalším z významných biotických činitelů je sucho. Část porostů na území CHKO se nachází na terase řeky Odry, kde je velmi těžké udržet zásobu vody díky jejímu gravitačnímu posunu. Taktéž díky regulaci některých úseků toku Odry dochází i v nivní části k nedostatku vody pro lesní ekosystém.

Kromě větru a sucha patří mezi další škodlivé činitele ještě mokrý sníh a námraza. Tyto jsou však díky snižujícímu se zastoupení jehličnanů, které těmito škodami převážně trpí, stále menší.

Biotičtí škodliví činitelé

Mezi nejvýznamnější biotické škůdce na území CHKO patří díky velkému zastoupení listnatých dřevin výskyt různých houbových onemocnění. Dřevokazné houby se vyskytují zejména na dubu – sírovec žlutooranžový (*Laetiporus sulphureus*), ohňovec statný (*Phellinus robustus*), rezavec dubový (*Inonotus dryadeus*). Na jasanu, jilmu a javoru je významným škůdcem rezavec štětinatý (*Inonotus hispidus*), ostropórka topolová (*Oxyporus populinus*) a plstnatec pěnový (*Spongeipellis spumens*). Na topolu a vrbě to jsou ohňovec obecný (*Phellinus igniarius*), outkovka vonná (*Trametes suaveolens*) a na olši rezavec lesknavý (*Inonotus radiatus*). Jilmy, ale i duby a jasany jsou poškozovány tracheomykózou (hlavně v PR Polanský les), která způsobuje u jilmu jeho postupné usychání.

Další skupinou škodlivých činitelů jsou hmyzí škůdci. Poměrně běžně se vyskytují na dubu nosatec žaludový (*Curculio glandium*), obaleč dubový (*Tortrix viridana*), bekyně velkohlavá (*Lymantria dispar*). Na jasanu jsou to červec jasanový (*Fonscolombea fraxini*), pilátka jasanová (*Tomostetus nigritus*), lýkohub jasanový (*Hylesinus fraxini*). Na jilmu se vyskytují škůdci bělokaz pruhovaný (*Scolytus multistriatus*) a bělokaz jilmový (*Scolytus scolytus*) přenášející onemocnění způsobující výše zmiňovanou grafiózu. Na lípě se vyskytuje vztyčňořitka lipová (*Phalea bucephala*), na topolech kozlíček topolový (*Saperda carcharias*), mandelinka topolová (*Melasoma populi*) a mandelinka osiková (*Melasoma tremulae*). Na olši jsou to pak bázlivec olšový (*Agelastica alni*), krytonosec olšový

(*Cryptorrhynchidius lapathi*). Ze škůdců vyskytujících se na jehličnanech se nejvíce vyskytuje lýkožrout smrkový (*Ips typhographus*), v mladších porostech pak lýkožrout lesklý (*Pityogenes chalcographus*). V posledních letech výše kůrovcové těžby vlivem sucha a tepla narůstá. Nejvíce se poškození žírem lýkožrouta dá očekávat ve starších porostech, např. v komplexu Jesenický díl, kde se nachází téměř 50 % veškeré zásoby smrkového dříví na území CHKO Poodří. Postupné nahrazování smrku stanovištně vhodnými dřevinami bude mít za efekt jistě i snížení početnosti tohoto škůdce.

Na poškození lesních porostů (především obnovených) se významně podílí také zvěř. Mladé kultury jsou často poškozovány okusem, v menší míře jsou porosty poškozovány i vytloukáním. Příkladem jsou mladé jasanové a olšové porosty v oboře VFU, které jsou poškozovány zejména vytloukáním dančí zvěře. Na území CHKO s relativně málo členitým terénem je proto nutné provádět ochranu výsadeb proti zvěři, ať již individuálně nebo pomocí oplocenek.

4.1.7. Stav lesnické plánovací dokumentace

Oblastní plán rozvoje lesů (OPRL) pro PLO č. 39 Podbeskydská pahorkatina je schválen MZe dne 22. 5. 1999 pod č. j. 1013/99 – 5110 ze dne 27. května 1999 na období od 1. 1. 1999 do 31. 12. 2018.

Lesní hospodářské plány a lesní hospodářské osnovy jsou zpracovány a schváleny na období deseti let s různým počátkem platnosti. Přehled o zpracovaných LHP a LHO podává následující tabulka č. 18.

Tabulka č. 18 – Stav lesnické plánovací dokumentace

LHC	Kód LHC	Platnost LHP (LHO)	Rozloha lesa v CHKO (ha)	Z toho % v jednotlivých LHC	Zpracovatel LHP
LHP LČR, s.p. LS Frenštát pod Radhoštěm	703000	2004–2013	259,14	30,84	Lesnická projekce FM a.s.
LHP LČR, s.p. LS Ostrava	706000	2008–2017	225,05	26,79	Lesnická projekce FM a.s.
LHP LČR, s.p. LS Vítkov	720000	2003–2012	36,14	4,30	Lesnická projekce FM a.s.
LHP Obecní lesy Jeseník nad Odrou	703420	2004–2013	5,81	0,69	Příroda s.r.o.
LHP Obecní lesy Bartošovice	703419	2004–2013	13,71	1,63	Příroda s.r.o.
LHP Suchdol nad Odrou	720409	2003–2012	93,03	11,07	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Vítkov	720803	2003–2012	30,42	3,62	Lesnická projekce FM a.s.
LHP Ostravské městské lesy	706404	2008–2017	0,20	0,03	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Kopřivnice	703807	2004–2013	4,70	0,56	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Odry	703808	2004–2013	3,45	0,41	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Nový Jičín	703806	2004–2013	78,46	9,34	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Bílovec	703809	2004–2013	43,80	5,21	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Ostrava	706808	2008–2017	16,78	2,00	Lesnická projekce FM a.s.
LHO Ostrava-ZO Bílovec	706809	2008–2017	21,95	2,61	Lesnická projekce FM a.s.
LHP LHC Lesy ve vlastnictví státu – MS kraj	880201	2007–2016	7,53	0,90	Lesprojekt Brno, a.s.
CELKOVÁ PLOCHA LESŮ			840,17	100,00	

*) zdroj: ÚHÚL, pobočka Frýdek-Místek

4.1.8. Dosavadní a aktuální způsob hospodaření

Historický průzkum lesů

Na území CHKO Poodří zaujímají lesní porosty, i když jsou roztroušeny po celé ploše, pouze malou část plochy.

Z historického hlediska se dělí na lesy velkostatkářské a lesy ostatní (dříve obecní, církevní a soukromé). Mezi první skupinu je možné počítat následující lesy těchto bývalých majetků: Jeseník nad Odrou, Nový Jičín, Kunín, Bartošovice, Nová Horka, Studénka, Jistebník a Polanka (připojené k velkostatku Raduň) a Polanecký les (část velkostatku Dobroslavice). Tyto majetky s výjimkou Kunína zasahovaly na území CHKO Poodří jen svými okrajovými částmi, které se zejména z hlediska dřevinné skladby i dalších skutečností lišily od ostatních lesů příslušných majitelů a jejich obhospodařování se věnovala pouze omezená pozornost.

Ostatní lesy je možné označit spíše za lesy drobné, některé z nich jsou lesy původní a některé byly založeny zhruba v 1. polovině 19. století umělou výsadbou.

Vývoj jednotlivých majetků

Velkostatek Nový Jičín, komplex Bernartický les

Lesy tohoto panství ležely na západních svazích Beskyd a zasahovaly i do roviny kolem Odry právě komplexem Bernartický les. Na tomto statku se hospodařilo v lesích z více než 80 % výměry. Po první světové válce byla zemědělská půda ještě více rozparcelována a jako náhradu mohl majitel koupit od hranického velkostatku revír Hrabětice o výměře asi 304 ha, čímž se postavení lesního hospodářství na tomto majetku ještě více posílilo. Lesy byly původně rozděleny do 4 revírů (Šenov, Štramberk, Mořkov a Veřovice), když však v roce 1938 byla část majetku zabrána do tzv. Sudet, byl vytvořen další revír Hrabětice, kam spadal také komplex Bernartického lesa. Po roce 1945 byl obnoven původní stav. Do CHKO Poodří zasahovala pouze nepatrná část lesů revíru Šenov, a to právě zmíněný Bernartický les o výměře cca 84 ha.

Panství bylo původně majetkem Žerotínů, v roce 1558 se město od Jana Žerotína vykoupilo a stalo se panstvím, ale účastí na povstání v roce 1621 mu byl majetek zabaven a byl císařem Ferdinandem II. darován semináři jezuitské akademie v Olomouci. Po jeho zrušení v roce 1773 přešel majetek do rukou Tereziánské akademie ve Vídni, v roce 1933 jej do správy převzalo ministerstvo školství a národní osvěty. Po roce 1945 byl majetek postátněn, ale právě komplex Bernartický les o rozloze 51,0753 ha byl dle tehdejší legislativy vykoupen a poté přičleněn k LZ Frenštát pod Radhoštěm, k němuž náleží dodnes.

Lesy byly v tomto komplexu již v 18. století a měly dle dochovaných pramenů dvojí charakter. V komplexu Oderský mlýn a v severní části Jesenického dílu převažovala kmenovina, především s jedlí a příměsí různých listnáčů. Jedle byla obhospodařována toulavým způsobem, což mělo za výsledek její udržování a rozšíření. V první polovině 19. století byla zavedena holá seč s následnou obnovou sítí a později sadbou. Jedle stále zůstala dominantní dřevinou, objevil se tu však již také smrk a malá příměs habru, osiky a břízy. V jižní části Jesenického dílu byly porosty obhospodařovány jako pařezina při obmýtí 20 let s převahou osiky a břízy, méně se pak objevovaly lípa, dub, smrk a borovice. V roce 1861 tak byla skladba tvořena hlavně jedlí (27,8 %), osikou (24,5 %) a břízou (26,4 %), smrk se pohyboval pouze kolem 1,3 % zastoupení. Díky pařezině spadala značná část porostů (67,8 %) do 1. věkové třídy, porosty nad 100 let byly zastoupeny jen z 12,8 %, jednalo se vlastně pouze o jeden porost, 110 let starou JD ředinu se zakmeněním 0,3 s malou příměsí DB, která byla obhospodařovaná řadu let toulavým způsobem. Do roku 1930 došlo k přesunutí zastoupení porostů z první věkové třídy do druhé a třetí třídy a pátá věková třída nebyla zastoupena oproti stavu z roku 1861 vůbec. Snižováním zakmenění toulavou těžbou na 0,4–0,8 byly tyto jedlové porosty stále méně odolné vůči větru, proto bylo nutné pro zachování porostů zavést hospodaření založené na hospodářské úpravě lesů (HÚL). V tomto směru je nejstarší HÚL známa z roku 1861. Autorem byl místní polesný Karel Hörler, který zavedl dvě hospodářské skupiny, a to kmenovinu s obmýtím 100 let a střední les s obmýtím pařeziny 30 let. Obmýtí kmenoviny bylo v souladu se saskou soustavou rozděleno na pět period po 20ti letech a obmýtí pařeziny na tři periody po 10ti letech. V tomto elaborátu autor operuje s věkovými třídami, u kmenoviny s dvacetiletými a u pařeziny s šestiletými. Etát byl stanoven podle zásad staťové soustavy.

Účelem bylo uvést porosty do náležitého stavu, hlavně co se týče kmenoviny a u pařeziny bylo účelem dosažení převodu na kmenovinu. Tento úkol byl plněn už od roku 1861 hlavně ve střední části Jesenického dílu, kde bylo ve východní části pomocí pěti obdélníkových holosečných pruhů řazených k sobě každým rokem smýceno 6,48 ha pařeziny. V letech 1865–1871 byl týž zásah proveden v západní části, kde bylo pěti pruhy holé seče převedeno 5,52 ha středního lesa na kmenovinu. Tento způsob byl patrně proveden i na ostatních částech tohoto komplexu. Společně s tímto postupem bylo

dokončeno i zalesnění různých enkláv. Největší změny nastaly v části dnešní PR Bařiny, kde z původní plochy 12,98 ha bylo odlesněno 3,59 ha a zalesněno nových 8,89 ha, čímž vznikl komplex o výměře 18,28 ha, který byl až do poloviny 20. století v drtivé většině zalesňován smrkem a obhospodařován jako kmenovina. Dodržování výše těžeb se dá posoudit pouze z údajů z let 1930–36, kdy byla výše těžby naplněna cca ze 2/3 oproti plánu. Těžby v tomto období byly však velmi nepatrné a navíc se na výši těžby podílely téměř z 1/3 těžby těžby nahodilé. Již tehdy zařizovatel uvádí, že smrk, který nahradil dřívější smíšené, většinou listnaté porosty, je zde stanovištně nevhodný a je málo odolný proti větru zejména na vlhkých půdách a tudíž by mělo dojít k rekonstrukci skladby a znovuzavedení původních dřevin včetně jedle, jejíž zastoupení se mělo zvýšit zachováním přirozených náletů. Kromě toho se měl protěžovat dub, jasan, jilm, javor, lípa, topol a olše. Dle plánu měly být mytní těžby řazeny zejména podle hospodářské nutnosti, pak nekvalitní porosty bez ohledu na věk, porosty přestárlé, špatně zakmeněné a seče domýtné. Obnova se měla provádět kombinovaným způsobem s preferováním clonné seče, v případě nedostatku přirozeného zmlazení pak pomocí holé seče. Tak mělo být zabráněno zvětšování uměle založených lesních komplexů. Probírky byly plánovány mírné s častým opakováním, pouze v případě tvorby rozluk měly být intenzivní. K umělé obnově se používaly sazenice vypěstované ve vlastních školkách.

V roce 1940 byl vypracován zvláštní hospodářský plán, jehož ustanovení se za války téměř vůbec nerespektovala, Němci porosty přímo devastovali, prováděli holoseče i v předmytních porostech a výchovné zásahy neprováděli řádně, mnohdy nebylo provedeno ani zalesnění. Nejméně 5 let po válce se těžba omezila na nahodilou a na slabé probírky v tyčovinách. Poslední úpravu provedl v roce 1950 Ing. Oldřich Pacák z lesnické školy v Hranicích, jeho materiál byl po postátnění v roce 1952 použit jako podklad pro Lesprojekt. Bylo provedeno zalesnění holin a zavedena soustavná výchova porostů, slušné úrovně ovšem dosáhlo hospodaření na tomto majetku až v letech 1965–75, kdy bylo trvale začleněno do revíru Nový Jičín.

Z hlediska nepříznivých faktorů měla vliv na vývoj v Bernartickém lese hlavně přítomnost časných a pozdních mrazů, které škodily hlavně na kulturách. Dalším negativním faktorem byl vítr, největší škoda jím byla způsobena v letech 1870–71 na části Bařina, kde byl silně rozlámán porost asi na 2,3 ha. Tyto poměrně časté škody měly za následek rozšíření kůrovce a dalších sekundárních škůdců.

Velkostatek Kunín

Tento bývalý statek leží v jižní části CHKO a jako jediný má všechny lesní pozemky spadající pouze do tohoto území. Majetek měl převážně zemědělsko průmyslový charakter, kde před rokem 1918 připadalo na zemědělskou půdu téměř 80 % výměry, zatímco lesy byly pouze doprovodnou složkou hospodářství. Pozemkovou reformou sice byla snížena výměra zemědělských ploch na pouhých 45 ha a poněkud stoupl význam lesů, přesto však zůstaly hlavní složkou režie průmyslové podniky jako Suchdolský mlýn či cihelna a lihovar v Kuníně. Lesní hospodářství se uskutečňovalo na dvou revírech, a to Suchdol a Kunín.

Toto panství v minulosti často střídalo své držitele, v 17. století je koupili Redernové, v roce 1653 jej prodali Serényiům, v 18. století byli majiteli Harrachové, pak Fürstenbergové a od roku 1895 šlechtická rodina Bauerů, které potkal v roce 1945 stejný osud jako ostatní majetky, tj. konfiskace a postátnění.

Dřevo v lesích bylo nedostatek, což dokládá návrh z roku 1728 o přebudování tamní palírny na tzv. valašský způsob za účelem šetření dřeva. V roce 1787 připadalo na lesy cca 17 % z celkové výměry majetku. V té době se v kunínské části těžila většinou olše, v Suchdolské pak olše, dub a jedle, množství dřeva však většinou nestačilo na pokrytí potřeb velkostatku a muselo se přikupovat.

Na přelomu 18. a 19. století byly kunínské lesy již dost přetěženy, takže nebyly v dobrém stavu a nápravu mohla přinést jen řádná HUL, která byla provedena v roce 1812. Dle dochovaných pramenů z let 1812–72 bylo zjištěno, že lesy byly děleny na Suchdolský a Kunínský díl, na nichž byla pěstována většinou kmenovina s obmýtím 100 let a na malé ploše pařezina s obmýtím 15 let. Plán byl vypracován soustavou pasečného rozdělení lesa, kde se počítalo s prováděním holosečí. Z těžeb v tomto období vychází zjištění, že zde byla zastoupena většinou olše, případně jívy a lísky, dosti zastoupen byl i habr, lípa či osika a často byl též i slabý dub. Dle výše těžby lze ale tvrdit, že olše nedosahovala navzdory mytnému věku žádných velkých dimenzí. Těžba se původně prováděla jen úzkou holou sečí, první ojedinělé probírky se prováděly v letech 1826 a 1835, od roku 1842 se v olšových a osikových porostech prováděly pravidelně. K tomuto přístupu napomohla i velká poptávka po tyčovině na budování a údržbu chmelnic, zvláště v letech 1867–72. Toto užitkové dříví reprezentovalo pouze asi 30 % etátu, převážná část těžené hmoty připadala na palivo, dále se těžila i pilařská kulatina z cca 15 %, kde převažovalo měkké dříví, převážně jedle. Tímto mohlo v kunínských lesích na jedli připadnout asi 20–30 % celkové těžené hmoty. Obnova byla prováděna povětšinou

umělou cestou, zpočátku sítí, později již pouze sadbou. Hlavní dřevinou pro sítí byla olše, jedle a dub, po roce 1826 i smrk. Vysazovala se hlavně olše a jedle, méně už jasan, buk, lípa a teprve po roce 1930 smrk. V pařezině se využívala z 90 % olše a to jak při sítí, tak i při výsadbě. Koncem 19. století se veškerá obnova prováděla již výhradně uměle, a to výsadbou. Sazenice byly pěstovány ve vlastních školkách, místní semenný materiál však byl používán velice zřídka, většinou se osivo kupovalo. Jeden z posledních sběrů byl proveden roku 1887, kdy bylo získáno ještě 9 hl smrkových šišek. Ačkoli provenience kupovaného osiva nebyla příliš valná, produkce sazenic ve školkách byla dosti nadbytečná, takže sadební materiál byl prodáván.

Na přelomu 19. a 20. století došlo patrně k velkému zásahu do výměry lesa, kdy byla v severozápadní části Suchdolského komplexu vyklučena část lesa o rozloze téměř 50 ha a přeměněna na zemědělskou půdu.

Poslední hospodářský plán pro kunínské lesy v soukromém vlastnictví vypracoval profesor hranické lesnické školy František Jíra pro období let 1934–43, vztahoval se na 149,17 ha lesní půdy. Byl rozdělen na 2 hospodářské skupiny, a to na les vysoký s obmýtím 80 let (110 ha) a pařezinu s obmýtím 35 let (37 ha). Stejně jako u předchozího majetku byl tento plán dodržován pouze do roku 1938, kdy došlo vlivem války k masovému přetěžování a snižování zakmenění, takže hlavním úkolem po roce 1945 bylo opět zalesnit velké zabuřené holiny, což bylo značně finančně nákladné.

Škody abiotickými faktory byly na majetku celkem únosné. Byly působeny např. mrazem, dále byly běžné škody větrem a suchem. Z hmyzích škůdců byl doložen výskyt obaleče jedlového z roku 1877. Časté škody byly způsobovány samotným člověkem, a to hlavně krádežemi březového proutí a dřeva v tyčovinách, kdy největší rozsah byl na tomto poli prováděn v roce 1945 při přechodu fronty. Ještě koncem 19. století se provádělo travení a prodej hrabanky, ale po zkušenostech se škodlivostí těchto zásahů byly tyto práce zastaveny.

Obr. 12: Bartošovický luh

Velkostatek Bartošovice

Tento majetek ležící na východních svazích podél Odry měl vysloveně zemědělský charakter, les to zaujímal z celkové rozlohy 826 ha pouhých 141 ha, z čehož pouze část ležící v k. ú. Bartošovice zasahovala do Poodří.

Majetek často střídal své majitele, nejdéle se zde udrželi Kravařové. V 16. století přešel majetek do držby Sedlnických z Choltic a od roku 1616 Podstatských z Prusinovic, kteří jej roku 1678 opět prodali. Majetek tak až do 20. století střídal často své majitele, což se nepříznivě projevovalo na jeho

stavu. Ve 20. století majetek koupili Czeczowiczkové, kterým byl v poválečném období majetek postátněn a přičleněn k LZ Frenštát.

Podle záznamů z Josefského katastru z roku 1786 bylo v celém katastru Bartošovic pouze 7 ha lesa, zbytek nejspíše vznikl zalesněním nevýnosných pastvin v 19. století. Uvádí se, že zřejmě původní lesy na okraji luhů měly převahu dubu a zabíraly asi 30 % plochy, zbytek tvořily stejnorodé smrčiny s příměsí jedle, borovice a modřínu. Řádné hospodaření bylo nastoleno až po roce 1930, kdy zařizovatel Karel Pisl vypracoval pro lesy o výměře 141 ha plán na období 1935–44. Jako mnoho dokumentů z té doby se i tento předpis ztratil, pouze ze zprávy o likvidaci velkostatku z roku 1945 lze zjistit, že se jednalo vesměs o les vysokokmenný, s obmýtím 80 let, většinou přestárlý, s neuspořádanou věkovou strukturou a škodami způsobenými václavkou. Pokud byly v porostech duby a modřiny, měly většinou pěkný tvar a měly husté a jasné dřevo. Bohužel vlivem neodbornosti byly právě tyto doubravy přeměněny na stejnorodé smrčiny a ponechávány osudu. Stav lesa po roce 1945 byl špatný. Smrkové kultury nebyly vychovávány, byly přehuštěné, probírky byly prováděny nevhodně, staré porosty byly prořídle a zabuřené, smrk vykazoval z 25 % hnilobu. Proto bylo zavádění smrku okamžitě ukončeno, byla prováděna síše dubu. Přehuštěné smrkové monokultury byly uvolněny a do mezer byly sázeny hlavně listnáče (dub, buk). Obnova starých porostů se prováděla v úzkých pruzích naholo.

Velkostatek Nová Horka

Tento statek tvořilo 13 izolovaných lesních komplexů, kde z celkové výměry majetku připadala na lesy sotva ¼ pozemků. Koncem 18. století činila výměra asi 120 ha a v polovině 20. století asi 215 ha. Do komplexu spadajícího do Poodří však zasahuje pouze část kolem zámku v katastrech Nová Horka a Albrechtíčky, která měla včetně zámeckého parku výměru asi 38 ha.

Z hlediska majetkové držby byl tento majetek vzácný případ, protože zřídka docházelo ke změně majitelů. Majetek byl lénem olomouckého biskupství, které v 16. století drželi Haugwitzové, později Herbotové, po nich Sedlničtí z Choltic a od roku 1660 Vetterové z Lilie, kteří majetek vlastnili až do roku 1945.

Nejstarší zmínky o lesích jsou až z konce 18. století v lesní fasi Josefského katastru, kde se uvádělo, že zde převládají listnáče, což dokazují prodejní rejstříky z první poloviny 19. století, podle nichž se zde těžil a prodával hlavně dub, méně pak už lípa, olše a třešeň. V té době se již běžně prováděla sadba a uměle se už zaváděl smrk. Řádně se začalo hospodařit až kolem roku 1842, kdy zde vypracoval známý polesný Bedřich Kopal z Hukvald první HÚL. Tento plán i jeho revize z roku 1852 se však ztratily. Na přelomu 19. a 20. století zde lesní hospodaření upadlo, na slušnou úroveň ho měla nová HÚL vypracovaná v roce 1931 profesorem Jírou. Tento elaborát byl vypracován současně pro Vetterovské statky Sedlnice a Trnávka o celkové rozloze 409 ha lesů. Jíra spatřoval nedostatky hospodaření např. v krátkém obmýtí (15 let) u pařeziny, čímž se tyto znehodnocovaly a jejich výmladnost upadla, mezery v porostech byly nedostatečně doplňovány, prosazovaly se méně cenné dřeviny (osika, vrby, jíva, keře) a rychlým růstem utlačovaly cennější dřeviny, vytěžené plochy se někdy ponechaly přírodě, neprováděly se čistky a cenné dřeviny tak mnohdy zakrněly. Výstavky byly ponechány v hojném počtu, ale jejich dřevo nebylo vždy kvalitní. Nejhorší situace nastala v období 1. světové války, kdy většina personálu musela narukovat a o zlepšení stavu lesa nemohla být řeč. Prvním krokem ke zlepšení stavu lesa byl počátek většího vysazování jasanu a olše. Profesor Jíra ve svém plánu vylišil jednak kmenovinu s obmýtím 80 let na ploše cca 5 ha a zbytek zařadil jako pařezinu, kde zvýšil obmýtí z 15 na 20 let. V kmenovině převládal uměle zavedený smrk, kultury v této skupině byly dobré, tyčkoviny však byly přehoustlé. Holiny se měly zalesňovat kvalitními sazenicemi, vylepšovat smrkem a modřínem a vychovávat, na stanovištích ochuzených hrabáním se měla ponechávat klest. Pařeziny měly být ponechány, ale řádně vychovávány a mělo se počítat s jejich převodem na střední les.

Postup pro hospodaření měl být následující:

1. založit školku na listnáče (dub, jasan, lípa, jilm) a topolové řízky
2. každou novou paseku doplnit listnatými sazenicemi
3. po 3–5 letech provést úpravu dřevin, odstranit málo cenné listnáče
4. každých 5–6 let dělat prořezávky, protěžovat dub, jasan a topol a ponechat z nich horní etáž
5. po 20 letech měly být před těžbou vyznačeny kvalitní duby, jasan, jilmy a topoly a na každý hektar mělo být ponecháno 10–15 tvrdých listnáčů a 20–30 topolů jako základ budoucího horního patra
6. po smýcení se měla plocha doplnit jedinci ze semene, opět tvrdými listnáči a topoly.

Takto mělo dojít k převodu pařezin na střední les bez velkých nákladů. Válečná doba však opět přispěla k silné devastaci porostů a silnému přetěžování hlavně ve starých porostech. Po roce 1945

byla těžba přesunuta do mladších porostů a na kalamitní těžby. Obnova se prováděla holosečně a po válce zůstala asi 1/3 holin nezalesněna. Tento problém se měl odstranit zalesněním cca 1/5 staré zabuřenělé holiny současně s holinou z běžného roku. Další kultivace smrku se měla zastavit a měla se provádět jeho odtěžování z porostů a převádět na smíšené porosty s bukem, lípou a dubem zimním. Od pěstování dubu letního se mělo upustit pro jeho omrzání na jaře. Negativní faktory zde nepůsobily, kromě člověka a jeho mnohdy svérázného přístupu k hospodaření.

Panství Raduň, statky Polanka, Studénka a Jistebník

Lesy těchto bývalých majetků ležících v severní části CHKO Poodří jsou do této oblasti zahrnuty prakticky celé. Jde o drobné majetky, které byly obhospodařovány samostatně a teprve počátkem 19. století byly přičleněny k rozsáhlé Blücherovské doméně. Lesní hospodářství zde opět hrálo spíše podřadnou úlohu, lesy těchto bývalých statků se od hlavního komplexu lesů velmi lišily, takže se zde lesnímu hospodaření věnovala menší pozornost. Až do počátku 19. století každý ze statků prodělával svůj vlastní vývoj. V 15. a 16. století majetky často střídaly majitele, delší dobu zde vládli jen Fulštejnové. Přes mnoho majitelů se statky nakonec dostaly do vlastnictví Blücherů, kteří je vlastnili do roku 1948.

Nejstarší zprávy o lesích pocházejí až z konce 18. století. V lesní fasi Josefského katastru se uvádí u obce Studénka 50 ha lesa, kde tvořily dřevinnou skladbu dub a jedle zastoupené v poměru 1:1. Obě části měly být obhospodařovány jako kmenovina s obmýtím 100 let. Na statku Polanka byla situace podobná, z výměry 55 ha připadla 1/2 na dub, jilm a olši a 1/2 na jedli, lípu a osiku. A konečně na statku Jistebník bylo 4,6 ha stoleté dubové kmenoviny s příměsí lípy a 1,5 ha čtyřicetileté pařeziny s olší a lípou. Na majetcích drtivě převažovaly listnáče, z nichž převažoval dub, lípa a olše, méně už jasan a habr. Umělá obnova zde musela být dle doložených údajů prováděna již počátkem 19. století. Spolehlivější údaje o lesích zpracoval v letech 1891–92 baron Vilém Berg, který stav lesů označil za dobrý, ačkoli se tu zatím neobjevila snaha docílit normálního zastoupení věkových tříd. Hospodaření se omezovalo na zhruba stoleté obmýty. Ochranu i zakládání lesů hodnotil Berg celkem kladně. Poněvadž nebyl k dispozici žádný hospodářský plán, navrhoval Berg vytvořit roční těžební plány. V návrhu počítal s tím, že lesy statků Studénka a Polanka jsou lužní komplexy o celkové výměře 175 ha, kde by se mělo dodržovat 100 leté obmýty a tvar lesa vysoký. Aby se tento záměr podařil, muselo dojít ke zdvojnásobení roční těžby. Těžební postup v revíru Polanka byl navržen od východu na západ, při těžbě se mělo ponechávat cca 40–50 stromů jako výstavky, a to hlavně duby, jasanu a javory ve stáří 40–70 let. Obnova porostů po těžbě se měla provádět sítí a sadbou dubu, javoru, jasanu, lípy a habru.

Jako mnoho elaborátů se ani tento navrhovaný plán nedochoval, podle výkazů za léta 1901–20 připadlo na dub 42,3 %, na lípu 41,3 %, 10% na olši, 4 % na buk a zbytek na javor, jilm a jasan. O zalesňování se dochovaly jen ojedinělé zprávy, z nichž vyplývalo, že se osivo už tehdy téměř výlučně nakupovalo.

Poslední LHP byl pro oba komplexy lesů zpracován na období 1930–39 a byl vypracován pro výměru 91 ha při obmýty 80 let. Z tohoto elaborátu se dochovala pouze porostní mapa v měřítku 1:11 520.

Přesné zastoupení dřevin je možné zjistit až z roku 1949 po postátnění majetku. Zastoupení dřevin se liší v rámci obou majetků zejména u jasanu a dubu, kdy ve Studénce zaujímal jasan 80 % a dub pouhých 8 % rozlohy, v Polance měl jasan 34 % a dub 26 % zastoupení a byl zde i významný podíl habru a lípy. Z hlediska věkové struktury porostů drtivě převažovaly porosty 40–60leté, zejména v revíru Polanka.

Negativní vlivy se v těchto lesích projeví jen velmi málo. Škody sněhem a větrem téměř nebyly a větší škody nezpůsobil ani nálet mnišky koncem 19. století ani grafioza jilmů.

Velkostatek Dobroslavice – komplex Polanecký les

Tento komplex ležící v k. ú. Svinov opět jako většina předchozích majetků byl součástí majetku se zaměřením spíše na zemědělství, proto byl lesnímu hospodaření přikládán malý význam. Navíc šlo o malý komplex, který byl po stránce dřevinné skladby zcela odlišný od ostatních lesů držitele.

Tento majetek tvořil původně s tzv. Horní Polankou jeden celek a před jejím oddělením patřil v 16. a 17. století Fulštejnům, pak Vrbnům, Sedlnickým z Choltic a nakonec Porubským z Poruby. Majetek pak přešel na hrabata Wilczeky, kterým patřil až do roku 1945.

První zmínky pocházejí z lesní fase Josefského katastru, kdy měl komplex Polanecký les výměru 29,3 ha kmenoviny s dubem, habrem a jilmem s obmýty 100 let a 28,8 ha pařeziny s lípou a jasanem s obmýty 40 let. Z pozdější doby se hlavně vlivem války nedochovaly žádné bližší zmínky, na komplex byl však pro roky 1933–42 zpracován samostatný LHP na výměru 111 ha s obmýty 100

let. Celý revír byl porostlý listnáči, zejména dubem a obhospodařován jako jedna skupina kmenoviny s obmýtím 80 let. K získání nějakých úplných údajů o hospodaření musely být použity údaje z LHP pro poleší Raduň z roku 1949, kde byl komplex Polanecký les také začleněn. Z dřevin převládal dub a jasan, dále byla hojně zastoupena lípa a jilm, méně už javor a habr a ostatní listnáče. Z hlediska věkové struktury bylo zastoupení věkových tříd dosti vyrovnané.

Ostatní lesy

Do této skupiny jsou zahrnuty většinou drobné lesy, které byly majetkem obcí, farností a soukromníků. Je nutné je rozdělit na 2 skupiny:

- 1/ lesy původní – byly lesem odedávna
- 2/ lesy druhotné – byly založené uměle převážně v 19. století

Původní lesy sloužily především k produkci paliva pro potřeby svých majitelů. Většinou byly tvořeny listnáči a obhospodařovány jako pařeziny při obmýtí 12–15 let, takže porosty měly spíše charakter křovin s ojedinělými výstavky.

Situace u druhotných lesů byla odlišná, tyto byly zakládány hlavně z důvodu rušení úhorů. Byly zakládány převážně v chlumních polohách a zalesňovány smrkem a borem, ale již v první generaci byl u smrku patrný výskyt hniloby.

Vliv dřívějšího a současného způsobu hospodaření na OPK

Současný způsob hospodaření v jednotlivých částech Poodří je do jisté míry dán historií hospodaření v lesích.

Převážná část lesů byla dle předchozího textu součástí velkostatků, takže zde byl určitý standard a určitá odbornost zajištěny, zejména pokud si vlastník mohl dovolit zaměstnat odborného lesního hospodáře. U soukromých osob byla jistě situace daleko horší, protože se jednalo většinou o laiky v oboru, pro něž les představoval hlavně palivové dříví.

S hospodařením v lesích však silně zamíchalo válečné období let 1938–45, kdy došlo k masivnímu odtěžení porostů, ale i doba poválečná. Jednotlivé majetky si po těchto obdobích zachovaly svoji strukturu dosud. Protože drtivou většinu porostů spravují Lesy České republiky, s. p., je v těchto porostech zajištěn standard, který v současné době ctí tzv. trvale udržitelné hospodaření. Lesní hospodáři upouštějí od obnovy porostů holosečným způsobem, častěji se začíná využívat přirozené obnovy, což výrazně snižuje finanční náklady na obnovu porostů. Z tvaru lesa je zastoupen pouze les vysoký, pařeziny se až na nepatrné segmenty nevyskytují.

Z dřevinné skladby převažuje jasan a dub, dále lípa a habr, v nivě podél Odry se prosazuje olše. Jasan však díky své agresivitě postupně vytlačuje ostatní dřeviny z dřevinné skladby. Na druhou stranu je v současné době značně ohrožen chřadnutím, které je přisuzováno houbě *Chalara fraxinea* popsanou roku 2009 T. Kowalskim.

Dalším současným problémem je likvidace porostů geograficky nepůvodních druhů dřevin, zejména topolů. V jejich případě je nutné provádět obnovu porostů holosečně. Tyto porosty se vyskytují hlavně v meandrech Odry na naplaveninách. Je to zřejmě pozůstatek masivního vysazování těchto rychle rostoucích dřevin v 50. letech. Kromě topolů se vyskytuje také akát, méně častý je dub červený. Porosty s výskytem těchto dřevin by měly být obnovovány na porosty s přírodě blízkou druhovou skladbou. V některých enklávách se stále ještě vyskytují porosty s výskytem smrku či borovice, zejména v Suchdolském lese, v PR Bařiny či Jesenickém dílu, smrkové porosty jsou také zastoupeny v PR Bartošovický luh. Postupně se však i tyto porosty začínají přeměňovat na porosty s převahou listnáčů, poněvadž jehličnany v této oblasti trpí převážně přísuškem a hmyzími škůdci.

Přirozené obnovy se moc nevyužívá, převládá spíše sadba. V porostech s dostatkem přirozeného zmlazení by měl být kladen důraz na jeho využití. V lužních porostech se velmi hojně zmlazuje dub, jasan a javor, ale vlivem zastínění dochází k potlačení jejich růstu.

Péče o MZCHÚ je v současné době na dobré úrovni. V nich je třeba pokračovat v zásazích, které upravují druhovou skladbu směrem k přírodě blízké, podporovat vtroušené dřeviny a dbát o druhovou a prostorovou rozrůzněnost obnovovaných porostů.

Mimo MZCHÚ není hospodaření v některých případech zcela v souladu se záměry ochrany přírody. Opatření v plánu péče o CHKO musí jednoznačně ukazovat záměr ochrany přírody v nejcennějších porostech mimo rezervace. Při prosazování zájmů ochrany přírody je vhodné zvažovat případně využití environmentálních programů.

Dále je třeba pokračovat v zásazích proti agresivním geograficky nepůvodním dřevinám (zejména akát ve vybraných částech CHKO).

4.2. Zemědělství

4.2.1. Současné zaměření zemědělství

Charakteristika zemědělství na území Chráněné krajinné oblasti Poodří

V Chráněné krajinné oblasti Poodří je celková výměra zemědělské půdy 5106,5 ha, což je přibližně 61 % její rozlohy. Z toho tvoří 2813 ha orná půda, která zasahuje do II., III. a především do IV. zóny Trvalé travní porosty (louky) tvoří 2208 ha a zasahují do I., II., III. okrajově do IV. zóny. Menší část zaujímají pastviny o rozloze 82 ha a sady s 3,5 ha.

Podle půdních podmínek je orná půda v CHKO Poodří zařazena do výrobní oblasti obilnářské (78 %), řepařské (13 %) a píceinářské (9 %).

V současné době na území CHKO Poodří hospodaří zemědělská družstva, zemědělská obchodní družstva, společnosti s ručením omezením, akciové společnosti i registrovaní soukromí zemědělci.

Jižní a jihovýchodní část CHKO Poodří, kam patří oblast východně od Vražného u Oder, okolí Mankovic, Bernartic nad Odrou, Jeseníka nad Odrou, Kunína, Hukovic a Bartošovic, je dnes charakterizována plochami orné půdy spojených do velkých půdních celků s intenzivním zemědělským hospodařením a s menším podílem luk a rozptýlené zeleně.

Severovýchodní a severní část území CHKO zaujímají lokality s větším podílem trvalých travních porostů využívané k pravidelnému sečení, anebo v menší míře k pastvě hospodářských zvířat.

CHKO Poodří patří mezi regiony s poročně nejvyšším zastoupením nivních (aluviálních) luk v ČR. Zemědělské společnosti i soukromí zemědělci je sečou převážně strojovou mechanizací 2–3x do roka (senoseč v květnu – v červnu, otava v srpnu – v září a příležitostně i podzimní seč v říjnu). Hlavní sečení probíhá plošně, taktó je v průběhu několika dní posekáno více než ¼ luk. Touto sečí je zničena většina vývojových stádií bezobratlých vázaných na luční vegetaci a stejně tak hnízda a mláďata ptáků hnízdících v lučních porostech.

Postupně se i v Poodří profilují zemědělské společnosti i soukromí zemědělci, kteří preferují ekologičtější způsob hospodaření podporující různorodost společenstev a pomáhající udržovat druhové bohatství. Od roku 1989 se výrazně snížilo používání průmyslových hnojiv. Ve zranitelných oblastech, do kterých spadá i CHKO Poodří, je v současné době množství a způsob aplikace hnojiv

a statkových hnojiv specifikováno v nařízení vlády ČR č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v této oblasti. Hnojiva a statková hnojiva mohou být využívána jen tehdy, pokud nehrozí jejich vniknutí do povrchových nebo podzemních vod. Nutno ovšem počítat i s tím, že živiny do porostu dodává člověk nejen hnojením, ale že často dochází i k obohacování jiným způsobem, např. splachem ze sousedních pozemků, či zejména u záplavových luk usazením záplavové zeminy a následnými bio-pedologickými procesy v půdě.

Hlavní odvětví zemědělské výroby

Rostlinná výroba je zaměřena především na pěstování obilovin (pšenice, ječmen, oves, kukuřice), technických plodin (jako v celé republice je zaznamenán nárůst ploch řepky olejné) a pícnin (vojtěška, jetel luční, travní směsi). Částečně se uplatňuje pěstování trav na semeno ve Šlechtitelské stanici Hladké Životice, jejichž kultury jsou příležitostně využívány i v CHKO.

Největší pěstitelské subjekty v CHKO Poodří:

Zemědělské podniky:

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Školní zemědělský podnik Nový Jičín, ZEMSPOL STUDÉNKA a. s., AGRO JESENICKO, a. s., AGROSUMAK a. s., Zemědělská společnost Košatka s. r. o., Družstvo vlastníků Polanka nad Odrou.

Soukromě hospodařící zemědělci:

Josef Kovář z Mankovic, Verner Schrom z Bílovce, Vladimír Klečka z Bartošovic, Aleš Majírek z Bartošovic, Ladislav Hodura z Hukovic.

Obr. 13: Louka v I. zóně CHKO Poodří kosená z Programu péče o krajinu

Živočišná výroba je na celém území CHKO Poodří většinou koncentrována do zemědělských areálů a samostatně situovaných objektů, které obhospodařují soukromě hospodařící zemědělci.

Zemědělské podniky i soukromě hospodařící zemědělci se zabývají chovem skotu pro produkci hovězího masa a mléka i chovem prasat. Okrajově je využíván chov koní, ovcí a koz převážně u soukromě hospodařících subjektů.

V současné době se, oproti minulým dobám, rozšiřuje chov skotu a to plemena Holštýnský, Černostrakatý nebo Charolais. Zemědělci se vracejí k přírodnímu pastevnímu chovu dobytka a využívají či hodlají využívat i pastevních ploch v CHKO Poodří.

Zavedený je chov skotu u soukromého zemědělce Vladimíra Klečky (cca 30 kusů, 21 ha), připravuje se obnovení pastevního areálu zemědělské společnosti MORAVAN a.s.

4.2.2. Tradiční i netradiční formy hospodaření

Vznik aluviálních luk byl spojen s rozvíjejícím se zemědělstvím. Velký vliv na zemědělské hospodaření v dnešní CHKO Poodří měla řeka Odra, která díky svým častým rozlivům neumožňovala hospodaření na orné půdě a byla tedy zárukou vyváženého využívání krajiny. Po dvou až třech sečích byly koncem léta a na podzim luční porosty přepásány volně se pasoucím dobyt看em. Celoročně dobytek pasen nebyl, a to z důvodu velkého množství cizopasníků (komáři, ovádi, motolice...) a také z důvodů nečekaných rozlivů řeky Odry. Jelikož v té době nebyla k dispozici těžká mechanizace, průmyslová hnojiva ani pesticidy, vytvářela se nejrůznější luční společenstva, jejichž druhové složení bylo závislé na půdních i vláhových poměrech, klimatu a způsobu hospodaření – tj. ručním kosení, sečení mechanizací a pastvě hospodářských zvířat, hlavně skotu. Ten měl na území slavnou tradici. V průběhu 18. a 19. století byl v oblasti Moravského Kravařska, do které spadá i podstatná část CHKO Poodří, vyšlechtěn věhlasný kravařský skot, ve své době velmi ceněný pro svou užitkovost a dobré přizpůsobení místním podmínkám.

Takovýmto tradičním hospodařením, respektujícím vláhové podmínky jednotlivých lokalit a periodické rozlivy řeky Odry, se vytvořila polopřirozená společenstva splňující tehdejší zemědělské požadavky a tvořící funkční a vyvážený ekosystém. Toto období lze nazývat jako tradiční. Tato situace se razantně změnila po nástupu kolektivizace zemědělství.

Šedesátá a počátek sedmdesátých let byly ve znamení systematického odvodňování luk. Tím docházelo ke změně struktury zemědělské půdy – zvyšoval se podíl orné půdy. Následovalo rozorávání rozsáhlé plochy pozemků, často i přímo na březích řeky Odry. Na rozoraných loukách byla pěstována především kukuřice a pšenice.

Významné změny nastaly i ve struktuře chovu hospodářských zvířat. V oblasti Poodří téměř zaniklo pastevní využití pozemků a chovy zvířat byly převážně soustředěny do velkochovů, kde převažovalo vazné nebo roštové ustájení. Dalším problémem bylo nevyřešené hospodaření s organickými odpady, hnojem a kejdou, které byly většinou ve velkém množství odváženy na květnaté louky, což vedlo k degradaci lučních společenstev. Tyto změny spolu s masivním rozvojem chemizace zemědělské výroby měly také velice negativní dopad na druhové bohatství otevřené krajiny.

Výrazný mezník v přístupu k zemědělskému hospodaření znamenala politická změna po roce 1989. Docházelo k zániku státních statků a družstev, pozemky se vracely původním majitelům, vznikaly nové hospodářící subjekty a soukromě hospodařící zemědělci. Nově vzniklé subjekty, které již nebyly tlačeny nesmyslnými předpisy centrálně řízeného zemědělství a uměle vyvolaným tlakem na neustále zvyšování produkce potravin, se začínaly vracet k hospodaření, které bylo přirozenější pro danou oblast. Od vyhlášení CHKO Poodří (v roce 1991) orgány ochrany přírody vynakládaly velké úsilí právě na zatravňování rozoraných luk. Těch se podařilo zatravnit cca 250 ha v lokalitě dnešní NPR Polanská Niva, části PR Koryta, nejvíce patrná obnova květnatých luk byla v oblasti Studénka, Pustějov, Suchdol nad Odrou, Hladké Životice, Petřvaldík, Proskovice a Stará Ves nad Ondřejnicí. Postupně se omezovalo hnojení a ve vyhlášených I. zónách nebo maloplošných zvláště chráněných územích bylo zcela vyloučeno.

4.2.3. Přehled subjektů hospodařících v CHKO Poodří a struktura kategorií využití ZPF s uvedením rozlohy v CHKO Poodří

(údaje LPIS – Za-Pú dne 13. 2. 2008)

Tab. č. 19: Velké zemědělské subjekty hospodařící v CHKO Poodří

Název zemědělského subjektu	Výměra ZPF (ha)		Orná půda (ha)		Trvalé travní porosty		Katastry obcí v CHKO Poodří
	Celkem	V CHKO Poodří	Celkem	V CHKO Poodří	Celkem	V CHKO Poodří	
Veterinární a farmaceutická univerzita Brno	3220,56	1085,47	2651,09	788,7	561,98	296,77	Bartošovice, Pustějov, Hladké Životice, Kunín, Hukovice, Šenov u Nového Jičína
ZEMSPOL STUDÉNKA a.s., Pustějov	2368,30	459,77	1965,78	158,13	402,52	301,64	Studénka nad Odrou, Butovice, Pustějov, Hladké Životice, Suchdol nad Odrou
MORAVAN a.s., Petřvald	2339,70	249,73	1932,98	65,78	406,72	183,95	Stará Ves nad Ondřejnicí, Košatka nad Odrou, Petřvaldík, Studénka nad Odrou, Albrechtičky, Nová Horka
AGRO JESENICKO a.s., Jeseník nad Odrou	2336,08	337,47	2223,71	303,3	112,37	37,17	Hladké Životice, Bernartice nad Odrou, Jeseník nad Odrou, Hůrka, Vražné u Oder
AGROSUMAK, a.s. Suchdol nad Odrou	1773,93	357,77	1498,95	208,82	274,98	148,95	Suchdol nad Odrou, Mankovice
Družstvo vlastníků Polanka nad Odrou	1238,51	130,75	1155,61	61,18	82,90	69,57	Svinov, Polanka nad Odrou, Jístebník
ZEMKOVO, s.r.o., Krmelín	992,18	84,63	789,09	0,00	203,09	84,63	Stará Bělá, Stará Ves nad Ondřejnicí, Proskovice

AGRO Stará Bělá, s.r.o.	516,92	81,75	329,43	0,00	187,49	81,75	Stará Bělá, Proskovice
Zem. společnost Košatka s.r.o., Košatka nad Odrou	408,74	205,86	292,85	97,82	115,89	108,04	Stará Ves nad Ondřejnicí, Košatka nad Odrou, Proskovice, Jistebník

Tab. č. 20: Vybraní soukromě hospodařící zemědělci v CHKO Poodří

Název zemědělského subjektu	Výměra ZPF (ha)		Orná půda (ha)		Trvalé travní porosty		Katastry obcí v CHKO Poodří
	Celkem	V CHKO Poodří	Celkem	V CHKO Poodří	Celkem	V CHKO Poodří	
Josef Kovář, Mankovice	1028,57	212,27	994,91	198,90	33,66	13,29	Butovice, Studénka nad Odrou, Mankovice, Jeseník nad Odrou, Vražné u Oder
Verner Schrom, Bílovec	612,25	106,21	184,84	105,10	427,41	1,11	Kunín
Vladimír Klečka, Bartošovice	384,04	83,39	314,10	12,35	69,94	68,97	Studénka nad Odrou, Butovice, Bartošovice, Hladké Životice
Ladislav Hodura, Hukovie	245,10	163,62	178,70	97,22	66,40	66,40	Hladké Životice, Hukovice, Šenov u Nového Jičína
Aleš Majírek, Bartošovice	243,59	155,52	227,05	139,76	16,54	15,76	Bartošovice
Jiří Bayer, Bernartice nad Odrou	157,10	80,91	149,37	73,18	7,73	7,73	Bernartice nad Odrou
Zdeněk Koláček, Hladké Životice	186,96	34,48	157,39	11,37	29,57	23,11	Hladké Životice
Rudolf Švihora, Jistebník	76,63	67,53	11,47	4,61	65,16	62,92	Jistebník
Svatopluk Kubrický, Kunín	92,35	34,20	58,16	11,67	34,19	22,53	Hladké Životice, Kunín

Tab. č. 21: Rozdělení zemědělského půdního fondu dle zonace CHKO Poodří

stupeň zonace	zemědělský půdní fond (ha)			
	orná půda	louky	pastviny	ovocné sady
I. zóna	0	180	0	0
II. zóna	129	1551	71	0
III. zóna	371	239	1	0,5
IV. zóna	2230	170	10	3

4.2.4. Zemědělství a předmět ochrany přírody a krajiny v CHKO Poodří

Zemědělství v CHKO Poodří má na předmět ochrany významný vliv, a to jak negativní, tak pozitivní.

Mezi pozitivní vlivy patří:

- údržba lučních porostů pravidelným kosením a odvážením pokosené biomasy mimo území CHKO
- údržba lučních porostů pastvou hospodářskými zvířaty, převážně skotem
- obnova krajiny vně hranic CHKO (AGROSUMAK a. s. a někteří soukromě hospodařící zemědělci v Jeseníku nad Odrou).

Mezi negativní vlivy zemědělského hospodaření způsobující degradaci krajiny patří:

- likvidace populací lučních bezobratlých a v lukách hnízdících ptáků a dalších živočichů (zajíci, srnky) velkoplošnou sklizní porostů a nevhodným způsobem (sečení porostů od kraje ke středu)
- hospodaření na orné půdě v záplavovém území nebo na svazích oderské terasy
- degradace ornice a půdních společenstev na terase i jejich svazích splachy i pojezdy těžkou mechanizací
- hnojení kejdou v nivě i na polích vně CHKO
- zhoršování kvality vody splachy hnojiv a zemědělských chemikálií
- úniky močůvky z polních hnojišť
- poškozování krajinného rázu objekty zemědělské velkovýroby
- trvalí pokusy o rozorávání luk a zavážení nivy Odry a jejich přítoků
- nezáměr o obhospodařování luk jinou nežli těžkou technikou

Vlivem spolupráce mezi Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí ČR měly správy CHKO (v roce 2006) možnost vymezit jednotlivé agroenvironmentální dotační programy (z Programu rozvoje venkova, viz dále) do systému LPIS (Land parcel identification systém) k jednotlivým půdním blokům/dílům. Tím bylo umožněno rozložit jednotlivé dotační tituly, tak jak vyhovují právě CHKO Poodří i jednotlivým subjektům a zemědělcům.

Dotační tituly představují důležitý nástroj stimulace zemědělců k postupnému zavádění šetrného sečení a ekologicky vyváženého hospodaření na zemědělské půdě v CHKO Poodří jako rozumného kompromisu mezi jejich zájmy a ochranou přírody.

Výběr opatření, přispívajících k druhové pestrosti v CHKO

- vynechání částí luk při jejich sečení
- diferenciaci doby sečení – provádí AGROSUMAK a.s. (docílí se dozrání semen trav i dvouděložných druhů rostlin, umožní jejich rozšiřování do druhově chudých lokalit, obnovované, zatravněvané plochy, a také poskytnou útočiště pro hnízdící ptáky, drobné savce, pro hmyz při sečení)
- sečení pozemků od středu ke kraji, nebo od jednoho kraje k druhému (umožní se živočichům útěk do bezpečí a navíc pokud zemědělec připevní před žací ústrojí sekačky řetězy, pobídnou živočichy k útěku)
- nízká pojezdová rychlost zemědělských strojů cca 5–6 km/hod
- nastavení výšky žacího stroje – ne příliš nízko
- ozelenění obvodu zemědělských areálů
- zatravněování pásů kolem polí a výsev biopásů (těmto lokalitám dávají ptáci větší přednost při hnízdění)

4.2.5. Agroenvironmentální programy v CHKO Poodří

Dnes, kdy je zemědělství chápáno jako vícefunkční obor, kde kromě produkce potravin je důležitá i údržba krajiny, rozvoj venkova apod., vznikly agroenvironmentální programy (AEO) podporující zemědělce za konkrétní přínosy ke zlepšení stavu životního prostředí a údržbu kulturní krajiny.

AEO jsou dotační tituly společné zemědělské politiky Evropské unie Programu rozvoje venkova ČR, Ministerstva zemědělství na období 2007–2013 (dále jen „Program“), čímž navazují na Horizontální plán rozvoje venkova. Jednotlivá opatření jsou kofinancována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

AEO jsou zahrnuty v ose II. Programu, který je z hlediska financování nejvýznamnější platbou. Obsahuje podopatření:

1. postupy šetrné k životnímu prostředí, jehož cílem je podpora způsobů využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí a krajiny, a poskytují základ pro produkci kvalitních surovin,
2. ošetřování travních porostů
3. péče o krajinu, které podporují zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny.

Tato podopatření jsou určena zemědělcům, kteří se zaváží na svých pozemcích hospodařit k přírodě šetrnějšími metodami, doplní hospodaření o aktivity, které nepatří mezi obvyklou činnost a umožní

zvýšení druhové bohatosti. Základní podmínkou pro poskytování finanční podpory v AEO je uzavření pětiletého závazku a v rámci tohoto závazku každoroční podávání žádosti o poskytování dotace.

Převážná část zemědělských subjektů hospodařících jak ve volné krajině, tak v CHKO Poodří využívá dotační podpory převážně z podopatření ošetřování travních porostů, kde mají možnost si zvolit:

ze základních titulů (pro volnou krajinu):

- louky nebo pastviny

nebo z nadstavbových titulů (pro zvláště chráněná území):

- mezofilní a vlhkomilné louky – s variantami hnojené, nehnojené nebo nehnojené s neposečenými pásy
- trvale podmáčené louky
- ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků
- ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního
- druhově bohaté pastviny

Méně využívají dotační podpory z podopatření „postupy šetrné k životnímu prostředí“, titul Ekologické zemědělství a titul integrovaná produkce.

Z podopatření „péče o krajinu“ mají možnost si zvolit:

- zatravňování orné půdy
- zatravňování orné půdy podél vodního útvaru
- zatravňování orné půdy regionální směsí
- pěstování mezplodin
- biopásy, které zvyšují potravní nabídku pro volně žijící živočichy a přispívají k pestrosti a rozmanitosti krajiny

Velké zemědělské podniky v CHKO Poodří, které využívají převážně dotační podpory z podopatření ošetřování travních porostů a titulu mezofilní a vlhkomilné louky s variantami hnojené i nehnojené:

- AGROSUMAK, a. s., Suchdol nad Odrou
- AGRO Stará Bělá, s. r. o., Ostrava
- MORAVAN a. s., kteří využívají i dotační tituly druhově bohaté pastviny,

Tabulka č. 22: Přehled agroenvironmenálních opatření (AEO) v CHKO Poodří (stav ke dni 19.5.2008)

Typ AEO	% hospodářů zapojených do AEO	počet půdních bloků zapojených do AEO	počet půdních bloků/dílů v CHKO Poodří vymezených do AEO
Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené a nepřepásané	32	71	333
Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a přepásané	6	3	50
Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené a nepřepásané	1,6	1	62
Druhově bohaté pastviny	33	2	6
Druhově bohaté pastviny a mezofilní a vlhkomilné louky	0	0	23
Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáka	12	6	50
Ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala	16	1	6
Agroenvi nevhodné k vymezení	0	0	1

Soukromě hospodařící zemědělci V CHKO Poodří, kteří využívají také převážně dotační podpory z podopatření ošetřování travních porostů a titulu mezofilní a vlhkomilné louky s variantami hnojené i nehnojené:

- Jan Horák, Pustějov
- Vítězslav Knopp, Pustějov
- Zdeněk Koláček, Hladké Životice
- Petr Hlavenka, Ostrava – Stará Bělá
- Václav Sýkora, Ostrava – Stará Bělá
- Ladislav Nováček, Ostrava – Stará Bělá

- Ludmila Kelnerová, Petřvaldík
- Vladimír Klečka, Bartošovice, využívající i dotační tituly mezofilní a vlhkomilné louky s možností přepásání hospodářskými zvířaty
- Rudolf Švihora, Jistebník, pobírající dotace na titul ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků.

4.2.6. Komplexní pozemkové úpravy

Komplexní pozemkové úpravy probíhají v různých stádiích rozpracovanosti v katastrech obcí dotčených stavbou dálnice D 47, tedy západně od hranice CHKO. Kromě katastru obce Vražné a Hladkých Životic se území CHKO nedotknou. V Hladkých Životicích byla pozemková úprava rozšířena z podnětu SCHKO i na lokalitu Nový rybník, což má umožnit její částečnou revitalizaci. Z podnětu AOPK (Středisko Ostrava) byly pro katastr Vražného a katastry na levobřeží Odry v sousedství CHKO vypracovány kvalitní krajinářské studie. Pozemkový úřad přislíbil jejich zapracování do jednotlivých projektů pozemkových úprav, což bude nesporným přínosem i pro CHKO (snížení vodní eroze, stabilizace vodního režimu, realizace ÚSES).

Komplexní pozemková úprava proběhla v lokalitě připravované revitalizace Bílovky v k. ú. Jistebník.

4.3. Myslivost

Oblast Poodří je územím, kde se jednotlivé kultury pozemků nepravidelně střídají. Mezi dominantní a nejvíce zastoupené patří polní a luční pozemky, dále nepravidelně rozmístěné lesní komplexy a v neposlední řadě velmi rozsáhlá síť vodních ploch, která poskytuje dostatečný biotop pro vodní pernatou zvěř. Úlohu krytu pro jednotlivé druhy zvěře splňují i rozsáhlé pásy rozptýlené zeleně.

Ze spárkaté zvěře je v oblasti CHKO Poodří zaveden pouze chov srnčí zvěře, vyskytuje se i zvěř černá. Z drobné srstnaté zvěře převládá zajíc polní a z pernaté bažant obecný.

Po novelizaci zákona o myslivosti došlo k vytvoření nových honiteb, změnám v užívání a obhospodařování honebních ploch a většinou ke snížení výměr honiteb. Na území CHKO Poodří je v současnosti zřízeno 20 honiteb, pouze 3 se však celou plochou rozkládají uvnitř CHKO (viz mapová příloha č. 8). Z celkového počtu je 18 honiteb ve vlastnictví honebních společenstev. Největší je honitba patřící honebnímu společenstvu Suchdol nad Odrou s výměrou 2794 ha, další honitby společenstevní dosahují průměrně rozlohy cca 1300 ha. Na území jediné NPR zasahuje svou částí pouze honitba Polanka nad Odrou.

Z intenzivních chovů zvěře (obory a bažantnice) se na území CHKO Poodří vyskytují Obora Poodří v Kuníně s chovem dančí zvěře a bažantnice nacházející se na území PR Bartošovický luh. Oba tyto intenzivní chovy patří do vlastnictví VFU Brno.

Normované stavy zvěře v honitbách

V jednotlivých honitbách jsou normovány stavy těchto druhů zvěře: srnec obecný, zajíc polní, bažant obecný, daněk skvrnitý.

Tabulka č. 23: Přehled honiteb v CHKO Poodří

Název honitby	Uživatel honitby	Vlastník honitby	Celková výměra (ha)	Ochrana přírody
Stará Ves nad Ondřejnicí	MS Odra Stará Ves nad Ondřejnicí	HS Stará Ves nad Ondřejnicí	1419	II. (I., III., IV.) zóna
Košatka nad Odrou	MS Soutok Košatka	HS Košatka nad Odrou	519	III. (I., II., IV.) zóna
Stará Bělá	MS Stará Bělá	HS Stará Bělá	1223	II. (I., IV.) zóna

Polanka nad Odrou	MS Poodří Polanka n. Odrou	HS Polanka nad Odrou	1356	NPR Polanská niva, I. (II., III.) zóna
Pustějov	MS Pustějov	HS Pustějov	1149	II. (I., III.) zóna
Svinov	MS Svinov	Jiří Urbánek	960	PR Polanský les, PR Rezávka, I. (II., III.) zóna
Studénka	MS Poodří Studénka	HS Studénka	1535	PR Bažantula, I. (II., III., IV.) zóna
Jistebník	MS Jistebník	HS Jistebník	1361	PR Rákosina, II. (I., III.) zóna
Petřvald	MS Petřvald	HS Petřvald	1483	PR Kotvice, I. (II., III., IV.) zóna
Honitba Pohoř	Správa lesů Fulnek s.r.o.	HS Pohoř	1273	PP Meandry Staré Odry, III. (I., II.) zóna
Honitba Vražné-Hynčice	MS Moravská brána Vražné	HS Vražné-Hynčice	1475	III. (II., IV.) zóna
Hladké Životice	MS Hladké Životice	HS Hladké Životice	1024	III. (I., II.) zóna
Suchdol nad Odrou	MS Družba Suchdol nad Odrou	HS Suchdol nad Odrou	2794	I. (II., III., IV.) zóna
Poodří Kunín	VFU Brno – bažantnice	VFU Brno	1398	PR Bartošovický luh, PP Pusté nivy, III. (I., II., IV.) zóna
Obora Poodří – Kunín	VFU Brno – Obora Poodří	VFU Brno	245	II. (I., III., IV.) zóna
Bartošovice na Moravě	MS Bartošovice	HS Bartošovice	1169	PR Koryta, III. (I., II., IV.) zóna
Honitba Kunín	MS Kunín	HS Kunín	1134	PR Bařiny, III. (I., II., IV.) zóna
MS Bernartice nad Odrou	MS Bernartice nad Odrou	HS Bernartice nad Odrou	911	III. (I., II., IV.) zóna
Hůrka	MS Hůrka	HS Hůrka	516	III. zóna
Jeseník nad Odrou	MS Jeseník nad Odrou	HS Jeseník nad Odrou	932	PP Meandry Staré Odry, III. (I., II., IV.) zóna
Bravantice	MS Bravantice	HS Bravantice	1093	II. (III.) zóna
Jamník Velké Albrechtice	MS Jamník Velké Albrechtice	HS Jamník Velké Albrechtice	1015	III. (II.) zóna

Tabulka č. 24: Přehled jakostních tříd, normovaných a minimálních stavů zvěře

Vlastník honitby	Srniec			Zajíc			Bažant (mimo bažantnici)			Bažant (v bažantnici)			Daněk skvrnitý		
	jak. třída	No.S	Mi.S	jak. třída	No.S	Mi.S	jak. třída	No.S	Mi.S	jak. třída	No.S	Mi.S	jak. třída	No.S	Mi.S
HS Stará Ves nad Ondřejnicí	II.	82	19	III.	248	69	III.	276	69						
HS Košatka nad Odrou	II.	24	5	III.	89	25	III.	103	25						
HS Stará Bělá	III.	42	15	IV.	112	40	IV.	120	35	I.	11	8			
HS Polanka n. Odrou	II.	63	14	III.	144	40	III.	80	25						
Jiří Urbánek	II.	52	12	III.	72	40	III.	80	40						
HS Studénka	II.	55	12	III.	150	42	III.	120	29						
HS Jistebník	II.	63	12	III.	195	54	III.	227	54						
HS Pustějov	III.	38	10	III.	100	50	III.	60	25						
HS Petřvald	IV.	38	16	IV.	78	62	IV.	65	53						
HS Pohoř	III.	54	23										II.	18	11
HS Vražné-Hynčice	III.	54	34	III.	244	68	III.	217	68						
HS Hladké Životice	II.	43	16	III.	100	49	III.	60	36						
HS Suchdol nad Odrou	II.	125	34	II.	410	138	IV.	121	55						
VFU Brno – obora													II.	150	100
VFU Brno	II.	65	12	II.	40	40				II.	150	108			
HS Bartošovice															
HS Kunín	II.	56	12	III.	90	45	III.	36	15						
HS Bernartice nad Odrou	II.	51	11	II.	0	35	I.	0	15						
HS Hůrka															
HS Jeseník nad Odrou															

Z 22 honiteb zasahujících v současné době na území CHKO Poodří administrativně spadá do územní působnosti Magistrátu města Ostravy 5 honiteb, Městského úřadu Bílovec 4 honitby, Městského úřadu Odry 2 honitby, Městského úřadu Kopřivnice 1 honitba a Městského úřadu Nový Jičín 10 honiteb. Daněk skvrnitý je normován pouze ve 2 honitbách, z nichž jedna je Obora v Kuníně. Srnčí, bažantí a zaječí zvěř jsou normovány téměř ve všech honitbách (dle dostupných informací). Koroptev není normována v žádné z honiteb, ve snaze o její návrat do krajiny jsou vypouštěni jedinci v honitbě Jeseník nad Odrou.

Střety myslivosti s ochranou přírody

Stavy zvěře neodpovídají stavu, při kterém bude zajištěn příznivý vývoj lesních porostů s celým přirozeným spektrem bylinného a stromového patra. Při současných stavech zvěře je nutno zabezpečovat novou výsadbu i přirozenou obnovu výstavbou oplocenek nebo u vzácnějších druhů individuální ochranou, neboť zvěř je schopna likvidovat sazenice i semenáčky téměř veškerých dřevin. Negativně se na stavu lesních porostů projevuje výskyt zejména srnčí zvěře škodící letním okusem, taktéž zaječí zvěř dokáže obzvláště v období nedostatku potravy způsobit škody na kmíncích kultur ohryzem. Zvěř se často koncentruje ve větších MZCHÚ, kde má vzhledem k omezenému pohybu lidí

klid. I když došlo k určitému přehodnocení normovaných stavů a snížení skutečných stavů zvěře, je žádoucí dále stavy srnčí zvěře snižovat na vyhovující úroveň.

Na rybnících je krajně nežádoucí vypouštění polodivokých kachen a příkrmování vodních ptáků na hrázích. Nadměrné počty kachen divokých vyčerpávají přirozené potravní zdroje a vytlačují z prostředí vzácnější druhy vodních ptáků.

Jedním z problémů je v současné době trend budování pozorovacích zařízení (posedů). Při jejich zhotovování je často využíváno stojících stromů, které jsou mnohdy nevratně poškozovány. Taktéž umísťování krmných zařízení do porostů v rezervacích není žádoucí, protože tím dochází ke stahování zvěře do porostů a tím k jejich zvýšenému poškozování.

4.4. Rybníkářství a sportovní rybářství

4.4.1. Rybníkářství

Rybníkářství má v oblasti dávnou tradici, rybníky a náhon Mlýnka zde existovaly již v 15. století. Vysoké hráze dávných rybníků se zachovaly na mnoha místech, např. v k. ú. Svinov, Proskovice, Hladké Životice, Bernartice nad Odrou, Suchdol nad Odrou, Mankovice. Tyto velké rybníky byly závislé na vodní dotaci z náhonů, odbočujících z Odry (Jičínky) nad jezy, nadržujícími vodu. Když byly jezy strženy povodněmi, náhony i rybníky vyschly a v důsledku hospodářských změn v minulých staletích již nebyly obnoveny.

Dnes je v CHKO Poodří 68 pravidelně obhospodařovaných rybníků, sdružených do 8 rybníčních soustav. Souhrnná plocha rybníků činí přibližně 770 ha (9,4 % území CHKO).

Rybníky byly vybudovány v rovinaté údolní nivě, při okraji záplavového území jedno- až dvouletých vod. Proto jsou obehnané hrázemi ze všech stran: boční hráze kromě zadržování vody plní také funkci ochrannou proti vniknutí povodňových vod. Tato ochrana funguje u většiny rybníků přibližně do úrovně desetileté vody. Z důvodů hospodárneho využití materiálu hrází jsou rybníky sdruženy do rybníčních soustav se společnými hrázemi mezi rybníky. Průměrná hloubka většiny rybníků je kolem 1 m, během desítek let se však postupně zmenšuje.

Rybníky v Poodří jsou přirozeně eutrofní, vhodné k chovu kapra jako hlavní ryby. Jako vedlejší druhy bývají vysazováni lín, cejn, štika, candát, sumec, tolstolobik bílý, tolstolobec pestrý, místy i amur bílý. Obvyklým způsobem hospodaření je hospodaření jednohorkové, kdy většina rybníků je zimována bez vody. Výjimku tvoří komorové rybníky, sloužící k přezimování rybí obsádky, manipulační rybníky, používané k dočasnému umístění ryb, a několik rybníků, na který se hospodaří způsobem vícehorkovým.

Charakteristika rybníků podle způsobu hospodaření

Rozhodující vliv na přírodní hodnoty rybníků má způsob hospodaření, především intenzita chovu ryb. Při omezení intenzity, tj. při hospodaření šetrném k přírodě, se po dobu několika let výrazně zvyšuje biodiverzita a vzrůstají přírodní hodnoty rybníků. Za několik roků však v přirozeně eutrofních až hypertrofních podmínkách CHKO Poodří nastupují expanzivní druhy vodních makrofyt (řečanka přímořská, kotvice plovoucí), které potlačují konkurenčně méně zdatné složky ekosystému, včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Zvládnutí rostlinných expanzí je pak nákladné a trvá řadu let, během nichž v důsledku nezbytných zásahů kvalita ekosystému opět výrazně klesá.

V dlouhodobém horizontu je na různých rybnících v CHKO Poodří uplatňována rozdílná intenzita hospodaření: na rybnících ve stávajících nebo připravovaných MZCHÚ se dlouhodobě hospodaří způsobem šetrným k přírodě, z důvodu předcházení rostlinným expanzím jsou však i zde do hospodaření občas zařazeny kratší etapy s vyšší intenzitou chovu ryb.

Produkční rybníky

Patří sem přibližně dvě třetiny rybníčních ploch v CHKO. Jsou určeny převážně k chovu tržních ryb. Velcí kapři jsou výrazní bentofágové, kteří hluboce rozrývají dno a vířením sedimentů jednak zakalují vodu, jednak ji obohacují živinami. Ve vodě bohaté živinami nastává masivní rozvoj mikroskopických řas (někdy i sinic) a vytváří se vegetační zákal. Světlo nemůže prostupovat ke dnu a do hlubších vrstev vodního sloupce, proto chybí ve dně kořenující ponořené a plovoucí rostliny a chybí i živočišná složka, vázaná potravní pyramidou na vegetaci. Na těchto rybnících není hospodaření omezováno z důvodů ochrany přírody. Hlavním cílem hospodaření je zde dosažení co nejlepšího hospodářského výsledku.

Rybníky s hospodařením šetrným k přírodě.

Pro hospodaření šetrné k přírodě je vyčleněna přibližně třetina rybníčních ploch v CHKO Poodří (221 ha z 688 ha). Jsou to rybníky ve stávajících nebo připravovaných MZCHÚ, převážně v první zóně CHKO.

Patří sem rybníky menší až střední velikosti, do nichž je ve většině sezón vysazován jednoletý kapří plůdek, případně váčkový nebo rychlený plůdek. Díky obsádce mladých ryb zde bývá dobrá průhlednost vody (do poloviny července nejméně 40 cm), což umožňuje rozvoj ponořených a plovoucích vodních makrofyt, na která jsou pak potravně vázáni bezobratlí živočichové, obojživelníci a vodní ptáci.

Patří sem také velké rybníky s rozsáhlými porosty orobince nebo rákosu. Na těchto rybnících je možno při určitých omezeních hospodařit s poněkud větší intenzitou, protože vhodné prostředí a potravní nabídka pro živočichy zde zajišťují rákosiny a částečně i mokřady na přilehlých plochách.

V odůvodněných případech (péče o vegetaci obnaženého rybníčního dna) jsou některé plůdkové rybníky napouštěny pomalu a opožděně, s pozvolným zaplavováním litorálu, případně se uplatňuje úplné letnění rybníků.

Manipulační rybníky a sádky

Tvoří zvláštní kategorii převážně menších rybníčků, sloužící ke krátkodobému umístění ryb. V průběhu sezóny jsou nepravidelně napouštěny a vypouštěny podle aktuálních potřeb rybníkářů. Dno bývá zarostlé rostlinami, z nichž mnohé patří mezi vzácné nebo zvláště chráněné druhy. Tyto rostliny se zde vyskytují právě díky nepravidelnému obnažování a zaplavování dna.

Tab. č. 25: Přehled rybníků v CHKO Poodří podle způsobu hospodaření:

produkční rybníky	43 rybníků	536 ha
rybníky s hospodařením šetrným k přírodě	15 rybníků	221 ha
manipulační rybníky	10 rybníků	13 ha
celkem	68 rybníků	770 ha

Význam rybníků pro ochranu přírody a krajiny

- Chov ryb je tradičním odvětvím zemědělské výroby, vhodným pro území širší říční nivy.

- Rybníky i hráze jsou zachovalými krajinnými prvky, typickými pro krajinný ráz Poodří.
- Rybníky vyrovnávají vodní režim a mikroklima v krajině, v suchých obdobích roku zajišťují stabilní vodní režim mokřadů ve svém okolí.
- Výskyt významných společenstev vodních rostlin: M1.1 Rákosiny eutrofních stojatých vod, M1.3 Makrofytní vegetace bahnitých substrátů, M2.1 Vegetace letněných rybníků, V1C, D, F Makrofytní vegetace eutrofních a mezotrofních stojatých vod – různé typy.
- Výskyt zvláště chráněných druhů rostlin: všechny kriticky ohrožené druhy vyskytující se v CHKO Poodří, tj. plavín štítnatý, nepukalka vzplývající, řečanka menší, úpor kuřičkovitý, kotvice plovoucí, silně ohrožený druh leknín bílý. Botanicky významné území.
- Výskyt a rozmnožování velkého počtu druhů bezobratlých (mimo jiné silně ohrožená škeble rybníčná, v mokřadech pod rybníky kriticky ohrožený svinutec tenký – předmět ochrany v EVL Poodří)
- Výskyt a rozmnožování vzácných a zvláště chráněných druhů ryb (ohrožený piskoř pruhovaný – předmět ochrany v EVL Poodří, hořavka duhová – evropsky významný druh)
- Výskyt a rozmnožování zvláště chráněných druhů obojživelníků: jádrové populace skokana skřehotavého, skokana zeleného, rosničky zelené, kuřky ohnivě – předmětu ochrany v EVL Poodří, skokana ostronosého. Mokřady v okolí rybníků jsou významné pro zachování silných populací čolka obecného a ropuchy obecné.
- Významné místo odpočinku na tahu vodního ptactva, mnoho zvláště chráněných druhů ptáků zde také hnízdí (viz také kap. 3.8.). Díky rybníkům je CHKO Poodří mezinárodně významným ptačím územím v rámci projektu International Council for Bird Preservation (ICBP).

Ohrožení rybníčních ekosystémů

- Neopevňené rybníční hráze podléhají zvýšené erozi v důsledku vanovitého vyhrnutí rybníků v 70.–80. letech, kdy byla odstraněna většina ochranných litorálních porostů. Dřeviny na hrázích jsou podemleté a vyvracejí se do vody, tím se hráze dále zužují a stávají se neprůjezdnými. Nemožnost příjezdu znesnadňuje a někdy i znemožňuje provádění běžných oprav. Rozplavený materiál hrází urychluje zzemňování rybníků.
- V Polance nad Odrou je nejcennější rybník v NPR ohrožen postupujícím meandrem Odry.
- Šíření expanzivních druhů na rybnících s hospodařením šetrným k přírodě
- Vyvážený stav ekosystémů na rybnících s hospodařením šetrným k přírodě může být negativně ovlivňován nadměrnou predací plůdku a dravých ryb kormorány nebo volavkami.

4.4.2. Sportovní rybářství

Sportovní rybolov na volných vodách je významnou složkou zájmové činnosti a rekreace obyvatel průmyslového regionu Ostravska.

Do CHKO Poodří zasahuje celkem 16 rybářských revírů. Převažují revíry mimopstruhové na Odře a jejích přítocích a na pořičních tůních (12 revírů). Pstruhové revíry jsou tvořeny pouze krátkými úseky drobnějších přítoků před jejich ústím do Odry (4 revíry).

Přehled rybářských revírů zasahujících na území CHKO:

ODRA 3 – MO Ostrava – mimopstruhový

V CHKO Poodří asi 10 km (celý revír 13 km – 15 ha)

Od severní hranice CHKO až po ústí Lubiny v Košatce nad Odrou. Přítok Polančice je chovný. K revíru patří Lubina a Ondřejnice.

ODRA 3A – mimopstruhový – MO Ostrava

V CHKO Poodří asi 5 ha (celý revír 9,5 ha)

Do revíru patří tůně: Polanecká, U Kukly, Stará Odra, Rohlík

ONDŘEJNICE 1 – mimopstruhový – MO Stará Ves
Přítok Odry. V CHKO Poodří celý revír – 2,7 km – 2,2 ha
Od ústí do Odry až k 1. splavu pod restaurací U Mostu ve Staré Vsi. Jarkovský potok je chovný.

ONDŘEJNICE 1A – mimopstruhový – MO Stará Ves
V CHKO Poodří jen 0,75 ha (celý revír 15,75 ha)
Tůň Stará Ondřejnice v k. ú. Proskovice – 0,75 ha.

LUBINA 1 – mimopstruhový – MO Ostrava
Přítok Odry. V CHKO Poodří asi 2 km (celý revír 8 km – 13 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

ODRA 4 – mimopstruhový – MO Ostrava
V CHKO Poodří celý revír – 6 km – 9 ha.
Od ústí Lubiny v Košatce nad Odrou až po most v Perřvaldíku. K revíru nepatří Bílovka.

BÍLOVKA – pstruhový – MO Bílovec
Přítok Odry. V CHKO Poodří jen asi 2 km (celý revír 25 km – 7 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

ODRA 4A – mimopstruhový – MO Ostrava
V CHKO Poodří celý revír – 4 ha.
Do revíru patří tůň: Bergerova tůň, Rameno u Prošňáku, tůň U dubu, tůň U Křivého rybníka, Rohlík, Křivé jezero, Okrouhlík, Gelnarové jezero.

ODRA 5 – mimopstruhový – MO Studénka
V CHKO Poodří celý revír – 21 km – 23 ha.
Od mostu v Petřvaldíku až po ústí Jičínky. Sedlnička, Husí potok a Jičínka do revíru nepatří.

ODRA 5A – mimopstruhový – MO Studénka
V CHKO Poodří asi 4,5 ha (celý revír 9,8 ha)
Do revíru patří tůň: Lesní jezero, Karasové jezero, Koňské jezero, Důlské jezero, Slaňáky, Bednářovo jezero, Kaménka .

SEDLNÍČKA 1 – pstruhový – MO Příbor
Přítok Odry. V CHKO Poodří jen asi 1 km (celý revír 20 km – 10 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

HUSÍ POTOK 1 – pstruhový – MO Fulnek
Přítok Odry. V CHKO Poodří jen asi 1 km (celý revír 19 km – 6 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

JIČÍNKA 1 – mimopstruhový – MO Nový Jičín
Přítok Odry. V CHKO Poodří asi 2,5 km (celý revír 5 km – 4 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

ODRA 6 – mimopstruhový – MO Nový Jičín
V CHKO Poodří celý revír – 16 km – 16 ha.
Od ústí Jičínky po jez nad železničním mostem u Jeseníka nad Odrou

LUHA 1 – pstruhový – MO Nový Jičín
Přítok Odry. V CHKO Poodří jen asi 1,5 km (celý revír 10 km – 6 ha)
Od ústí do Odry po hranici CHKO Poodří.

ODRA 7 – mimopstruhový – MO Vítkov
V CHKO Poodří jen asi 3 km (celý revír 8 km – 16 ha – včetně nádrží Emauzy a Vítkovka)
Od jezu nad železničním mostem v Mankovicích po hranici CHKO.

Trvalé pořiční tůně

Trvalé pořiční tůně jsou zachovalými krajinnými prvky, typickými pro krajinný ráz Poodří. Kromě rybářsky využívaných trvalých tůní jsou v Poodří – zvláště v lužních lesích – desítky starých říčních ramen, která jsou periodicky protékána při záplavách a v létě částečně vysychají nebo si podržují nízkou vodní hladinu, nepostačující pro chov ryb. V lukách i lesích jsou také stovky až tisíce drobnějších i větších periodických tůní.

V Poodří je celkem 18 rybářsky využívaných trvalých tůní o celkové ploše více než 15 ha (17 tůní při Odře a 1 tůň při Ondřejnici). Tyto tůně jsou součástí 4 rybářských revírů (Ondřejnice 1A, Odra 3A, Odra 4A, Odra 5A).

Význam trvalých tůní

- Zachovalé krajinné prvky, typické pro krajinný ráz Poodří.
- Přispívají ke zvýšení rozmanitosti ekosystémů stojatých vod.
- Výskyt ohrožených společenstev vodních rostlin a zvláště chráněných druhů rostlin (např. kriticky ohrožená nepukalka plovoucí, silně ohrožený leknín bílý). V břehových a doprovodných porostech zůstaly místy zachovány mohutné exempáře topolu černého, v podrostu se většinou vysytlují porosty sněženek, roztroušeně se objevuje silně ohrožený krušík polabský.
- Výskyt a rozmnožování zvláště chráněných živočichů: ohrožený piskoř pruhovaný – předmět ochrany v EVL Poodří, obojživelníci (zeleně zbarvení skokani), bezobratlí (měkkýši, korýši, hmyz – zvl. vodní brouci a vážky). V doprovodných porostech hnízdí ohrožené druhy ptáků (slavík obecný, strakapoud prostřední).
- Využití ke sportovnímu rybolovu: význam pro rekreaci, vztah k přírodě u místních obyvatel.

Obr. 15: Pořiční tůň v lese Bažantula

Ohrožení

Hlavní ohrožení ekosystémů trvalých tůní a jejich biodiverzity souvisí s rybářským využíváním: snahy o zvyšování rybích obsádek, případně o využívání nepůvodních býložravých druhů ryb.

Na některých tůních v úseku Polanka – Jistebník (napřímení toku bylo provedeno v 70. letech 20. stol.) výrazně postoupil proces postupného zanášení a zazemňování. Tyto tůně již nejsou využitelné pro účely sportovního rybářství, což zvyšuje tlak na intenzitu využívání ostatních lokalit. Objevují se také požadavky ze strany rybářských organizací na prohlubování a rozšiřování tůní, případně na umělé posílení vodní dotace.

V poslední době se v souvislosti se změnami klimatu ve zvýšené míře uplatňuje i částečné vysychání některých lokalit.

4.5. Vodní hospodářství

Osou CHKO a zároveň nejvýznamnější řekou je Odra vstupující na území CHKO mezi obcemi Vražné a Mankovice v ř. km cca 83,5 (kilometráž odečítána v GIS z databáze DIBAVOD Výzkumného ústavu vodohospodářského TGM) a opouštějící CHKO pod tzv. Polaneckou spojkou v ř. km 26 a má tedy na území CHKO délku 57,5 km. Tok pramení ve vojenském újezdu Libavá v nadmořské výšce 634 m. n. m. a po asi 50 km vstupuje do CHKO. Tok je ve vojenském újezdu neupravený s výjimkou několika drobných úprav v okolí mostů či jiných objektů a směrové úpravy v pramenné oblasti v délce několika málo kilometrů, která je však bez opevnění a v současnosti probíhá návrat toku do přírodě blízkého stavu. V újezdu se nachází několik vodních děl sloužící dříve hlavně sovětským vojskům k výcviku, dnes jsou některá z nich využívána hospodářsky. Největší je přehrada Barnov sloužící stále k výcviku, avšak ani tato přehrada nemá parametry, které by mohly způsobit významnou modifikaci charakteristik řeky Odry. Po opuštění vojenského újezdu pokračuje několik kilometrů řeka bez úpravy, až v ř. km cca 96 začíná opevnění záhozovou patkou navazující na jez v Jakubčovicích nad Odrou, který vymezuje jeden z konců EVL Horní Odra. Od zmíněného ř. km je řeka upravena různými způsoby, od kamenné záhozové patky až po dlážděné prizmatické koryto. Úprava končí pod městem Odry kolem ř. km 85. Tato úprava tvoří přechodový úsek mezi bystřinným charakterem řeky s velkým sklonem a velmi hrubozrnnými sedimenty a meandrujícím tokem plynoucím v jemnozrnnějších sedimentech v CHKO. Za přechodný úsek lze považovat i část toku od vstupu do CHKO v ř. km 83,5 až k Jeseníku, kde je řeka upravena mj. za účelem provedení průtoku pod tratí Bohumín – Přerov. Vrstva povodňových hlín zde není příliš mocná, v korytě s nižšími břehy se nachází větší množství štěrkových lavic a náplavů a meandry nejsou markantně vyvinuty. Pod Jeseníkem nad Odrou nabývá řeka charakteru typického pro CHKO Poodří – silně meandrující tok plynoucí ve vlastních jemnozrnných sedimentech povodňových hlín, které tvoří kolmé břehy koryta a jejich výška se směrem po proudu zvětšuje. Nejvýraznější upravené úseky v CHKO jsou dva (délka těchto upravených úseků činí 12,8 % délky toku Odry v CHKO):

- ř. km 26 – 29,250 – směrová úprava, záhozová patka, vrbové opevnění, místy ohrázováno, tři balvanité skluzy
- ř. km 35,34 – 38,450 – směrová úprava, záhozová patka, vrbové opevnění, místy ohrázováno, larsenové stupně z toho stupeň v km 35,8 má vývar stabilizovaný balvanitým skluzem

Obr. 16: Aktivní meandr Odry

Další úpravy nejsou tak rozsáhlé a vizuálně zřetelné (některé z nich však mají významný vliv na rozliv řeky Odry):

- ř. km 38,75 – 38,9 srubové opevnění nárazového břehu meandru u Košatky nad Odrou
- ř. km 48,23 – 48,75 záhozová patka, částečné ohrázení, vrbové opevnění u Oderské lávky u Albrechtíček
- ř. km 51,53 – 52,13 – záhozová patka, vrbové opevnění v okolí studeneckého splavu
- ř. km 52,87 – 53,7 – záhozová patka – stabilizace pod mostem železnice Studénka – Štramberk
- ř. km 54,76 – 55,06 – záhozová patka – stabilizace pod mostem bývalé zkušební trati Studénka – Bartošovice
- ř. km 55,44 – 55,53 – kamenná dlažba do betonu + záhozová patka – stabilizace okolí Bartošovického jezu
- ř. km 60,23 – 60,7 – směrová úprava v okolí ústí Husího potoka
- ř. km 80,5 – 82,35 – upravený úsek od Mankovického jezu pod most trati Bohumín – Přerov, v současnosti zřetelná směrová úprava, zpevnění mimo seřezávané keřové vrby nezjistitelné (místa fragmenty), místní ohrázení

Celková délka všech upravených úseků je cca 13 km a tvoří tedy cca 22,5 % délky toku Odry v CHKO.

Část upravených úseků je v Plánu oblasti povodí Odry (pracovní neschválená verze) navržena k revitalizaci, většinou opatřením 26 – obnova přirozené členitosti vodního toku v rámci koryta. Výjimku tvoří Sedlnice, kde se počítá s vytvořením nového koryta v rámci nivy a Odra u Jeseníku a Mankovic, kde se předpokládá i úprava vegetačního doproduku.

Nejvýznamnější lokality, kde se řeka za vysokých stavů vylévá z koryta a zaplavuje odstavená ramena, přičemž nevznikají významné škody, takže existuje předpoklad udržení, či zlepšení tohoto stavu:

- ř. km 63,5 – lokální ohrázení bránící rozlivu do oblasti Suchdolského náhonu
- ř. km 48,55 – ohrázení v lokalitě u Oderské lávky u Albrechtíček – napájení systému Slaňáky – Důlské
- ř. km 27,64 – nátok do systému ramen v Polanském lese

Přes poměrně vysoké procento délky toku zasaženého lidskou činností lze prohlásit, že se jedná o velmi zachovalý meandrující tok, jehož nejvýznamnější vlastností je přirozená (přírodě blízká) distribuce průtoků daná neexistencí významnějších vodních děl v horních částech povodí.

Nepozměněnost průtokového režimu Odry a jejich přítoků umožňuje vývoj a existenci unikátních biotopů a na ně vázaných druhů.

Přítoky Odry – pravostranné

Ondřejnice – soutok s Odrou ř. km 34,96, tok upraven kromě výústní části v délce 0,850 km. Úprava spočívá ve směrových změnách, odříznutí starého koryta, vybudování 3 stupňů a množství dřevěných prahů, ohrázení. V roce 1993 provedena na hrázích výsadba, jinak nálet. Stará Ondřejnice zčásti zachována, dotace vodou z Jarkovského potoka, využití ČRS k chovu ryb, správce toku – Povodí Odry, s.p. Má zájem na revitalizaci úseku pod Starou Vsí nad Ondřejnicí

Lubina – soutok s Odrou ř. km 36,160, neupraven pouze úsek cca 500 m před ústím, dále běžná úprava směru, zpevnění paty svahu a vysvahování

Albrechtický potok – soutok s Odrou ř. km 48,4, upraven v celé délce, převážně v intravilánu obce.

Sednička – soutok s Odrou ř. km 51,62, tok regulován v celé délce, paty břehu zpevněny tvarovkami, bez břehových porostů, zaústění balvanitým skluzem, probíhá samovolná renaturace.

Bartošovický potok – soutok s Odrou ř. km 55,77, regulován v celé délce.

Jičínka – soutok s Odrou ř. km 63,3, neupravený úsek ř. km 0,00 – 1,27, dále tok regulován v celém rozsahu včetně oboustranného ohrázení, v intravilánu Kunína provedena výsadba dřevin v korunách hrází.

Teplica (Bernartický potok) – soutok s Odrou ř. km 76,9, tok upraven v celé délce, břehové porosty v kratších úsecích, protéká v převážné části obcí Bernartice n. O.

Luha – soutok s Odrou ř. km 78,68, upravena v celé délce, bez břehových porostů, v intravilánu ohrázována.

Vraženský potok – soutok s Odrou 82,79, část v chráněné oblasti upravena a ohrázována.

Přítoky Odry – levostranné

Polančice – soutok s Odrou ř. km 30,75, výrazně zahloubené meandrující koryto, vyvinuté břehové porosty.

Bílovka (Setina) – soutok s Odrou ř. km 40,66, nově vybudovaná vyústní trať – geometricky strohého přímkového charakteru s dvěma zalomeními, řada prahů a 3 stupně, svahy u paty opevněny, celý tok ohrázován, Staré koryto odříznuto od toku, zčásti bezvodé, revitalizace – stavební povolení vydáno v roce 2007

Husí potok – soutok s Odrou v ř. km 60,4, mimo CHKO v obci upraven do prizmatického dlážděného koryta, příp se záhozovou patkou, přibližně od jezu u hranice CHKO technické prvky úpravy nevysledovatelné, avšak v minulosti pravděpodobně existovala, o čemž svědčí neobvykle přímý charakter koryta a výsadba topolů

Křivý potok – soutok s Odrou v ř. km 67,46, mimo CHKO upraven, v CHKO zachován přirozený charakter

Mimo výše vyjmenované toky přitéká do CHKO množství drobných vodních toků, jejichž recipientem mnohdy není samotná Odra. Tyto toky jsou až na výjimky upraveny a pokud protékají intravilánem, jsou i vektorem šíření znečištění. Příkladem lze uvést:

Studénecký potok – zaústěn do Mlýnky, je recipientem odpadních vod Studénky

Kozílkův potok – zaústěn do Slaňáků, znečišťován odlehčením Studénecké jednotné kanalizace

Suchdolský (Kletenský) potok – zaústěn do Suchdolského náhonu, před výstavbou ČOV byl recipientem odpadních vod i TKO obce Suchdol

Hrabětický potok – protéká mimo intravilány, vně CHKO dlážděn žlabovkami, v CHKO zachován přirozený charakter, ústí do jesenického náhonu

bezejmenné přítoky Odry mezi Albrechticami a Petřvaldíkem – vytékají z LAPOLů letiště Mošnov, po vstupu do CHKO se zařezávají do terasového svahu, kde jsou napřiměny a dlážděny žlabovkami

Významnými toky v CHKO Poodří jsou také náhony, z nichž nejdelší a nejstarší je Mlýnka. Jedná se sice o umělá díla, jejich dlouhodobá existence však umožnila ustálení rovnovážného stavu a náhony pozitivně ovlivňují hydrický režim okolních lokalit.

Významné vodní plochy

Významnými vodními plochami v CHKO Poodří jsou rybníky a tůň (stará ramena a meandry řeky Odry a jejích přítoků). Tůň jsou však významné spíše z hlediska přírodovědného, příp. rybářského.

Vodohospodářský význam rybníků nahlížený optikou ochrany přírody tkví především v odběrech vody pro jejich potřeby a ve vypouštění odpadních vod. Ani jeden z těchto fenoménů není v CHKO zásadním problémem. Napouštění probíhá obvykle za zvýšených jarních průtoků, obvyklé podzimní vypouštění nemá významný vliv na kvalitu povrchových vod.

Nejvýznamnější rybníční soustavy a jejich odběry:

Bartošovické rybníky

– odběr do Horního Bartošovického z Liščího potoka, napouštění z Odry zpětným vzduším při vyšších jarních stavech, odběr povolen v celkovém množství za rok 741 100 m³, minimální zůstatkový průtok v Liščího potoce 2,7 l.s⁻¹

- odběr do Dolního Bartošovického z náhonu na MVE Bartošovice – odběr z Odry viz jez Bartošovice

Soustava u Nové Horky a Albrechtíček

– odběr ze Sedlnice mimo CHKO, prozatím nezkolaudována stavba náhonu, povolení k odběru vod nevydáno

Studénecká soustava – napájení z Mlýnky, odběr u Studéneckého splavu v množství:

přítok na jez nad $2,24 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ odběr do $1,2 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

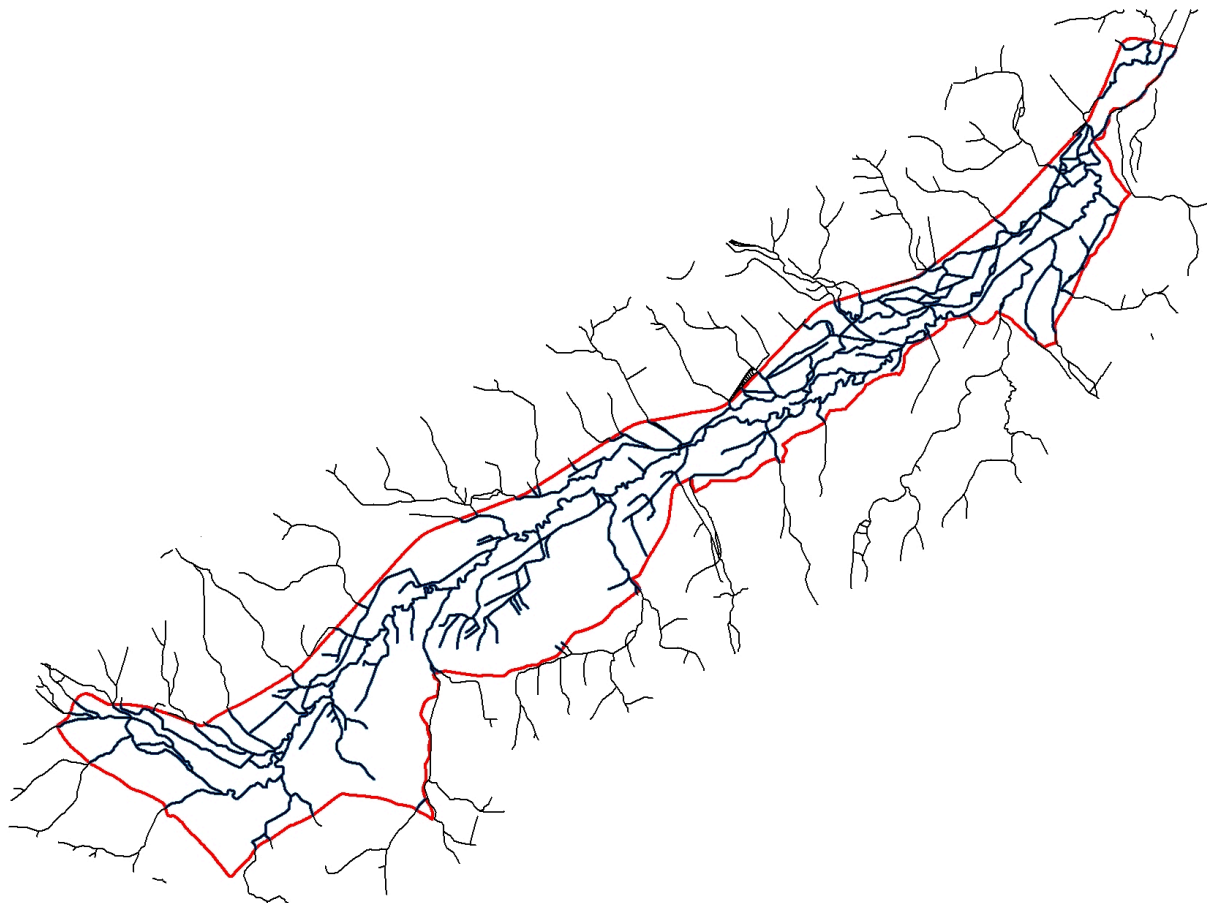
přítok na jez od $1,27$ do $2,24 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ odběr do $0,66 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

přítok na jez od $0,7$ do $1,27 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ odběr $0,35 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

přítok na jez menší než $0,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ přítok rozdělen rovným dílem mezi VT a náhon

Jistebnická soustava – napájení z Mlýnky

Polanecká soustava napájení z Mlýnky

Obr. 17: Schéma odtokové sítě

Migrační bariéry na tocích, MVE

ř. km 82 – jez Mankovice – Jeseník nad Odrou, odběr pro MVE a rybníční soustavu ovlivňuje cca 1500 m toku, odběr stanoven pouze pro extrémně nízké průtoky na $2 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ pitné a technologické vody a $18 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$ pro rybníční hospodaření, MZP stanoven na $150 \text{ l} \cdot \text{s}^{-1}$

ř. km 75,8 – jez Bernartice, odběr pro MVE ovlivňuje cca 1250 m toku Odry, odběr povolen v průměrném množství $1,35 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ a v maximálním množství $1,5 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, MZP stanoven na $0,4 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

ř. km 55,5 – jez Bartošovice, odběr pro MVE ovlivňuje cca 440 metrů toku, odběr povolen v množství $2,5 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, ročně $78\,840\,000 \text{ m}^3$, MZP stanoven na $0,49 \text{ m}^3$

ř. km 51,66 – jez Studénka, odběr pro příjezovou MVE tok neovlivňuje, odběr do Mlýnky ovlivňuje tok Odry až do Svinova mimo CHKO (zbývající délka toku v CHKO cca 25,7 km)

ř. km 37 – larsenový stupeň pod Košátkou nad Odrou

ř. km 35,83 – larsenový stupeň s vývarem stabilizovaným balvanitým skluzem pod ústím Lubiny, za vyšších stavů migračně průchodný

Všechny výše uvedené stupně a jezy jsou neprůchodné vyjma stupně v ř. km 35,83. V Plánu oblasti povodí Odry (pracovní neschválená verze) se počítá s nahrazením stupňů v ř. km 35,83 a 37 balvanitými skluzy s prioritou 2, prioritou 1 je příkládána níže na toku ležícím stupňům v Přívozu, Lhotce a Zábřehu.

Předmět ochrany je v současnosti ohrožován především modifikací průtokového režimu povrchových vod (odběry, záměry staveb přehrad mimo CHKO) a potenciálním nárůstem odběru podzemních vod při nedostatečné znalosti kvantitativních charakteristik podzemních vod.

4.6. Výstavba

Krajinu Poodří, spoluutvářenou po staletí člověkem, velkou měrou poznamenává také výstavba. Typická podoba zemědělských usedlostí i skromných stavení vznikla společenským vývojem, který odráží specifické přírodní podmínky (blízkost nivy s periodickými jarními záplavami, dostatek hlíny jako stavebního materiálu) a vstřebává rozmanité kulturní vlivy. Smísením vlivů moravské, slezské a německé architektury vznikl jedinečný soubor dodávající krajině její typický ráz.

Historický pohled

První, výhradně česká kolonizace tohoto území proběhla za vlády Přemyslovců v 11. století. Výsledkem bylo osídlení okrajových částí Poodří vesnicemi typu okrouhlic. Tato sídla měla malý počet usedlostí a jejich osadníci obdělávali jen omezené výměry pozemků, obklopené královskými lesy.

Po tatarských a polsko-uherských vpádech ve 13. století byl sever Moravy do jisté míry vylištěn. Opuštěné obce byly dosídlovány převážně novým obyvatelstvem německého i moravského etnika, které zakládalo nové vsi na mnohem větších katastrech s většími výměrami půdy (tzv. lesní lánové vsi s rozptýlenými dvorci a záhumenicovou plužinou). Souvislá vesnická zástavba byla formována na terasách Odry, podél pravostranných a levostranných přítoků (Suchdol nad Odrou, Hladké Životice, Butovice, Studénka, Jistebník, Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Bartošovice) nebo byla umístěna v terase Odry samotné (Mankovice, Petřvaldík, Košatka nad Odrou). Této typizaci se úplně vymyká Nová Horka, která vznikla jako podzámčí. Tento typ sídel se zástavbou zpravidla podél vodotečí lišil od původně českých okrouhlic. Lánové vsi měly nejvíce 30–50 usedlostí. Zástavba se až do konce 18. století udržovala v relacích a mezích, které přírodní prostředí vážně neznehodnocovaly.

Součástí vesnic byly tvrze, postupně přebudovávány na zámecká šlechtická sídla s hospodářským zázemím a navazujícími parky (Jeseník nad Odrou, Kunín, Bartošovice, Nová Horka). V období baroka prošla úpravami a přestavbami. Např. barokní zámek v Kuníně vybudoval v místě staré tvrze pro hrabata z Harrachu v letech 1726–1734 stavitel Johann Lucas von Hildebrandt, později zde vznikl jeden z nejmodernějších vzdělávacích ústavů střední Evropy.

V záplavovém území řeky Odry byly budovány pouze stavby související s využitím vodní energie – mlýny, pily, valchy.

Tradiční zástavba

Jednoduché roubené stavby obdélníkového půdorysu se sedlovou střechou krytou doškem, šindelem a výjimečně břidlicí se v Poodří dochovaly pouze ojediněle (Albrechtický, Košatka). Díky dostupnosti jemných hlín se zakládaly cihelny a pálená cihla se postupně stala charakteristickým stavebním materiálem Poodří. Vznikaly jednoduché zděné domy a s rozvojem zemědělství také typické zemědělské usedlosti – grunty, sestavené z několika stavení okolo vnitřního dvora. Trojboké usedlosti byly do ulice orientovány štítovými částmi staveb, spojenými zdí s vjezdovou bránou. Čtyřboké usedlosti směřovaly do ulice delší okapovou stěnou a průjezd do tohoto uzavřeného dvora slezského typu byl zpravidla umístěn uprostřed průčelí budovy. Grunty spolu s chalupami a domky vytvářely podél vodních toků specifickou urbanistickou strukturu, v některých místech dodnes zachovalou.

Společně se zachovalými zemědělskými usedlostmi a jednoduchými zděnými domky jsou pro tuto oblast typické nápadné vilové domy obchodníků a místních podnikatelů s obytným podkrovím a vikýři (Studénka, Suchdol nad Odrou, Pustějov – mimo CHKO Poodří). U tohoto druhu staveb bylo čerpáno z městského prostředí. Navenek se tyto domy projevovaly plastickým barevným ztvárněním omítek, někdy i štukovou výzdobou.

Střechy venkovských stavení byly sedlové, ojediněle doplněny valbičkou. Objekty far a občanské vybavenosti měly často střechu mansardovou nebo valbovou. Od 19. století střešní krytinu šindel a břidlici nahradila kunínská pálená taška (glazovaná a v několika barvách – tmavě červená, tmavě modrá, černá), což posílilo rázovitost zdejší vesnické zástavby. Pálená taška je v oblasti rozšířena dodnes, doplněná o šedé eternitové šablony a plech.

Fasáda objektů byla jednoduše členěná: soklová část, hlavní nebo i patrová římsa, nároží, šambrány, podokenní římsy. Často bývalo průčelí od štítu odděleno menší stříškou. Převládaly barvy typické pro okolní zemědělskou krajinu i krajinu říční nivy (kávově hnědá, světlá hnědá, písková, sytější tony hnědé, sytá okrová, žlutá). Bílá barva se vyskytovala u menších usedlostí převážně v okrajových, rozvolněných částech nebo na starších objektech.

Obr. 18: Ukázka domkářského stavení v Bartošovicích.

Obr. 19: Rozvolněná venkovská zástavba v Kuníně

Pro Poodří jsou charakteristické stodoly, které uzavíraly a vymezovaly sídlo po obvodu zástavby (v urbanisticky zachovalých částech obcí jsou dochovány dodnes). Většinou se jednalo o pilířové typy stodol, kdy byly pilíře vyzděny z cihel nebo kamene a stěny svisle bedněny. Střechy stodol kryly slaměné došky, později štípaný šindel. V současnosti převládá pálená krytina cihlové barvy nebo šedé eternitové šablony.

Specifické znaky venkovských stavení:

- obdélný půdorys staveb, orientace podmíněná přírodními podmínkami (morfologie terénu – štíty často orientovány kolmo k vodnímu toku)
- jednopodlažní zděné objekty s podkrovním půdním prostorem (půdní nadezdívky se sýpkami jako skladovacími prostory)
- trojboká štítová zástavba s obytnou částí, výminkem a stodolou (Mankovice, Jeseník n. O., Bernartice n. O., Bartošovice)
- čtyřboká okapová zástavba patrových zemědělských dvorců (Mankovice, Jeseník n. O., Bernartice n. O.)
- zastřešení sedlovou střechou se sklonem cca 40° (výjimečně valbové a mansardové střechy – školy a fary), pokrytou šindelem, břidlicí a pálenou taškou
- obdélná členěná dřevěná okna, omítnutí vápennou omítkou (bílá, žluté a hnědé odstíny barev)
- oplocení pozemků převážně dřevěnými plaňkovými ploty (předzahrádky, živé ploty), ohradní zdi v kombinaci s vjezdovými dřevěnými branami
- stodoly se záhumenicemi po obvodu sídla

V současnosti si zástavba v Poodří zachovává ulicový charakter, je soustředěná zpravidla podél pravostranných a levostranných přítoků Odry. Postupně dochází k zahušťování zástavby. V dnešní době jsou v rámci změn územních plánů vytvářeny zóny pro zástavbu novou, která nerespektuje typickou urbanistickou strukturu obcí v Poodří.

Poválečné období

K výraznějším změnám ve venkovském prostoru dochází s rozvojem průmyslu a dopravy v 19. a 20. století. Snad nejzřetelněji se tyto změny začaly projevovat v poválečném období. Na základě změny politických poměrů v zemi došlo v relativně krátkém časovém úseku k množství radikálních zvrátů, které přetvořily tradiční obraz vesnice.

Z obcí v Poodří bylo po válce vysídleno německé obyvatelstvo a noví usedlíci nenavázali na tradiční hospodaření svých předchůdců. Kolektivizace a integrace zemědělské výroby narušily harmonickou strukturu krajiny, proces scelování pozemků a velkoplošné meliorace krajiny postupně devastovaly. Harmonické měřítko krajiny bezpochyby narušila výstavba rozsáhlých zemědělských komplexů v okrajových částech obcí. Jelikož má pooderská krajina ve vyvýšených částech nivy Odry převážně zemědělský charakter, postihl tento neblahý fenomén téměř všechna sídla (negativní dominanty v podobě zemědělských areálů a silážních věží bez ozeleňujících pásů stále narušují ráz pooderské krajiny).

Socializací vesnice se dramaticky změnila urbanistická struktura sídel (výstavba objektů veřejné vybavenosti ve střediskových obcích, bytové domy, nevhodné přestavby a úpravy stávajících stavení, výstavba JZD, regulace toků atd.). Nepřiměřeně byla využívána a postupně chátrala šlechtická panství. Přiblížení se městu, změna hmotových proporcí novostaveb, břizolitová omítka a bezohlednost k tradicím a respektu k venkovské zástavbě měly negativní vliv na lidovou architekturu a značně poznamenaly krajinný ráz celého území. Rovnováha krajiny založená na respektu k přírodním podmínkám a uzavřeném výrobním cyklu byla narušena.

I přes radikální změny v poválečném období si vesnice v Poodří dodnes zachovaly své specifické rysy (tradiční zástavba se prolíná s novějšími stavbami 60. a 70. let), ve výsledku však není urbanistická struktura obcí zachovalá. V obcích jako Jeseník n. O., Bernartice n. O., Mankovice či Bartošovice však existují zachovalé lokality, které si zvýšený zájem a případnou péči památkářů jistě zaslouží.

Poodří dnes

Poodří je v rámci Moravskoslezského kraje silně exponovaným regionem, umístěným mezi horotvornými celky Jeseníků a Beskyd. Vyznačuje se příhodnými klimatickými podmínkami s tradicí založenou na zemědělství a rybníkářství. V současnosti do tohoto území zasahuje 17 obcí včetně tří městských obvodů Statutárního města Ostravy.

Menší objemové měřítko staveb a převažující individuální zástavba jsou jednotným znakem současnosti. Hospodářské budovy a statky charakteristické pro oblast Moravského Kravařska nejsou plnohodnotně využívány a bez potřebné rekonstrukce pozvolna chátrají. Jejich zachování závisí na přístupu vlastníka, obnova na odborném a citlivém posouzení projektanta. Od devadesátých let minulého století proniká do Poodří nový fenomén v podobě kobercové výstavby cizorodých typových domů. Většina z těchto novostaveb ve svých základních rysech nenavazuje na tradiční zástavbu venkova a jejich výstavba je možná pouze izolovaně od stávajících zachovalých staveb.

Suburbanizační proces úzce souvisí s polohou Poodří v zázemí města Ostravy a Nového Jičína. Spolu s výše uvedenými neduhy minulosti nový katalogový styl rodinných domů a podnikatelské baroko přispívá k degradaci vesnice jak z urbanistického, tak i architektonického hlediska.

Památková ochrana staveb

(Výčet nemovitých památek viz příloha č. 6)

V některých obcích v Poodří jsou dodnes zachovány zámky šlechtických majitelů panství (Jeseník nad Odrou, Bartošovice, Kunín, Nová Horka), přestavovaných z původních tvrzí. V období socialismu byly tyto stavby nepřiměřeně využívány a chátraly. Nově zrekonstruované jsou dnes zámky v Kuníně a Bartošovicích (sídlo Regionu Poodří), rekonstrukcí prochází zámek v Jeseníku nad Odrou.

Vedle zámeckých objektů jsou v pooderských obcích v zázemí CHKO Poodří další architektonické skvosty v podobě kostelů, far a drobných sakrálních staveb. Tyto stavby jsou spouštěcími prvky sídel, zejména kostelní věže pak i významnými dominantami v krajině.

V nivě Odry se zachovaly stavby vázané na využití vodní energie. Za zmínku stojí Lesní mlýn v Bernarticích nad Odrou nebo mlýn v Bartošovicích.

Spolu s výše zmíněnými se v Poodří nachází také zachovalá stavení tradiční vesnické architektury vázané na zemědělství, zejména zemědělské usedlosti ve štítové a okapové zástavbě. Některé jsou sice poznamenány přestavbami a doplněny novými prvky, celková hmota těchto stavení však zůstává zachována.

S existencí železniční tratě je spojena železniční architektura na pomezí CHKO Poodří (nádražní budovy ve Studénce, Jistebníku a Suchdole nad Odrou, depo a byty pro zaměstnance ve Studénce).

V současnosti má na předmět ochrany negativní vliv především suburbanizace, úzce související s polohou CHKO Poodří v blízkosti města Ostravy a Nového Jičína. Novostavby rodinných domů jsou často realizovány bez návaznosti na urbanistickou strukturu obce a v architektonických rysech nenavazují na tradiční zástavbu. Výrazně zachovalé části obcí poznamenávají necitlivé stavební úpravy, přístavby a nástavby stávajících objektů.

4.7. Doprava a inženýrské sítě

4.7.1. Doprava

Pooderský region měl před trvalým osídlením spíše tranzitní význam. Díky příznivé morfologii terénu a orientaci údolní nivy zdejších územím vedly stezky spojující severní polské nížiny s jižní Evropou (Jantarová stezka). K podstatnějším změnám ve směru a budování cest docházelo až v průběhu druhé kolonizace od 13. století, kdy se obchodní spoje přesouvaly od hradů k branám nově založených měst, která se takto stávala obchodními a hospodářskými středisky.

Vznik silniční sítě lze klást až do 18. století. Jednou z nejdůležitějších byla Lipnická silnice (Haličská, Císařská), která byla vystavěna za Josefa II. Vedla z Olomouce přes Nový Jičín a Těšín do Polska. Významná byla i Volská cesta. Nešlo v pravém smyslu slova o cestu, ale o vytyčený směr – koridor, v němž byla hnána stáda skotu, většinou volů, z oblasti Haliče do Vídně.

Silniční a cestní síť

Zázemí průmyslového Ostravska, hustota zalidnění i příznivá morfologie Poodří mezi horotvornými celky Jeseníků a Karpat determinuje poměrně hustou dopravní síť:

Silnice I/57 (Krnov – Opava – Vsetín – Slovensko): Poodřím probíhá v úseku Hladké Životice – Kunín – Šenov u Nového Jičína v délce cca 7 km, částečně uvnitř a částečně po hranici CHKO. Z důvodů velké vytiženosti a neodpovídajícím parametrům se v územních plánech obcí počítá s její přeložkou mimo zastavěné území.

Silnice II/464 (Opava – Příbor): Poodřím probíhá v úseku Studénka – Nová Horka v délce cca 1,75 km. Silnice nyní slouží jako přívaděč na dálnici D1.

Silnice II/478 (Klimkovice – Šenov): Poodřím probíhá v úseku Polanka nad Odrou – Stará Bělá v délce cca 2 km

Výše zmíněné silnice doplňuje síť silnic III. tříd a zpevněných polních a lesních cest. Technický stav silnic je průměrný, u silnic III. tříd jsou však po zimním období nutné opravy narušených částí vozovky. Vybudovaná dálnice D 47 (Lipník nad Bečvou – Ostrava – Bohumín), zvolna navazující na dálnici D 1, má na předmětné území nepochybně velký vliv. S budováním této magistrály dochází k postupným úpravám výše zmíněných silnic I. a II. tříd do podoby dálničních přivaděčů. S tím je spojena zvýšená intenzita dopravy. Všechny silnice především působí jako těžce prostupné migrační překážky, dalším významným negativním vlivem je hlukové a emisní zatížení. Každoročně dochází při střetu s dopravou k usmrcení stovek živočichů: ptáků, zejména dravců, drobných i větších savců, včetně lovné zvěře.

Zimní údržba

Zimní údržba je na komunikacích II. a III. tříd prováděna inertním posypem, v případě vyšší sněhové pokrývky po prohrnutí radlicí. U silnice I/57 platí na území CHKO výjimka Správy CHKO Poodří k chemickému ošetření vozovky v zimním období s platností do 31. 12. 2015. Pro silnici II/464 platí na území CHKO výjimka Správy CHKO Poodří k chemickému ošetření vozovky v zimním období s platností do 30. 6. 2017.

Parkování

Na území CHKO Poodří se mimo intravilány obcí nenacházejí žádné parkovací plochy. Parkoviště s omezenou kapacitou nabízí většina obcí. Mimo silnice a místní komunikace v CHKO Poodří mají automobily bez příslušné výjimky (rybaření, zdravotně postižení, za účelem vědeckého bádání) vjezd zakázán.

Cyklostezky

V roce 2007 byla zahájena stavba cyklostezky z Polanky do Staré Bělé, v souběhu se silnicí II/478. Úsek k usedlosti Honcula byl zprovozněn v roce 2008. V roce 2013 bude zprovozněn zbývající úsek. V tomtéž roce byla dokončena projektová dokumentace cyklostezky Odra-Morava-Dunaj. Nositelem projektu je Region Poodří. Stezka byla navržena ve spolupráci se Správou CHKO. Je trasována převážně mimo území CHKO, ve volném souběhu s železniční tratí Přerov – Bohumín. Na jihu a severu území CHKO protíná, bez významných střetů se zájmy ochrany přírody a krajiny.

Železniční doprava:

Rozvoj železniční dopravy v severomoravském regionu započal výstavbou severní Ferdinandovy dráhy (impulsem byl rozvoj těžbařského a hutnického průmyslu na Ostravsku). V současnosti na území CHKO Poodří zasahují tyto tratě.

Trať č. 270 (Praha – Bohumín): cca 30 km, součást mezinárodního železničního koridoru. Dvoukolejná elektrifikovaná trať tvoří převážnou část severozápadní hranice CHKO, v úseku Suchdol nad Odrou – Jeseník nad Odrou prochází uvnitř CHKO.

Trať č. 321 (Ostrava Svinov – Český Těšín): cca 1,3 km, spolu s polaneckou spojkou tvoří severní hranici CHKO Poodří na území města Ostravy.

Trať č. 278 (Suchdol nad Odrou – Nový Jičín): cca 5 km, lokální trať, spojuje hlavní železniční trať s městem Nový Jičín.

Trať č. 325 (Studénka – Veřovice): cca 3,8 km, V současné době probíhá rekonstrukce a modernizace železniční trati.

Trať č. 276 (Suchdol nad Odrou – Budišov nad Budišovkou): cca 5 km, lokální trať, tvoří v úseku Suchdol nad Odrou – Mankovice hranici CHKO

Železniční vlečka Bartošovice – cca 2,5 km, část vlečky se nachází ve II. zóně, v minulosti využívaná k provádění provozních zkoušek drážních vozidel. Trať byla zrušena, z trati byly odstaněny kolejnice, železniční násep zůstal.

S existencí železniční dopravy je spojena zvýšená hluková zátěž. Toto se týká zejména mezinárodního železničního koridoru s poměrně vysokou frekvencí osobní i nákladní dopravy. V porovnání s nově vybudovanou dálnicí železnice představuje méně významnou migrační bariéru, přesto však každý rok usmrcuje stovky živočichů: drobné ptáky, dravce, drobné i větší savce.

Negativní vliv na živočichy má především noční provoz spojený se zvýšenou hlučností soustředěné nákladní dopravy a s oslněním živočichů v okolí tratě.

V souvislosti s budováním zóny Mošnov je plánováno její napojení na železnici, přičemž se v rámci rekonstrukce a zkapacitnění trati Studénka – Mošnov počítalo s podzemním vedením nového úseku v oblasti mezi Sedlnicí a Mošnovem. Zahloubení trati a tunelu do zvodnělých vrstev by vedlo k zásadnímu ovlivnění vodního režimu terasy, jehož důsledkem by bylo významné negativní ovlivnění předmětů ochrany. Na základě úsilí Správy CHKO a geologického posudku byla varianta podzemního vedení zamítnuta.

Letecká doprava:

Souvisí s regionálním civilním letištěm Ostrava-Mošnov, nacházejícím se v bezprostřední blízkosti východní hranice CHKO Poodří, poblíž obce Albrechtíčky.

Existence letiště a jeho vzrůstající provoz je spojen se zvýšeným hlukem (v souvislosti s vojenským provozem v minulosti docházelo také ke kontaminacím podzemních vod ropnými látkami). Nadlimitní hodnoty hluku se podepisují především na snižující se početnosti a hnízdění zvláště chráněných druhů ptáků.

Pravidelný letecký provoz doplňují vyhlídkové lety a také cvičné lety, směřující mnohdy nad CHKO Poodří. S dalším rozvojem letiště se dá očekávat nárůst negativního vlivu zejména na populace ptáků.

4.7.2. Inženýrské sítě

Elektrovody

Správcem elektrických sítí je ČEZ, a. s. Největší hustota elektrovedů je v jižní části CHKO Poodří (k. ú. Kunín, Suchdol nad Odrou a Bernartice nad Odrou) a dále ve střední (k. ú. Studénka, Bartošovice) a v severovýchodní části (k. ú. Stará Bělá, Polanka nad Odrou a k. ú. Svinov).

Vedení VVN 400 kV – vstupuje do CHKO Poodří v Šenově u Nového Jičína, poté se stáčí k těžebně cihlářských hlín v Kuníně, kde kopíruje hranice dobývacího prostoru a směřuje přes oboru do Suchdola nad Odrou.

Vedení VVN 220 kV Prosenice-Lískovec, č. 253,254 – jde v souběhu s vedením 400 kV, u cesty Kunín-Suchdol n. O. se lomí a směřuje přes Bařiny a Suchdolský les k Jeseníku nad Odrou.

Elektrovody 22 kV a 110 kV vytváří v CHKO hustou síť mezi jednotlivými obcemi (patrně zejména v k. ú. Jeseník nad Odrou, Bernartice nad Odrou, Bartošovice, Studénka, Proskovice, Polanka nad Odrou).

Usmrcování a zraňování ptáků na drátech vysokého napětí v důsledku přeskočení elektrického oblouku je závažným problémem. Jedná se především o zařízení trafostanic a sloupů s rovinnými prvky s podpěrnými izolátory. Další nebezpečí představují nárazy letících ptáků do vodičů, ke kterým nejčastěji dochází při nočních migracích nebo během dnů se špatnou viditelností.

Mezi další vlivy bezpochyby náleží vliv na krajinný ráz, kdy sloupy elektrického vedení tvoří nepřehlédnutelné negativní dominanty v krajině.

Elektrovody mají ze zákona stanovená ochranná pásma, z čehož vyplývají na základě příslušných zákonů omezení a pro jejich správce určitá oprávnění. Např. v ochranném pásmu nadzemního vedení je zakázáno nechávat růst porosty nad výšku 3 m. V ochranném pásmu podzemního vedení je zakázáno vysazovat trvalé porosty.

Vedení vysokého napětí v severní části CHKO je v katastrech Polanka a Stará Bělá ohrožováno aktivně meandrujícím tokem Odry.

Plynovody

Správcem plynovodních sítí je Severomoravská plynárenská a.s. spadající do skupiny RWE. Jižní části CHKO od Jeseníka nad Odrou po Hukovice prochází velmi vysokotlaký plynovod DN 700.

Z hlediska ochrany přírody jsou důležité především vysokotlaké plynovody procházející otevřenou krajinou spolu se svými zařízeními (např. regulační předávací stanice, trasové uzávěry, stanice katodové ochrany atd.). Tyto rozvody mají svá ochranná pásma stanovená zákona č. 458/2000 Sb., kde jsou řešeny podmínky pro jakékoliv aktivity.

Vodovody a kanalizace

Kanalizace a čistírna odpadních vod jsou v provozu v Bernarticích nad Odrou, Jeseníku nad Odrou, Butovicích, Kuníně, Šenově u Nového Jičína a v Suchdole nad Odrou. V provozu je také ČOV v Pustějově, ovšem účinnost čištění je velmi problematická. V současné době se bude kanalizace a ČOV v Bartošovicích a Studénce. Územní rozhodnutí bylo vydáno na stavbu kanalizace a ČOV v Albrechtíčkách a v Petřvaldíku.

Byl vybudován kanalizační sběrač napojující jižní část města Ostravy a obec Starou Ves nad Ondřejnicí na ústřední ČOV v Ostravě.

Území CHKO Poodří protíná přivaděč ostravského oblastního vodovodu – v k. ú. Studénka, Petřvaldík, Polanka nad Odrou a Stará Bělá.

V městě Studénka jsou napojovány a navrhovány stavby s odkanalizováním do nedostatečně dimenzované jednotné kanalizační sítě, která pak odlehčuje i za běžných průtoků do recipientů mimo ČOV.

Optický kabel – propojení Brno-Ostrava-Český Těšín

Územím CHKO Poodří prochází takto: do CHKO vstupuje v k.ú. Jeseník nad Odrou, severozápadně od vedení VVN 220 kV, poté křížuje železniční trať Ostrava-Přerov a křížuje vodní tok Odru. Dále prochází pod ornou půdou v Makovicích a směřuje do Suchdola nad Odrou, kde lemují severní okraj Suchdolského lesa. Dále křížuje vyschlé koryto Suchdolského náhonu a pokračuje kolem Kletenského potoka, křížuje silnici Kunín-Suchdol nad Odrou, dále opět křížuje řeku Odru, v oboře se odklání k silnici Kunín – Suchdol nad Odrou a podél ní směřuje směrem na Kunín, kde prochází dobývacím prostorem cihlářských surovin. Těsně před vjezdem do obce se odklání severně směrem k Cihelňáku, poté směřuje k severnímu okraji obce Kunín, kde křížuje silnici Kunín-Hladké Životice a východním směrem přes pod zemědělskými pozemky pokračuje k Hukovicím. Těsně před obcí Hukovice optický kabel vystupuje z CHKO Poodří a přes pole směřuje k hornímu konci v Bartošovicích. Ochranné pásmo podzemního vedení je 1 m na každou stranu.

Vodovody, kanalizace, plynovody a optická propojení mají ze zákona stanovená ochranná pásma, z čehož vyplývají na základě příslušných zákonů omezení a pro jejich správce určitá oprávnění. Z hlediska ochrany přírody se jedná o oprávnění správce kácet dřeviny v trase plynovodu. V případě vodovodů, kanalizací a optického propojení lze trvalé porosty vysazovat do trasy jen se souhlasem vlastníka zařízení. Důvodem těchto omezení a zásahů je zejména zabezpečení funkčnosti a bezpečnosti zařízení.

4.8. Průmysl

Průmyslová výroba a sklady, jako součást zastavěných území obcí, jsou soustředěny především v zázemí CHKO Poodří (NC Line s.r.o., Šenov u Nového Jičína - VOP 025 Nový Jičín, Studénka - bývalý areál Vagónka Studénka, Multip Moravia, Remondis) . Ve Studénce jsou průmyslové areály součástí nivy řeky Odry.

Vedle potenciálního ohrožení kvality vod se u průmyslových areálů projevují vlivy hlukové (vlastní provoz, logistická činnost) a významný je také krajinářský aspekt (odlišné měřítko a hmota staveb, množství zpevněných ploch, negativní dominanty v krajině). Umisťování průmyslových a skladovacích areálů do volné krajiny má nepřímý vliv na výskyt naturového druhu motáka pochopa, který polnosti využívá jako svou potravní základnu.

Nejvýznamnější průmyslové areály v CHKO Poodří jsou koncentrovány v těchto lokalitách:

Kunín: V obci Kunín se nachází *Mlékárna Kunín* (provoz byl v roce 2006 z velké části přemístěn do Ostravy-Martinova) a firma *Wienerberger* (výroba cihel). Mlékárna je umístěna v souvisle zastavěném území, svou hmotou a vizuálním projevem snižuje příznivý vzhled obce. Továrna na výrobu cihel se nachází také v intravilánu obce, těžební prostor je umístěn západně od obce ve volné krajině (dopad na krajinný ráz je vcelku příznivý, antropogenní těžební prostor je významným biotopem v souvislé polní krajině).

Nová Horka: Bývalý zemědělský areál Vojenských lesů a statků je v novém územním plánu vymezen jako plocha k výrobě a skladování s malou zátěží. Areál vlastní firma Gaspra SPV, a. s. V minulosti zde byla provozována bez dodržení zákonných podmínek dřevovýroba, kovovýroba a skladování odpadů. V současnosti není areál využíván.

Studénka: U železniční trati se nachází firma *Freso comp.* zaměřená na strojírenství. Průmyslová činnost ve Studénce do značné míry ovlivňuje celkový vzhled města z pohledu od CHKO Poodří. V rámci projednávání nového územního plánu města Správa CHKO uplatnila požadavky, které zamezí realizaci záměrů směřujících do nivy Odry (v minulosti snahy o zastavění parcely v lokalitě na konci ulice Matiční).

Významné ohrožení předmětu ochrany je spjato se zvýšenou hospodářskou aktivitou v zázemí chráněné krajinné oblasti. S realizací nové dálnice D 1 a rozvojem letiště Ostrava-Mošnov souvisí vymezování nových výrobních a skladových ploch s, umístováním hmotově a měřítkově rozměrných objektů. V současnosti se rozvíjí průmyslová zóna v Mošnově, další jsou připravovány v rámci nových územních plánů obcí a jejich změn (Studénka, Hladké Životice, Bravantice). Opakovaně dochází k pokusům o zastavění území mezi Novou Horkou a Albrechticami (vybudování velké skladovací a průmyslové zóny), nejsou vyloučeny ani podobné záměry mezi Albrechticami a Petřvaldíkem, vše v návaznosti na průmyslovou zónu Mošnov.

V zázemí CHKO Poodří jsou z pohledu ochrany přírody problémem tendence prosperujících firem k rozšiřování stávajících zastavěných ploch dále do nivy řeky Odry v CHKO Poodří.

Tab. č. 26: Stavební záměry a jejich vliv na OPK

Název	Katastrální území	Poloha vůči CHKO	Specifikace vlivu	Stadium přípravy
Průplav D-O-L	–	částečně zasahuje	vliv na vodní režim, krajinný ráz, fragmentace	zpracovány základy dokumentace pro ÚŘ
Přehradý v POPO	–	mimo CHKO	vliv na vodní režim	zpracováno do pracovní verze POPO
Vysokorychlostní trať	–	částečně zasahuje	vliv na vodní režim, krajinný ráz, fragmentace	zpracováno do ZUR MSK
Dálnice D1 a přivaděče	–	částečně zasahuje	vliv na vodní režim (solanka), krajinný ráz, fragmentace	realizováno
Logistický areál Nová Horka	Nová Horka, Mošnov	mimo CHKO, dotýká se hranice	vliv na vodní režim, krajinný ráz, loviště motáka pochopa	Opakované návrhy k zpracování do ÚPD
Průmyslová zóna Bravantice	Bravantice	mimo CHKO	vliv na vodní režim, krajinný ráz, loviště motáka pochopa	zpracováno v ÚPD
Průmyslová zóna Studénka	Butovice	mimo CHKO, dotýká se hranice	vliv na vodní režim, krajinný ráz, loviště motáka pochopa	zpracováno v ÚPD
Průmyslová zóna Mošnov	Mošnov, Albrechtický, Petřvaldík, Harty	mimo CHKO, dotýká se hranice	vliv na vodní režim, krajinný ráz, loviště motáka pochopa	Opakované návrhy k zpracování do ÚPD
Letiště pro malá letadla	Petřvaldík	mimo CHKO	hlukové vlivy	Opakované návrhy k zpracování do ÚPD
Žel. tunel mezi Sedlnicí a Mošnovem	Mošnov	mimo CHKO	vliv na vodní režim	Opakované návrhy k zpracování do ÚPD

4.9. Zacházení s odpady a staré zátěže

Na území chráněné krajinné oblasti se v současné době nenachází žádná řízená skládka odpadů. Komunální odpad z CHKO je svážen mimo území CHKO na centrální skládky komunálního odpadu v Ostravě-Hrušově, Staříči a Mořkově.

Úspěšně se v obcích zavádí separace odpadů. Kontejnery s tříděným odpadem (sklo, plasty, papír) jsou umístěny na veřejných prostranstvích. Nárůst zaznamenaly také sběrné dvory (biomasa, kovy, objemný odpad).

Ve většině obcí chybí deponie pro zpracování stavební suti. Jedinou obcí, kde je toto vyřešeno, je městyň Suchdol nad Odrou, jinde je likvidace stavebního odpadu významným problémem. Vedením obcí i stavebními úřady na všech úrovních je tolerováno ukládání stavebních sutí a přebytečné zeminy do břehů potoků, sníženin a mokřadů, což vede k poškozování vodního režimu, degradaci společenstev a šíření křídlatky.

Výrazným zdrojem odpadů (pet lahví, kartonů, lehkých plastů) jsou vodní toky, kam jsou odpady splachovány z příkopů a komunikací a následně přinášeny do Poodří.

V době před platností zákona o odpadech byly skládky v obcích zakládány bez ohledu na dopady na životní prostředí. Na mnoha místech, včetně dnešního území CHKO, byl odpad ukládán nepovoleně. V současnosti jsou tato místa postupně rekultivována (odvoz, zatravnění, výsadba dřevin).

Obr. 20: Odpadem zavezený mokřad v těsném sousedství CHKO

Větší skládky rekultivované po roce 1990:

Studénka: lokalita Patevník – skládka škváry a suti, rekultivace, výsadba zeleně

Petřvaldík: skládka suti, rekultivace nedokončena

Pustějov: odstavené rameno Odry – odpady zčásti odvezeny, zatravnění, výsadba u žel. přejezdu – terén upraven, zatravněn u Kaménky – terén upraven, výsadba

Mankovice: levý břeh Odry u jezu – terén upraven

Kunín: cihelna – rekultivace

Bernartice nad Odrou: tzv. Pavlíkova pískovna – rekultivace, lokalita náhradních výsadeb

Skládky odstraněné z prostředků ochrany přírody (PPK a MaS):

Suchdol u mlýna – skládka suti a komunálního odpadu

Slaňáky – řada menších skládek stavebního a nebezpečného odpadu (osinkocement) v lokalitě paralelního koryta Odry

Suchdolský náhon – vyčištění koryta, zaneseného komunálním odpadem

U Kačáku – skládka suti a komunálního odpadu ve slepém ramenu Odry

U staré štramberské trati – skládka stavební suti v mokřadu

Skládky ohrožující předmět ochrany:

Jistebník: rozsáhlá skládka v bývalé litorální zóně rybníku Křivý (potencionální lokalita pro opětovné zahnízdění motáka) – skládkování ukončeno, skládka dosud neodstraněna.

Ohrožení: Šíření invazivních neofytů a ruderalních společenstev v místě zasypaného litorálu znemožňuje hnízdění motáka pochopa.

Staré zátěže

Na území CHKO Poodří existuje sedm lokalit se starou ekologickou zátěží:

Oblast zrušené vlečky v místě bývalého rudiště v k. ú. Polanka a Svinov. Rozloha cca 6 ha.

Po odstranění kolejíště železniční vlečky zůstala na místě směs kamení, prachu a hlušiny ze železné rudy, rozkopaná hledači kovů a zarostlá ruderalními porosty.

Ohrožení: Šíření křídlatky a dalších nepůvodních druhů do kvalitních lučních a břehových porostů.

Násep bývalé zkušební dráhy mezi Studénkou a Bartošovicemi. Délka 1 km. Vlastník odstranil z trati komodity, které se daly prodat, ponechal násep tvořený hrubým štěrkem.

Ohrožení: Velká voda roznáší štěrk do okolních cenných lokalit, kde zanášá sousedící tůně i menší sníženiny v terénu. Zarůstání ruderalními porosty.

Objekt bývalého velkochovu kachen na hrázi mezi Bažantím rybníkem a Bezručem. Standartní objekt z doby tzv. kaprokachního hospodaření na rybnících. Majitel chce objekt odstranit, chybí mu prostředky na likvidaci osinkocementové krytiny.

Ohrožení: Azbest ve zvětrávajících osinkocementových šablonách.

Objekty v bývalém vojenském skladu leteckých pohonných hmot v k. ú. Bartošovice. Šest starých podzemních nádrží na kerosin, rozvodné objekty, potrubí, garáže, sklady, odvodňovací potrubí. Budova trafostanice a lapol mimo areál, na hranici PR Koryta. Ve správě AOPK ČR.

Ohrožení: Lapol působí jako past na živočichy, objekty odvodnění narušují vodní režim na patě terasy, skládky odpadu umožňují nástup a šíření ruderalních společenstev.

Lokalita Koráby v k.ú. Svinov, původně mokřad na propadajícím se poddolovaném území, zavezený betony, vybouraným asfaltem, stavební sutí a hlušinou. Rozloha cca 8 ha.

Ohrožení: Šíření invazivních neofytů, hlavně křídlatky a zlatobýlu kanadského, šíření ruderalních společenstev. Zanášení zbývajícími fragmenty mokřadu spláchnutou a sesouvající se zeminou a stavební sutí, hrozí i další zavažení zdevastované lokality.

Skládka u silnice z Hladkých Životic do Kunína v lokalitě Skřivánčí. Skládka je tvořena vybouraným asfaltem, betony z rekonstrukce silnice a stavební sutí. Rozloha cca 0,2 ha.

Ohrožení: Rozplavování odpadu (včetně vybouraného asfaltu) do vodních toků, šíření invazivních neofytů a ruderalních společenstev.

4.11. Těžba nerostných surovin

Ložiska v CHKO Poodří

1. Kunín (výhradní ložisko) – v současnosti se zde netěží, těžba byla přerušena. Těženou surovinou jsou glacialakustrinní sedimenty a sprašové hlíny. Dobývací prostor Kunín byl stanoven rozhodnutím ministerstva stavebnictví ČSR dne 27. 7. 1966. Těžbu a zpracování suroviny v současnosti provádí společnost Wienerberger cihlářský průmysl, a. s. Rozloha dobývacího prostoru je 157,47 ha. Množství bilančních zásob prozkoumaných volných je 8 595 000 m³ (stav ke dni 31. 12. 2005), převážná většina ve IV. zóně, malá SZ část ve II. zóně.

2. Mankovice (výhradní ložisko) – chráněné ložiskové území (CHLÚ) bylo stanoveno rozhodnutím dne 29. 3. 1990, dne 22. 8. 2006 bylo CHLÚ Mankovice rozhodnutím MŽP zmenšeno. Těžba bude pravděpodobně zahájena v roce 2013. Nachází se zde ložisko fluvialní štěrku údolní terasy řeky Odry. Ložisko se nachází v k. ú. Mankovice a Suchdol nad Odrou. Plocha dobývacího prostoru je 52,4263 ha, plocha zájmové území těžby (v DP i mimo něj) je 84,5990 ha. Geologické zásoby v DP celkem: 2 987 935 m³, celkové geologické zásoby: 3 043 000 m³, II. a IV. zóna.

3. Vražné-východ (nevýhradní ložisko) – fluvialní štěrkopísky údolní terasy, netěžené ložisko, 36,88 ha, k. ú. Vražné u Oder, Mankovice, Jeseník nad Odrou, III. a IV. zóna CHKO.

4. Polanka nad Odrou (nevýhradní ložisko) – štěrkopísek, netěžené, 7,63 ha, k. ú. Výškovice u Ostravy a Poruba-jih, celkové množství zásob 448 000 m³, ložisko zasahuje do IV. zóny CHKO Poodří. Jižní část ložiska se nachází mimo hranici CHKO Poodří.

5. Košatka nad Odrou (nebilancované ložisko) – k. ú. Košatka nad Odrou, fluvialní sedimenty údolní terasy řeky Odry a písky elsterského zalednění vyplňující subglaciální koryto. Jižní část se nachází ve III. zóně, převážná část ve II. zóně.

6. Bernartice nad Odrou-Kunín (zrušené ložisko) – k. ú. Bernartice nad Odrou, fluvialní sedimenty údolní terasy řeky Odry, převážná část do III. zóny, JZ část zasahuje do IV. zóny, severní okraj do II. zóny.

7. Pustějov (zrušené ložisko) – k. ú. Bartošovice a k. ú. Hukovice, fluvialní sedimenty údolní terasy řeky Odry s uloženinami hlavní terasy. II. a IV. zóna CHKO Poodří a PR Bartošovický luh.

8. Výškovice (zrušené ložisko) – k. ú. Polanka nad Odrou, Poruba-Jih, Výškovice u Ostravy, Stará Bělá. Fluvialní štěrkopísky údolní terasy řeky Odry. Převážná část plochy se nachází v CHKO Poodří, většinou v I. a IV. zóně, menší část ve II. a III. zóně.

9. Petřvaldík (zrušené ložisko) – k. ú. Petřvaldík. Fluvialní štěrkopísky údolní terasy řeky Odry. Nachází se v I. a II. zóně.

10. Hukovice (zrušené ložisko) – k. ú. Hukovice, Bartošovice, Hladké Životice, fluvialní sedimenty údolní terasy řeky Odry, převážná část zasahuje do II. zóny, okrajově do IV. zóny.

11. Proskovice (prognózní zdroje neperspektivní) – k. ú. Proskovice, fluvialní štěrkopísky údolní terasy řeky Odry, zasahuje zejména do II. a III. zóny, minimálně do I. a IV. zóny a do NPR Polanská Niva.

12. Hladké Životice-Hukovice (prognózní zdroje neperspektivní) – k. ú. Hladké Životice, fluvialní štěrkopísky údolní terasy řeky Odry, III. a IV. zóna.

13. Butovice (prognózní zdroje neperspektivní) – k. ú. Butovice a Pustějov, fluvialní štěrkopísky údolní terasy řeky Odry, převážně II. zóna, velmi okrajově IV. zóna.

Pod severovýchodní část CHKO Poodří částečně zasahují výhradní ložiska palivoenergetických surovin – černého uhlí a zemního plynu. Jedná se o ložiska: Zábřeh, Paskov-západ, Příbor-sever a Důl Odra-závod Svinov. Byla zde stanovena CHLÚ Čs. část Hornoslezské pánve, Rychvald a DP Svinov I.

Ložiska v blízkosti CHKO Poodří

1. Pískovna Bernartice nad Odrou – těsně u hranice CHKO, v současnosti těženo, 2,62 ha, povolení dobývání ložiska vydáno OBÚ Ostrava 21. 5. 1997, k. ú. Bernartice nad Odrou, glacialakustrinní sedimenty sálského glaciálu.

2. Košatka nad Odrou – netěžené ložisko, k. ú. Košatka nad Odrou, 73,66 ha, velmi malá část ložiska se dotýká hranic CHKO Poodří, fluvialní sedimenty údolní terasy.

3. Vražné-západ – v současnosti těženo, 43,58 ha, k. ú. Vražné u Oder, fluvialní uloženiny údolní terasy řeky Odry.

4. Stará Bělá – glacialfluvialní sedimenty sálského ledovce, netěžené ložisko, 24,7 ha, k. ú. Stará Bělá, Ostrava-město.

V CHKO Poodří není v současnosti v provozu žádné činné ložisko. Těžba v kunínské cihelně je nyní přerušena. Těžba, která zde dosud probíhala, neměla negativní vliv na CHKO Poodří. Vlastní těžebna se skládá z pískovny, kde jsou těženy glacialakustrinní písky, a z hlinišť. V pískovně při těžební činnosti vznikla nevelká vodní plocha na úrovni hladiny podzemní vody, která je cennou lokalitou pro rozmnožování čolka velkého. V hliništi při těžbě vznikají vodní plochy, které jsou vhodnými jako rozmnožiště obojživelníků. Byla zde také dokumentována řada druhů vážek. Těžebna je součástí EVL Cihelna Kunín. V pískovně byl také prokázán výskyt břehule říční.

Těsně u hranic CHKO Poodří, v k. ú. Bernartice nad Odrou je v provozu ložisko sedimentů sálského zalednění. Je využíváno od roku 1997. Nebyl zjištěn negativní vliv těžby na předměty ochrany v CHKO Poodří.

Na území CHKO Poodří se plánuje otevření výhradního ložiska fluvialních sedimentů údolní terasy řeky Odry v Mankovicích. Začátek těžby se předpokládá v roce 2013. Záměr spadá do II. a IV. zóny CHKO Poodří. Nezasahuje do žádného maloplošného zvláště chráněného území. Navrhovaný dobývací prostor je situován na intenzívně využívané orné půdě. Záměr by neměl mít významné negativní dopady na faunu a flóru zájmového území. Naopak, realizace může být přínosná pro některé druhy (obojživelníci a avifauna), neboť zde vzniknou nové vodní a mokřadní biotopy, které mohou být cílenou rekultivací dále optimalizovány.

Z nevýhradních ložisek, která mohou mít vliv na předmět ochrany, je třeba zmínit ložisko Polanka nad Odrou. Z hlediska jeho pozice na hranici CHKO a množství zásob suroviny by jeho těžba

způsobila výrazné poškození PR Polanský les. Problematické je využití ložiska Vražné-východ, a to vzhledem k jeho poloze v údolní nivě. Nevýhradní ložisko Košatka nad Odrou se CHKO dotýká pouze okrajově, nicméně otevření ložiska by vzhledem k jeho poloze v údolní nivě a blízkosti CHKO bylo problematické.

Nebilancované ložisko Košatka nad Odrou leží v nivě, převážně ve druhé zóně CHKO Poodří. Případné využití ložiska by bylo rovněž velmi problematické.

Z výhradních ložisek palivoenergetických surovin zasahují na území, resp. pod území CHKO Poodří 4 ložiska – Paskov-západ a okrajově Důl Odra-závod Svinov, Příbor-sever a Zábřeh. Ložisko Paskov-západ leží přímo pod NPR Polanská niva a PR Polanský les, ložisko Zábřeh leží pod severovýchodní částí PR Polanský les. Všechna tato ložiska jsou dosud netěžená. V případě těžby těchto ložisek by pravděpodobně došlo k ovlivnění krajinného rázu poklesy původního terénu, způsobenými zavalováním vytěžených slojí. Dle zkušeností z těžené části OKR by tyto poklesy dosáhly hodnoty kolem 1 metru.

4.12. Rekreace a turistika

Původně patřilo Poodří k turistickému subregionu Ostravsko a jako málo atraktivnímu území mu nebyla věnována pozornost ani v rozvojových dokumentech a koncepcích.

Rozvoj rekreace a turistiky v Poodří byl zahájen v roce 1999 v rámci spolupráce obcí a založení Regionu Poodří, svazku 21 obcí zájmového území řeky Odry a jeho blízkého okolí. Region Poodří se stal hybnou silou a nositelem mnoha projektů, které podporovaly a podílely se na rozvoji turistiky v regionu. Prvním projektem byl „Projekt trvale udržitelného rozvoje turistického ruchu v Regionu Poodří“, který byl zpracován v roce 2000.

Další vývoj v území byl směřován a realizován v rámci historického regionu Kuhländchen – Kravařska. Region Poodří, jako nositel aktivit v území, založil neformální sdružení Destinační management turistické oblasti Poodří – Moravské Kravařsko, do kterého se zapojil Mikroregion Odersko, Sdružení obcí Bílovecka, město Fulnek a Studénka. V roce 2002 byla zpracována "Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Poodří – Moravské Kravařsko“, která zmapovala potenciál a navrhla možnosti a priority rozvoje turistického ruchu v Poodří. V rámci tohoto dokumentu byly zformovány způsoby prezentace Poodří a to formou webové prezentace, tištěných materiálů, pořádáním akcí a účastí na výstavách cestovního ruchu: Regiontour v Brně, ITF Slovakiatour v Bratislavě, Holiday World v Praze a Dovolená a Region v Ostravě. Tyto výstavy, ve své době, zviditelnily region, zástupci turistické oblasti Poodří měli možnost navázat nové známosti v oblasti cestovního ruchu, předat a nabýt nových zkušeností.

V roce 2011 bylo neformální sdružení zprofesionalizováno a vznikla společnost Destinační management turistické oblasti Poodří – Moravské Kravařsko, o.p.s., jejími zakladateli jsou: Region Poodří, Mikroregion Odersko, město Bílovec, Fulnek a Studénka.

Cílem je koordinovat rozvoj, propagaci a prezentaci cestovního ruchu v turistické oblasti Poodří - Moravské Kravařsko a zaměřit se na využití turistického potenciálu území a zlepšení image turistické oblasti, a tímto směřovat ke zvýšení turistické návštěvnosti oblasti.

Oblast Poodří je regionem bohatým na přírodní atraktivitu, nachází se zde historické objekty, narodily se zde a působily významné osobnosti. Oblast protíná řada turistických tras, naučných stezek a cyklotras. Turistická oblast Poodří - Moravské Kravařsko nabízí ideální podmínky pro cyklo i pěší turistiku, je vyhledávána milovníky přírody a je vhodným místem pro seniory, rodiny s dětmi a školní výlety.

V roce 2004 byla založena Místní akční skupina Regionu Poodří, o.s., která se aktivně zapojila do aktivit v rámci udržitelného rozvoje ve venkovském prostoru včetně podpory rozvoje turistického ruchu v Poodří. MAS Regionu Poodří se zapojila do programu Leader ČR 2004 a 2005, dále pak do programu Leader EU 2007 – 2013 v rámci Strategického plánu Leader – „Poodří plné příležitostí“.

Pro programové období 2014 – 2020 došlo k transformaci na zapsaný spolek a k rozšíření územní působnosti MAS. Spolek nyní působí na území Regionu Poodří, Mikroregionu Odersko, Sdružení obcí Bílovecka (bez obce Těškovice), města Fulneku a Studénky a obcí Libhošť a Vrchy, sdružuje celkem 68 575 obyvatel na území o rozloze 626 km², působí v intencích území destinačního managementu. Integrovaná strategie území na programové období 2014 – 2020, která byla zpracována na základě komunitně vedeného místního rozvoje, se nazývá „Poodří – přívětivý region“. Rozvoj rekreačních a turistických aktivit a tvorba strategických dokumentů probíhaly za aktivní účasti SCHKO Poodří.

Hlavní provozované aktivity

Přehled aktivit a jejich vlivu na ochranu přírody – viz následující tabulka.

Tab. č. 27: Rekreační, turistické a sportovní aktivity v CHKO Poodří

Aktivita	Potenciál (přírodní a civilizační podmínky pro provozování aktivity)	Infrastruktura (stávající, předpokládaná)	Limity přírodních podmínek a infrastruktury	Limity sociální	Území (současnost)	Vliv na přírodní prostředí	Vliv na předmět ochrany, trendy	Poznámka
Pěší turistika	Přírodní prostředí, terén, výhledy, krajina, atraktivita	Cesty, značení, turistické přístřešky, IC, vyhlídky, parkoviště, stravovací a ubytovací kapacity	Nejsou, možno vstupovat všude i mimo cesty	Konflikty s motorkáři, pomístně i s cyklisty	Celá CHKO	Zanedbatelný	Nevýznamný, sestupný trend	Mírně sestupný trend
Cykloturistika	Terén, výhledy, příroda, atraktivita	Cesty, značení, parkoviště, stravování, ubytování, úschovny a půjčovny kol.	Nejsou	Konflikty s motorkáři	Celá CHKO	Zanedbatelný	Nevýznamný, budování cyklostezek	Zákaz v NPR Polanská niva nefunguje
Terénní cyklistika	Terén, stravovací a ubytovací kapacity	Zpevněné i nezpevněné cesty, parkoviště	Nejsou mimo lesní pozemky a polní kultury	Konflikty s motorkáři	Celá CHKO	Rušení a ničení přírody v NPR, PR	Lokálně významný, vzestupný	Zákaz v NPR Polanská niva nefunguje
Vozičkáři	Příroda, výhledy, atraktivita	Zpevněné cesty, značení, parkoviště, kiosky, zpřístupnění některých atraktivit	Nezpevněné cesty		Zpevněné cesty	Není	Není	Nejsou vhodné cesty
Jízda na koni	Volná krajina, terén, louky	Nezpevněné cesty	Mokřady a vodní toky, lávky	Konflikty s cyklisty a pěšími	Okolí farem a stájí	Jízda terénem – bahňáci a chřástal	Lokálně významný, vzestupný	Kontaktovat stáje, ovlivňovat záměry budování hippotras
Jízda na bryčce	Krajina, louky	Cesty nezpevněné i zpevněné, louky	Mokřady a vodní toky, lávky		Okolí Jistebníku	Jízda terénem – bahňáci	Nevyhodnoceno	Kontaktovat stáje, domluvit přijatelné podmínky
Poznávání přírody	Přírodní prostředí, louky	Cesty, parkoviště, příjezd	Nejsou, možno vstupovat všude i mimo cesty	Konflikty s uživateli honiteb	Celá CHKO	Rušení a ničení přírody v NPR, PR	Lokálně významný	Usměrňovat informačním systémem

Houbaření	Houby	Cesty, parkoviště, příjezd	Nejsou, možno vstupovat všude i mimo cesty		Celá CHKO, problém hlavně na hrázích rybníků a v rezervacích	Rušení a ničení přírody v NPR, PR	Lokálně významný	
Venčení psů	Volná krajina, terén, louky	Cesty, parkoviště, příjezd	Nejsou, možno vstupovat všude i mimo cesty	Konflikty s myslivci, pěšími turisty i cyklisty	Celá CHKO	Rušení a ničení četných druhů živočichů	Lokálně významný	
Rybaření	Zarybněné vodní toky a plochy	Přístup, příjezd k vodním tokům, parkoviště	Rybářský lístek		Rybářské revíry	Rušení a ničení přírody v NPR, PR	Významný	Zmapovat rybářské revíry, zejména v MCHÚ
Koupání	Vodní plochy a toky, koupaliště	Parkoviště, příjezdy, pláže, sociální zařízení, občerstvení, parkoviště, atd.	Nejsou, možno vstupovat všude i mimo cesty		Blížkost obcí	Zanedbatelný	Nevýznamný	Venkovská koupátka, pod Honculou
Tábořiště „přírodní“	Příroda	Plocha, zdroj pitné vody, příjezd	Zaplavované území, komáři		Bernartice u hřiště	Zanedbatelný	Nevýznamný	navrhnout tři
Lov	Dostatek zvěře, obory, bažantnice	Příjezd, parkování, posedy		Konflikty s aktivitami "rušícími zvěř"		Zvláště chráněné druhy	Lokálně významný	Lov vodního ptactva – problém
Motokros	Cesty, terén	Parkoviště, stravovací kapacity	Mostky, vodní toky, ohrady s dobytkem	Konflikty s cyklisty a pěšími	Celá CHKO	Rušení živočichů, ničení hnízd bahňáků a likvidace mláďat, ničení rostlin, eroze	Významný negativní vliv, výrazný rozvoj aktivity	Omezovat opatřeními v terénu
Pikniky	Krajina, louky, břehy vodních ploch a toků	Parkoviště, cesty	Sucho, komáři	Konflikty s vlastníky a zemědělci	Blížkost měst	Eroze, rušení a ničení přírody v NPR, PR	Lokálně významný, vzestupný trend	
Létací zařízení	Louky	Cesty, parkoviště, příjezd	El vedení, zeleň, vodní toky a plochy, pole	Konflikty se zemědělci, myslivci	Blížkost Ostravy	Rušení živočichů	Lokálně významný	
Vodácké sporty	Vodní toky	Parkoviště, příjezd	Nedostatek vody v Odře, hluboké koryto, kopřivy, komáři	Konflikt s rybáři	Těsná blízkost Ostravy, na jaře celá CHKO	Rušení živočichů	Nevýznamný	Při vyšším stavu vody, u Ostravy

Sporty vyžadující hřiště	Rovinný terén	Stavba hřiště, parkoviště, příjezd, zázemí			Bernartice, Studénka		Nevýznamný	
Rekreační běh na lyžích	Sníh, terén	Lyžařské stopy	Nejsou, stejně jako pro pěší	Ojedinele konflikt s pěšími	Celá CHKO, je-li sníh	Rušení živočichů	Nevýznamný, vzestupný	Je-li sníh
Bruslení na rybnících	Zamrzlý rybník		Mráz při bezvětří			Rušení živočichů (orel mořský), jinak minimální	Nevýznamný	Tradičně v obcích s rybníky
Geocaching	Terén	Keše	Není možno v NPR mimo vyznačené trasy a chodníky	Konflikt s myslivci, vlastníky pozemků	Celá CHKO	Rušení živočichů, sešlap vegetace	Dle umístění keší od významného po nevýznamný	Lze usměrňovat
Organizované akce								
Turistické pochody	Volná krajina	Cesty, stravovací zařízení					Nevýznamný	
Závody psích spřežení	Louky, terén	Stopy, cesty, parkoviště			U Bernartic		Nevýznamný	
Cyklistické jízdy	Terén	Cesty, parkoviště		Konflikt s motorkáři			Nevýznamný	
Slavnostní výlovy rybníků	Rybníky	Parkoviště			Bezruč, Horní Bartošovický		Nevýznamný	
Myslivecké soutěže	Terén, rybníky			Konflikt s motorkáři		Rušení živočichů	Nevýznamný	

Vliv rekreace, sportu a turistiky na OPK

Vliv rekreačních aktivit na předměty ochrany v CHKO Poodří je významný. To platí v nejvyšší míře pro severní části CHKO, dotčené bezprostřední blízkostí Ostravy ale i Studénky a rovněž ostatních obcí, jejichž obyvatelé v Poodří hledají poslední zbytek zachované přírody.

Pozitivním vlivem zájmu o krajinu Poodří je získávání podpory veřejnosti ochraně přírody, o uchování přírodního a kulturního dědictví.

Negativní vlivy však převládají. Jedná se hlavně o aktivity příměstské rekreace spojené s nadměrným využíváním krajiny jak pro běžnou každodenní rekreaci tak i intenzivní sportovní aktivity.

Aktivity turistického ruchu nemají na předmět ochrany významný negativní vliv. Poznávací turistika pěší nebo na kolech je vhodně usměrňována a podporována Správou CHKO i Regionem Poodří. Potenciál stávajících cyklotras i připravovaných cyklostezek je směřován mimo cenné lokality – k atraktivitám v obcích, jejichž turistické využití přináší prospěch místním komunitám.

5. Vyhodnocení minulého plánu péče

Vzhledem k novému vyhlášení CHKO Poodří, byl v souladu s vyhláškou č. 64/2011 Sb. připraven nový plán péče, který nahradí plán péče schválený na období 2009 - 2018. Původní plán péče je proto vyhodnocen po pěti letech od schválení, tedy pouze v době poloviny svého obvyklého trvání.

Přehled plnění prioritních úkolů za CHKO Poodří z plánu péče na rok 2009 – 2018 a jejich plnění:

Prioritní úkol	Plnění k 30.6. 2013
spolupracovat při přípravě nového vládního nařízení k přehlášení CHKO a připravit podrobné podklady pro schválení nově navrhované zonace	byl vypracován návrh nového vládního nařízení k přehlášení CHKO i podklady k nové hranici a zonaci, předjednáno s velkými vlastníky a hospodáři, projednáno v režimu platných předpisů
v celé CHKO realizovat opatření k udržení a obnově přírodě blízkého vodního režimu	nepodařilo se, příprava projektů byla rozhodnutím vedení AOPK pozastavena
řízenou péčí o rybníky a navazující rákosiny zvýšit a udržet populace ohrožených druhů rostlin a živočichů	obnovena hráz rybníku Velký Vaček, jejíž havarijní stav ohrožoval předměty ochrany v NPR Polanská niva obnovena vnější hráz na rybnících v PR Kotvice, která má pro udržení předmětů ochrany zásadní význam připraven projekt obnovy hrází a litorálních porostů na rybnících v PR Bažantula
na území CHKO postupovat v souladu s projektem likvidace křídlatky v povodí Odry a jejích přítoků nad Ostravou	projekt byl plně realizován s významným přispěním SCHKO
vyhlásit plánovaná MZCHÚ na rybníčních soustavách, přehlásit PR Kotvice, spolupracovat na přehlášení NPR Polanská niva	byla vyhlášena PR Bažantula a znovu vyhlášena PR Kotvice, PR Jistebnické mokřady připravena k vyhlášení
v komplexní podobě promítnout zájmy ochrany přírody a krajiny do územně plánovací dokumentace na celém území CHKO	podařilo se úplně při schvalování 3 nových ÚP a částečně v rozsahu 8 změn ÚP
kvalifikovaně oponovat záměry s velkým územním dopadem, významně poškozující předměty ochrany (především rozšíření průmyslové a obchodní zóny do katastrů Nové Horky, Albrechtíček a Petřvaldíku; průmyslové a logistické areály podél dálnice D 47 a přivaděčů; průplav Dunaj – Odra – Labe; přehrady Spálov a Hukvaldy a další)	stanovisko SCHKO vedlo k rozhodnutí o vybudování 2 protihlukových stěn podél dopravních staveb v CHKO (jedna stěna je již realizována, druhá se připravuje k realizaci) bylo zamezeno velkoplošnému vymezení 4 tzv. rozvojových ploch v sousedství CHKO, jejichž realizace by negativně ovlivnila stav populace motáka pochopa, byly stanoveny podmínky stávajících výrobních a skadovacích ploch (Přední čtvrtě, Suchdol) k eliminaci negativních vlivů na předměty ochrany

V návaznosti na prioritní úkoly bylo realizováno:

- 5 lokalit luk s odlišným režimem kosení
- výkup jádrových lesních pozemků v PR Kotvice
- obnoveno (vybudováno) 10 tůní pro obojživelníky
- revitalizován tok Bílovky v CHKO (investor Povodí Odry, s. p.)
- v rámci KPÚ bylo dosaženo funkčního propojení jádrových území CHKO s biokoridory směřujícími do území mimo CHKO (Butovice, Suchdol, Hladké Živořice, Velké Albrechtice, Vražné)

6. Seznam zkratek

AEO – agroenvironmentální opatření
AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
AV ČR – akademie věd České republiky
BP – bakalářská práce
ČGS – Česká geologická služba
ČHMÚ – Český hydrometeorologický ústav
ČOV – čistírna odpadních vod
ČRS – Český rybářský svaz
ČSOP – Český svaz ochránců přírody
DOL – průplav Dunaj-Odra-Labe
DP – diplomová práce
DP – dobývací prostor
EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development (evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EU – Evropská unie
EVL – evropsky významná lokalita
GIS – geografický informační systém
GZ – genová základna
HRDP – Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
HS – honební společenstvo
HÚL – hospodářská úprava lesů
CHKO – chráněná krajinná oblast
CHLÚ – chráněné ložiskové území
CHPV – chráněný přírodní výtvar
IBA – evropsky významné ptačí území (important bird area)
IC – informační centrum
ICBP – International Council of Bird Preservation (mezinárodní úřad pro ochranu ptáků)
IP - inventarizační průzkum
IPA – evropsky významné botanické území (important plant area)
IUCN – Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources)
IP – inventarizační průzkum
JZD – jednotné zemědělské družstvo
k. ú. – katastrální území
KP – krajinný prostor
KPÚ – komplexní pozemkové úpravy
LČR – Lesy České republiky
LHC – lesní hospodářský celek
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
LPIS – Land parcel identification system (systém pro identifikaci zemědělských pozemků)
LPF – lesní půdní fond
LS – lesní správa
LVS – lesní vegetační stupeň
LZ – lesní závod
MAS – místní akční skupina
MaS – dotační podprogram 215012 Správa nezcizitelného státního majetku ve zvláště chráněných územích (majetek státu)
Mi.S – minimální stavy zvěře
MK ČSR – ministerstvo kultury České socialistické republiky
ML – městské lesy
MO – místní organizace (ČRS, ČSOP apod.)
MO ČR – ministerstvo obrany České republiky
MS – myslivecké sdružení
MV ČR – ministerstvo vnitra České republiky
MVE – malá vodní elektrárna
MZD – meliorační a zpevňující dřeviny
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území

MZe – ministerstvo zemědělství
MŽP ČR – ministerstvo životního prostředí České republiky
NN – nízké napětí
NRBC – nadregionální biocentrum
NRBK – nadregionální biokoridor
NPR – národní přírodní rezervace
NS – naučná stezka
No.S – normované stavy zvěře
OL – obecní lesy
OPK – ochrana přírody a krajiny
OPRL – oblastní plán rozvoje lesů
PLO – přírodní lesní oblast
PO – ptačí oblast
POPO – Plán oblastí povodí
PP – přírodní památka
PPK – Program péče o krajinu
PR – přírodní rezervace
PřF UK – přírodovědná fakulta Univerzity Karlovy
PUPFL – pozemky určené k plnění funkcí lesa
RRD – rychle rostoucí dřeviny
SCHKO – Správa chráněné krajinné oblasti
SLT – soubor lesních typů
SÚS – správa a údržba silnic
TTP – trvalé travní porosty
ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚPD – územně plánovací dokumentace
ÚPN SÚ – územní plán sídelného útvaru
ÚŘ – územní řízení
ÚSES – územní systém ekologické stability
VFU – Veterinární a farmaceutická fakulta (Brno)
VÚLHM – výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti
VUV TGM – výzkumný ústav vodohospodářský Tomáše Garigue Masaryka
VVN – velmi vysoké napětí
ZČU – Západočeská univerzita
ZKC – základní krajinný celek
ZPF – zemědělský půdní fond
ZVHS – zemědělská vodohospodářská správa

7. Použitá literatura

- ANDĚRA, M. & HORÁČEK, I. *Poznáváme naše savce*, 2. doplněné vydání, Sobotales, Praha, 2005.
- ATELIER BUSCH *Dům pro Poodří – stavební kultura v krajině Poodří*. Společnost přátel Poodří. Ostrava 2000.
- BÁLKOVÁ, L. *Stav emerzní vegetace litorálu rybníků v CHKO Poodří v souvislosti s jejich obhospodařováním*. Absolventská práce VOŠ vodního hospodářství a ekologie, Vodňany. 2006.
- BERAN, L. *Vodní měkkýši CHKO Poodří (Česká republika)*, Čas. Slez. Muz. Opava (A), 48, 1999. s 65–71.
- BRYCHTOVÁ J. *Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Poodří včetně navazujícího území – studie*, Praha 2007.
- BRYJA, J. & ŘEHÁK, Z. *Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: I. Insectivora, Rodentia*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998. 123–131.
- CZUDEK, T. *Reliéf Moravy a Slezska v kvartéru*. Brno: nakladatelství Sursum, 1997. 213 s. ISBN 80–85799–27–8.
- CZUDEK, T. *Vývoj reliéfu krajiny České republiky v kvartéru*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2005. 238 s. ISBN 80-7028-270-3.
- ČTYROKÝ, V. a kol. *Ložiska nerudných surovin ČSR*. Praha: UK, 1983. 521 s.
- DANĚK, A. & BENEŠ, B.: *Příspěvek k poznání fauny netopýrů (Chiroptera) okresu Nový Jičín*. Vlastiv. sborn. okresu Nový Jičín, 27, 1981: 57–60.
- DECKEROVÁ, H. *Charakteristika CHKO Poodří z hlediska mykologie*. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 2007.
- DUDA, J. *Mechorosty CHKO Poodří*. In Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 49, 2000. s. 37–57.
- DUDA, J. *Mechorosty na antropogenních lokalitách CHKO Poodří*. In Čas. Slez. Muz., Opava, ser. A, 50, 2001. s. 197–208.
- FARKAČ, J., KRÁL, D. & ŠKORPÍK, M. (eds.). *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005. 760 stran.
- FORMAN, R. T. T., GODRON, M. *Krajinná ekologie*. PRAHA: ACADEMIA, 1993. 583 S.
- GÁBA, Z., PEK, I. *Ledovcové souvky moravskoslezské oblasti*. Šumperk: OVM v Šumperku, 1999. 111 s. ISBN 80-85-083-28-0.
- GENČIOVÁ, K. *Rozvoj cykloturistiky v Regionu Poodří*. Bakalářská práce, Opava 2007, Depon in: Správa CHKO Poodří
- HANEL, L. & LUSK, S. *Ryby a mihule České republiky*. Český svaz ochránců přírody Vlašim, 2005.
- HEJNÝ, S. a kol. *Rostliny vod a pobřeží*. Praha: 2000. 120 s.
- HOLEC, J. et BERAN, M. [eds.]. *Červený seznam hub (makromycetů) České republiky*. Praha: Příroda, 24, 2006. s. 1–282.
- HOLUŠA J. & KOČÁREK, P. *Rozšíření saranče Stethophyma grossum v České republice*. Vlastivěd. Sborn. Vysočiny, Odd. přírod. Věd, 15, 2001: 327–329.
- HOŠEK, E. *Historický průzkum lesů v chráněné krajinné oblasti Poodří*. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, 1994.
- HUDEČEK, J.: *Hnízdění hohola severního v Moravské bráně*. Vlastiv. sbor. okr. Nový Jičín, 46, 1990: 68–71.
- HŮRKA, K. *Carabidae of the Czech and Slovak Republics*, Kabourek, Zlín, 1996, stran 565.
- HŮRKA K., VESELÝ, P. & FARKAČ J.: *Využití střevočivých (Coleoptera: Carabidae) k indikaci kvality prostředí*. Klapalekiana, 32, 1996. stran 15–26.

- CHYTRÝ, M., KUČERA, T. et KOČÍ, M. [eds.]. *Katalog biotopů České republiky*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2001. 307 s.
- KAŠPAROVÁ L., ROZEHNALOVÁ, et al. *Vesnice – nové stavby pro venkov*. Ústav územního rozvoje Brno 2005.
- KENDER J. *Teoretické a praktické aspekty ekologie krajiny* Praha 2000: MŽP ČR. 220 s. ISBN 80-7212-148-0
- KLOMÍNSKÝ, J. (ed). *Geologický atlas České republiky, Stratigrafie*. Praha: ČGÚ, 1994.
- KNOPP A. et al. *Vesnice – stavby a krajina mají svůj řád*. Ústav územního rozvoje Brno 1994.
- LÖW, J. et al. *Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability*. Brno: Doplněk, 1995. 122 s. ISBN 80-85765-55-1.
- KOČÁREK, P. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera) mokřadních biotopů České republiky: typizační druhy*, strany. 233–236. In: Kovařík P. & Machar I. (Eds.): *Mokřady 2000*. Sborník z konference při příležitosti 10. výročí vzniku CHKO Litovelské Pomoraví, Správa CHKO ČR a Český Ramsarský výbor, Olomouc, 2000, 276 pp. (in Czech).
- KOČÁREK, P. *Doplňky k fauně orthopteroidního hmyzu (Orthoptera & Dermaptera) chráněné krajinné oblasti Poodří (Česká republika)*. *Contribution to the fauna of orthopteroid insects (Orthoptera & Dermaptera) of the Poodří Protected Landscape Area (Czech Republic)*. *Práce a Stud. Muz. Beskyd (Přír. vědy)*, 13, 2003. stran 215–216.
- KOČÁREK, P. *Faunisticky zajímavé nálezy brouků (Coleoptera) v Moravskoslezském kraji (Česká republika)*. *Findings of beetles (Coleoptera) in Moravian-Silesian district (Czech Republic) interesting from the faunistic point of view*. *Práce a Stud. Muz. Beskyd (Přír. vědy)*, 15, 2005. Stran 217–218.
- KOČÁREK, P. & NĚMEČKOVÁ, I. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera, Dermaptera & Blattaria) CHKO Poodří a nejbližšího okolí*. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)* 49, 2000. Stran 111–116.
- KOČÁREK, P., NĚMEČKOVÁ, I. & HOLUŠA, J. *Rovnokřídlý hmyz (Orthoptera) v nivě řeky Odry*, pp. 31–32. In: Řehák Z. & Bryja J. (eds): *Příroda Poodří – 1. Celostátní přírodovědná konference s mezinárodní účastí*, Sborník abstraktů, Masarykova univerzita, Brno, 2000. 57 stran.
- KOLEKTIV, *Plán péče o CHKO Poodří na roky 1999–2008*.
- KONDĚLKA, D. *Husa velká (Anser anser) hnízdí v Chráněné krajinné oblasti Poodří*. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 47, 1998: 96.
- KONDĚLKA, D., 2000: *Kormorán velký (Phalacrocorax carbo) hnízdil v Moravské Bráně*. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 49: 188.
- KOUTECKÁ, V. *Poodří sever. Kód díla: T0071PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- KRESTOVÁ, M. & MUSIL, P., *Výskyt a početnost kormorána velkého (Phalacrocorax carbo) v CHKO Poodří v roce 1999*. *Sylvia*, 37, 2001: 79–86.
- KUBÁT, K., HROUDA, L., CHRTEK, J. jun., KAPLAN, Z., KIRSCHNER, J. et ŠTĚPÁNEK, J. [eds.]. *Klíč ke květeně České republiky*. Praha: Academia, 2002. 928 s.
- KUČERA, J. et VÁŇA, J. *Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005)*. Praha: *Příroda*, 23, 2005. s. 1 – 104.
- KURAS, T.: *Motýli (Lepidoptera) přírodní rezervace Polanský les a okolí (CHKO Poodří)*. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 46, 1997. stran 1–14.
- KURAS, T. *Motýli (Lepidoptera) CHKO Poodří*. p. 82–84. In: Neuschlová Š. (ed.): *Poodří. Současné výsledky výzkumu v Chráněné krajinné oblasti Poodří*. Společnost přátel Poodří, Ostrava. 1999.
- KURAS, T. *Motýli CHKO Poodří, současný stav poznání, stanovení typizačních druhů*. p. 33. In: Řehák Z. & Bryja J. (eds.): *Příroda Poodří – 1. celostátní přírodovědná konference s mezinárodní účastí*. MU, Brno 2000.
- KURAS, T. & KONVIČKA, M., 2000: *Srovnání fauny motýlů (Lepidoptera) lužních komplexů CHKO Litovelské Pomoraví a CHKO Poodří*. pp. 242–246. In Kovařík P. & Machar I. (eds.): *Mokřady*

2000. Sborník z konference při příležitosti 10. výročí vzniku CHKO Litovelské Pomoraví. Správa CHKO a Český Ramsarský výbor.

- KURAS, T. *Inventarizační faunistický výzkum motýlů (Lepidoptera) v CHKO Poodří. Závěrečná zpráva 2003.* 23 stran (nepubl.)
- LITERÁK, I., HONZA, M. & KONDEĚLKA, D. *Postbreeding Migration of the Sedge Warbler *Acrocephalus schoenobaenus* in the Northeastern Part of the Czech Republic.* *Ornis Fennica*, 71, 1994: 151–155.
- LITERÁK, I., HONZA, M. & KONDEĚLKA, D. *Postbreeding Migration of the Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus* in the Northeastern Part of the Czech Republic.* *Die Vogelwarte*, 38, 1995: 100–105.
- LOJKÁSEK L. *Rozšíření piskoře pruhovaného v chráněné krajinné oblasti Poodří – EVL CZ 081409.* Ms.[Studie, Depon in: Správa CHKO Poodří], 2007.
- MACOUN, J. a kol. *Kvartér Ostravska a Moravské brány.* 1. vyd. Praha: ČSAV, 1965. 420 s.
- MAJTÁNOVÁ, Z. *Rozmnožování skokana štíhlého v komplexu tůní Suchdolského lesa v CHKO Poodří.* Bakalářská práce. 2008.
- MANDÁK, M. & STOLARCZYK, J. *Význam mokřadní louky u Studénky pro vodní ptáky 2002 a 2003.* *Acrocephalus, Ostrava*, 20, 2004: 83–85.
- MIKLÓS L., IZAKOVIČOVÁ Z. *Krajina ako geosystém,* Veda vydavateľstvo SAV, Bratislava 1997, 152 s., ISBN 80-224-0519-1
- MLÍKOVSKÝ J., STÝBLO P. *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky,* ČSOP Praha 2006.
- MOLATA F. *Rozšíření invazních rostlin podél Odry a jejích přítoků v CHKO Poodří.* Diplomová práce OÚ – PřF. 1999. 64 stran.
- MORAVEC, J. a kol. *Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení.* 2. ed. Litoměřice: Severoč. Přír., suppl. 1995, 1995. 206 s.
- MUSIL, R. *Geologický vývoj Moravy a Slezska v kvartéru.* In *Sborník příspěvků k 90. výročí narození prof. dr. K. Zapletala, Geologie Moravy a Slezska.* Brno, 1993. s. 133–136. ISBN 80-7028-050-6.
- NĚMEČKOVÁ, I. *Hnízdní dynamika motáka pochopa v CHKO Poodří.* *Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Ostraviensis, Biologia – Ecologia* 8, 2001: 152–155
- NĚMEČKOVÁ, I. *Vliv vybraných faktorů na hnízdní úspěšnost motáka pochopa *Circus aeruginosus* v extenzivně ohospodařované krajině CHKO Poodří během let 2002 a 2003.* *Acta Facult. Rer. Natur. Biologica-Ecologica* 10, 2003. 57–59 stran.
- NĚMEČKOVÁ, I. *The influence of nesting habitat on the reproductive success of Marsh Harriers (*Circus aeruginosus*) in the Protected landscape area Poodří: timing of breeding.* *Alauda* 73, 2005. 312–313.
- NĚMEČKOVÁ, I. *Vliv hnízdního biotopu na iniciaci a úspěšnost hnízdění motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) v CHKO Poodří.* *Acrocephalus* 21, 2005: 45–47.
- NĚMEČKOVÁ, I., HUDEČEK, J. J. & JAKUBEC, M. *Ptáci Chráněné krajinné oblasti Poodří, historie výzkumů a checklist.* Sborník Přír. klubu v Uh. Hradišti 7, 2002: 342–352
- NĚMEČKOVÁ I., & MRLÍK, V. *Vliv počasí a množství potravy na reprodukční parametry motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) v CHKO Poodří.* *Buteo* 15, 2007: 75–83
- NĚMEČKOVÁ, I., MRLÍK, V. & DROZD, P. *Timing of breeding, habitat preference and reproductive success of marsh harrier (*Circus aeruginosus*).* *Biologia*, 63(2), 2008: 1–5. DOI: 10.2478/s11756-008-0030-2
- NOVOTNÝ, V., BASSET, Y., MILLER, S. E., KITCHING, R., LAIDLAW, M., DROZD, P., CIZEK, L. *Local species richness of leaf-chewing insects feeding on woody plants from one hectare of a lowland rainforest.* – *Conservation Biology* 18: 227–237 (2004).
- NOVOTNÝ, V., BASSET, Y., MILLER, S. E., WEIBLEN, G.D., BREMER, B., CIZEK L., DROZD, P. *Low host specificity of herbivorous insects in a tropical forest.* – *Nature* 416: 841–844 (2002)

- NOVOTNÝ, V, MILLER, S. E., BASSET, Y., CIZEK, L., DROZD, P., DARROW K., LEPS, J. *Predictably simple: communities of caterpillars (Lepidoptera) feeding on rainforest trees in Papua New Guinea*. – Proceedings of the Royal Society, London, Biological Sciences 269: 2337–2344 (2002)
- NEUSCHLOVÁ, Š. *Poodří střed. Kód díla T0072PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- NEUSCHLOVÁ, Š. *Poodří střed. Kód díla T0099PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- PAVELKA, J. *Hnízdní ornitocenóza v lužním lese u řeky Odry*. Zprávy MOS, 46, 1987: 115–118.
PAVELKA, J. *Poznámky k hnízdní avifauně v lužním lese u Odry*. Acrocephalus, Ostrava, 11, 1989: 44–46.
- PAVELKA, J 2000: Ptáci lužních lesů Poodří. *Příroda Poodří. Sbor. abstrakt z 1. celostátní přírodovědné konf. s mezinárodní účastí, Bartošovice 14.–15. dubna 2000, MU v Brně*: 40,
- PAVELKA, K. *Hnízdní avifauna CHKO-IBA Poodří*. Sbor. Poodří – Současné výsledky výzkumu v chráněné krajinné oblasti Poodří, Ostrava 1999: 98–103.
- PAVELKA, K. *Comparison of breeding bird communities in the Bartošovické rybníky ponds (Poodří floodplain) in years 1982–86 and 1992–97*. Sylvania 36(59), 2000.
- PAVELKA, K. *Aktuální problémy ochrany ptáků a jejich prostředí. 3. Avifauna vybraných významných ornitologických lokalit: Poodří*. Sylvania, 36, 2000: 21–25.
- PAVELKA, K. & KOŠTÁL, J. *Water and wetland birds on fishponds with different carp fishstocks in the Poodří floodplain*, 1993–98. Sylvania, 36(17), 2000.
- PAVELKA, K. KOŠTÁL, J. & POSPÍŠIL, J. *Avifauna na rybnících a řece Odře v IBA-CHKO Poodří v letech 1992–1998 a činnost patronátní skupiny v letech 1995–1998*. Pp. 65–91. In Málková, P. & Jandová, J. (eds.): *Sborník Významná ptačí území na konci tisíciletí, Mikulov 1999, ČSO, Praha 2000*.
- PAVELKA, K., KRESTOVÁ, M., KOLEČEK, J. & JAKUBEC M.. *Pohnízdni výskyt rákosinných ptáků na rybnících u Bartošovic v CHKO Poodří v letech 2003 až 2005*. Sbor. abstraktů z konf. Zoologické dny 2006, 9.–10. února 2006: 178–179. ÚBO AV ČR v Brně, 2006.
- PAVELKA, K., LITERÁK, I. & HONZA, M. *Pohnízdni migrace ptáků v rákosinách na dvou lokalitách Poodří v letech 1979–90*. Příroda Poodří, sbor. abstr. z I. celost. přír. konf. s mez. účastí, MU Brno: 38–40. 2000.
- PETRO, R., LITERÁK, I. & HONZA, M. *Breeding biology and migration of the great reedwarbler Acrocephalus arundinaceus in the Czech Silesia*. *Biologie, Bratislava*, 53/5, 2000 : 685–694.
- PLESNÍK J., HANZAL V. & BREJŠKOVÁ L. (eds.). *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci*. Příroda 2003.
- PROCHÁZKA, F. [ed.]. *Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000)*. Praha: Příroda, 18, 2001. s. 1 – 166.
- PRŮŠA, E. *Pěstování lesů na typologických základech*, Lesnická práce, s.r.o., Kostelec n. Černými lesy, 2001, 594 str.
- PYŠEK P., TICHÝ L. *Rostlinné invaze*. Rezekvítek Brno 2001.
- QUITT, E. *Klimatické oblasti Československa*, Brno: Geografický ústav ČSAV, 1971. 73 s
- RAST, G., OBRDLÍK, P. & NIEZNAŃSKI, P. *Atlas niv Odry. Atlas obszarów zalewowych Odry. Oder-Auen-Atlas*. WWW Deutschland, 2000. 103 pp. a 61 map.
- RŮŽIČKOVÁ, E., RŮŽIČKA, M. *Quaternary clastic sediments of the Czech Republic*. Praha: ČGÚ, 2001. 68 s. ISBN 80-7075-468-0.
- ŘEHÁK, Z. & BRYJA, J. *Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: II. Chiroptera*. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998: 133–142.
- SACHEROVÁ V. *Žabronožka sněžní Eubranchipus grubii v povodích velkých řek České republiky. Průběžná zpráva za rok 2007*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 2007.

- SCHWARZ F. *Osídlení území okresu Nový Jičín a jeho vlivy na krajinu*. Referát ŽP OÚ Nový Jičín 1998.
- SEDLÁČKOVÁ, M. *Poodří. Kód díla: T0070PO*. Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (nepubl.), 2002.
- SEDLÁČKOVÁ, M. *Louky Národní přírodní rezervace Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2004.
- SKALICKÝ V. *Regionálně fytogeografické členění*. In HEJNÝ, S. et SLAVÍK B. [eds.]. *Květena České socialistické republiky 1*, Praha: Academia, 1988. s. 103 – 121.
- SOVÍK, Z. *Měkký luh a rybníky v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2004.
- SOVÍK, Z. *Vegetace říčních náplavů v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2005.
- SOVÍKOVÁ, L. *Výskyt žábřonožky sněžní v NPR Polanská niva*. Ms. [inventarizační průzkum., Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2005.
- SOVÍKOVÁ, L. *Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří. Závěrečná zpráva za r. 2001*. Ms.[Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2001.
- SOVÍKOVÁ L. *Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří. Závěrečná zpráva za r. 2002*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka, MŽP ČR, Praha], 2002.
- SOVÍKOVÁ L. *Monitoring rybníků ve stávajících a navrhovaných ZCHÚ v CHKO Poodří. Terénní záznamy za roky 2003–2007* Ms.[Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka]
- SOVÍKOVÁ, L., JAROŠEK, R. *Chráněná krajinná oblast Poodří, Přirozené záplavy v mokřadech mezinárodního významu*. Ms [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka] 1997
- SOVÍKOVÁ, L., NEUSCHLOVÁ, Š. *Botanicky významná území ČR Poodří*. In: *Botanicky významná území ČR*. Praha: AOPK ČR, 2007: 245–251.
- STANOVSKÝ, J. *Zajímavé nálezy střevlíkovitých brouků (Coleoptera, Carabidae) v okolí Polanky nad Odrou* Sborník Poodří, současné výsledky výzkumu v CHKO Poodří, Ostrava, 1999. stran 76–82.
- STANOVSKÝ, J. *Národní přírodní rezervace Polanská Niva. Inventarizační průzkum entomologický. Brouci – Coleoptera*. 2005. 11stran (nepubl.)
- STANOVSKÝ, J. & PULPÁN, J. 2006: *Střevlíkovití brouci Slezska*, Práce a studie Muzea Beskyd, suppl., 2006. stran 160.
- STODŮLKOVÁ H. *Rozšíření vybraných invazních druhů v CHKO Poodří*. Diplomová práce OÚ – PřF. 2007.104 stran.
- SVOBODA, J. a kol. *Paleolit Moravy a Slezska. Dolnověstonická studie*. 2. vyd. Brno: ČSAV, 2002. 303 s. ISBN 80-86023-40-0.
- ŠAFRAOVÁ, D. *Inventarizační průzkum batrachofauny v Suchdolském lese (CHKO Poodří) jako podklad k připravovanému návrhu PR Dolní louky*. Diplomová práce, 1998.
- Šťastný K., Bejček V. & Hudec K. (2006): *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice*. Aventinum Praha.
- TEICHMANN, B. *Opomíjené klenoty – Drobné sakrální stavby v Poodří*. Společnost přátel Poodří, 2004. 199 s.
- TEICHMANOVÁ, Z. *Epifytické mechorostry v CHKO Poodří a jejich ekologická charakteristika*. Ms. [dipl. pr., Depon in: Ostravská univerzita], 2004.
- TOMÁŠEK, M. *Půdy České republiky*, Praha: Česká geologická služba, 2007, 68 s. ISBN 978-80-7075-688-1
- ÚHÚL Brandýs nad Labem *Data OPRL pro PLO č. 39 – Podbeskydská pahorkatina*, Datový sklad – úprava dat 2007

- VAJDÍK, J. et al. *Nerostný surovinový potenciál CHKO Poodří a limity jeho využití*. MŽP, 2002. 180 s.
- VAŠÍČKOVÁ, J. *Hydrogeologie území CHKO Poodří*. 1990. 18 s.
- ZWACH, I. *Předběžné výsledky sledování obojživelníků a plazů, návrh péče pro nCHÚ pod obcí Klimkovice, okres Nový Jičín*. Ms. [Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1996.
- ZWACH, I. *Výsledky mapování výskytu obojživelníků a plazů v CHKO Poodří*. Ms. [Inventarizační průzkum. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1997. 128 s.
- ZWACH, I. *Obojživelníci a plazi v Bartošovickém luhu*. Ms. [Inventarizační průzkum. Depon in: Správa CHKO Poodří, Studénka], 1998. 25 s.

elektronické zdroje

- http://www.pbhz.cz/praxe/met_con/char_uzemi_HZ.htm
- <http://www.iucnredlist.org>
- <http://klasifikace.pedologie.cz/>
- http://www.nature.cz/publik_syst2/ctihtmlpage.php?what=1503
- <http://www.ramsar.org>
- <http://www.birdlife.cz>
- <http://www.birdlife.org>
- <http://www.natura2000.cz>
- <http://www.nature.cz/intranet>
- http://www.chmi.cz/hydro/hyd_main.html
- <http://www.geology.cz>
- <http://www.geofond.cz>
- <http://www.pod.cz/portal>
- <http://www.npu.cz/>
- <http://www.uhul.cz>

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

**Rozbory
Chráněné krajinné oblasti
Poodří**

k 31.3.2013

PŘÍLOHY

7. Přílohy

7.1. Textové přílohy

- č. 1 Nařízení vlády č. 51/2017 Sb., o zřízení CHKO Poodří
- č. 2 Přehled katastrálních území CHKO Poodří
- č. 3 Podrobná specifikace evropsky významných lokalit
- č. 4 Přehled průzkumů a výzkumů v CHKO Poodří
- č. 5 Model přirozené druhové skladby lesních porostů
- č. 6 Výčet nemovitých kulturních památek
- č. 7 Doporučená opatření k zachování populací druhů ptáků v Ptačí oblasti Poodří

7.2. Mapové přílohy

- č.1. Přehledová mapa
- č.2. Zonace CHKO
- č.3. MZCHÚ a památné stromy
- č.4. NATURA 2000
- č.5. ÚSES
- č.6. Vlastnictví lesa
- č.7. Kategorie lesa, genové základny
- č.8. Hranice honiteb, intenzivní chovy
- č.9. Krajinný ráz

NAŘÍZENÍ VLÁDY

ze dne 15. února 2017

o Chráněné krajinné oblasti Poodří

Vláda nařizuje podle § 25 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny:

§ 1

Chráněná krajinná oblast Poodří

K zajištění ochrany přírody a krajiny části území nivy řeky Odry se vyhláší Chráněná krajinná oblast Poodří.

§ 2

Poslání a předměty ochrany chráněné krajinné oblasti

(1) Posláním chráněné krajinné oblasti je uchování a obnova jejího přírodního prostředí, zejména ekosystémů, včetně volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, zachování a obnova ekologických funkcí a procesů v území a zachování typického charakteru krajiny za současného rozvíjení ekologicky optimálního systému využívání krajiny a jejich přírodních zdrojů.

(2) Předmětem ochrany chráněné krajinné oblasti je harmonicky utvářená krajina nivy řeky Odry a jejích přítoků se zachovanými přírodními procesy přirozeného nivního ekosystému, s typickým krajinným rázem tvořeným mozaikou enkláv lučních aluviálních porostů, porostů lužního lesa, se značným zastoupením dřevin rostoucích mimo les, se starými rameny vodních toků, trvalými a periodickými tůňmi, prameništi ve svazích říčních teras a rybníky s druhově pestrou florou a faunou s funkcí významné tahové zastávky vodních ptáků a s přírodními hodnotami krajiny spočívajícími v zachovalé dynamice přirozených říčních procesů meandrujících toků a režimu povrchových rozlivů. Předmětem ochrany jsou také mokřadní společenstva a na ně vázané vzácné a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, rozmístění a urbanistická struktura obcí, včetně dochovaných památek historického osídlení, a předměty ochrany Evropsky významné lokality Poodří a Evropsky významné lokality Cihelna Kunín.

§ 3

Vymezení chráněné krajinné oblasti

(1) Chráněná krajinná oblast se rozkládá na území Moravskoslezského kraje.

(2) Územní vymezení a popis hranice chráněné krajinné oblasti jsou uvedeny v příloze č. 1 k tomuto nařízení.

(3) Orientační grafické znázornění území chráněné krajinné oblasti je uvedeno v příloze č. 2 k tomuto nařízení.

(4) Vyznačení hranice chráněné krajinné oblasti na podkladě kopie katastrální mapy, včetně elektronické podoby, je uloženo v ústředním seznamu¹⁾.

§ 4

Členění chráněné krajinné oblasti

(1) Území chráněné krajinné oblasti se člení do 4 zón odstupňované ochrany přírody.

(2) Do I. zóny se zařazuje území s nejméně významnými přírodními hodnotami, zejména přirozené nebo člověkem málo pozměněné lesní ekosystémy, přírodě blízké ekosystémy vzniklé a udržované zemědělským hospodařením a další zvláště významná území z hlediska biologické rozmanitosti a ekologické stability krajiny.

(3) Do II. zóny se zařazují území hospodářsky využívaných vodních, lesních a lučních ekosystémů s místně zachovalými přírodními hodnotami a ostatní přírodně hodnotné plochy, které jsou hospodářsky využívány přírodě šetrným způsobem. Do této zóny se začleňují také hospodářsky nevyužívané zamokřené křoviny, rákosiny, tůně, periodicky protékající stará ramena a periodické tůně, tedy pozemky hospodářsky nevyužívané v záplavovém území jednoletých až dvouletých vod, a také území nezbytná pro uchování přírodních hodnot v I. zóně.

(4) Do III. zóny se zařazují lidskou činností značně pozměněné ekosystémy, intenzivně využívané zemědělské a lesní pozemky, produkční rybníky, rozptýlená venkovská zástavba a zástavba účelovými stavbami, zejména pro lesnictví, zemědělství, vodní hospodářství a dopravní infrastrukturu.

(5) Do IV. zóny se zařazují lidskou činností silně pozměněné části přírody a zastavěné plochy nezahrnuté do jiných zón ochrany přírody.

§ 5

Bližší ochranné podmínky

(1) Na území chráněné krajinné oblasti mimo zastavěná území obcí lze pouze s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody

- a) zavážet terénní sníženiny nebo upravovat nebo měnit přirozená koryta vodních toků,
- b) odbahňovat vodní nádrže a koryta vodních toků a ukládat vytěžené sedimenty,
- c) provádět leteckou aplikaci hnojiv a biocidů,
- d) poškozovat nebo odstraňovat litorální porosty rybníků a jiných vodních ploch a plovoucí nebo ponořenou vegetaci,
- e) vyznačovat pěší, cyklistické, běžecké, jezdecké a jiné obdobné tratě, trasy a stezky,
- f) pořádat akce s účastí více než 100 účastníků,
- g) chovat nebo vypouštět kachny divoké a jejich křížence,
- h) létat na sportovních létajících zařízeních, nebo

¹⁾ § 42 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území.

i) provozovat bezpilotní létající zařízení na dálkové ovládání, kromě letů pro zajištění bezpečnosti státu, ochrany osob, majetku nebo veřejného pořádku, a letů pro potřeby orgánů ochrany přírody.

(2) Na území I. a II. zóny chráněné krajinné oblasti lze pouze s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody ponechávat na místě mulčovanou hmotu a štěpku, nejde-li o údržbu vodních děl. Předchozí souhlas příslušného orgánu ochrany přírody není třeba v případě povodňové, havarijní nebo mimořádné klimatické situace a dále při hašení požárů, řešení mimořádných událostí nebo krizových situací.

(3) Na území II. a III. zóny chráněné krajinné oblasti lze pouze s předchozím souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody aplikovat na travní porosty kejdu, fugát, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.

(4) Na území III. zóny lze pouze s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody vysazovat plantáže geograficky původních dřevin na pozemcích, které nejsou určeny pro plnění funkce lesa.

§ 6

Přechodné ustanovení

Správní řízení zahájená a neskončená do dne účinnosti tohoto nařízení se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

§ 7

Zrušovací ustanovení

Vyhláška č. 155/1991 Sb., o zřízení chráněné krajinné oblasti Poodří, se zrušuje.

§ 8

Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. března 2017.

Předseda vlády:

Ministr životního prostředí:

Územní vymezení a popis hranice Chráněné krajinné oblasti Poodří

Chráněná krajinná oblast Poodří se rozkládá v katastrálních územích Albrechtičky, Bartošovice, Bernartice nad Odrou, Bravantice, Butovice, Hladké Životice, Hukovice, Jeseník nad Odrou, Jistebník, Košatka nad Odrou, Kunín, Mankovice, Nová Horka, Petřvaldík, Polanka nad Odrou, Proskovice, Pustějov, Stará Bělá, Stará Ves nad Ondřejnicí, Studénka nad Odrou, Suchdol nad Odrou, Svinov, Šenov u Nového Jičína, Velké Albrechtice, Vražné u Oder, Výškovice u Ostravy, Zábřeh nad Odrou.

Popis hranice (popis od jihu směr sever)

Hranice vede od železniční zastávky Mankovice u železničního přejezdu silnice III/04732 podél jižní hranice drážního pozemku č. 2349 v k. ú. Mankovice směrem k východu, v místě styku s p. č. 2035 k. ú. Mankovice prochází po jejím jižním okraji, a dále pokračuje opět po jižním okraji p. č. 2349 k. ú. Mankovice, 38 m před tím, než protíná silnici III/04810, dále pokračuje mimo hranici parcel po jižním okraji železničního tělesa v délce 46 m, a poté po jižním okraji parcel č. 2379 k. ú. Mankovice, a zároveň jižním okraji železničního tělesa. V místě styku parcel č. 2379 a 2403 příčně protíná železniční koridor tratě č. 270 a podél jihovýchodní hranice drážního pozemku č. 2403 v k. ú. Mankovice a následně podél silnice III/04734 (p. č. 2281/1 v k. ú. Suchdol nad Odrou) směřuje k obci Suchdol nad Odrou. Prochází zastavěným územím obce po silnici III/04734 (p. č. 2281/1, a poté p. č. 535 k. ú. Suchdol nad Odrou), obchází z jihu parcelu č. 2281/2 k. ú. Suchdol nad Odrou a v místě křížení silnice se železniční tratí č. 278 (p. č. 2072/1 k. ú. Suchdol nad Odrou) odbočuje k jihovýchodu a kopíruje jižní hranici drážního pozemku. Po 240 m, na styku parcel č. 2072/1 a 2782 k. ú. Suchdol nad Odrou přechází železniční trať a po severozápadním okraji p. č. 2781, 2779, 2777 a 2776 k. ú. Suchdol nad Odrou se stáčí k severovýchodu. Sleduje jihovýchodní okraj komunikace III/04734 k areálu ČOV, odtud pokračuje stejným směrem cca 40 m po účelové komunikaci vedoucí k bývalému objektu mlýna až po jižní okraj parcely č. 2000/54 v k. ú. Suchdol nad Odrou. U jihovýchodní hrany p. č. 2000/54 k. ú. Suchdol nad Odrou se stáčí k severozápadu. Prochází po hranici vymezených zastavitelných ploch stávajících průmyslových areálů (východní okraj parcel č. 2000/54 a 2722/2 k. ú. Suchdol nad Odrou), v místě severního cípu p. č. 2722/2 k. ú. Suchdol nad Odrou přechází parcelu č. 2702 k. ú. Suchdol nad Odrou a dále vede po hranici drážního pozemku č. 2627 v k. ú. Suchdol nad Odrou směrem na severovýchod. V místě opětovného setkání s parcelou č. 2702 k. ú. Suchdol nad Odrou ji přechází a pokračuje po jejím jihovýchodním okraji až ke křížení hranic k. ú. Suchdol nad Odrou a Hladké Životice, od tohoto místa dále pokračuje podél železniční trati (p. č. 1348/6 k. ú. Hladké Životice) na severovýchod. Ve směru k severovýchodu dále sleduje drážní pozemek přes katastry Hladké Životice (p. č. 1348/1, 1348/2, 1356/2, 1356/1 k. ú. Hladké Životice) a Pustějov (p. č. 1025/2, 2213 a 2214 k. ú. Pustějov) do Butovic (p. č. 3092, 2410/1 k. ú. Butovice). Na styku železničních tratí č. 270 a č. 325, v severovýchodním cípu parcely č. 2206 v k. ú. Butovice, mění směr, odklání se od železničního koridoru č. 270 a sleduje západní hranici drážních pozemků (p. č. 1191/19, 2184/5, 1191/18, 2184/8, 2184/9, 2184/10, 2184/11 a 2184/12 k. ú. Pustějov) tratě č. 375. Na jižním konci parcely č. 2184/12 k. ú. Pustějov se stáčí k severovýchodu podél stávajícího oploceného areálu na okraji Studénky-Butovic (po západním a severním okraji parcely č. 2166/2 k. ú. Pustějov, jižním okraji p. č. 2168/1 k. ú. Pustějov, kterou po 40 m přetíná, a dále pak po severozápadním okraji p. č. 3055, západním okraji p. č. 3161, 3159, 2986 k. ú. Butovice a severozápadním okraji p. č. 3158 k. ú. Butovice, přes p. č. 2165/7 k. ú. Butovice) až k náspu silnice II/464. Silnici přechází (jihovýchodní okraj p. č. 2402/8 k. ú. Butovice) a

směřuje k okraji souvislé zástavby po západním okraji p. č. 2983 k. ú. Butovice. Zástavbu následně z jižní strany obchází, nejdříve po severním okraji p. č. 2163/4, 2163/5, 2163/10 a 2163/9 a východním okraji p. č. 2985 k. ú. Butovice, poté se opět stáčí k silnici II/464 po jejímž okraji míří až k p. č. 2162/2 k. ú. Butovice, pokračuje po severním okraji p. č. 2162/2, přechází silnici a p. č. 2160 k. ú. Butovice a pokračuje po západním okraji p. č. 2159 a 2154/2 k. ú. Butovice. Tuto parcelu pak spolu s p. č. 2154/3 protíná a směřuje k západnímu výběžku p. č. 2981 k. ú. Butovice a pokračuje po západním okraji p. č. 2981, a severním okraji p. č. 2153/7 k. ú. Butovice. Dále vede po západním okraji p. č. 2153/15, 2153/27, 2979/2, 2979/1, jižním a západním okraji p. č. 2151/3 a západním okraji p. č. 2151/5, 2975, 2976, 2972/1 k. ú. Butovice k železniční trati č. 270 a pokračuje podél severní hranice parcely č. 2972/1 v k. ú. Butovice směrem k východu. Obchází izolovanou zástavbou rodinných domů po severním okraji p. č. 2152/1, 2152/2 a 2152/3 k. ú. Butovice a p. č. 2028/1 k. ú. Studénka nad Odrou. V severovýchodním cípu parcely č. 2028/1 v k. ú. Studénka nad Odrou zahýbá k jihu (po západním okraji p. č. 2030 a p. č. 1940 k. ú. Studénka nad Odrou) a po 200 metrech se stáčí opět k východu. Vede podél jižní hrany náspu silnice III/46427 (p. č. 2325, k. ú. Studénka nad Odrou), následně jižním okrajem parcely č. 1897 k. ú. Studénka nad Odrou. V místě křížení s cestou se hranice stáčí k jihu po východním okraji p. č. 2035/2 a 2035/1 k. ú. Studénka nad Odrou, a poté pokračuje na východ podél levého břehu mlýnského náhonu (po severním okraji p. č. 1969/29, 1969/24, 1969/5, 1969/1, 1969/37, 1969/40 a opět 1969/1 k. ú. Studénka nad Odrou) k tělesu bývalé železniční tratě (tzv. staré štramberské tratě). Tuto přechází příčně a po východním obvodu parcely č. 1962/1 v k. ú. Studénka nad Odrou pokračuje severním směrem k tělesu stávající železniční tratě č. 270. Dále pokračuje 3,5 km severovýchodním směrem podél jihovýchodní hranice drážního pozemku č. 2338/10 k. ú. Studénka nad Odrou. Při křížení železniční tratě č. 270 s účelovou komunikací na styku parcel č. 2338/10 a 2137/8 v k. ú. Studénka nad Odrou zahýbá k severozápadu podél této komunikace (po severním okraji p. č. 2137/8, 2138/25 a 2137/7 k. ú. Studénka nad Odrou). Od účelové komunikace se poté odděluje a sleduje odvodňovací příkop se vzrostlým dřevinným porostem až k silnici III/46427. Komunikaci přechází napříč a směřuje podél příkopu dále k severozápadu až k tělesu dálniční estakády. Zde přechází p. č. 2908 a 2921 k. ú. Velké Albrechtice, pokračuje po jihozápadním okraji p. č. 2923 k. ú. Velké Albrechtice a z východu, a poté severu obchází parcelu č. 2929 v k. ú. Velké Albrechtice, následně sleduje silnici III/46419 a z východu se vyhýbá pozemku č. 2674 a 2675 v k. ú. Velké Albrechtice (objekt čističky odpadních vod). Přechází p. č. 2676 a 2672 k. ú. Velké Albrechtice a dále směřuje polem podél západní strany parcely č. 2681 a kolmo přes vodoteč Jamníku a louku (p. č. 2067 k. ú. Bravantice) k jižní hraně lesního porostu na parcele č. 2070 v k. ú. Bravantice. Po jižní hranici této parcely a p. č. 2069 k. ú. Bravantice se stáčí k východu a po 500 metrech změní směr k severu. Podél západní hranice parcely č. 2071 v k. ú. Bravantice směřuje k obci Bravantice, dále zahýbá po severních okrajích parcel č. 2071, 2064, 2065, 2061, 2060, 2059, 2058 a 2056 k. ú. Bravantice k východu k silnici III/46427. Následně se stáčí k jihu po východním okraji p. č. 2057 a 2056, severním okraji p.č. 1691/8 a západním okraji p. č. 2041 k. ú. Bravantice) v délce 780 m. V pravotočivé zatáčce hranice zahýbá na zemědělské pozemky, vede po severní hranici parcely č. 1387/1, přechází p. č. 1400/1 a severovýchodní hranici p. č. 1387/3 v k. ú. Bravantice sleduje až k okraji lesa nad terasovým svahem Bílovky. Pokračuje po obvodu lesního porostu severní hranou parcely č. 1430 v k. ú. Bravantice, pak 43 m vede podél parcely č. 1401/1 k.ú. Bravantice na sever a následně odbočuje k hranici katastrálního území, kterou představuje vodoteč Psího potoka, potok přechází a od kraje zeleně zahýbá k jihu přes p. č. 1140/1, 1140/10 a 1140/9 k. ú. Jistebník k okraji zeleně na p. č. 1345 k. ú. Jistebník. Dále vede podél severní hranice parcely č. 1345 v k. ú. Jistebník až k rybniční soustavě. Zde se stáčí k severovýchodu podél severního okraje pozemku p. č. 1344/2 v k. ú. Jistebník. U loviště rybníka Střelný velký se hranice stáčí jihovýchodním směrem, přechází

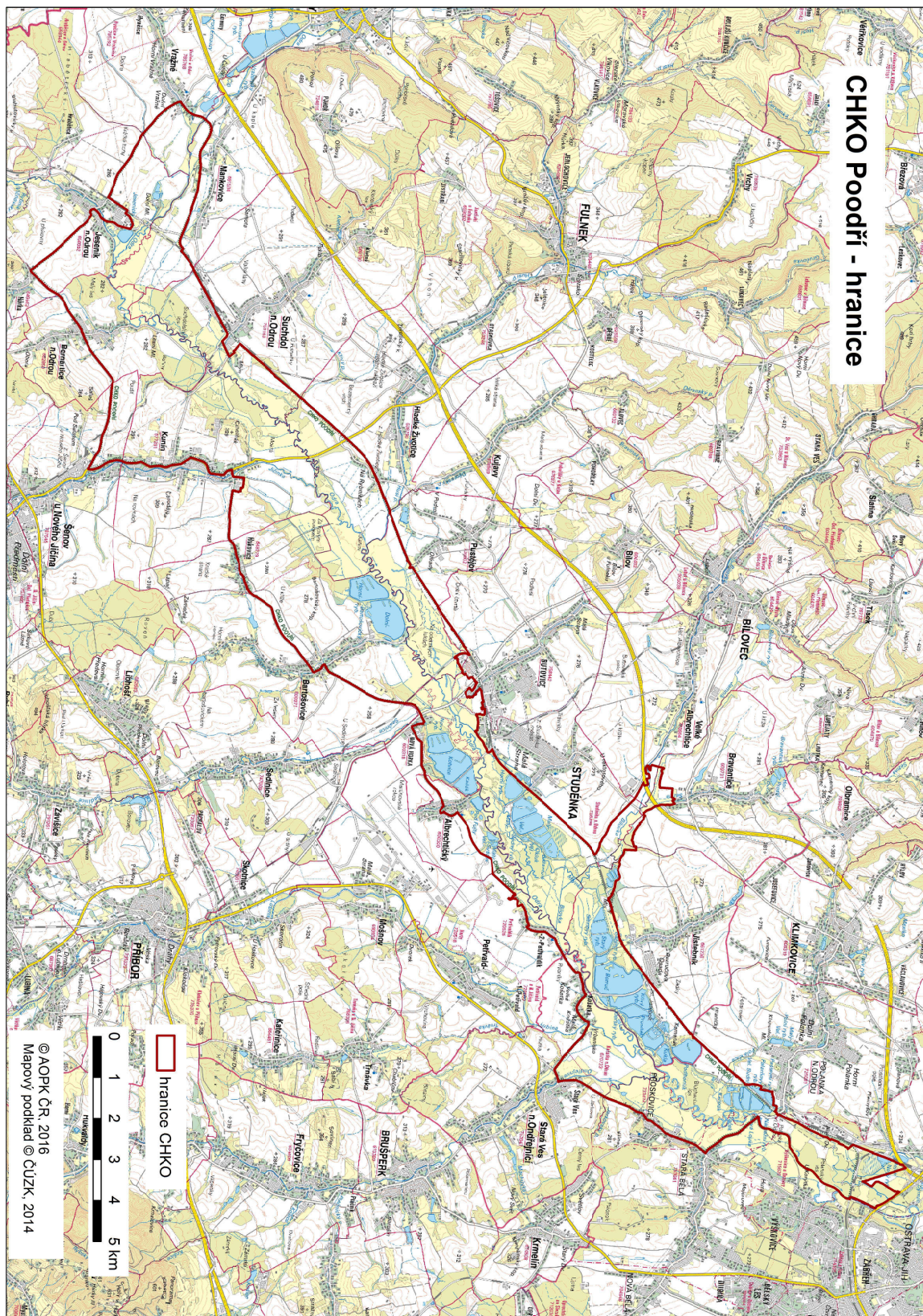
pozemek p. č. 1344/2 v k. ú. Jistebník a po jeho jižní okraji směřuje k drážnímu pozemku p. č. 799/11 v k. ú. Jistebník, který překonává a pokračuje severovýchodním směrem, v délce 5,7 km sleduje jihovýchodní hranici drážních pozemků č. 799/11, 799/17 a 799/12 v k. ú. Jistebník a pozemků č. 3179/1 v k. ú. Polanka nad Odrou. Na styku s účelovou komunikací mezi Polankou nad Odrou a rybníkem Podhorník (parcela č. 644/4 v k. ú. Polanka nad Odrou) zahýbá hranice severním směrem a ze západu obchází rybníční soustavu Polaneckých rybníků (rybníky Palarňový a Pastevní), a to po severní hraně p. č. 3077/1, jižní a západní hraně p. č. 3079 a po severní hraně p. č. 541 k. ú. Polanka nad Odrou. Poblíž železniční zastávky Polanka nad Odrou se vrací zpět k drážnímu tělesu na p. č. 3179/1 v k. ú. Polanka nad Odrou, po jejím jihovýchodním okraji pokračuje směrem na sever, míjí od východu p. č. 3179/10 k. ú. Polanka nad Odrou a pokračuje dále po p. č. 3108/18 v k. ú. Svinov. Od styku pozemků p. č. 3108/18 s p. č. 2294/3 k. ú. Svinov vede hranice dále po východním břehu koryta vodního toku (ID toku 10212487). V místě soutoku se stáčí severozápadním směrem, překonává vodní tok a po západním břehu vodního toku (ID toku 10210979) směřuje po pozemku p. č. 3108/18 v k. ú. Svinov k drážnímu tělesu. Podél jižní strany propustku překonává vodní tok a podél východní hrany p. č. 3108/18 v k. ú. Svinov pak pokračuje směrem k severovýchodu 1,3 km k estakádě dálnice D1. V místě styku parcel č. 3108/18 a 2467/20 se odchyluje od drážního pozemku, krátce vede paralelně s estakádou směrem k severovýchodu. Po 100 m se stáčí k jihovýchodu a 1 km doprovází nezpevněnou cestu na parcele č. 2477 v k. ú. Svinov. Poté se obrací opět k severu, po okraji lesa (východní okraj p. č. 2474/1 a jihovýchodní okraj p. č. 2474/5 k. ú. Svinov) míří k úpatí tělesa silnice I/11. Hranice je dále trasována patou silničního tělesa na pozemku č. 3551/5 k. ú. Svinov jihovýchodním směrem ke zregulovanému korytu řeky Odry. Na styku s parcelou 3432/1 k. ú. Svinov zahýbá k jihu. Po západní hranici této parcely směřuje proti proudu řeky až k železničnímu mostu. Ve směru dále na jih přechází po jižním okraji mostu na pravobřežní část zregulovaného úseku Odry a po pravém břehu (po jihovýchodním okraji parcely č. 1110/2 k. ú. Zábřeh nad Odrou, v místě slepého ramene vede v úseku 40 m mimo parcelní hranici k severnímu okraji p. č. 933 k. ú. Výškovice u Ostravy, dále po jihovýchodním okraji parcel č. 933, 930, 896/1 a 896/2 k. ú. Výškovice u Ostravy a 3174/1 a 3174/18 k. ú. Polanka nad Odrou) vede až k silnici II/478. V místě křížení silnice II/478 s vodním tokem se hranice odklání k jihovýchodu. Sleduje jihozápadní hranu silničního náspu (parcely č. 461 k. ú. Polanka nad Odrou, 3853/1 a 3816/1, 3816/3 v k. ú. Stará Bělá) až po křižovatce se silnicí III/4787. V zastavěném území Staré Bělé se stáčí na jihozápad. Podél západní hrany silnice III/4787 prochází zastavěným územím Proskovic a pokračuje 2 km ke křižovatce se silnicí III/4804 ve Staré Vsi nad Ondřejnicí. Následně vede podél silnice III/4804 severozápadním směrem do Košatky nad Odrou ke křižovatce se silnicí III/4805. Po té hranice pokračuje podél severní hrany náspu silnice III/4805 k obci Petřvald-Petřvaldík. V centrální části Petřvaldíku, na styku parcel č. 523 a 525/2 k. ú. Petřvaldík, uhýbá severozápadním směrem. Po severní hranici účelové komunikace na parcele č. 525/2 k. ú. Petřvaldík prochází zastavěným územím a napojuje se na účelovou zpevněnou komunikaci do Albrechtíček (p. č. 525/1 k. ú. Petřvaldík). V místě styku s p. č. 498/5 k. ú. Petřvaldík zahýbá k jihovýchodu a sleduje okraj lesního porostu na styku se zemědělsky obhospodařovaným územím. Na zpevněnou komunikaci mezi Petřvaldíkem a Albrechtíčkami se vrací po 350 metrech, v místě, kde komunikace opouští souvislý lesní porost. Podél severozápadní hrany komunikace (pozemky p. č. 424/3 k. ú. Petřvaldík a p. č. 539/1, p. č. 539/6, p. č. 539/7, p. č. 327/2, p. č. 539/11, p. č. 539/13, p. č. 539/14 k. ú. Albrechtíčky) pokračuje jihozápadním směrem. Na východním okraji souvislé zástavby obce Albrechtíčky hranice zahýbá na jih a po 450 metrech se napojí na komunikaci III/46431. V jihozápadním směru vede podél této silnice až k obytné zástavbě Studénky-Nové Horky. Na styku komunikace III/46431 a místní komunikace na parcele č. 146/6 k. ú. Nová Horka se stáčí k severozápadu. Místní komunikaci (p. č. 146/6, 145/2 a 141/3 v k. ú. Nová Horka) sleduje

hranice až k vyústění na silnici II/464. Tuto silnici přechází a vede podél silnice III/46428 8,2 km přes katastrální území Bartošovic a Hukovic do Kunína. Při okraji zastavěného území obce Kunín, na styku parcel č. 3263 a 1609/1 k. ú. Kunín, hranice zahýbá k severu a ze severu obchází stávající zemědělský areál Veterinární a farmaceutické univerzity Brno (po východním okraji parcel č. 1609/1, 1609/4, severním okraji p. č. 1609/1 a západním okraji p. č. 1607/1, 1569/3, 1607/2, 1607/3, 1607/15 a 3273/1 k. ú. Kunín). Před přemostěním toku Jičínky se napojuje zpět na silnici III/46428 a následně na silnici I/57. Od tohoto místa hranice pokračuje jižním směrem, vede 4 km podél silnice I/57 zastavěným územím obce Kunín a Šenov u Nového Jičína až k odbočce na obec Bernartice nad Odrou. V místě styku silnic I/57 a III/05715 odbočuje k severozápadu a pokračuje po silnici III/05715. Po 2,2 km se směr mění na jihozápadní a prochází zastavěným územím Bernartic nad Odrou k obci Jeseník nad Odrou – Hůrka. Na okraji obce, křižovatce silnic III/05715 a III/0489, hranice zahýbá k severozápadu a vede podél silnice III/0489 až ke kruhovému objezdu v obci Jeseník nad Odrou. V tomto místě hranice odbočuje k severu a vede 1 km podél silnice III/04810. Na okraji zastavěného území (na styku parcel č. 1179/3 a 1149/3 v k. ú. Jeseník nad Odrou) se stáčí k jihozápadu, kopíruje okraj zástavby (areál Agro Jesenicko a. s.) a směřuje k železniční trati č. 270 (po jižním okraji p. č. 1149/3, 64 a 67 k. ú. Jeseník nad Odrou). Tuto příčně přechází a podél severozápadní hranice drážního pozemku č. 1176/1 v k. ú. Jeseník nad Odrou pokračuje jihozápadním směrem k silnici III/0489. Dále hranice pokračuje podél silnice III/0489 severozápadním směrem, až ke křižovatce se silnicí III/04732 v obci Vražné. Poté se stáčí k severu a zhruba jeden kilometr sleduje silnici III/04732 a východní okraj parcel č. 1657 a 1680 k. ú. Vražné u Oder k železničnímu přejezdu u železniční zastávky Mankovice.

Poznámky

1. Pokud je hranice chráněné krajinné oblasti vedena po komunikaci, hledí se na takové těleso komunikace, jako by leželo vně území chráněné krajinné oblasti. Za těleso komunikace se považuje i drážní těleso.
2. Popis hranice podle evidence katastru nemovitostí odpovídá stavu platnému ke dni 1. ledna 2017.

Orientační grafické znázornění území Chráněné krajinné oblasti Poodří

Příloha č. 2
Přehled katastrálních území CHKO Poodří

Katastrální území	obec III.stupně	obec II.stupně	obec
Albrechtičky	Bílovec	Studénka	Albrechtičky
Bartošovice	Nový Jičín	Studénka	Bartošovice
Bernartice nad Odrou	Nový Jičín	Nový Jičín	Bernartice nad Odrou
Bravantice	Bílovec	Bílovec	Bravantice
Butovice	Bílovec	Studénka	Studénka
Hladké Životice	Nový Jičín	Fulnek	Hladké Životice
Hukovice	Nový Jičín	Studénka	Bartošovice
Jeseník nad Odrou	Nový Jičín	Nový Jičín	Jeseník nad Odrou
Jistebník	Bílovec	Bílovec	Jistebník
Košatka nad Odrou	Ostrava	Ostrava	Stará Ves nad Ondřejnicí
Kunín	Nový Jičín	Suchdol nad Odrou	Kunín
Mankovice	Odry	Odry	Mankovice
Nová Horka	Bílovec	Studénka	Studénka
Petřvaldík	Kopřivnice	Příbor	Petřvald
Polanka nad Odrou	dle statutu	dle statutu	Statutární město Ostrava Městský obvod Polanka n.O.
Proskovice	dle statutu	dle statutu	Statutární město Ostrava Městský obvod Proskovice
Pustějov	Bílovec	Studénka	Pustějov
Stará Bělá	dle statutu	dle statutu	Statutární město Ostrava Městský obvod Stará Bělá
Stará Ves nad Ondřejnicí	Ostrava	Ostrava	Stará Ves nad Ondřejnicí
Studénka nad Odrou	Bílovec	Studénka	Studénka
Suchdol nad Odrou	Nový Jičín	Suchdol nad Odrou	Suchdol nad Odrou
Svinov	dle statutu	dle statutu	Statutární město Ostrava Městský obvod Svinov
Šenov u Nového Jičína	Nový Jičín	Nový Jičín	Šenov u Nového Jičína
Velké Albrechtice	Bílovec	Bílovec	Velké Albrechtice
Vražné u Oder	Odry	Odry	Vražné
Výškovice u Ostravy	Ostrava	Ostrava	Ostrava
Zábřeh nad Odrou	Ostrava	Ostrava	Ostrava

Příloha č. 3 Podrobná specifikace evropsky významných lokalit

EVL Poodří

Kód lokality: CZ0814092

Rozloha: 5235.029 ha

Popis:

Ekotop

Geologie: Na rozhraní dvou geologických celků - Českého masívu a Západních Karpat. Niva řeky Odry je tvořena čtvrtohorními uloženinami. Nejstarší jsou ledovcovo-jezerní písky a jíly halštrovského zalednění, v nadloží říční štěrky a písكوštěrky (konec starších čtvrtohor), zcela na povrchu mladočtvrtohorní povodňové hlíny. Pravobřežní terasa je tvořena na bázi říčními štěrky a štěrkopísky, které se ukládaly v období mezi halštrovským a sálským zaledněním. Na nich se uložily ledovcovo-jezerní písky, jíly a ledovcovo-říční štěrkopísky sálského zalednění. Povrch je tvořen sprašovými hlínami o mocnosti 1-5 m, jež se uložily ke konci starších čtvrtohor.

Geomorfologie: CHKO Poodří spadá do celku Moravská brána, podcelku Oderská brána, která se člení na okrsky Oderskou nivu, Bartošovickou a Klimkovickou pahorkatinu.

Reliéf: Oderská niva má charakter roviny o maximální nadmořské výšce 271 m n. m. a minimální nadmořské výšce 212 m n. m. Šířka říční nivy se pohybuje mezi 1.5–3.0 km, směr údolí je od Oder k Jeseníku nad Odrou ZSZ-VJV a dále až do Ostravy JZ-SV. Nejvýraznějším morfologickým tvarem je koryto řeky Odry s četnými meandry zaříznutými do povodňových hlín. Z tvarů reliéfu, jež vytvořil člověk, jsou nejvýznamnější rybníční a protipovodňové hráze, různé příkopky, tělesa železničních tratí a komunikací vedených na náspech.

Bartošovická pahorkatina zasahuje do zájmového území částí terasové plošiny a terasovým svahem ohraničujícím JZ-SV okraji nivy. Terasový svah je převážně strmý a převyšuje nivu v průměru o 15-20 m. Vytváří pás na pravém břehu Odry mezi Jeseníkem nad Odrou přes Bartošovice ke Staré Vsi nad Ondřejnicí. Místně je modelován boční a hloubkovou erozí Odry, drobných toků, zpětnou erozí na pramenech, sesuvnými pohyby a lidskými aktivitami. Nejvýraznějšími kótami jsou Cihelňák (289 m n. m.) a Bartošovický kopec (278 m n. m.).

Klimkovická pahorkatina tvoří severozápadní okraj nivy v prostoru na levém břehu Odry od Mankovic přes Suchdol nad Odrou, Studénku ke Klimkovicím.

Pedologie: Půdní poměry v oblasti CHKO Poodří jsou závislé na geologické stavbě, morfologii terénu a klimatických poměrech. Z tohoto hlediska se oblast dělí do dvou celků:

1. Oderská niva – na aluviálních a nivních sedimentech se v souvislosti se zvýšenou hladinou podzemní vody vyskytují nivní půdy glejové, v terénních depresích glejové půdy.
2. Hlavní terasa Odry a jejích přítoků – na dočasně zamokřených sprašových hlínách vznikly kvalitní hnědozemě oglejené a illimerizované půdy oglejené a hnědozemě oglejené. Vyznačují se poměrně dobrými fyziologickými vlastnostmi.

Krajinná charakteristika: Specifický charakter lužní parkové krajiny, v níž se kolem meandrujícího toku řeky Odry střídají lužní lesy s loukami s bohatou rozptýlenou zelení remízků a solitérních stromů. Krásu této krajiny podtrhují lužní tůně a drobné meandrující přítoky řeky, stejně jako rybníky a rybníční soustavy s velkým množstvím rostlinstva na hladinách i v litorálech, s četnými druhy živočichů, především ptáků a obojživelníků. Rovinatá krajina, ze které jsou krásné výhledy na hřebeny Beskyd i mírné svahy Oderských vrchů. Naopak i při pohledu ze svahů jmenovaných horských celků tvoří Poodří výrazný krajinný útvar, podstatný pro krajinný ráz Moravské brány, její oderské části.

Biota

Pro biotu Poodří je podstatný přirozeně zachovalý hydrologický systém řeky Odry s unikátní délkou neregulovaného toku. Charakter samotného vodního prostředí ovlivňuje mimo jiné rybí společenstva řeky a jejich velkou druhovou pestrost (přes 30 druhů). Horní bystřinný tok se štěrkovým dnem obsazují reofilní druhy ryb lipanového pásma, níže protékající řeka prohlubuje své koryto a vytváří táhlé proudy s tíšinami vhodnými pro druhy parmového pásma.

V nivě se uplatňují především společenstva lužních lesů, představujících primární vegetaci zaplavovaných a podmáčených poloh (z fytoecologického hlediska asociace *Carici acutiformis-Alnetum*, *Pruno-Fraxinetum*, *Stellario-Alnetum glutinosae*, *Carici remotae-Fraxinetum*, *Quercu-Ulmetum*, *Salici-Populetum*, *Salicetum albae*, *Salicetum triandrae*). Svahy říčních teras a částečně také starých vysokých rybníčních hrází jsou porostlé dubohabrovými a dubolipovými lesy (rostlinná společenstva asociace *Tilio-Carpinetum*, *Carici pilosae-Carpinetum*), s velmi vzácným

výskytem suťových a roklinových listnatých lesů (*Tilio-Acerion*). Epigeická fauna bezobratlých v lužních lesích vykazuje jak po kvalitativní i kvantitativní stránce vysokou diverzitu a abundanci řádů *Oniscidea*, *Chilopoda*. Vysoká biodiverzita arachnofauny s výskytem reliktních druhů svědčí o zachovalosti bioty lužních lesů.

Kromě lesních společenstev jsou významně zastoupena společenstva vodní a mokřadní, zařazená z botanického hlediska především do svazů *Lemnion minoris*, *Utricularion vulgaris*, *Nymphaeion albae*, *Magnopotamion*, *Parvopotamion*, *Batrachion aquatilis*, *Phragmition communis*, *Oenanthion aquaticae*, *Bidention tripartitae*, *Senecion fluviatilis*, *Phalaridion arundinaceae*, *Sparganio-Glycerion fluitantis*, *Caricion gracilis*. Někde se lze setkat i se společenstvy parožnatek (třída *Charetea fragilis*). Z pohledu zoologického jsou stojaté vody preferovány společenstvy vodních měkkýšů (ekoelement STAGNICOLAE), obývajících vedle bažin i mokřadní biotopy periodické povahy. Významnou bioindikační skupinou vážek (*Odonata*), které se objevují na stojatých vodách jsou *Erythromma-Anax imperator* cenózy, případně *Lestes-Sympetrum-Aeschna mixta* cenózy. Fytocenózy letněných rybníků zastupuje např. svaz *Eleocharition ovatae*.

Polopřirozenou vegetaci různých typů vlhkých, podmáčených a mokřých luk představují rostlinná společenstva zejména svazů *Arrhenatherion*, *Alopecurion pratensis*, *Calthion*.

Křoviny z hlediska botaniky prezentují v nivě řeky mokřadní vrby svaz *Salicion cinereae*, vrbové křoviny asociace *Salicetum triandrae*, *Chaerophyllo hirsuti-Salicetum fragilis*. Na vysychavých místech nivy (nad kolmými hlinitými břehy meandrů řeky) a říčních terasách v okrajích lesních porostů a na mezích se pak nacházejí mezofilní a xerofilní křoviny svazu *Berberidion*.

Pro krajinu Poodří je typické střídání meandrujícího toku Odry, lužních lesů, luk a rybníků s drobnými toky přítoků. Solitérní zeleň a remízky v lukách, stejně jako porosty hrází rybníků a aleje podél cest většinou odpovídají druhovým složením okolním přirozeným společenstvům. Výjimku tvoří staré vysoké rybníční hráze, na nichž se vyvinula společenstva dubohabřin, přestože ve vedlejší nivě jsou porosty lužní.

Kvalita a význam

Mozaika společenstev vodních toků, lužních lesů, luk, rybníků, trvalých i periodických tůní a močálů vytváří velmi příznivé podmínky pro trvalou existenci celé řady chráněných a ohrožených druhů rostlin, mj. nepukalka vzplývající (*Salvinia natans*), vyskytující se u nás pouze na severní Moravě, má v tomto území nejpočetnější populace. Velmi početné populace má i kotvice plovoucí (*Trapa natans*) a silné populace zvláště na rybnících v NPR Polanská niva, na rybníku Sítinový k.ú. Jistebník a na rybnících v k.ú. Studénka nad Odrou vykazuje též řečanka menší (*Najas minor*). Význam lokality podtrhuje i výskyt úporu kuříčkovitého (*Elatine alsinastrum*). Z kriticky ohrožených rostlin se zde dále nachází např. plavín štítnatý (*Nymphoides peltata*). Mezi silně ohrožené pak patří např. růžkatec bradavčitý (*Ceratophyllum submersum*), sítna Gerardova (*Juncus gerardii*), krušík polabský (*Epipactis albensis*), druh rostoucí na četných lokalitách. K vzácnějším rostlinám náleží rovněž např. rdest vláskovitý (*Potamogeton trichoides*), skřípina kořenující (*Scirpus radicans*) či kozlík celolistý (*Valeriana simplicifolia*).

Velmi významné je území Poodří i z hlediska zoologického. Unikátní přirozený hydrologický režim řeky Odry ovlivňuje na něj vázaná mokřadní společenstva s výskytem četných druhů obratlovců i bezobratlých, z nichž některé patří k zvláště chráněným. Díky vysoké samočisticí schopnosti řeky se v toku trvale vyskytují rak říční (*Astacus fluviatilis*), velevrub tupý (*Unio crassus*) a chráněné nebo naturové druhy ryb – ouklejka pruhovaná (*Alburnoides bipunctatus*), hořavka duhová (*Rhodeus sericeus*) nebo střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*). Vysoce rozmanitá jsou společenstva periodických i neperiodických tůní a mrtvých ramen zastoupená z koryšů žábřonoužkou sněžní (*Siphonophanes grubii*), z plžů pak např. svinutcem tenkým (*Anisus vorticulus*), obojživelníky zastupují čolek velký (*Triturus cristatus*), č. obecný (*T. vulgaris*), skokan krátkonohý (*Rana lessonae*), s. skřehotavý (*R. ridibunda*), s. ostronosý (*R. arvalis*), s. štíhlý (*R. dalmatina*), s. zelený (*R. esculenta*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), k. žlutobřichá (*B. variegata*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), r. obecná (*B. bufo*), vzácně se vyskytuje též blatnice skvrnitá (*Pelobates fuscus*). Dobře prosvětlené a na vodní vegetaci bohaté tůně vytvářejí příznivé podmínky pro naturový druh EVL Poodří piskoře pruhované (*Misgurnus fossilis*).

Na podmáčených loukách zůstala zachována pestrá společenstva motýlů (*Lepidoptera*) s významnými druhy ohniváčkem černočárým (*Lycaena dispar*) a modráskem bahenním (*Maculinea nausithous*) a zástupci rovnokřídlých (*Orthoptera*) např. *Stetophyma grossum*, které představují významné bioindikátory vyváženosti lučních společenstev.

Vysoce diverzifikované dutinové druhy netopýr stromový (*Nyctalus leisleri*), netopýr večerní (*Eptesicus serotinus*) a netopýr parkový (*Pipistrellus nathusii*) jsou vázány na lužní lesy s přirozenou druhovou dřevinnou skladbou, které se dochovaly v Poodří v několika ucelených fragmentech.

Různověká rozptýlená zeleň, solitérní stromy a doprovodné břehové porosty nabízejí pestrá stanoviště pro dutinové druhy bezobratlých páchníka hnědého (*Osmoderma eremita*) nebo roháče obecného (*Lucanus servus*).

Velmi cennými biotopy jsou bezesporu desítky rybníků o celkové výměře téměř 700 ha, které představují významné hnízdiště pro motáka pochopa (*Circus aeruginosus*) a tahové shromaždiště pro vodní ptactvo během jarních a podzimních migrací. V tomto období se zdržují na vodních plochách až tisíce jedinců racka chechtavého (*Larus ridibundus*), kachny divoké (*Anas platyrhynchos*) nebo lisky černé (*Fulica atra*).

V současné vysoce civilizované a antropogenně pozměněné krajině vykazuje Poodří vysokou relativní zachovalost přírodních aluviálních ekosystémů s refugiem pro řadu vzácných a ohrožených druhů živočichů a rostlin.

Území EVL Poodří téměř celé spadá do CHKO Poodří a většina jeho plochy se překrývá s mezinárodně významným mokřadem Poodří chráněným od roku 1993 Ramsarskou úmluvou.

V územních systémech ekologické stability je část EVL součástí nadregionálního biocentra Oderská niva a dále také nadregionálního biokoridoru. V rámci Natury 2000 je většina plochy EVL Poodří současně též Ptáčí oblastí Poodří.

Stanoviště a druhy, jež jsou hlavním předmětem ochrany

3130	Oligotrofní až mezotrofní stojaté vody nížinného až subalpínského stupně kontinentální a alpínské oblasti a horských poloh a jiných oblastí, s vegetací tříd <i>Littorelletea uniflorae</i> nebo <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	8,4122 ha
3140	Tvrdé oligo-mezotrofní vody s bentickou vegetací parožnatek	0,7839 ha
3150	Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu <i>Magnopotamion</i> nebo <i>Hydrocharition</i>	197,6332 ha
6510	Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (<i>Arrhenatherion</i> , <i>Brachypodio-Centaureion nemoralis</i>)	203,7521 ha
9170	Dubohabřiny asociace <i>Galio-Carpinetum</i>	115,8372 ha
91E0*	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	389,2194 ha
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmion minoris</i>)	390,092 ha
4056	svinutec tenký (<i>Anisus vorticulus</i>)	
1088	kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)	
1060	ohniváček černočárý (<i>Lycaena dispar</i>)	
1061	modrásek bahenní (<i>Maculinea nausithous</i>)	
1145	piskoř pruhovaný (<i>Misgurnus fossilis</i>)	
1084*	páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)	
1166	čolek velký (<i>Triturus cristatus</i>)	
1032	velevrub tupý (<i>Unio crassus</i>)	

Stanoviště a druhy, jež se vyskytují na této lokalitě

3260	Nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů <i>Ranunculion fluitantis</i> a <i>Callitriche-Batrachion</i>
7220	Petrifikující prameny s tvorbou pěnovců (<i>Cratoneurion</i>)
9110	Bučiny asociace <i>Luzulo-Fagetum</i>
9180	Lesy svazu <i>Tilio-Acerion</i> na svazích, sutích a v roklích
3270	Bahnité břehy řek s vegetací svazů <i>Chenopodion rubri</i> p.p. a <i>Bidention</i> p.p. ²⁾
6430	Vlhkomilná vysokobylinná lemová společenstva nížin a horského až alpínského stupně ²⁾

Vysvětlivky:

¹⁾ Stanoviště, která jsou uvedena v nařízení vlády č. 132/05 Sb., ale v EVL Poodří se ve skutečnosti nevyskytují.

²⁾ Stanoviště, která by měla být novelou nařízení vlády č. 132/05 Sb. přiřazena k hlavním předmětům ochrany.

* Prioritní stanoviště a druhy.

EVL Cihelna Kunín

Kód lokality: CZ0813438

Rozloha: 26.883 ha

Popis

Ekotop

Geologie: Předčtvrtohorní podloží je tvořeno jílovcí podslezské jednotky (druhohory). Na ně nasedají štěrkopísky hlavní terasy, jež se uložily mezi halštrovským a sálským zaledněním. V jejich nadloží se nacházejí ledovcovo-jezerní písky a jíly sálského zalednění. Povrch je tvořen sprašovými hlínami o mocnosti kolem 3 m, jež se uložily ke konci starších čtvrtohor.

Geomorfologie: Lokalita leží v celku Moravská brána, podcelku Oderská brána, okrsku Bartošovická pahorkatina.

Reliéf: Vytěžený a částečně rekultivovaný prostor cihelny. Pestrý mikrorelief, který vznikl těžbou s množstvím terénních depresí a svahů různých sklonů. Nadmořská výška: 268-291 m n. m.

Pedologie: Hnědozemě illimerizované oglejené a illimerizované půdy oglejené na sprašových hlínách.

Krajinná charakteristika: Pískovna a jíloviště se zvodněnými jámami částečně zarůstajícími vodními rostlinami, nízký listnatý lesík, travní porost s dominancí třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*), pomístními mokřady a řídkým náletem křovin, orná půda.

Biota

Zvodnělé jámy částečně zarůstající vegetací rákosin eutrofních stojatých vod s orobincem úzkolistým (*Typha angustifolia*), o. široolistým (*T. latifolia*), parožnatkami, rdesty (*Potamogeton* sp.) a vláknitými řasami. Dále se vyskytuje nevelký vysychavý mokřad s mokřadními vrbinami. Na rekultivované ploše se nacházejí travní porost s několika drobnými vysychavými mokřady a s řídkým náletem křovin a listnatý lesík. Vzhledem ke krátké historii nejsou dosud rostlinná společenstva ustálená.

Kvalita a význam

Regionálně významné středisko rozmnožování čolka velkého (*Triturus cristatus*) v blízkosti nadregionálního biokoridoru.

Stanoviště a druhy, jež jsou hlavním předmětem ochrany

1166 čolek velký (*Triturus cristatus*)

Příloha č. 4

Přehled průzkumů a výzkumů v CHKO Poodří

Průzkumy jsou seřazeny podle lokalit od severu k jihu, v lokalitách podle témat, v tématech podle data vzniku.

Průzkumy vztahující se k větší části nebo k celé CHKO jsou zařazeny na konci seznamu

lokality	téma	rok	autor	název	typ
PR Polanský les	geologie	1992	Jarošek Radim	PR Polanský les - Inventarizační průzkum geologický dle metodiky SÚPPOP 1987	IP
	hydrologie	1995	Horák Milan	HG posudek řešení vodního režimu v přírodní rezervaci Polanský les	posudek
	hydrologie	1995	kolektiv autorů	Revitalizace vodního režimu PR Polanský les	studie
	houby	1975	Kuthan	Zpráva o mykologickém průzkumu SPR Polanský les včetně přilehlých luk	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty přírodní rezervace Polanský les	IP
	cévnaté rostliny	1959	Veselský Jaroslav	SPR Polanský les - botanický průzkum MUDr. Jaroslava Veselského	IP
	cévnaté rostliny	1970	Kryška František	Inventarizační průzkum botanický SPR Polanský les	IP
	cévnaté rostliny	1982	Neuschlová Šárka	SPR Polanský les - Inventarizační průzkum botanický dle metodiky SÚPPOP 1973	IP
	lesnictví	1982	Balhar Rudolf	SPR Polanský les - Inventarizační průzkum na lesním fondu dle metodiky SÚPPOP 1973	IP
	měkkýši	1998	Beran Luboš	Vodní měkkýši - výtah	IP
	brouci	1974	Vondřejc Josef	Zpráva o inventarizačním průzkumu brouků (Coleoptera) ve SPR Hněvošický háj a Polanský les	IP
	brouci	1982	Vondřejc Josef	SPR Polanský les - Inventarizační průzkum zoologický	IP
	motýli	1992	Kuras Tomáš	Motýli ve státní přírodní rezervaci Polanský les	IP
	motýli	1993	Kuras Tomáš	Příspěvek k poznání lepidopterofauny Polaneckého lesa. Ročníková práce, gymnázium Volgogradská	SOČ
	motýli	1997	Kuras Tomáš	Motýli (<i>Lepidoptera</i>) přírodní rezervace Polanský les a okolí (CHKO Poodří). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1997, roč. 46, s. 1-14.	článek
	ptáci	1992	Pavelka Jan	Průzkum avifauny v SPR Polanský les	IP
	ptáci		Velecký A.	Ptactvo SPR Polanský les	IP
NPR Polanská niva	geologie	1992	Jarošek Radim	NPR Polanská niva - inventarizační průzkum geologický	IP
	atmosférická depozice	1999	Petruš Josef, Kalus Čestmír	Monitoring celkové atmosférické depozice na plochách bazálního monitoringu půd v chráněných územích ČR. AOPK ČR, detašované pracoviště Brno, úkol 95-09	zpráva
	mechorosty	2012	Hradílek Zbyněk	Inventarizační průzkum NPR Polanská niva z oboru bryologie (mechorosty)	IP
	cévnaté rostliny	1983	Vansa Miroslav	SPR Polanská niva - inventarizační průzkum botanický dle metodiky SÚPPOP 1983	IP
	cévnaté rostliny	2001	Sovíková Lenka	Rybníky NPR Polanská niva - Botanický inventarizační průzkum	IP

	cévnaté rostliny	2002	Sovíková Lenka	Rybník Kačírek v - Botanický inventarizační průzkum	IP
	botanika fytoecologie	2004	Sovík Zbyněk	Měkký luh a rybníky v NPR Polanská niva	IP
	botanika fytoecologie	2005	Sedláčková Marie	Inventarizační průzkum NPR Polanská niva z oboru fytoecologie - louky	IP
	botanika fytoecologie	2005	Sovík Zbyněk	Vegetace říčních náplavů v NPR Polanská niva	IP
	měkkýši	1997	Beran Luboš	NPR Polanská niva - vodní měkkýši - výtah	IP
	žábronožka sněžní	2005	Sovíková Lenka	Výskyt žábronožky sněžní (<i>Siphonophanes grubii</i>) v NPR Polanská niva	IP
	brouci	2005	Stanovský Jiří	Inventarizační průzkum entomologický - Brouci-Coleoptera v NPR Polanská Niva	IP
	brouci	1997	Ševčík Jan	Současný stav poznání entomofauny Blücherova lesa v CHKO Poodří	IP
	brouci	1988	Šustková Lenka	Koleopterofauna CHPV Polanská niva	DP
	motýli	2005	Kuras Tomáš	Inventarizační průzkum NPR Polanská niva z oboru zoologie - denní motýli (Lepidoptera)	IP
	obojživelníci	2001	Sovíková Lenka	Rybníky NPR Polanská niva (Zimní, Malý Váček) - Rozmnožování obojživelníků	IP
	obojživelníci	2002	Sovíková Lenka	Rybníky NPR Polanská niva (Kačírek, Velký Váček) - Rozmnožování obojživelníků	IP
	ryby		Lojkásek Bohumír		
	ptáci	1984	Novák	Ornitologický průzkum Polanka nad Odrou - Blucherův les	IP
	ptáci	1987	Pavelka Jan	Hnízdní ornitocenóza v lužním lese u řeky Odry	IP
	rybníkářství	1995	Faina Richard, Prikryl Ivo	Studie rybářského hospodaření NPR Polanská niva	studie
	hydrologie Odra	2006	Čermák Václav, Podroužek Jan, Ungerman Jaroslav	Prognóza postupu břehové eroze řeky Odry v prostoru rybníka Velký Váček u Polanky a hodnocení dynamiky přirozených říčních procesů řeky Odry na území NPR Polanská niva v úseku Polanka - Ondřejnice.	studie
	mechorosty	1993	Duda Josef	Mechorosty - Polanka n.O. příkop mezi žel. Trať a rybníkem Nádražní	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty mokřích luk u Přemyšova nedaleko Polanky n. O.	IP
	botanika - fytoecologie	1987	Sedláčková Marie	Příspěvek k poznání lužních lesů podhůří Moravskoslezských Beskyd. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 36: 27-34, 1987	článek
	brouci	1987	Koloničný Lubomír, Mantič Marion, Stanovský Jiří	Střevlíkovití brouci (Col., Carabidae) v okolí Polanky nad Odrou. Entomologický zpravodaj, 1987, roč. 17, č. 2, s.21-27.	článek

Jistebník	vážky	2001	Dolný Aleš	Nález vážky plavé (<i>Libellula fulva</i> , <i>Odonata: Libellulidae</i>) v Poodří. Vážky 2001: Sborník ze IV. Celostátního semináře odonatologů na Šumavě, ZO ČSOP Vlašim, 2001, s. 146-151	článek
nPR Mlýnské rybníky	cévnaté rostliny	2002	Sovíková Lenka	nPR Mlýnské rybníky - Botanický inventarizační průzkum	IP
	měkkýši	2005	Jarošek Radim	IP vodních měkkýšů v lučních mokřadech připravované PR Mlýnské rybníky	IP
	blanokřídlí	2003	Bezděčka Pavel	Sociální blanokřídlí (Hymenoptera: Formicidae, Vespidae et Apidae) a další vybrané skupiny hmyzu navrhované Přírodní rezervace Mlýnské rybníky v CHKO Poodří	IP
	ryby	2005	Lojkásek Bohumír	IP ichtyologický navrhované PR Mlýnské rybníky a blízkého okolí se zaměřením na piskoře pruhovaného	IP
	ptáci	2005	Kašinský	IP Ornitologický navrhované přírodní rezervace Mlýnské rybníky	IP
PR Rákosina	cévnaté rostliny	2001	Sedláčková Marie	Botanický inventarizační průzkum v nPR Rákosina v CHKO Poodří	IP
	měkkýši	1997	Jarošek Radim	Měkkýši nPR Rákosina	IP
	rovnokřídlí	-	Kočárek Petr	Zpráva o výsledcích inventarizačního průzkumu rovnokřídlého hmyzu na lokalitě "nPR Rákosina"	IP
	ptáci	2001	Foral M.	Avifauna NZCHÚ	IP
Mokřady Bílovky	ekotoxikologie	1994	Skácel Alexander	Ecotoxicological evaluation of the Bílovka river (Czech Republic, Moravia) water by microtox screening method. Universitas Ostraviensis Acta Facultatis Rerum Naturalium, Biologica-Ekologica, 1994, č. 2.	článek
	obojživelníci a plazi	1998	Zwach Ivan	Výsledky sledování výskytů, mapování lokálních populací obojživelníků a plazů a návrhy podrobného výzkumu v soutoku Seziny, Jamníka a Bílovky	IP
	cévnaté rostliny, obojživelníci, ptáci	2002	Fidlerová Jitka	Část nadregionálního biocentra Oderská niva v okolí Bílovky. Ekologické hodnocení a návrhy na zlepšení funkce.	DP
Studénka	botanika - fytoecologie	2000	Střelcová Kamila	Fytoecologicko-ekologická studie komplexu mokřat u Studénky. Olomouc: Univerzita Palackého. Přírodovědecká fakulta, 2006. 136 s., 12 s. příloh. Vedoucí diplomové práce RNDr. Lubomír Kincl, Csc.	DP
nNPR Oderský Luh	geologie	1995	Jarošek Radim	nPR Oderský luh - Inventarizační průzkum geologický dle metodiky SÚPPOP 1987	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Inventarizace mechorostů NPR Oderský luh	IP
	měkkýši	1995	Jarošek Radim	Měkkýši v nNPR Oderský luh	IP
	měkkýši	1998	Beran Luboš	Vodní měkkýši v nNPR Oderský luh	IP
	měkkýši	2000	Horsák Michal	Měkkýši (Mollusca) navrhované NPR Oderský luh v CHKO Poodří (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 49: 183-187, 2000	článek
nPR Okluky	cévnaté rostliny		Sovíková Lenka	Inventarizační botanický průzkum rybníků	IP

	obojživelníci	2001	Sovíková Lenka	Rybníky nPR Okluky - Rozmnožování obojživelníků	IP
Albrechtický	cévnaté rostliny	2002	Sovíková Lenka	Svárovské rybníky a Velká Fojtovka - Botanický inventarizační průzkum	IP
Nová Horka	hydrologie	2000	Řehánek Tomáš, Vašíčková Jarmila	Posouzení vlivů stavby průmyslové zóny (distribučního centra) v k.ú. Nová Horka na režim podzemních vod a srážkoodtokové poměry povrchových vod ve vztahu k CHKO Poodří, vymezení návrhu ochranné zóny CHKO Poodří	studie
PR Kotvice	geologie	1992	Jarošek Radim	PR Kotvice - inventarizační průzkum geologický dle metodiky SÚPPOPI 1987	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Inventarizační průzkum mechorostů v PR Kotvice v CHKO Poodří	IP
	měkkýši	1997	Beran Luboš	Vodní měkkýši PR Kotvice	IP
	vážky	2001	Kubeš Martin	Vážky PR Kotvice a CHKO Poodří	DP
	brouci	1975	Vondřejc Josef	Coleopterofauna SPR Kotvice	IP
	zoologie	2000	kolektiv autorů	Přírodní Rezervace Kotvice	zpráva
	rybníkářství	1995	Faina R., Příkryl I.	Studie rybářského hospodaření PR rybník Kotvice - 1995	studie
PR Koryta	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty pramenisk v lužním lese Na korytech nedaleko obce Nová Horka	IP
	botanika	2011		Inventarizační průzkum botanický Přírodní rezervace Koryta zaměřený na cévnaté rostliny	IP
	brouci (Coleoptera)	2011	Czernik Adrán, Kašák Josef	Inventarizační průzkum entomologický Přírodní rezervace Koryta zaměřený na druhy řádu Coleoptera (suchozenští brouci)	IP
	obojživelníci a plazi	2011	Jeziorski Petr	Inventarizační průzkum obojživelníků (Amphibia) a plazů (Reptilia) na území PR Koryta	IP
	ptáci	2011	Mandák Martin	Ornitologický inventarizační průzkum PR Koryta	IP
nPP Černé jezero		1985	Wolfová Eva	Chráněný přírodní výtvar Černé jezero - návrh na vyhlášení	SOČ
Pustějov	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty okolí potoka na jižním konci obce Pustějov (za žel. Trať)	článek
	řasová flóra tůní	1998	Staňková Petra	Řasová flóra vybraných tůní v CHKO Poodří	DP
nPR Mokřady Pustějovského potoka	mechorosty	1993	Duda Josef	Mechorosty Pustějovského potoka mezi Pustějovem a Studěnkou	IP
	měkkýši	1998	Beran Luboš	Vodní měkkýši - PR Mokřady Pustějovského potoka - výtah	IP
	vážky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu vážek (Insecta: Odonata) na lokalitě Pustějov - mokřady Pustějovského potoka (čtverec 6374) za rok 2002	IP
	pisivky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu pisivek (Insecta: Psocoptera) na lokalitě Pustějov - Mokřady Pustějovského potoka (čtverec 6374) za rok 2002	IP

	rovnokřídlí	2002	Kočárek Petr	Závěrečná zpráva o výsledcích inventarizačního průzkumu rovnokřídleho hmyzu (<i>Orthoptera</i> , <i>Blattaria</i> , <i>Dermaptera</i>) v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
	blanokřídlí	2003	Bezděčka Pavel	Sociální blanokřídlí (Hymenoptera: Formicidae, Vespidae et Apidae) a další vybrané skupiny hmyzu navrhované Přírodní rezervace Mokřady Pustějovského potoka v CHKO Poodří	IP
	brouci	2002	Stanovský Jiří	Inventarizační průzkum entomologický vybraných lokalit: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	motýli	2002	Kuras Tomáš	Inventarizace motýlů na vybraných lokalitách CHKO Poodří: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	hmyz	2003	Kočárek Petr	Výsledky inventarizačních průzkumů vybraných skupin hmyzu v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
	bezobratlí	2004	Polášková Daniela	Společenstva zoobentosu aluviálních tůní CHKO Poodří v okolí Pustějova a Studénky	DP
PR Bartošovický luh	mechorosty	1993	Duda Josef	Mechorosty lužního lesa SZ Bartošovického kopce	IP
	mechorosty	1993	Duda Josef	Mechorosty Dolního Bartošovického rybníka	IP
	mechorosty	1998	Duda Josef	Mechorosty navrhovaných přírodních rezervací Oderské louky - Panský les a Bartošovický luh	IP
	cévnaté rostliny	2001	Sovíková Lenka	Rybník Horní Bartošovický - Botanický inventarizační průzkum	IP
	lesnictví	1991	Košňovský Miroslav	Inventarizační průzkum lesnický dle metodiky SÚPPOP 1987	IP
	ovocnářství	1997	Kožušníková Kamila	Inventarizace sadu jabloní v Bartošovicích	DP
	ovocnářství	1997	Vlk Radoslav	Studium genofondu peckovin v CHKO Poodří	DP
	měkkýši	1998	Beran Luboš	Inventarizace měkkýšů v nPR Bartošovický luh	IP
	měkkýši	1999	Beran Luboš	Vodní měkkýši nPR Bartošovický luh	IP
	hmyz	2003	Kočárek Petr	PR Bartošovický luh - zvláště chráněné a ochranně významné druhy hmyzu	zpráva
	obojživelníci a plazi	1998	Zwach Ivan	Mapování výskytu obojživelníků a plazů v Bartošovickém luhu	IP
	ptáci	1987	Literák Ivan	Kroužkovací akce <i>Acrocephalus</i> na Bartošovických rybnících v letech 1986 - 1987	zpráva
	ptáci	1988	Literák Ivan	Kroužkovací akce <i>Acrocephalus</i> na Bartošovických rybnících v letech 1986 - 1987	zpráva
	ptáci	2000	Pavelka Karel	Navrhovaná přírodní rezervace Bartošovický luh, k.ú. Bartošovice, o. Nový Jičín, CHKO Poodří a její význam pro ptactvo	zpráva
	ptáci	2003	Pavelka Karel	Zpráva o výsledcích odchytové a kroužkovací akce ACROCEPHALUS 2003 v Bartošovicích na Moravě v PR Bartošovický luh	zpráva

	ptáci	2004	Pavelka Karel	Zpráva o výsledcích odchytové a kroužkovací akce ACROCEPHALUS 2003 v Bartošovicích na Moravě v PR Bartošovický luh	zpráva
	brouci (Coleoptera)	2011	Czernik Adrián, Kašák Josef	Inventarizační průzkum entomologický Přírodní rezervace Bartošovický luh zaměřený na druhy řádu Coleoptera (suchozenští brouci)	IP
	motýli	2011	Czernik Adrián, Kašák Josef	Inventarizační průzkum entomologický Přírodní rezervace Bartošovický luh zaměřený na druhy řádu Lepidoptera (denní motýli)	IP
	obojživelníci a plazi	2011	Jeziorski Petr	Inventarizační průzkum obojživelníků (Amphibia) a plazů (Reptilia) na území PR Bartošovický luh	IP
	ptáci	2011	Mandák Martin	Ornitologický inventarizační průzkum PR Bartošovický luh	IP
	vážky a vodní brouci	2011	Jeziorski Petr	Inventarizační průzkum vážek (Odonata) a vodních (s. l.) brouků (Coleoptera: Hydradephaga, Hydrophiloidea, Dryopoidea, Eucinetoida) na území PR Bartošovický luh	IP
	botanika	2011		Inventarizační průzkum botanický Přírodní rezervace Bartošovický luh zaměřený na cévnaté rostliny	IP
Bartošovice	vážky	1998	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu vážek (Insecta: Odonata) na lokalitě Bartošovice - Hukovice (čtverec 6374) za rok 1998	IP
	vážky	2002	Holuša Otakar	Zpráva z inventarizačního průzkumu vážek (Insecta: Odonata) na lokalitě Bartošovice - údolí Liščího potoka (čtverec 6374) za rok 2002	IP
	ptáci	1994	Literák Ivan, Honza Marcel, Kondělka Drahomír	Postbreeding migration of the Sedge Warbler <i>Acrocephalus schoenobauenus</i> in the Czech Republic. Ornis Fennica, roč. 71, s. 151-155.	článek
	ptáci	1998	Petro Radim, Literák Ivan, Honza Marcel	Breeding biology and migration of the great reed warbler <i>Acrocephalus arundinaceus</i> in the Czech Silesia. Biologia, Bratislava, 1998, roč. 53, č. 5, s. 685-694.	článek
	ptáci	2000	Pavelka Karel	Comparsion of breeding bird communities in the Bartošovické rybníky ponds (Poodří floodplain) in years 1982-1986 a 1992-1997. Sylvia, Journal o Ortnihology, 2000, roč. 36 - Supplement	článek
PR Koryta	lesnictví	1996	Košňovský Miroslav	PR Koryta - Lesnický inventarizační průzkum dle metodiky SÚPPOP 1973	IP
	měkkýši	1995	Jarošek Radim	Měkkýši v nPR Koryta	IP
PR Bařiny	botanika	2011		Inventarizační průzkum botanický Přírodní rezervace Bařiny zaměřený na cévnaté rostliny	IP
	brouci (Coleoptera)	2011	Czernik Adrián, Kašák Josef	Inventarizační průzkum entomologický Přírodní rezervace Bařiny zaměřený na druhy řádu Coleoptera (suchozenští brouci)	IP
	obojživelníci a plazi	2011	Jeziorski Petr	Inventarizační průzkum obojživelníků (Amphibia) a plazů (Reptilia) na území PR Bařiny	IP
	ptáci	2011	Mandák Martin	Ornitologický inventarizační průzkum PR Bařiny	IP

Mokřady Liščího potoka	vážky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu vážek na lokalitě Bartošovice - údolí Liščího potoka (čtverec 6374) za rok 2002	IP
	pisivky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu pisivek (Insecta: Psocoptera) na lokalitě Bartošovice - údolí Liščího potoka (čtverec 6374) za rok 2002	IP
	rovnokřídlí	2002	Kočárek Petr	Závěrečná zpráva o výsledcích inventarizačního průzkumu rovnokřídleho hmyzu (<i>Orthoptera</i> , <i>Blattaria</i> , <i>Dermaptera</i>) v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
	brouci	2002	Stanovský Jiří	Inventarizační průzkum entomologický vybraných lokalit: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	brouci	2003	Vávra Jiří	Zpráva z výzkumu navrhovaných přírodních rezervací v CHKO Poodří: Mokřady Liščího potoka, Suchdolský les	IP
	motýli	2002	Kuras Tomáš	Inventarizace motýlů na vybraných lokalitách CHKO Poodří: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	hmyz	2003	Kočárek Petr	Výsledky inventarizačních průzkumů vybraných skupin hmyzu v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
PP Pusté nivy	lesnictví	1999	Košňovský Miroslav	IP lesnický PP Pusté nivy	IP
	botanika	2011		Inventarizační průzkum botanický Přírodní památky Pusté nivy zaměřený na cévnaté rostliny	IP
	brouci (Coleoptera)	2011	Czerník Adrián, Kašák Josef	Inventarizační průzkum entomologický Přírodní památky Pusté nivy zaměřený na druhy řádu Coleoptera (suchozenští brouci)	IP
	ptáci	2011	Mandák Martin	Ornitologický inventarizační průzkum PP Pusté nivy	IP
Kunín	mechorosty	1992	Duda Josef	Mechorosty - Kunín: místo Kameník blízko Odry	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty na pravém břehu Odry mezi státní silnicí a ústím Jičínky u Kunína	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty zámeckého parku v Kuníně	IP
	cévnaté rostliny	1995	Duda Josef	Jarní aspekt cévnatých rostlin na pravém břehu Odry od silnice "Dolní Životice-Kunín" až po ústí Jičínky	IP
Kunín - cihelna	vážky	1998	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu vážek (Insecta: Odonata) na lokalitě Kunín - hliniště (čtverec 6373) za rok 1998	IP
	obojživelníci a plazi	1996	Zwach Ivan	Průběžná zpráva o výskytu obojživelníků a plazů v posuzovaném území Kunínská cihelna	IP
Kunín - obora	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty Panského lesa (Obora) u Kunína	IP
	obojživelníci a plazi	1990	Zwach Ivan	Průběžná zpráva o výskytu obojživelníků a plazů v posuzovaném území Kunín - obora VŠV Brno	IP

nPR Dolní louky	hydrobiologie	1998	Merta Lukáš	Hydrobiologický výzkum tůní CHKO Poodří v oblasti Suchdolu nad Odrou	DP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty podél potoka mezi Mankovicemi a Suchdolem	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty Suchdolského lesa	IP
	vážky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu vážek (Insecta: Odonata) na lokalitě Bernartice nad Odrou - Dolní louky (čtverec 6373) za rok 2002	IP
	pisivky	2002	Holuša Otakar	Zpráva o inventarizačním průzkumu pisivek (Insecta: Psocoptera) na lokalitě Bernartice nad Odrou - Dolní louky (čtverec 6373) za rok 2002	IP
	rovnokřídlí	2002	Kočárek Petr	Závěrečná zpráva o výsledcích inventarizačního průzkumu rovnokřídleho hmyzu (<i>Orthoptera</i> , <i>Blattaria</i> , <i>Dermaptera</i>) v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
	brouci	2002	Stanovský Jiří	Inventarizační průzkum entomologický vybraných lokalit: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	brouci	2003	Vávra Jiří	Zpráva z výzkumu navrhovaných přírodních rezervací v CHKO Poodří: Mokřady Liščího potoka, Suchdolský les	IP
	motýli	2002	Kuras Tomáš	Inventarizace motýlů na vybraných lokalitách CHKO Poodří: nPR Mokřady Pustějovského potoka, nPR Dolní louky, nPR Mokřady Liščího potoka	IP
	hmyz	2003	Kočárek Petr	Výsledky inventarizačních průzkumů vybraných skupin hmyzu v navrhovaných přírodních rezervacích Dolní louky, Mokřady Liščího potoka a Mokřady Pustějovského potoka (CHKO Poodří)	IP
	obojživelníci	1998	Šafratová Dagmar	Inventarizační průzkum batrachofauny v Suchdolském lese (CHKO Poodří) jako podklad k připravovanému návrhu PR Dolní louky	DP
	obojživelníci	2008	Majtánová Zuzana	Rozmnožování skokana štíhlého v komplexu tůní Suchdolského lesa v CHKO Poodří	BP
Bernartice nad Odrou	geologie	1995	Jarošek Radim	Odra - Malý les - Inventarizační průzkum geologický dle metodiky SÚPPOP 1987	IP
	lesnictví	1991	Košňovský Miroslav	Odra - Malý les - Inventarizační průzkum lesnický dle metodiky SÚPPOP 1987	IP
	mechorosty	1992	Duda Josef	Mechorosty - malá pískovna u Bernartic u Hůreckého potoka	IP
	mechorosty	1992	Duda Josef	Mechorosty - Bernartice: údolí Hůreckého potoka	IP
	mechorosty	1992	Duda Josef	Mechorosty SPR Odra - Malý les	IP
Mankovice	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty na polích jižně žel. Zast. Mankovice až k Odře	IP
	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty na levém břehu Odry jižně žel. Zastávky Mankovice	IP
PP Meandry staré Odry	lesnictví	1999	Košňovský Miroslav	Meandry staré Odry - lesnický inventarizační průzkum	IP
Jeseník nad Odrou	mechorosty	1995	Duda Josef	Mechorosty zámeckého parku v Jeseníku nad Odrou	IP

CHKO Poodří	mechorosty	1993	Duda Josef	Mechorosty zámeckých parků ležících v CHKO Poodří neb v těsné blízkosti CHKO - část 1	zpráva
	mechorosty	1994	Duda Josef	Mechorosty z CHKO Poodří sbírané dr. Š. Neuschlovou a L. Sovíkovou v letech 1993 a 1994	zpráva
	mechorosty	1995	Duda Josef	Starší jednotlivé údaje o výskytu mechorostů v CHKO Poodří	zpráva
	mechorosty	1995	Duda Josef	Údaje o výskytu mechorostů v CHKO Poodří v literatuře	zpráva
	mechorosty	1999	Duda Josef	Mechorosty CHKO Poodří. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1999, roč. 48.	článek
	mechorosty	2000	Duda Josef	Mechorosty CHKO Poodří. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 2000, roč. 49. s. 37-57.	článek
	mechorosty	2001	Duda Josef	Mechorosty na antropogenních lokalitách CHKO Poodří. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 2001, roč. 50, s. 197-208.	článek
	cévnaté rostliny	2002	Husák Štěpán	Podklady pro hodnocení dopadu současného hospodaření na rybnících ve vztahu k vodní a pobřežní vegetaci	studie
	stromy	2004	Rychetská Petra	Krajinně-ekologické hodnocení významných dřevin východní části CHKO Poodří a jejich management. Diplomová práce MZLU Brno.	DP
	korýši	2007	Sacherová Veronika	Žábronožka sněžní <i>Eubbranchipus grubii</i> v povodích velkých řek České republiky. Průběžná zpráva za r. 2007	zpráva
	vážky	1996	Hanel Lubomír	Vážky CHKO Poodří - zpráva z výzkumů v letech 1994 a 1996	IP
	vážky	1996	Holuša Otakar	Výskyt vzácných druhů vážek (Odonata) na území České republiky. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1996, roč. 45, s. 81-85.	článek
	rovnokřídílí	1996	Holuša Jaroslav Jr.	Výskyt saranče <i>Stethophyma grossum</i> (Linnaeus, 1758) (Caelifera, Acrididae) na severní Moravě a v Českém Slezsku. Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1996, roč. 45, s. 285-286.	článek
	rovnokřídílí	2000	Kočárek Petr, Němečková Iva	Orthopteroidní hmyz (<i>Orthoptera</i> , <i>Blattaria</i> , <i>Dermaptera</i>) CHKO Poodří a nejbližšího okolí (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 2000, roč. 49, s. 27-32.	článek
	ploštice	2001	Bryja Josef, Kment Petr	The present state of knowledge of true bugs (Heteroptera) in the Protected Landscape Area of Poodří (Czech Republic). Klapalekiana, 2001, č. 37, s. 1-36.	článek
	brouci	1996	Šuhaj Jiří, Hudeček Jiří, Stolarczyk Jiří	Výskyt <i>Oxythyrea funesta</i> (Poda, 1761) na Moravě a ve Slezsku (Coleoptera: Cetoniidae). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1996, roč. 45, s. 69-77.	článek
	brouci	1998	Vávra Jiří	Brouci (Coleoptera) zaplavovaných břehů Odry v CHKO Poodří	IP
	brouci	1999	Vošlajer Zdeněk, Szymonik Petr	Střevlíkovití (<i>Coleoptera</i> , <i>Carabidae</i>) CHKO Poodří (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1999, roč. 48, s. 227-236.	článek
	motýli	1980	Stiova Lubomír	Zpráva o průzkumu Lepidopter v přírodní oblasti Poodří	IP

	motýli	2002	Kuras Tomáš	Faunistický inventarizační průzkum motýlů (Lepidoptera) vybraných lokalit CHKO Poodří: zhodnocení z pohledu ochrany přírody	IP
	dvoukřídlí	1961	Novák Dušan	Zpráva o průzkumu komárů (Culicidae) na jistebnicko-polaneckých rybnících. Čas. Slez. Muz. Opava (A). 1961, roč. 22, s. 135-136.	článek
	hmyz	1996	Jeniš Ivo	Přehled živočichů žijících na území Poodří - Insecta	zpráva
	ryby	1998	Bryja Josef, Řehák Zdeněk	Diet composition of two owl species in the Odra river floodplain (Czech Republic). Buteo, 1998, roč. 10, s. 97-102.	článek
	ryby	2001	Kočárek Petr, Jarošek Radim	Pevné překážky na Odře ve vztahu k migrační prostupnosti pro ryby	studie
	ryby	2001	Lojkásek Bohumír, Lusk Stanislav	Ohrožené a bioindikačně významné druhy mihulovců a ryb v povodí řeky Odry na území Moravy a Slezska. Acta Facultatis Rherum Naturalium Univ. Ostraviensis 200, Biologia-Ecologia 8 (2001): 133-140	článek
	ryby	2002	Lojkásek Bohumír, Lusk Stanislav, Halačka Karel, Lusková Věra	Druhová diverzita ryb v aluviu střední části CHKO Poodří	zpráva
	ryby	2004	Lojkásek B., Lusk S., Halačka K., Lusková V.	Fish communities in the Poodří Protected Landscape Area (the Odra river basin). Czech j. Anim. Sci., 2004, roč. 49, č. 3, s. 121-130	článek
	ryby	2007	Lojkásek Bohumír	Rozšíření piskoře pruhovaného v chráněné krajinné oblasti Poodří - EVL CZ 0814092	studie
	obojživelníci a plazi	1997	Zwach Ivan	Výsledky mapování výskytu obojživelníků a plazů v CHKO Poodří	studie
	ptáci	1993	Honza Marcel, Literák Ivan, Petro Radim	Postbreeding ocurrence of the Reed Bunting (<i>Emberiza schoeniclus</i>) in the upper reaches of the Odra River and its migration to the Paduan Lowland. Ornis Hungarica, 1993, roč. 4, s. 49-55.	článek
	ptáci	2006	Němečková Iva	Hnízdní strategie motáka pochopa (<i>Circus aeruginosus</i>)v extenzivně obhospodařované krajině CHKO Poodří. Dizertační práce Př.f. MU Brno.	Diz.P.
	savci	1984	Hošek Emil	K výskytu a vývoji rozšíření vydry obecné na Moravě a ve Slezsku. Ochrana přírody, 1984, roč. 5, s. 114-131.	článek
	savci	1998	Bryja Josef, Řehák Zdeněk	Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: 1. <i>Insectivora, Rodentia</i> . Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998, roč. 47, s. 123-131.	článek
	savci	1998	Bryja Josef, Řehák Zdeněk	Drobní savci CHKO Poodří a blízkého okolí: 2. <i>Chiroptera</i> . Čas. Slez. Muz. Opava (A), 1998, roč. 47, s. 133-142.	článek

	savci	1998	Bryja Josef, Řehák Zdeněk	Community of small terrestrial mammals (Insectivora, Rodentia) in dominant habitats of the Protected Landscape Area of Poodří (Czech Republic). Folia Zoologica, 1998, roč. 47, č. 4, s. 249-260.	článek
	savci	2002	Stolarczyk Jiří, Šuhaj Jiří	Výskyt nutrie <i>Myocastor coypus</i> (Mammalia: Rodentia) ve Slezsku a na severní Moravě (Česká republika). Čas. Slez. Muz. Opava (A).	článek
	voda	1998	Lusk Stanislav	Aktuální stav základních složek vodní bioty v CHKO Poodří	zpráva
	vodní toky	1994	Kreuz Zdeněk	Úprava a čistota vodních toků v CHKO Poodří, "historie a prognóza dalšího vývoje"	studie
	rybníkářství	2001	Sovíková Lenka	Stanovení biosestonu a saprobního indexu vody u vybraných rybníků první zóny CHKO Poodří	zpráva
	rybníkářství	2001	Faina R., Přikryl I.	Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě - záv. zpráva za rok 2001	studie
	rybníkářství	2001	Sovíková Lenka	Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří - záv. zpráva za rok 2001	zpráva
	rybníkářství	2002	Sovíková Lenka	Management rybníkářského hospodaření šetrného k přírodě: vybrané rybníky CHKO Poodří - záv. zpráva za rok 2002	zpráva
	rybníkářství	2006	Bálková Lenka	Stav emersní vegetace rybníků v CHKO Poodří v souvislosti s jejich obhospodařováním	DP
	rybníkářství	2007	Sovíková Lenka	Monitoring rybníků ve stávajících a navrhovaných ZCHÚ v CHKO Poodří. Terénní záznamy za roky 2003-2007	zpráva
	rybníkářství	2005	Groman Jaroslav	Historie rybníčních soustav v Poodří	studie
	rybníkářství	2005	Groman Jaroslav	Perspektivy obnovy vodních ploch v Poodří	studie

Příloha č. 5
Model přirozené druhové skladby lesních porostů

Soubor lesních typů	Dřeviny (zastoupení dle SLT v %)															
	BK	BR	DB	HB	JD	JL	JS	JV	KL	LP	OS	OL	SM	STR	TP, TPC	VR
1G											2	60			8	30
1L	1		40	10		15	10	8		10		2		2	2	
1U			15			14	10			1		15			25	20
3B	55		30	10	2					3						
3D	55		20		2			3		20						
3H	54		30	10	2		2	2								
3L			2			1	25	1				70	1			
3O	30		30		30					10						
3U	20		15		15	4	25		20				1			
3V	30		30		30			10								

Příloha č. 6

Výčet nemovitých kulturních památek

obec	památka	popis
Albrechtický	Náhrobek Ferdinanda Vettera von der Lillien	empírový náhrobek z roku 1821
	Kříž na hrobě Philippine Graefin de Damm	nejstarší dochovaný litinový kříž na Novojičínsku z roku 1832
Bartošovice	Zámecký park	přírodně a krajinářský park zmiňovaný od roku 1670
	Kaple sv. Antonína Paduánského	klasicistní kaple z konce 18. století
	Bartošovický mlýn	technická památka s komplexem vodních děl
	Zámek	čtyřkřídlý novobarokní zámek z roku 1583, s renesančními prvky při přestavbě v letech 1869 - 77
Bernartice nad Odrou	Lesní mlýn	mimořádně kvalitní technická památka z 2. pol. 17. století
Jeseník nad Odrou	Zámek	z pol. 18. století, konečná podoba zámku ve stylu pozdního baroka
Kunín	Zámek	cenná barokní stavba z let 1726 - 1734, vnitřní úpravy v 19. století
	Farní kostel sv. Kříže	empírová stavba, věže přistavěny roku 1863
Petřvald-Petřvaldík	Venkovská usedlost	lidová architektura z poloviny 19. století, dnes přestavěná
Studénka-Nová Horka	Zámek	hodnotná barokní stavba z roku 1719, rekonstrukce v pol. 19. století

Doporučená opatření k zachování populací druhů ptáků, které jsou předměty ochrany Ptačí oblasti Poodří, v příznivém stavu v dlouhodobém časovém horizontu

Ptačí oblast (PO) Poodří byla vymezena nařízením vlády č. 25/2005 Sb. ze dne 15. prosince 2004. Předmětem ochrany této PO jsou populace bukače velkého (*Botaurus stellaris*), motáka pochopa (*Circus aeruginosus*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*) a kopřivky obecné (*Anas strepera*) a jejich biotopy. Cílem ochrany je zachování a obnova ekosystémů významných pro výše jmenované druhy ptáků v jejich přirozeném areálu rozšíření a zajištění podmínek pro zachování populací těchto druhů ptáků ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany.

1. Odborné a věcné zdůvodnění cílů a způsobů péče

1.1. Předmět ochrany

1.1.1. bukač velký (*Botaurus stellaris*)

Bukači jsou velmi nenápadní volavkovití ptáci velcí asi jako slepice. Obývají rybníky a bažiny nebo zaplavovaná území s rozlehlými, starými, ale nepřilíživě hustými rákosinami a s plochami volné vodní hladiny. Aktivují hlavně za soumraku, kdy se ozývají daleko slyšitelným bučením. Samci takovým hlasovým projevem obhajují po celou dobu hnízdění (březen–červen) hnízdní teritorium o velikosti několika desítek hektarů.

Populace hnízdící v západní a jižní Evropě jsou jen částečně tažné, populace hnízdící dále na východ jsou tažné téměř výlučně, i v našich podmínkách jsou však případy přezimování poměrně časté. Středoevropská populace táhne převážně jihozápadním směrem a zimuje v západní Evropě a ve Středomoří, existují však i záznamy o zimování našich ptáků na pobřeží Turecka nebo v severní Africe. Na zimoviště odlétá v září až listopadu, zpět se vrací od konce února do poloviny března.

Hnízdí od dubna do července a hnízdo si staví ze stébel rákosu a jiných vodních rostlin uprostřed porostu rákosu, většinou dále od břehu. Samice zde snáší v nepravidelných 1–3 denních intervalech 4–6 zelenavých vajec, která inkubuje 24–25 dní. Protože samice inkubuje od prvního sneseného vejce, mláďata se líhnou v obdobných intervalech. Samec se na inkubaci mláďat nepodílí. Ve stáří dvou týdnů se mláďata při vyrušení rozlézají z hnízda do jeho okolí, do stáří 4–6 týdnů vyžadují péči rodičů a v 8 týdnech dosahují vzletnosti. Častá je u tohoto druhu polygamie, mnohdy i mnohočetná.

Potrava bukače je výhradně živočišná. Rostlinná složka se do potravy dostává zřejmě pouze jako příměs. Složení potravy je velmi variabilní v závislosti na oblasti a ročním období, převažuje však hmyz, následován obojživelníky (včetně larev), rybami a dalšími vodními živočichy, ale i drobnými savci. Potravu většinou loví vyčkáváním ve strnulé poloze na mělké vodě nebo na břehu.

1.1.2. moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Moták pochop je středně velký dravý pták. Je to převážně tažný druh, který na svá zimoviště v jižní Evropě a Africe odlétá v srpnu až říjnu. Na hnízdiště se vrací v březnu až dubnu. Jeho charakteristickým znakem je kolébavý a pomalý pátrací let nízko nad zemí, zejména nad rozlehlými rákosinami, loukami či obilnými poli.

Tento dravec si pro své hnízdění vybírá nejčastěji podmáčené a málo přístupné rákosové porosty v otevřené krajině, vzácně však může zahnízdit i v obilí. Od 80. let 20. století se však stále častěji objevují záznamy o hnízdění pochopů v netypických biotopech, jako jsou terestrické rákosiny v polích, obilná pole, lesní paseky apod.

Pochopi si staví hnízdo na zemi. Základ tvoří stébla rákosu, větví a jiného dostupného rostlinného materiálu. Začátkem května samice snáší v jedno- až dvoudenních intervalech průměrně 4-5 vajec, která pečlivě zahřívá. Mláďata se líhnou postupně po 33 dnech od snesení 1. vejce, proto jsou sourozenci z jednoho hnízda různě velcí. Samec samici v sezení na hnízdě nestřídá, ale po celou dobu inkubace jí zásobuje potravou. V tom pokračuje i po vylíhnutí mláďat a samice donesenou kořist

porcuje a mláďata krmí. Na hnízdě mláďata tráví zhruba měsíc a půl, v nebezpečí se rozlézají do okolního rákosí a i po dosažení vzletnosti se ještě nějaký čas do hnízda vrací na noc. Pohlavní dospělosti dosahují ve druhém až třetím roce života.

Hlavní podíl potravy motáka pochopa tvoří drobní savci, zejména hlodavci (např. hraboš polní), které pochopí loví především na polích v širším okolí hnízda. Menší část potravy pochopů tvoří ptáci. Příležitostně pochopí sbírají v mělčinách ryby nebo se živí dokonce obojživelníky či hmyzem.

1.1.3. ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

Ledňáček je nezaměnitelně zbarvený pták o něco větší než vrabec. Je jen částečně tažný a v zimě se přesunuje k rychleji tekoucím úsekům řek, které nezamrzají.

Najdeme ho v okolí čistých pomalu tekoucích potoků a řek, ale i u rybníků, kde létá rychle a nízko nad hladinou.

Hnízdění probíhá od dubna do července. Oba rodiče vyhrabávají hnízdní noru v kolmém nebo převislém břehu a v komůrce na jejím konci pak samice snáší 4–8 vajec. Mláďata se líhnou po třech týdnech inkubace, a po dalších 3–4 týdnech opouští hnízdní dutinu a rodiče je pak ještě několik dní dokrmují. Samec již v průběhu prvního hnízdění začíná hloubit další noru a pár většinou hnízdí dvakrát, někdy i třikrát do roka. Velkou produkcí mláďat je vyrovnávána vysoká mortalita zejména v zimním období.

Na kořist, kterou jsou drobné rybky nebo hmyz, většinou číhá na větvi nad hladinou a vrhá se za ní prudce do vody.

1.1.4. kopřivka obecná (*Anas strepera*)

Kopřivka je poměrně nenápadná kachna, o něco menší než kachna divoká. Jde o převážně tažný druh se zimovišti v západní Evropě a ve Středomoří. Na hnízdiště přilétá v březnu a dubnu, odlétá září a říjnu.

Dává přednost mělkým vodní nádržím a rybníkům s rozsáhlou volnou hladinou, bohatou vegetací a širokými pásy rákosu při březích. Plave většinou v párech.

Hnízdí od dubna do července na pevném břehu. Hnízdo s 8–12 nažloutlými vejci je většinou ukryto v trávě nebo kopřivách. Samice na vejcích sedí 26 dnů a po vylíhnutí vodí mláďata, která jsou schopná letu až v 7 týdnech života.

Většinu potravy kopřivek tvoří vodní rostliny, jen malým doplňkem je hmyz.

1.2. Stav ptačí oblasti z hlediska předmětu ochrany

1.2.1. bukač velký (*Botaurus stellaris*)

V posledních letech v PO hnízdí 1–3 páry, početnost druhu kolísá. Zřejmě došlo k mírnému poklesu populace druhu oproti období před vyhlášením PO, to však může souviset s celkovým trendem druhu v rámci této části jeho areálu rozšíření.

Bukač velký v PO Poodří hnízdí na několika rybníčních soustavách - Nová Horka (rybník Kotvice), Studénka, Jistebník-jih (rybník Bezruč, PR Rákosina), Bartošovice. Jedná se vždy o rybníky s rozsáhlejšími porosty rákosu nebo orobince.

Na každé rybníční soustavě je vyhlášena nebo připravována k vyhlášení jedna rezervace v lokalitě, kde jsou zachovány litorální porosty. v potřebném stavu a rozsahu. Stablní nabídka biotopů tedy existuje plošně v celé rybníční části PO. Stav rákosových porostů je většinou vyhovující, rozloha litorálu mírně vzrůstá, management je do budoucna připravován tak, aby byly i některé terestrické rákosiny zavodňovány (např. PR Rákosina). V připravované rezervaci Bažantula je plánováno propojení ostrůvkovitých porostů orobinců na několika menších rybnících do jednoho většího celku.

Nová lokalita bude vytvořena v rámci rekultivace připravované štěrkovny v Mankovicích (lokalita Pod dráhou).

Také v lokalitě Nový rybník v Hladkých Živicích je plánována obnova dvou menších rybníčků, z nichž jeden bude provozován extenzivně a doplněn litorálem v maximálním možném rozsahu.

Potenciálně nejslibnější lokalitou pro vytvoření rozsáhlého biotopu pro bukače je bývalý rybník Habeš, navazující na přírodní rezervaci na soustavě rybníků ve Studénce.

Druh pozorován také v pohnízdním období a v zimě.

Potravní zdroje se vyskytují většinou na samotných rybnících a soustavách, kde druh hnízdí, v lokalitě Jistebník-jih zalétá zde hnízdící pár z rybníka Bezruč i na okolní kanály protékající po obvodu rybníka (např. Mlýnka). Dostatečná potravní nabídka je zajištěna managementem PR, kde je prioritou udržet převážně chov plůdkových a násadových ryb.

1.2.2. moták pochop (*Circus aeruginosus*)

Populace druhu v PO je stabilizovaná, cca 25 párů.

Těžištěm výskytu jsou rybníky se zachovalými tvrdými porosty vodních rostlin (orobinec, rákos...), dále louky s drobnými mokřady s rákosinami nebo odvodňovací kanály s porosty rákosu. Zřídka hnízdí také na polích nebo dokonce v ruderalních porostech (zlatobýl *Solidago* sp.) .

Vzhledem k předpokládanému vzniku nových vodních ploch (plánovaná šterkovna v Mankovicích, lokalita Pod Dráhou, obnova 2 rybníčků na lokalitě Nový Rybník), lze předpokládat osidlování nových lokalit a další nárůst početnosti hnízdní populace.

Kořistí motáka pochopa jsou jednak vodní ptáci (především lyska černá a racek chechtavý). Ty loví především samice, jejichž lovecký okresek je podstatně menší než je tomu v případě samců. Samci loví převážně malé savce a ptáky, za kterými se vydávají na louky a pole v širším okolí rybníků a zalétají až za hranice PO. Právě tento typ prostředí za hranicemi PO však hraje klíčovou roli v potravní nabídce a je potenciálně ohrožován zvyšující se urbanizací a industrializací okolí PO.

1.2.3. ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

Populace ledňáčka říčního v PO je stabilní a kolísá v rozmezí 18–25 hnízdních párů.

Tradičním hnízdištěm je především meandrující tok řeky Odry po celé své délce (tj. cca 45 říčních kilometrů), větší koncentrace druhu začíná od Suchdolu nad Odrou, podél Odry až po Polanku nad Odrou, dále hnízdí na největších přítocích Odry (Ondřejnice, Lubina, Bílovka, Husí potok, systém struh Mlýnky), výjimečně i na rybnících nebo v kolmých stěnách hrany říční terasy (les Podliší mezi Albrechticami a Petřvaldíkem). V případě zvýšených průtoků v Odře mohou být hnízda ledňáčků vyplavena, ptáci jsou schopni zahnízdit znovu, ale náhradní hnízdění bývá výrazně slabší. Vznik dalších vhodných hnízdních biotopů v PO je nepravděpodobný. Je třeba udržet stávající vhodné biotopy.

Druh je v lokalitě pozorován také v pohnízdním období a v zimě. Část populace je však pravděpodobně tažná.

Kromě vodních toků jsou častým potravním stanovištěm také rybníky ležící v okolí řeky, na kterou je druh především hnízdně vázán, za vyšších vodních stavů nebo zákalu v řece pravděpodobně využívá ledňáček tyto potravní zdroje v převažující míře nebo přelétá lovit na některé přítoky Odry, např. Jičínku, Ondřejnici, Lubinu nebo Husí potok. Větší četnost na rybnících je pak v pohnízdním a v podzimním tahovém období, kdy se zde vyskytují již létající mladí ptáci.

1.2.4. kopřivka obecná (*Anas strepera*)

Druh hnízdí především na rybnících, na okrajích deponií vytvořených po vyhrnutí některých rybníků v 80. letech 20. století nebo v porostech vodních rostlin. Hnízda jsou situována především na větších rybnících v porostu orobince, rákosu nebo jiných pobřežních rostlin. Ojedinele je možno nalézt hnízdící páry na slepých ramenech řeky Odry v okolí rybníků nebo na odvodňovacích kanálech na loukách, za jarního tahu v dubnu i na Odře.

Podle článku 4.2 směrnice o ptácích bylo do předmětu ochrany PO zařazeno významné shromaždiště kopřivky obecné na tahu na zdejších rybnících. Početnost každoročně protahujících ptáků kolísá mezi 450 a 550 exempláři.

1.3. Optimální způsoby využívání ptačí oblasti

1.3.1. Vhodné způsoby využívání PO ve vztahu ke kvalitě biotopů

Ptačí oblast komplexně:

Docílit rozšíření stávající rozlohy PO o výběžky EVL, čímž se současně zvýší nabídka dnes již využívaných hnízdních biotopů pro motáka pochopa (rybníky Rohy) a jeho potravní základny o mokřady Bílovky (pouze v případě rozšíření CHKO o tyto výběžky). Přičleněním lokality Podlíští se zajistí ochrana unikátního hnízdního biotopu ledňáčka říčního na pravobřežní terase Odry.

Rybníky:

Vytvořit vyváženou síť hnízdních biotopů (rákosin) a potravní základny prostřednictvím vyhlášení dalších MZCHÚ na rybníčních soustavách v PO.

Optimální způsob hospodaření na rybnících znamená vymezit přibližně 1/3 všech rybníčních ploch v PO pro šetrné hospodaření s extenzivní obsádkou ryb vyloučit hnojení rybníků a používání chemických látek a upravit manipulaci s vodní hladinou během hnízdění. Regulovat přikrmování ryb. Potravní základnu pro druhy vázané na vodní prostředí (kopřivka, bukač) zajistit vyváženým hospodařením na menších rybnících (3–7 ha), určených k extenzivnímu chovu ryb. Prostřednictvím usměrněné rybí obsádky tak bude dlouhodobě zajištěna i mimořádně bohatá potravní nabídka pro ptáky (rostliny, bezobratlí – zooplankton a hmyz, rybí plůdek, larvy obojživelníků).

Na větších rybnících (přes 7 ha) chránit a podporovat rozsáhlé porosty rákosin jako biotop pro hnízdění vodních ptáků. Docílit zvýšení ploch rákosin na lokalitách, které je doposud nemají vytvořeny v potřebné míře (nPR Okluky, nPR Jistebnický mokřad). Intenzitu hospodaření omezit jen mírně z důvodu předcházení rostlinným expanzím (likvidace již rozvinutých expanzí je mnohaletou záležitostí a na rozsáhlých plochách by byla finančně neúnosná). Na vybraných ostrovních deponiích (Podhorník, Bezruč, Nový, Dolní a Horní bartošovický rybník) udržovat hnízdní biotopy (rákos, bylinná vegetace) pro kopřivku a pochopa bez zarůstání souvislým náletem křovin.

Luční biotopy:

Udržet stávající rozlohu terestrických rákosin (NPR Mokřady Pustějovského potoka, PR Rákosina, rybník Habeš nad nPR Okluky) nekosením jejich okrajů při údržbě luk zemědělskými subjekty, docílit zavodnění rozsáhlejších rákosin minimálně na 50 % jejich výměry, vytvořit diverzifikované rákosiny s nezastíněnými tůňemi a vznikem setrvalých společenstev bezobratlých a vodní vegetace - zdrojů potravy kopřivky a bukače. Trvalým zavodněním rákosin zajistit zabezpečení hnízdních biotopů motáka pochopa a bukače velkého před predací hnízd suchozemskými obratlovci. Chránit významné luční lokality s vhodnými hnízdními biotopy (rákosiny, ostřicové porosty). Podporovat odstraňování melioračních příkopů destabilizujících vodní režim.

Říční systém:

Chránit a podporovat stávající přirozený hydrologický režim Odry, který zajišťuje svou erozní činností samoobnovu obnažených hlinitých stěn, využívaných ledňáčkem. Důsledně oponovat záměry na výstavbu průplavů a vodních děl na horním toku Odry a na hlavních přítocích Odry (Luha, Jičinka, Husí potok, Bílovka, Lubina, Ondřejnice). Revitalizací některých přítoků (Bílovka) zlepšit potravní nabídku pro ledňáčka vytvořením nových stanovišť a trdlišť pro rybí druhy, které tvoří jeho potravní základnu (ouklej, ouklejka, slunka, plotice, jelec). Docílit uspokojivého stavu řek jakožto recipientu odpadních vod - snížit zatížení podporou výstavby ČOV. Splachy ze zemědělské půdy, zejména ve střední a jižní části PO omezit opatřeními na březích vodních toků (zatravnění a zasakovací pásy, výsadba zpevňujících dřevin).

Zemědělské pozemky v okolí PO:

Vypracováním studie „*Analýza faktorů ovlivňujících stabilitu populace motáka pochopa v Ptačí oblasti Poodří a návrh managementových a jiných opatření k jejímu zachování*“ zpracovat metodický pokyn pro státní orgány činné ve výstavbě a územním plánování, v němž budou stanoveny limity ve využívání volné krajiny ve vztahu k prostorovým a potravním nárokům motáka pochopa při prosazování záměrů obcí ležících katastrálně v nebo vně PO, jež mohou mít vliv na hnízdní populaci motáka pochopa (zvyšování industrializace a urbanizace volné krajiny, *více viz. Kap. 1.5.*)

1.3.2. Vhodné způsoby využívání PO s přímým vlivem na jedince druhů, jež jsou předmětem ochrany PO

- moták pochop
 - omezit údržbu podmáčených luk v blízkosti hnízd v období hnízdění (duben-červenec), dodržet ochranný nekosený pruh u rákosin a mokřadů v lukách čímž dojde k zajištění ochrany hnízd před spatřením potenciálními predátory
 - omezit turistický ruch a rekreaci v blízkosti hnízdišť (březen-červenec)
 - usměrňovat výkon práva myslivosti k potlačování nepůvodních savčích druhů (norek americký), které mohou mít negativní vliv na hnízdní populaci
- kopřivka obecná
 - podporovat extenzivní způsoby rybničního hospodaření
 - omezit pohyb veřejnosti po rybničních hrázích v MZCHÚ, údržbu rybničních hrází provádět mimo období hnízdění
 - na klíčových rybnících z pohledu tahové zastávky a shromaždiště (rozsáhlejší vodní plochy) snížit intenzitu (počet honů) nebo zcela vyloučit lov kachen,
 - neumisťovat budky pro kachny divoké na ornitologicky cenných rybnících
- bukač velký
 - omezit výkon práva myslivosti v MZCHÚ (omezit počet honů za sezónu)
 - omezit pohyb veřejnosti po rybničních hrázích v MZCHÚ, údržbu rybničních hrází provádět mimo období hnízdění
- ledňáček říční
 - zachovat přirozené meandrování toků a přirozený vodní režim z důvodu zachování vhodných hnízdních příležitostí
 - omezit přístup veřejnosti v jádrovém území druhu (omezení nebo zákaz výkonu práva rybářství v NPR Polanská niva, stanovení bližších ochranných podmínek v nově vyhlášených MZCHÚ)

1.4. Aktuální stav využívání území ptačí oblasti

1.4.1. Aktuální stav využívání PO ve vztahu ke kvalitě biotopů

Na rybnících v PO jsou dodržována omezení vyplývající z ochranných podmínek PO. Rybníky mají manipulační řády a povolení k nakládání s vodami, které byly připraveny ve spolupráci se Správou CHKO Poodří.

Na 1/3 rybničních ploch v PO (tj. v aktuálních a připravovaných přírodních rezervacích) je hospodaření již 10 – 15 let upraveno v zájmu ochrany přírody a probíhá způsobem popsáním v kapitole 1.3.1.

Sportovní rybolov není doposud Správou CHKO omezován.

1.4.2. Aktuální stav využívání PO – činnosti s přímým vlivem na jedince druhů, jež jsou předmětem ochrany PO

Kopřivka obecná

Rybniční hospodaření šetrné k přírodě je uplatňováno ve stávajících a připravovaných rybničních rezervacích. V důsledku vysazování mladších ryb a mírného omezení rybích obsádek se i na větších rybnících mohou uplatňovat měkká vodní makrofyta, která tvoří hlavní složku potravy kopřivky obecné. Pro hnízdění kopřivky není dosud dostatečná nabídka hnízdních příležitostí na suché zemi, např. na březích rybníků nebo na ostrovních deponiích s převahou bylinné vegetace, nejlépe kopřiv. Rušení hnízdicích ptáků je vyvoláno individuální rekreací místních obyvatel a s ní související rušivou činností – např. pojezdy motorových vozidel mimo komunikace, volné pobíhání psů.

Bukač velký

Rybníky s rozsáhlými porosty orobince a rákosu jsou vhodným prostředím pro bukače velkého. Dostatečně rozsáhlé rákosiny s ploškami volné vody se vyskytují pouze na několika největších rybnících. Na rybnících ve Studénce a na Bartošovickém horním rybníku jsou porosty plošně

vyhovující, ale jsou ostrůvkovité, oddělené velkými plochami vody, což bukače pravděpodobně odrazuje.

Moták pochop

Rákosiny mají vyhovující skladbu i prostorovou distribuci. Deponia rybníků jsou sporadicky udržovány, dochází k postupné sukcesi. Turistický ruch a příměstská rekreace má negativní dopad na hnízdicí páry v Polance n. O. a v Nové Horece.

Ledňáček říční

Stav hnízdních biotopů je v současnosti stabilizovaný. Sportovní rybolov je soustředěn po celé délce Odry, přítomností rybářů na březích dochází k rušení hnízdicích ptáků. Na území PO není vyhlášena žádná chráněná rybí oblast.

1.5. Činnosti, aktivity a jevy vyžadující realizaci ochranných opatření

Následující tabulka podává přehled a základní charakteristiku činností, aktivit a jevů na území PO, které mají či by v dohledné době mohly mít negativní vliv na druhy, jež jsou předmětem ochrany PO.

1. Činnost	Ovlivněný druh	Časová specifikace	Prostorová specifikace	Významnost
1.5.1. Intenzifikace hospodaření na rybnících	moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční	celoroční, hlavně ve vegetační sezóně	rybníky mimo rezervace (včetně navrhovaných)	významný faktor
1.5.2. Souvislé zarůstání hladiny rybníků porosty kotvice plovoucí	moták pochop, kopřivka obecná	červen – říjen	rybníky ve stávajících a připravovaných MZCHÚ	významný faktor
1.5.3. Zvyšující se rekreační a turistické využívání území	moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční	v hnízdním období (duben – srpen)	nivní louky, břehy vodních toků, na hrázích a v okolí rybníků.	vysoce významný faktor
1.5.4. Nedodržování zákazů vjezdu motorových vozidel	moták pochop, kopřivka obecná, ledňáček říční	v době hnízdění	celá PO	významný faktor
1.5.5. Sportovní rybolov	kopřivka obecná, ledňáček říční	hnízdí sezóna a pohnízdí období (březen–září)	na toku Odry a některých slepých ramenech	vysoce významný faktor
1.5.6. Nadměrné vyrušování hony a výkonem myslivosti	kopřivka obecná, bukač velký, moták pochop	na podzim (hony) v hnízdním období	na rybnících a v okolí PR Bartošovický luh	vysoce významný faktor
1.5.7. Kosení lučních mokřadů a rákosin	moták pochop	v hnízdním období (duben–srpen)	na podmáčených nivních loukách, v porostech ostřic a rákosu	vysoce významný faktor
1.5.8. Ochrana letiště Mošnov	moták pochop	v hnízdním období (duben–září)	letiště Mošnov	vysoce významný faktor
1.5.9. Realizace záměru plavebního kanálu Odra-Dunaj-Labe	moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční	trvale	celá PO	potenciálně kritický faktor

1.5.10. Stavby významně ovlivňující vodní režim PO	ledňáček říční	trvale	celá PO	potenciálně významný faktor
1.5.11. Plošná zástavba	moták pochop, bukač velký	trvale	celá PO a pozemky v okolí	potenciálně významný faktor
1.5.12. Výstavba větrných elektráren ve významných tahových cestách	moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký	zejména v období tahu	v celé nivě Odry	potenciálně vysoce významný faktor
1.5.13. Rozšiřování aktivit letiště Mošnov (přistávací dráha pro malé letouny)	moták pochop, bukač velký, kopřivka obecná	trvale	letiště Mošnov	potenciálně významný faktor
1.5.14. Zarůstání rybníků invazními druhy vodních makrofyt, zvláště řečankou pomořskou	kopřivka obecná, ledňáček říční	v červnu–říjnu	na rybnících s omezenou intenzitou hospodaření	potenciálně významný faktor
1.5.15. Zarůstání deponií rybníků dřevinami	moták pochop, kopřivka obecná	v hnízdním období	celá PO	potenciálně významný faktor

1.5.9. Intenzifikace hospodaření na rybnících

Silné obsádky větších ryb způsobují vymizení měkkých a tvrdých porostů vodních rostlin, vysoký zákal vody, téměř vymizení vodních bezobratlých a drobných obratlovců.

Chov ryb je z důvodu ochrany přírody omezen přibližně na třetině veškerých rybníčních ploch v PO (rybníční hospodaření šetrné k přírodě).

Na dvou třetinách rybníčních ploch je hospodaření omezeno pouze ochrannými podmínkami PO. Vysazují se sem násady vypěstované na rybnících v MZCHÚ. I na rybnících s běžným hospodařením jsou podle možností chráněny nebo obnovovány úzké příbřežní pásy rákosin, které chrání hráze před zvýšenou erozí a poskytují kryt a potravu vodním ptákům.

Zachování poměru 1:2 mezi extenzivně a intenzivně provozovanými rybníky je udržitelným kompromisem mezi podnikáním a ochranou přírody, který garantuje zachování vhodných biotopů pro druhy PO.

1.5.9. Souvislé zarůstání hladiny rybníků porosty kotvice plovoucí

Jev vede k absenci volné vodní hladiny a vytěsnění většiny ostatních druhů vodních rostlin, je omezen přístup světla, tepla a kyslíku do vody, následně dochází k úhynům rybí obsádky v důsledku nedostatku kyslíku, k úhynům ptáků v důsledku botulismu. Vodní prostředí pak není vhodné pro bezobratlé, ryby, obojživelníky ani ptáky.

1.5.9. Zvyšující se rekreační a turistické využívání území (pěší turistika, cykloturistika a jezdecké sporty)

Přírodní prostředí PO je běžně využíváno místními obyvateli k rodinným vycházkám, venčení psů, výletům mládeže, joggingu, houbaření. Pro návštěvníky jsou atraktivní především louky a rybníční hráze. Trend návštěvnosti je vzrůstající.

Obzvláště silný nárůst rekreačního využívání PO je zaznamenán mezi Ostravou a Studénkou, kde se již významně projevují negativní vlivy na PO (vyrušování ptáků, obzvláště v období hnízdění). Kosením trávy na hrázích v hnízdním období, např. na rybnících u Jistebníku dochází ke zpřístupňování hrází turistům.

Soukromé subjekty z území mimo PO provozují v okolí jistebnických rybníků skupinové vyjížďky na koních, na hrázích Jistebnických rybníků a na okolních lučních cestách téměř denně po několik hodin trénují rychlostní jízdy dvoukolek tažených koňmi.

1.5.4. Nedodržování zákazů vjezdu motorových vozidel

Prudký nárůst aktivity. Nepovoleného vjezdu osobními automobily se dopouštějí hlavně rybáři, kteří se snaží zaparkovat přímo na břehu vodního toku.

Významně narostl počet motoristů na čtyřkolkách a terénních motocyklech, kteří se pohybují krajinou nerespektující jakéhokoliv předpisy. Projevují se negativní vlivy na PO (vyrušování ptáků, obzvláště v období hnízdění).

1.5.5. Sportovní rybolov

Sportovní rybolov má v oblasti dlouholetou tradici, tok Odry je využíván po celé délce a na obou březích. Rybáři často přijíždějí na kolech nebo na motorkách, přicházejí se psy, vyšlapávají a vyřezávají vegetaci, upravují vodní břehy, nejsou výjimkou ani ohniště. Na dolním toku je častý pobyt a pohyb na říčních náplavech v ohybech meandrů, jejichž protilehlé svahy jsou vhodným potenciálním hnízdištěm ledňáčka říčního.

1.5.6. Nadměrné vyrušování hony a výkonem myslivosti

Výkon práva myslivosti není v PO prozatím nijak omezen, v součinnosti s mysliveckými sdruženími je tlumena populace kormorána velkého a volavky popelavé na všech rybníčních soustavách. Odlov kormorána probíhá celoročně, během hnízdního období je zastaven tehdy, jestliže druh zahnízdí. Hony probíhají na podzim opakovaně, existuje potenciální nebezpečí zástřelu protahujících nebo zimujících kopřivek a bukače. Během podzimních honů existuje rušení na všech rybnících.

1.5.7. Kosení lučních mokřadů a rákosin

Kosení je prováděno mechanizací na rozsáhlých plochách najednou ve stejnou dobu. Míra zachování mokřadních porostů závisí především na aktuálním průběhu počasí, tj. na sýzdnosti (dostupnosti) terénu pro zemědělskou techniku.

1.5.8. Ochrana letiště Mošnov

Ochrana vnitřního prostoru letiště Mošnov, zejména bezprostředního okolí přistávací dráhy je zabezpečována externími pracovníky – sokolníky, kteří během celého roku provádějí plašení a ojediněle i odstřel ptáků, kteří mohou vyvolat střety s letadly. Za rok 2007 bylo evidováno 10 zástřelů motáků pochopů. Tento způsob ochrany letiště je podle informací ČIŽP a dalších osob zabývajících se v minulosti ochranou letišť obvyklý, jelikož udržované travnaté plochy obklopující přistávací dráhy jsou pro lovící ptáky atraktivní z hlediska dostupnosti potravy (drobní hlodavci). Plochy letiště se navíc překrývají s lovišti motáka pochopa.

1.5.9. Realizace záměru plavebního kanálu Odra-Dunaj-Labe

Způsobila by nevratné a nenahraditelné zničení biotopů říční nivy i samotného vodního toku, trvalé hluboké poškození vodního režimu území.

1.5.10. Stavby významně ovlivňující vodní režim PO

Budování přehrad na horním toku Odry nebo na některém z jejích hlavních přítoků, včetně přečerpávacích nádrží Spálov a Heřmánky (plánovaných při stavbě jaderné elektrárny Blahutovice), by způsobilo poškození přirozeného hydrologického režimu Odry v celé PO, ovlivněn by byl záplavový režim celé oderské nivy a říční břehy.

Realizace stavby tunelu a zahloubení železniční trati mezi Sedlnicí a Mošnovem, stejně jako rozšíření průmyslové a obchodní zóny do katastru Nové Horky, Albrechtic a Petřvaldiku, by omezily proudění spodních vod, dotující zásadním způsobem mokřady na patě říční terasy. Zastavením aktivních geologických procesů (odtrhy horniny a vytváření kolmých hlinitých stěn v hraně terasy nad pramennými řadami) by byla ohrožena unikátní hnízdní lokalita ledňáčka říčního.

1.5.11. Plošná zástavba

Rozšiřující se průmyslová i bytová výstavba v PO i jejím okolí a výstavba vysokorychlostní železniční tratě představují významný a trvalý zábor zemědělské půdy a na ni vázaných potravních biotopů motáka pochopa.

V případě logistických a průmyslových areálů Přední čtvrtě ve Studénce-Butovicích a u dálnice D 47 v katastru Bravantice lze významný dopad očekávat také nárůstem dopravy po komunikacích napříč Poodřím, včetně hnízdních lokalit bukače velkého v jejich těsném sousedství.

Rozšíření průmyslové a obchodní zóny na oblast mezi Novou Horkou a Albrechticemi (v těsném sousedství CHKO) by také měl pravděpodobně za následek výrazný nárůst hluku (dopravní i jiný), který by měl negativní vliv na populace ohrožených druhů ptáků, zejména bukače velkého.

1.5.12. Výstavba větrných elektráren ve významných tahových cestách

Působily by jako překážka na území tahové cesty. Nevhodnost umístění v celé nivě Odry a navazující Moravské brány. Hrozí ztráty části populace předmětů ochrany.

1.5.13. Rozšiřování aktivit letiště Mošnov (přistávací dráha pro malé letouny)

Připravovaná přistávací dráha pro malé letouny má rozšířit nabídku služeb letiště o sportovní létání a vyhlídkové lety. Již nyní je závažným negativním faktorem vyrušování hnízdicích druhů nízkými přelety. Lze očekávat negativní vliv (bukač, kopřivka) a významný negativní vliv (moták pochop).

1.5.14. Zarůstání rybníků invazními druhy vodních makrofyt, zvláště řečankou přímořskou

Projevuje se absencí volné hladiny, potlačení ostatních druhů rostlin. Zaplněný prostor pod hladinou neumožňuje potápění ptáků a značně komplikuje i pohyb rybám, v období července již znemožňuje i usazení a pohyb ptáků na hladině. Řečanka je jednoletým druhem, osidlujícím mělké rybníky (optimálně 60–80 cm) se sníženými obsádkami a dobrou průhledností vody. Bohatá semenná banka v bahně rybníků pak způsobuje, že zvládnutí expanze je mnohaletou záležitostí. Druh významně přibývá i na dalších rybnících se sníženou intenzitou hospodaření. Při pokračování stávající tendence se během 2–4 let stane kritickým faktorem i na dalších rybnících.

1.5.15. Zarůstání deponií rybníků dřevinami

Faktor, který postupně může znamenat snížení vhodných hnízdních příležitostí na nejvýznamnějších rybnících – např. Podhorníku, Bezruči, Dolním a Horním Bartošovickém rybníku.

2. Plán opatření

Realizace níže uvedených opatření je nezbytná pro zachování jedinců a populací a obnovu ekosystémů významných pro ptačí druhy, které jsou předmětem ochrany PO. Navrhovaná doporučená opatření slouží jako podkladový materiál pro zajišťování péče o PO a výkon státní správy příslušných OOP na území PO.

2.1. Zajištění požadavků druhů, které jsou předmětem ochrany PO

Ke každé aktivitě z kapitoly 1.5. (činnosti, aktivity a jevy na území PO, které mají či by v dohledné době mohly mít negativní vliv na druhy, jež jsou předmětem ochrany PO) byla vypracována následující ochranná opatření.

2.2.1. *Intenzifikace hospodaření na rybnících*

Rozsah opatření: během platnosti připravovaného Plánu péče

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční

Popis opatření: Vyhlásit další rybníční rezervace - PR Jistebnické mokřady. Obsádky na všech rybníčních lokalitách v přírodních rezervacích budou nastaveny s ohledem na potřeby předmětů ochrany. Management přilehlých ploch bude nastaven tak, aby se rozšířily podmáčené plochy, tůně s trvalou vodní hladinou a potravní stanoviště ptáků. S rybáři dojednána domluva, nepočítá se s dalším zvyšováním intenzity hospodaření, naopak v PR se počítá s mírným poklesem, 1/3 rybníků je plůdkových a násadových.

2.2.2. Souvislé zarůstání hladiny rybníků porosty kotvice plovoucí

Rozsah opatření: kosení makrofyt, dokud se nepodaří vyčerpát zásobu semen, zřejmě jev dlouhodobý, bez jasně stanoveného časového horizontu, týká se především extenzivních rybníků v celé PO. V zájmu dlouhodobé udržitelnosti stavu ekosystému bude nutno i na plůdkových nebo násadových rybnících vždy po několika letech jednorázově aplikovat silnější obsádku starších ryb.

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná

Popis opatření: Kosení, rozvolňování a následné vyhrnutí porostů kotvice žací lodí podle pokynů Správy CHKO Poodří. Optimální dobou pro zásah je poslední dekáda června až červenec, tj. ještě před dozráním plodů kotvic. Příliš časně pokosení uvolňuje prostor pro další rostlinné expanze. Pozdní pokosení již není účinné, protože zralé plody kotvic se samovolně odlamují a klesají ke dnu. Pro kosení a vyhrnování kotvic je potřebná výjimka ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných rostlin.

2.2.3. Zvyšující se rekreační a turistické využívání území

Rozsah opatření: celá PO, přednostně v severní části

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční

Popis opatření: Omezení a usměrnění: snaha o vyvedení cyklistů z nivy řeky na novou cyklostezku (Odra-Morava-Dunaj). Nové cyklotrasy a cyklostezky pouze napříč CHKO, nikoliv podélně, a podél stávajících komunikací (v tělese současných cest, tratí). Nepovolování organizovaných cyklistických závodů mimo místní komunikace. Zvýšení obecné informovanosti návštěvníků. V nově vyhlášených MZCHÚ omezit vstup veřejnosti na rybníční hráze s výjimkou veřejně přístupných komunikací. V nově vyhlášených MZCHÚ (na hrázích a na loukách v PO) vyloučit provozování jezdeckví a trénink koní.

2.2.4. Nedodržování zákazů vjezdu motorových vozidel

Rozsah opatření: celá PO, přednostně v severní části

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná, ledňáček říční

Popis opatření: Instalace zábran na vhodných místech (pasevní areál Petřvaldík, Pasečný most, rybníční hráze). Instalace zákazových dopravních značek. Řešení ve spolupráci s policií ČR.

2.2.5. Sportovní rybolov

Rozsah opatření: celá PO, přednostně v severní části, v NPR Polanská niva

Pro druhy: kopřivka obecná, ledňáček říční

Popis opatření: Dohoda s ČRS. Rozšíření NPR Polanská niva o meandrový pás Odry, zákaz rybolovu v NPR Polanská niva. Nepovolit rozšiřování rybářských revírů do obnovených tůní a revitalizovaného toku Bílovky.

2.2.6. Nadměrné vyrušování hony a výkonem myslivosti

Rozsah opatření: rezervace, shromaždiště

Pro druhy: kopřivka obecná, bukač velký, moták pochop

Popis opatření: Omezení myslivosti v rezervacích, kde je vlastníkem AOPK ČR (včetně omezení vstupu v době hnízdění). Snížení počtu honů na shromaždištích vodních ptáků (Bezruč, Nový, Kotvice).

2.2.7. Kosení lučních mokřadů a rákosin

Rozsah opatření: 1-2x ročně, kosení probíhá nejčastěji v hnízdním období (konec května/začátek června). Rozšíření nekosených ploch ve vybraných částech PO, především v nPR Mokřady Pustějovského potoka.

Pro druhy: moták pochop

Popis opatření: Nejcennější podmáčené pozemky získat do vlastnictví AOPK a pak provádět jejich řízený management. Do té doby dohoda se zemědělci v místech hnízdišť motáků.

2.2.8. Ochrana letiště Mošnov

Rozsah opatření: Ochrana letiště probíhá celoročně, odstřel ptáků je nahodilý a závisí na pohybu ptáků v prostoru přistávací dráhy.

Pro druhy: moták pochop

Popis opatření: Vyvolat jednání se zřizovatelem letiště – Moravskoslezským Krajem. Vhodným alternativním řešením je zvýšení rozsahu a intenzity plašení a rozšíření spektra plašících metod, např. o pojezd automobilů a metody využívající zvuků či světla.

2.2.9. Realizace záměru plavebního kanálu Odra-Dunaj-Labe

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký, ledňáček říční

Popis opatření: důsledná oponentura záměru

2.2.10. Stavby významně ovlivňující vodní režim PO

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: ledňáček říční

Popis opatření: Oponovat na úrovni všech stupňů projektové přípravy a stavebního řízení.

2.2.11. Plošná zástavba

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: moták pochop

Popis opatření: Vypracování studie dopadů záměrů na potravní základnu pochopa. Navržení doporučených limitů pro výstavbu na jejím základě. Důsledně připomínkovat změny územních plánů a nové územní plány obcí, nežádoucí záměry podchytit již ve stádiu zadání návrhů změny. Nepřipustit záměry na zástavbu směrem do PO mimo stávající souvisle zastavěná území obcí. Případnou realizaci podmínit kompenzačními opatřeními.

2.2.12. Výstavba větrných elektráren ve významných tahových cestách

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná, bukač velký

Popis opatření: kvalifikované posouzení

2.2.13. Rozšiřování aktivit letiště Mošnov (přistávací dráha pro malé letouny)

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: moták pochop, bukač velký, kopřivka obecná

Popis opatření: Oponovat záměr na úrovni připravované změny územního plánu obce Mošnov.

2.2.14. Zarůstání rybníků invazními druhy vodních makrofyt, zvláště řečankou přímořskou

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: kopřivka obecná, ledňáček říční

Popis opatření: Na lokalitách se současným výskytem kotvice plovoucí (většina lokalit) vyloučit kosení a vyhrnování kotvic před 20. 6. Po časném odstranění kotvic se prosvětlením vodního sloupce uvolní nika pro řečanku přímořskou, hlavně v hloubkách kolem 60-80 cm. Osluněná řečanka se bohatě vysemení a v příštích sezónách hrozí její expanze. Na rozdíl od kotvice vyplňuje řečanka celý vodní sloupec až k hladině, při expanzi je znemožněn pohyb ptáků na hladině i jejich potápění. Řečanka není konzumována vodními ptáky.

Bez závažných důvodů nevyžadovat silná omezení intenzity chovu ryb (prevence rostlinných expanzí).

Extrémně zanesené mělké rybníky bude časem nutno prohloubit (odbahnit) na hloubku 1,0–1,2 m.

2.2.15. Zarůstání deponií rybníků dřevinami

Rozsah opatření: stále

Pro druhy: moták pochop, kopřivka obecná

Popis opatření: pravidelně vyřezávat nálet na vybraných ostrovních deponiích

2.2. Opatření správního charakteru

Vyhlášení maloplošných MZCHÚ (PR Jistebnické mokřady, PP Podlíští) a přehlášení PR Kotvice (rozšíření o přílehlý mokřad a jeden rybník) a NPR Polanská niva. Rozšíření CHKO o přesahující části EVL Poodří.

Navrhovaná úprava stávající nevyhovující zonace CHKO Poodří poskytne ochraně přírody další nástroj: v I. zóně CHKO zákon umožňuje omezení návštěvnosti z důvodu ochrany přírody (není to vázáno na případně již zastaralé bližší ochranné podmínky MZCHÚ).

Manipulační řády rybníků jsou připravovány ve spolupráci se Správou CHKO Poodří a jsou vyhovující.

2.3. Vymezení lokalit s podrobně plánovaným managementem

V této kapitole je uveden přehled vymezených lokalit, kde se plánují další konkrétní managementové zásahy ve prospěch druhů PO.

2.4.1. Rybníky ve Studénce, připravovaná PR Bažantula, opatření pro bukače velkého.

Hráze rybníků jsou extrémně erodované, rybníky zanesené rozplaveným materiálem z hrází, v mělké vodě se rozvíjejí rostlinné expanze. Je plánováno částečné vyhrnutí rybníků s tím, že vyhrnutý materiál bude využit zčásti na opravu hrází, zčásti na vytvoření litorálu propojujícího ostrůvkovité porosty orobinců. Vzhledem k nevelké rozloze rybníků by měly být nově vzniklé rákosiny sousedících rybníků zdánlivě propojeny přes rybníční hráze. Akce by měla být financována z evropských dotačních fondů.

2.4.2. NPR Polanská niva – opatření pro ledňáčka říčního a další druhy vodních ptáků

Přehlášení NPR se zahrnutím celého meandrového pásu do MZCHÚ, ve vybraných úsecích vyloučení práva rybářství a vyloučení vstupu na břehy i na náplavy v korytě toku.

2.4.3. PR Rákosina v k. ú. Jistebník – opatření pro motáka pochopa a bukače velkého.

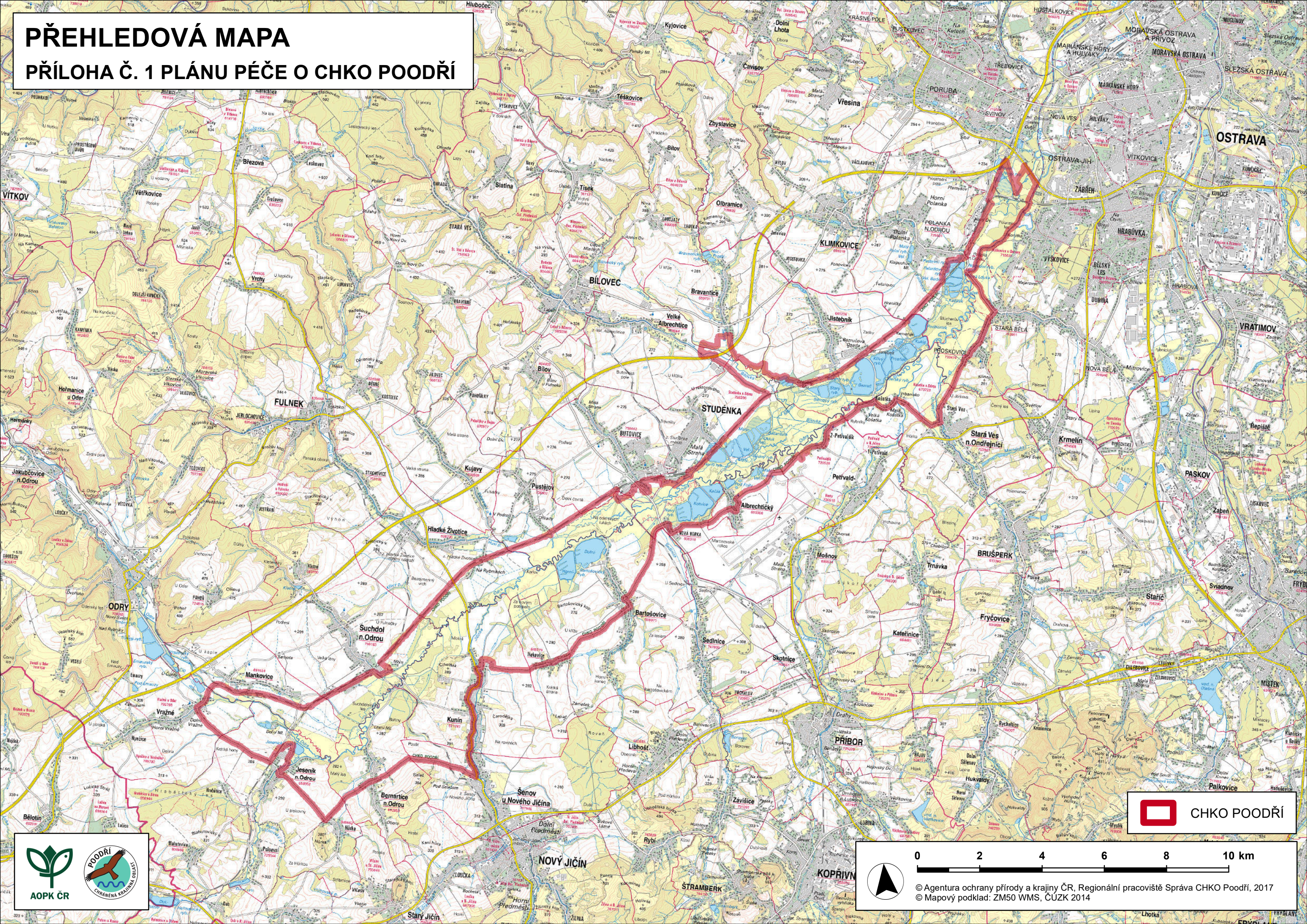
Managementovým opatřením v PR vyloučit výpadky vodní dotace v důsledku manipulací na náhonu Mlýnka a zajistit trvalé zavodnění lokality.

2.4. Řešení konfliktů s jinými předměty ochrany, popř. významnými druhy, v území

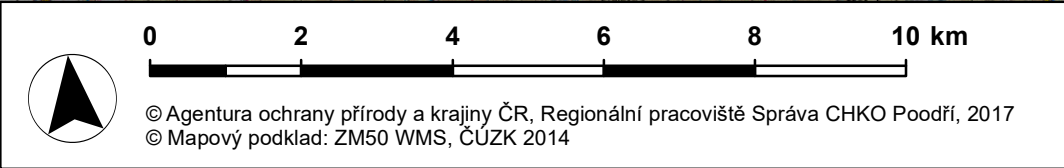
Na rybnících v NPR Polanská niva je botanický management v rozporu s ochranou potenciálního hnízdiště motáka pochopa, případně loviště bukače velkého. U motáka pochopa se jedná o jednu z mnoha lokalit v PO, na ostatních rybnících má zajištěny vhodné podmínky. Botanicky mimořádně cenné porosty obnaženého dna se však z celé PO a CHKO vyskytují pouze na rybnících v NPR, jde o rostlinné druhy a společenstva jedinečné v rámci ČR. Navíc se jedná spíše o menší rybníky (3 ha, 7 ha a 10 ha). Proto zde bude i nadále a v souladu se schváleným plánem péče o NPR upřednostněn botanický management. Rybníky Kačírek a Velký Váček budou ve většině sezón postupně a velmi zvolna napouštěny přibližně od poloviny května do poloviny června. Nejmenším rybník Zimní bude přibližně jednou za 4 roky v květnu úplně vypuštěn a následně letněn; koncem předcházející sezóny budou na rybníku odstraněny rákosiny jako prevence před zahnízděním vodních ptáků.

Kosení kotvic se provádí koncem června a hlavně v červenci. Kosením nejsou dotčeny rákosiny, jež jsou hnízdním biotopem motáka pochopa. Kopřivka obecná již v tomto období vodí mladé, vzhledem ke hlučnosti a pomalosti pohybu žacích lodí nejsou rodinky ohroženy.

PŘEHLEDOVÁ MAPA PŘÍLOHA Č. 1 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

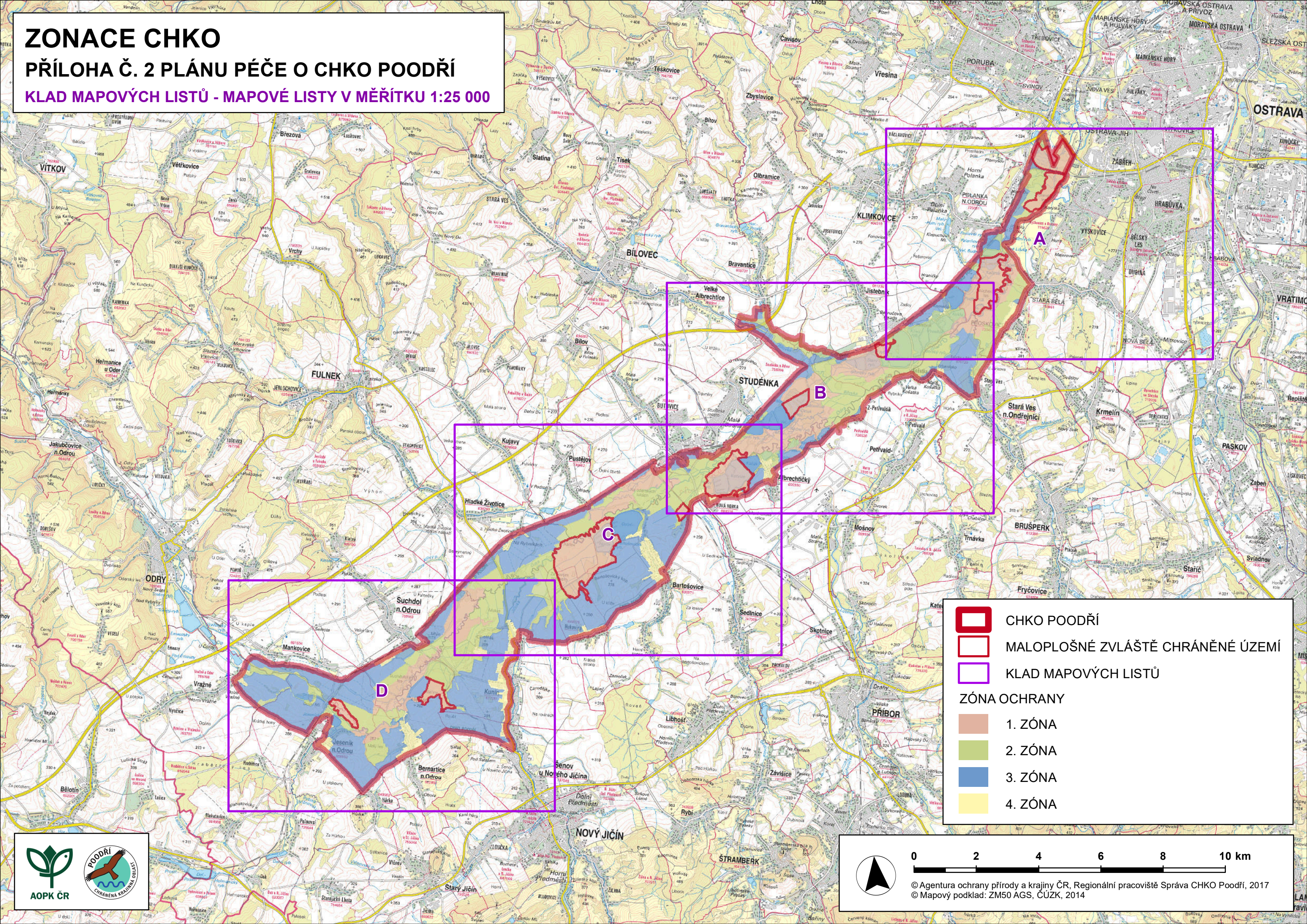
CHKO POODŘÍ

ZONACE CHKO

PŘÍLOHA Č. 2 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

KLAD MAPOVÝCH LISTŮ - MAPOVÉ LISTY V MĚŘÍTKU 1:25 000

CHKO POODŘÍ

- MALOPLOŠNÉ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉ ÚZEMÍ
- Klad mapových listů

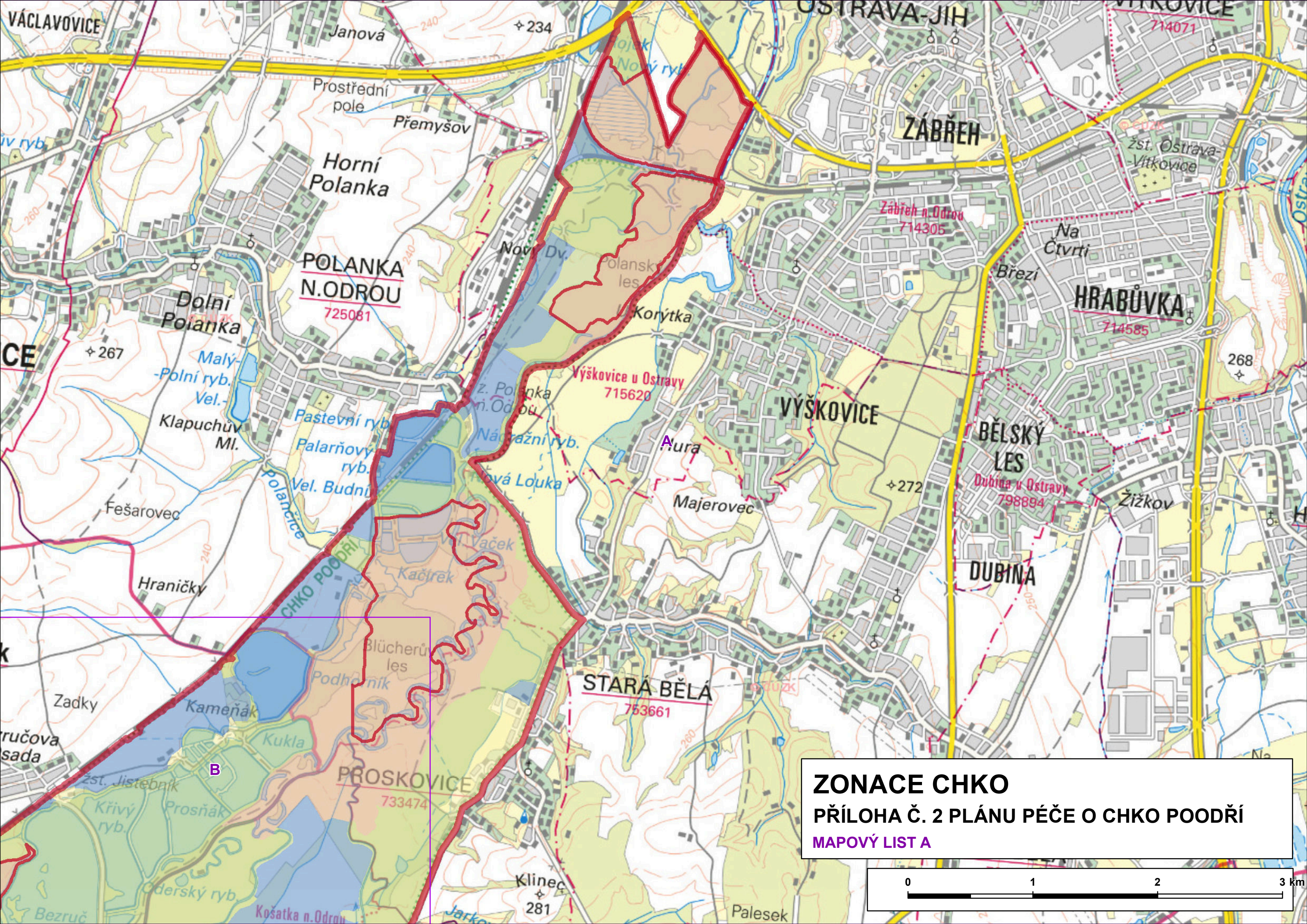
ZÓNA OCHRANY

- 1. ZÓNA
- 2. ZÓNA
- 3. ZÓNA
- 4. ZÓNA

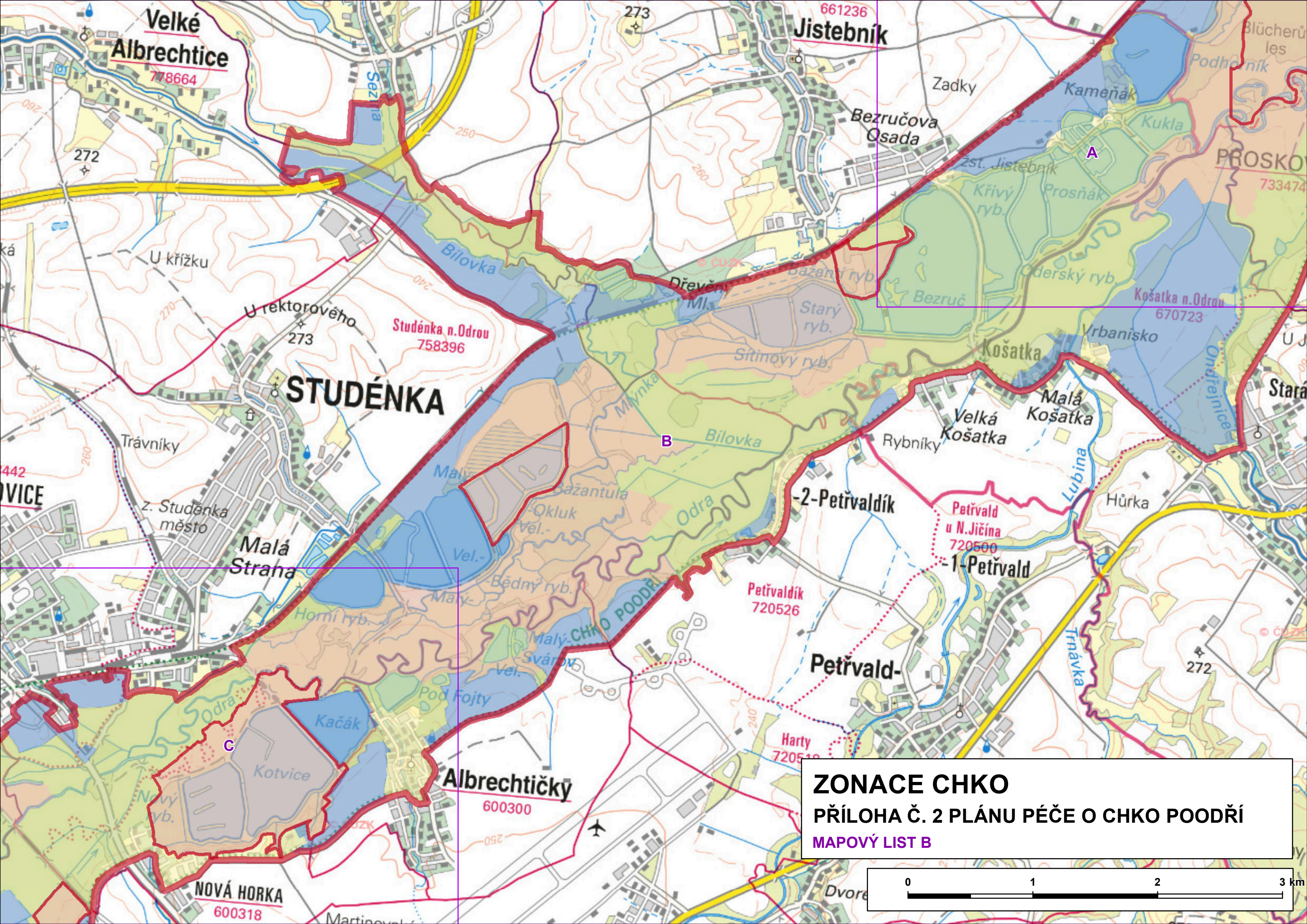
0 2 4 6 8 10 km

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
© Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

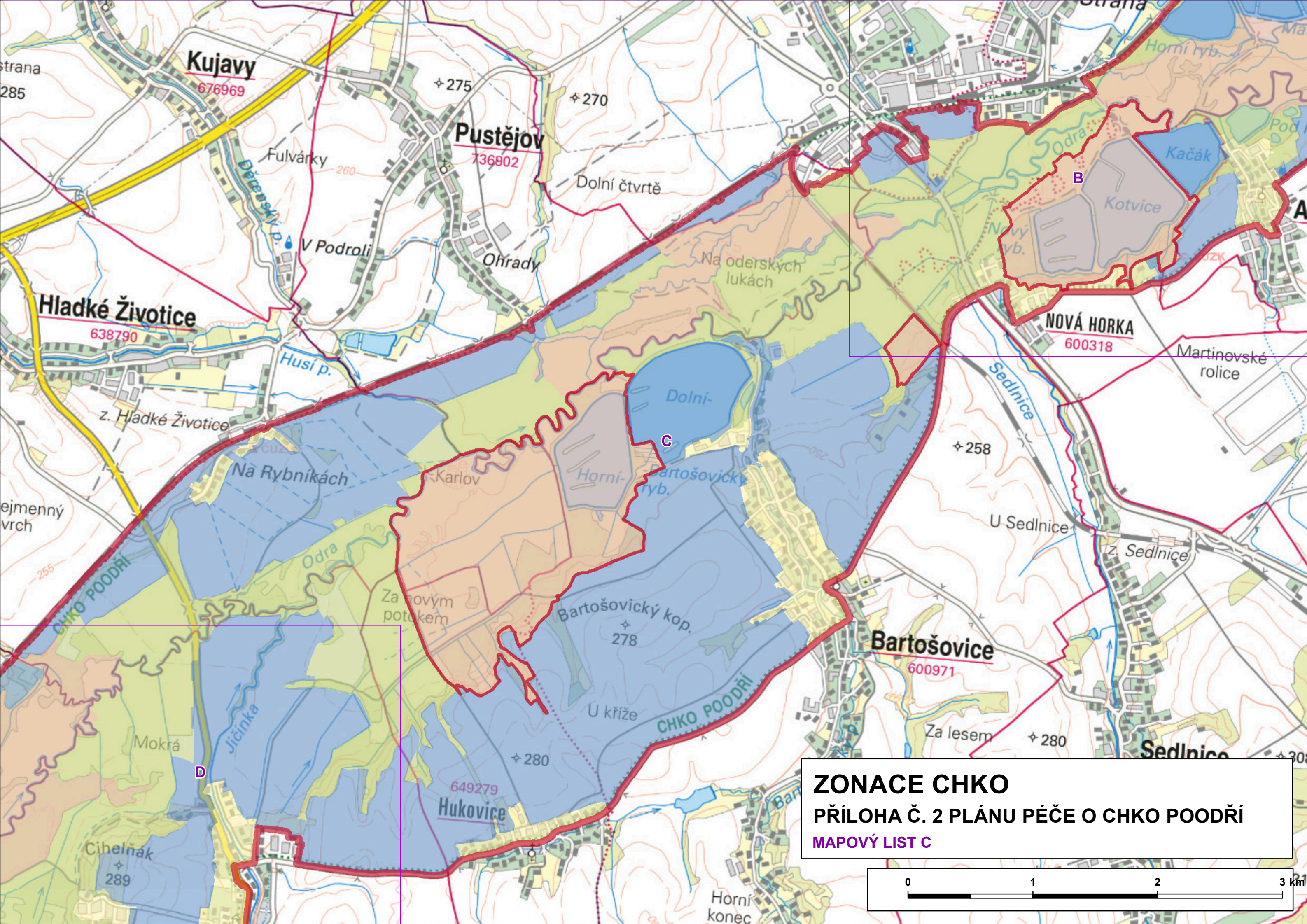
ZONACE CHKO
PŘÍLOHA Č. 2 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST A

ZONACE CHKO
PŘÍLOHA Č. 2 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST B

Kujavy
676969

Pustějov
736902

Hladké Životice
638790

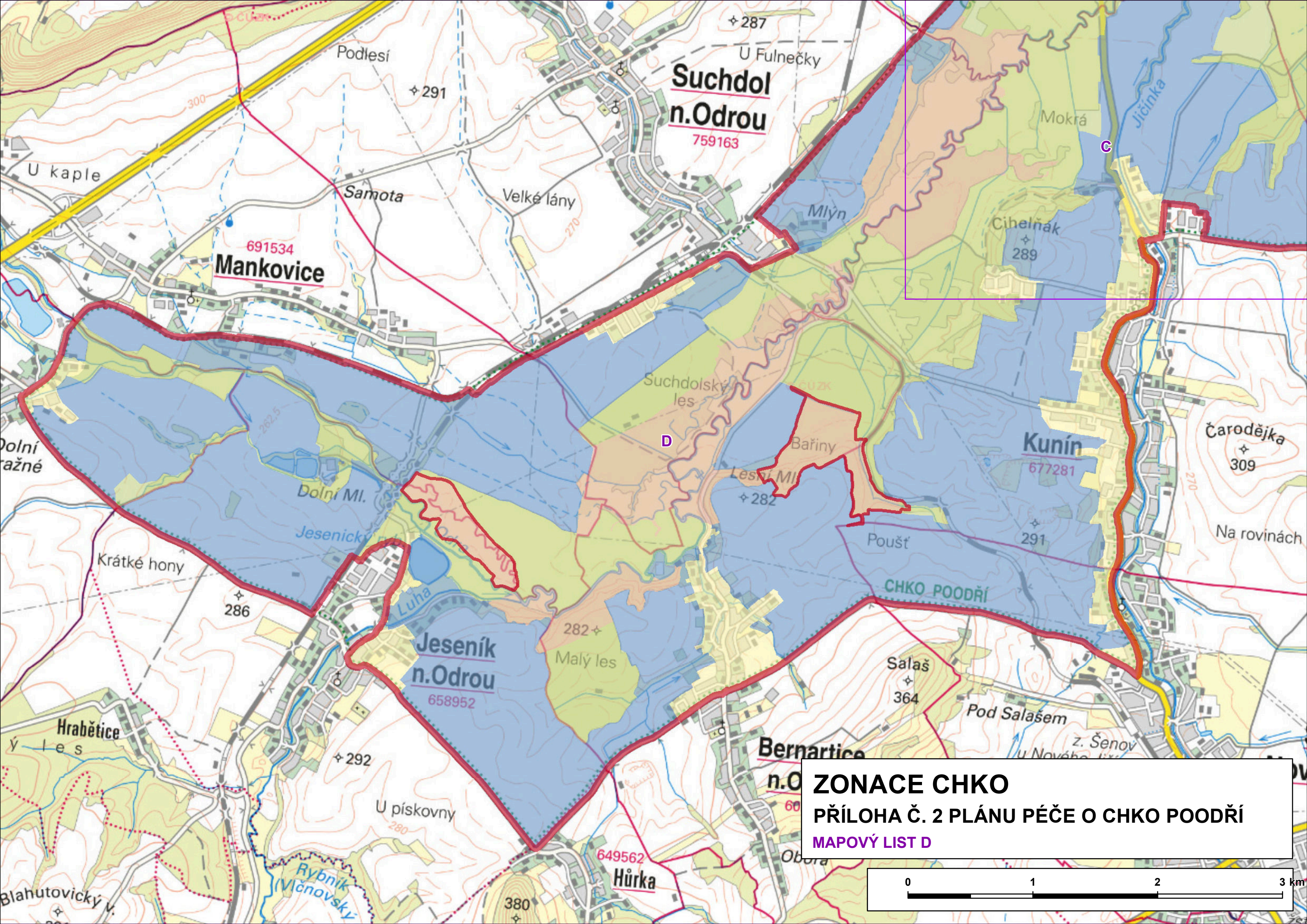
NOVÁ HORKA
600318

Bartošovice
600971

Hukovice
649279

ZONACE CHKO
PŘÍLOHA Č. 2 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST C

**Suchdol
n. Odrou**
759163

691534
Mankovice

Kunín
677281

**Jeseník
n. Odrou**
658952

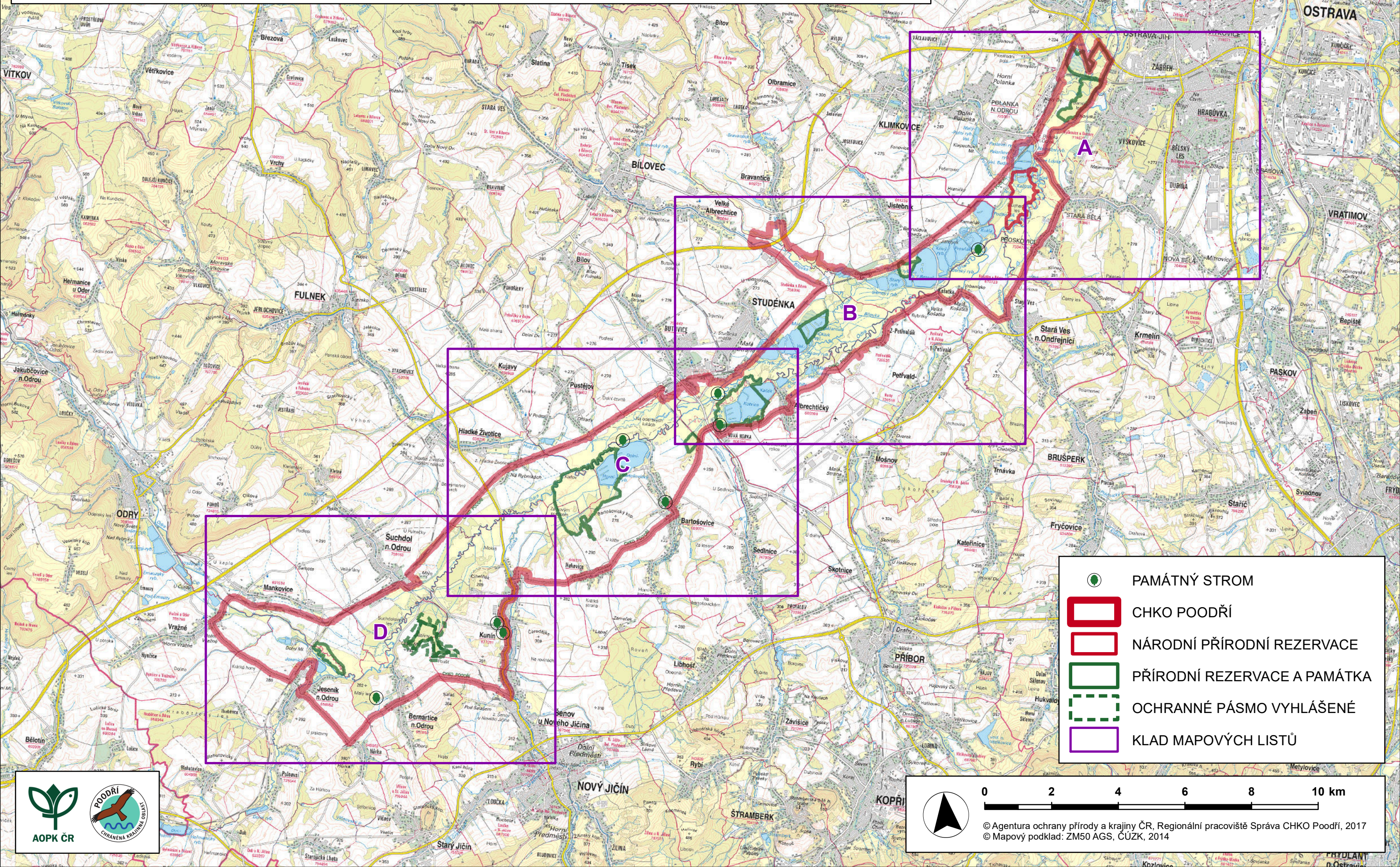
ZONACE CHKO
PŘÍLOHA Č. 2 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST D

MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PAMÁTNÉ STROMY

PŘÍLOHA Č. 3 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

KLAD MAPOVÝCH LISTŮ - MAPOVÉ LISTY V MĚŘÍTKU 1:25 000

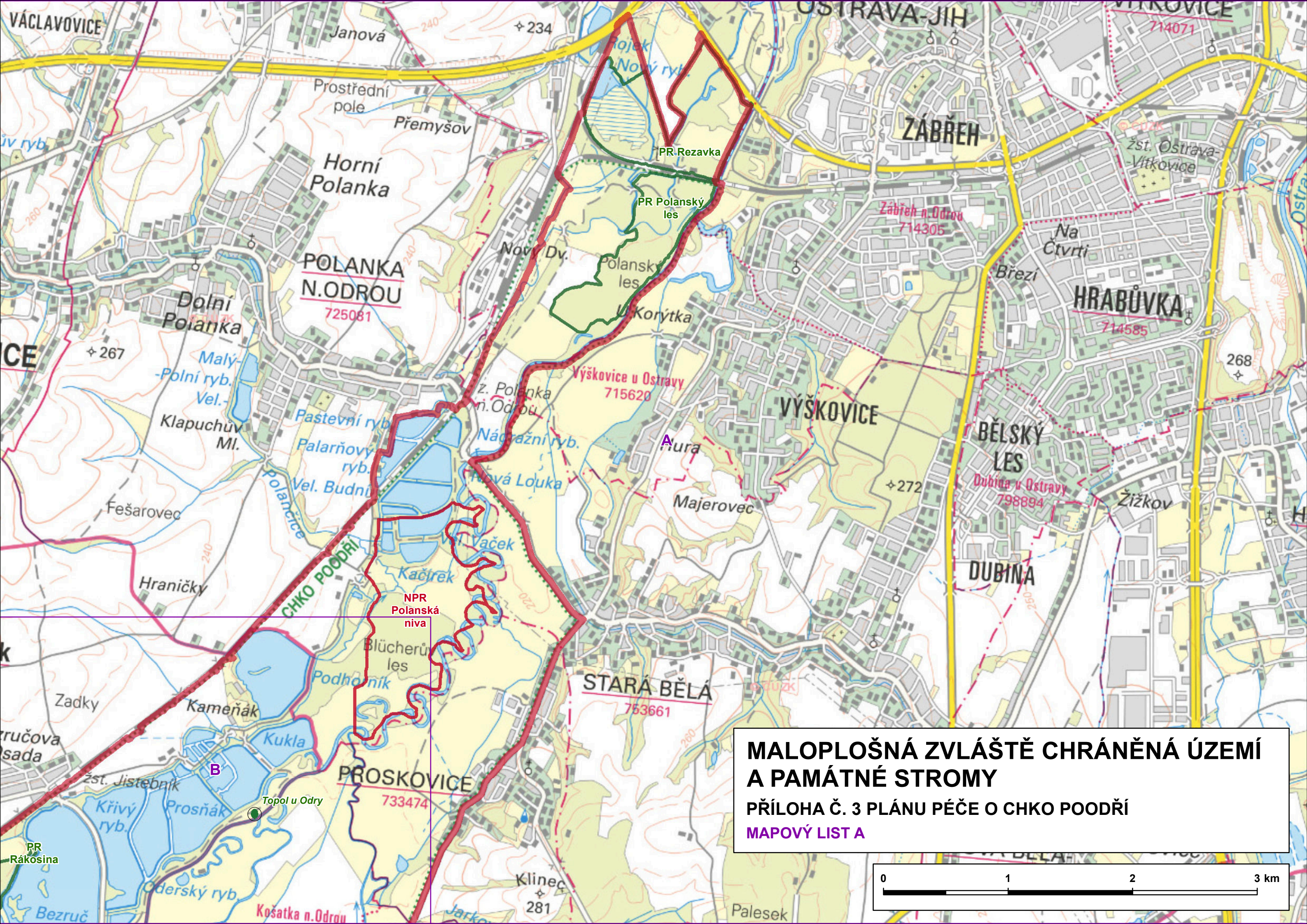

- PAMÁTNÝ STROM
- CHKO POODŘÍ
- NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ REZERVACE
- PŘÍRODNÍ REZERVACE A PAMÁTKA
- OCHRANNÉ PÁSMA VYHLÁŠENÉ
- KLAD MAPOVÝCH LISTŮ

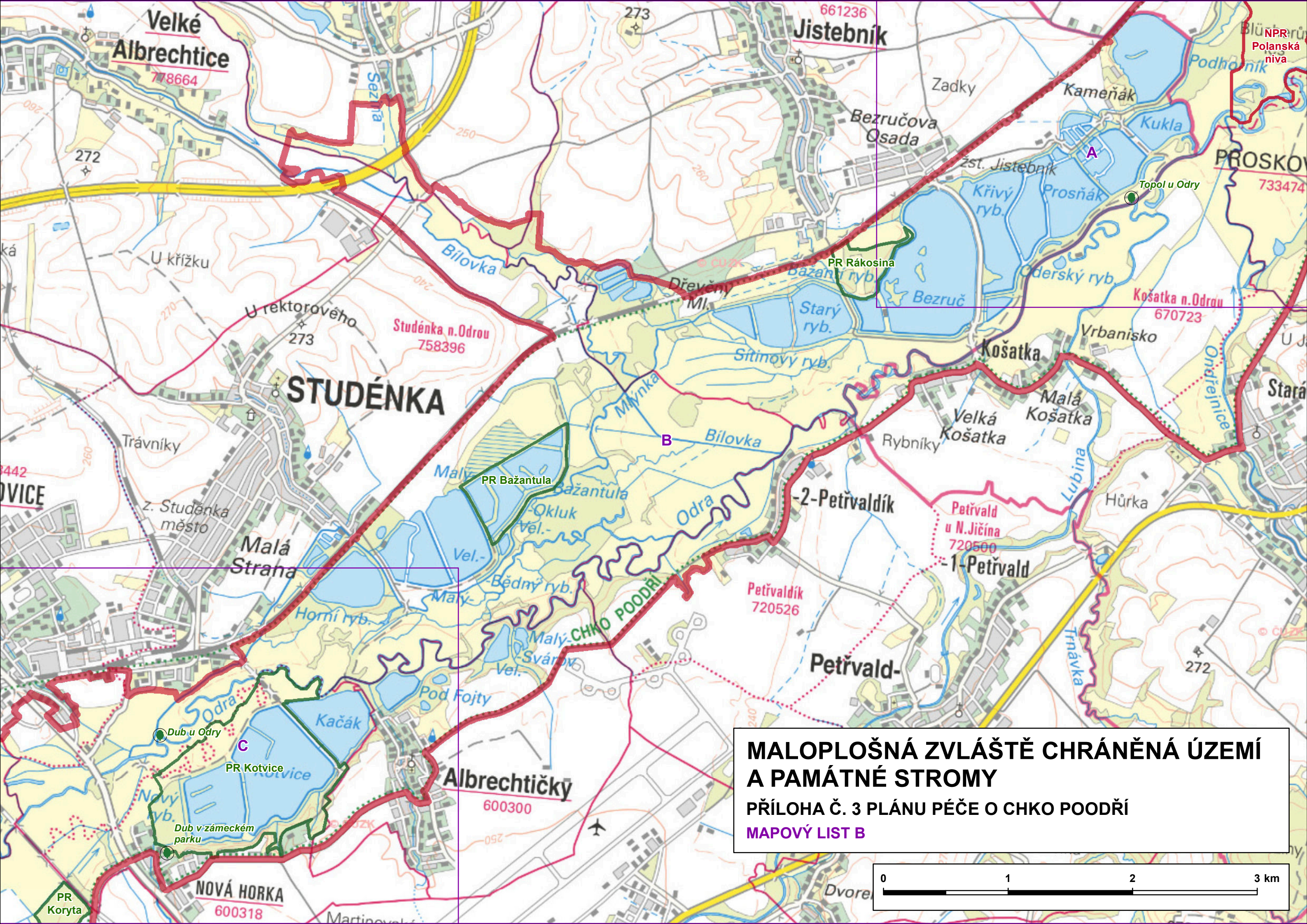
0 2 4 6 8 10 km

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
© Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

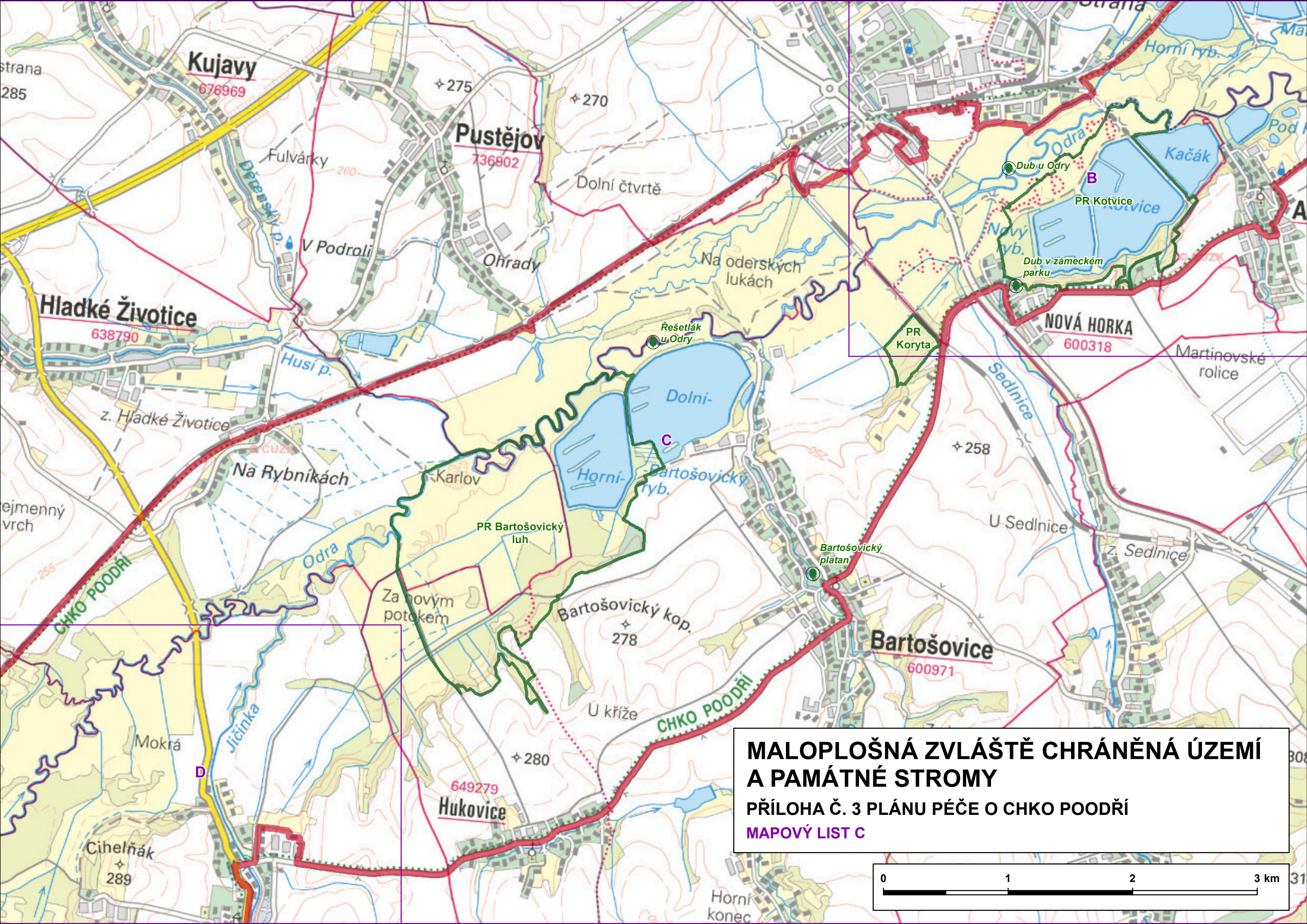
**MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
A PAMÁTNÉ STROMY**
PŘÍLOHA Č. 3 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST A

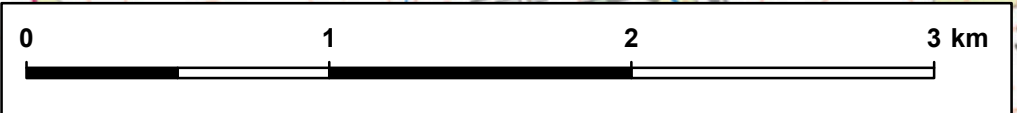

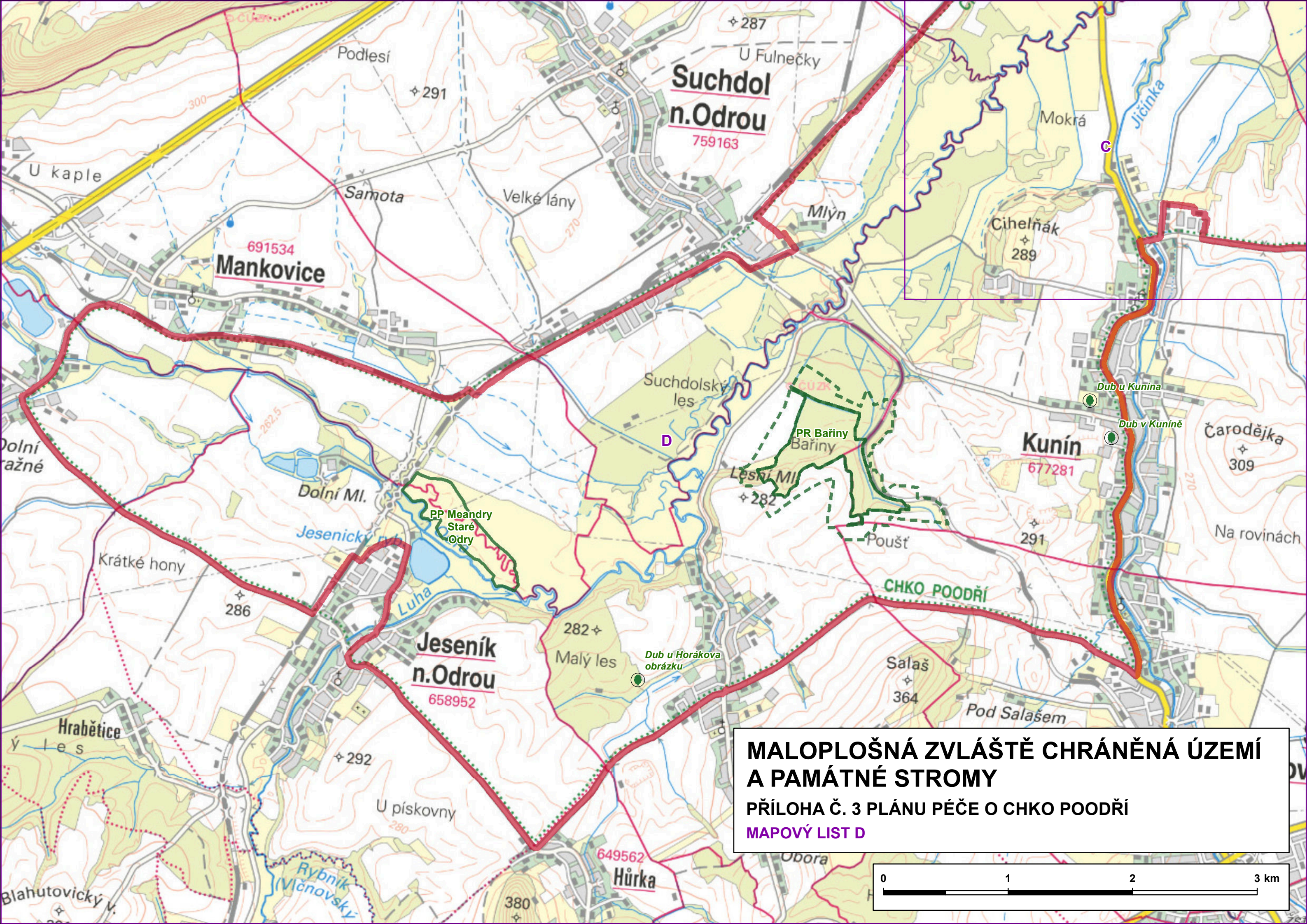
**MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
A PAMÁTNÉ STROMY**
PŘÍLOHA Č. 3 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST B

**MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
A PAMÁTNÉ STROMY**
PŘÍLOHA Č. 3 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST C

**MALOPLOŠNÁ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
A PAMÁTNÉ STROMY**
PŘÍLOHA Č. 3 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST D

NATURA 2000

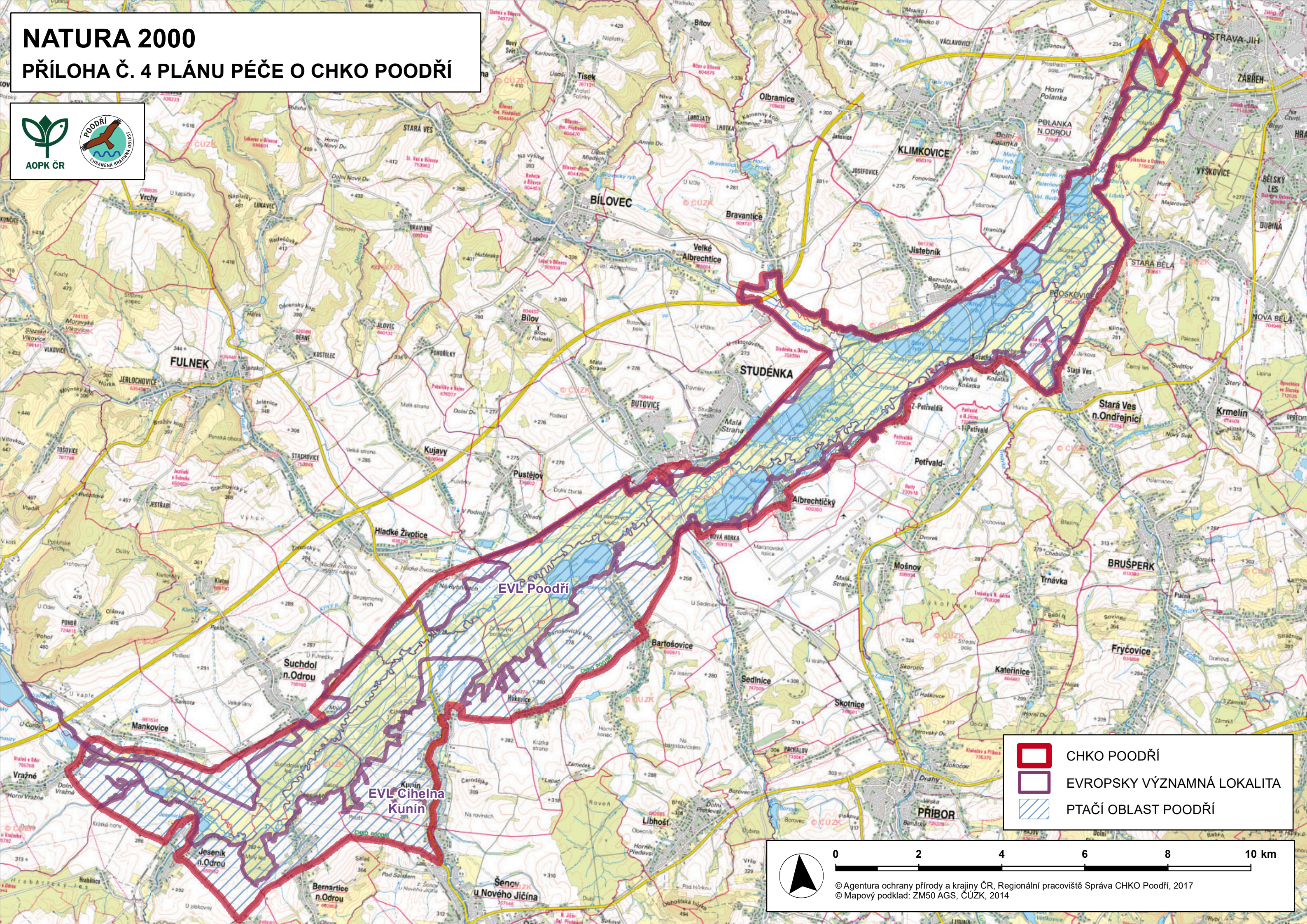
PŘÍLOHA Č. 4 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

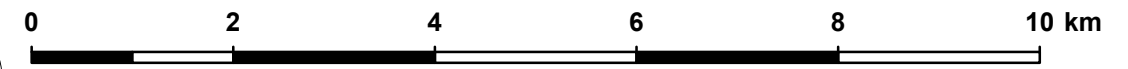
AOPK ČR

POODŘÍ
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST

- CHKO POODŘÍ
- EVROPSKY VÝZNAMNÁ LOKALITA
- PTAČÍ OBLAST POODŘÍ

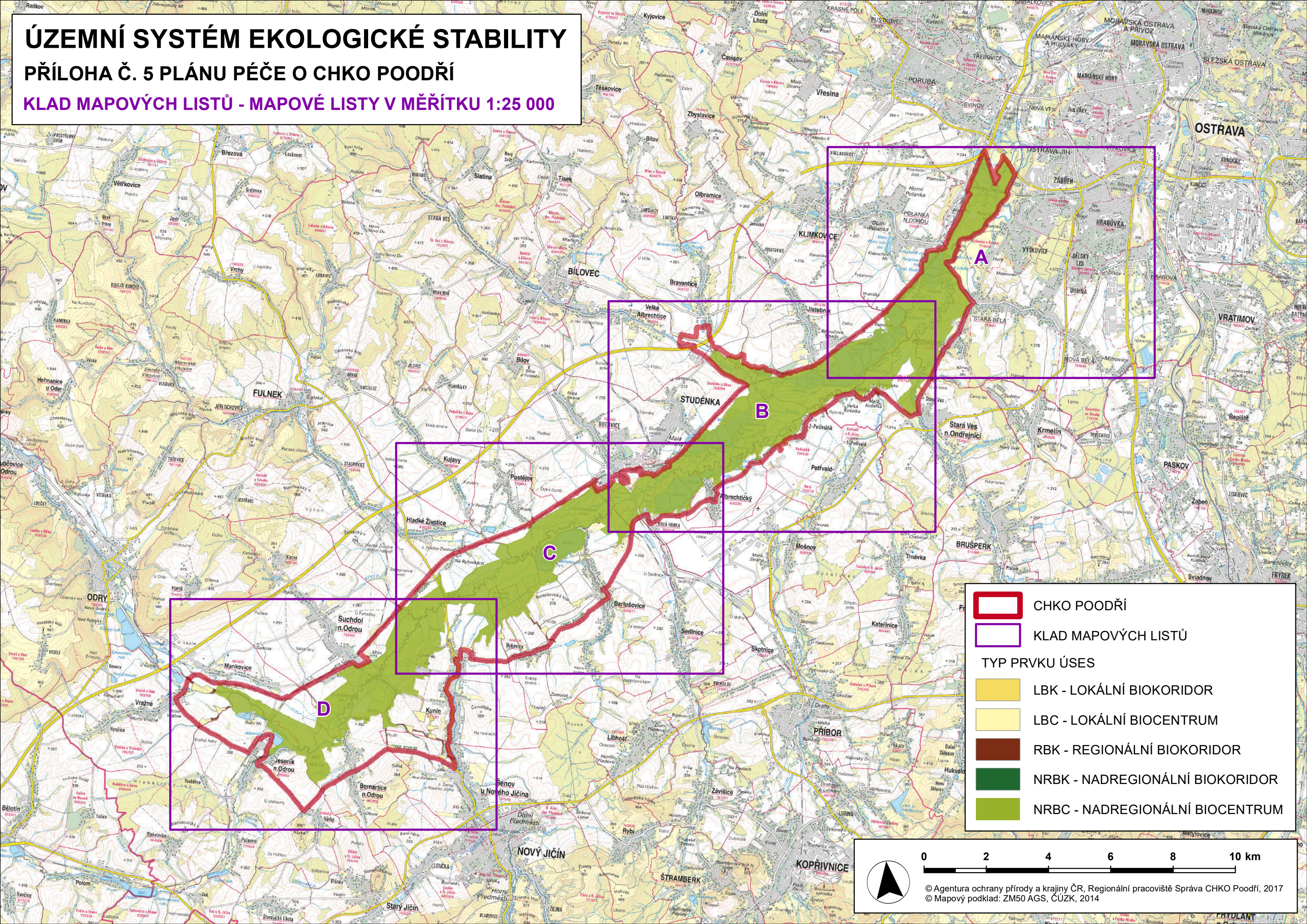

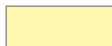

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
© Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

PŘÍLOHA Č. 5 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

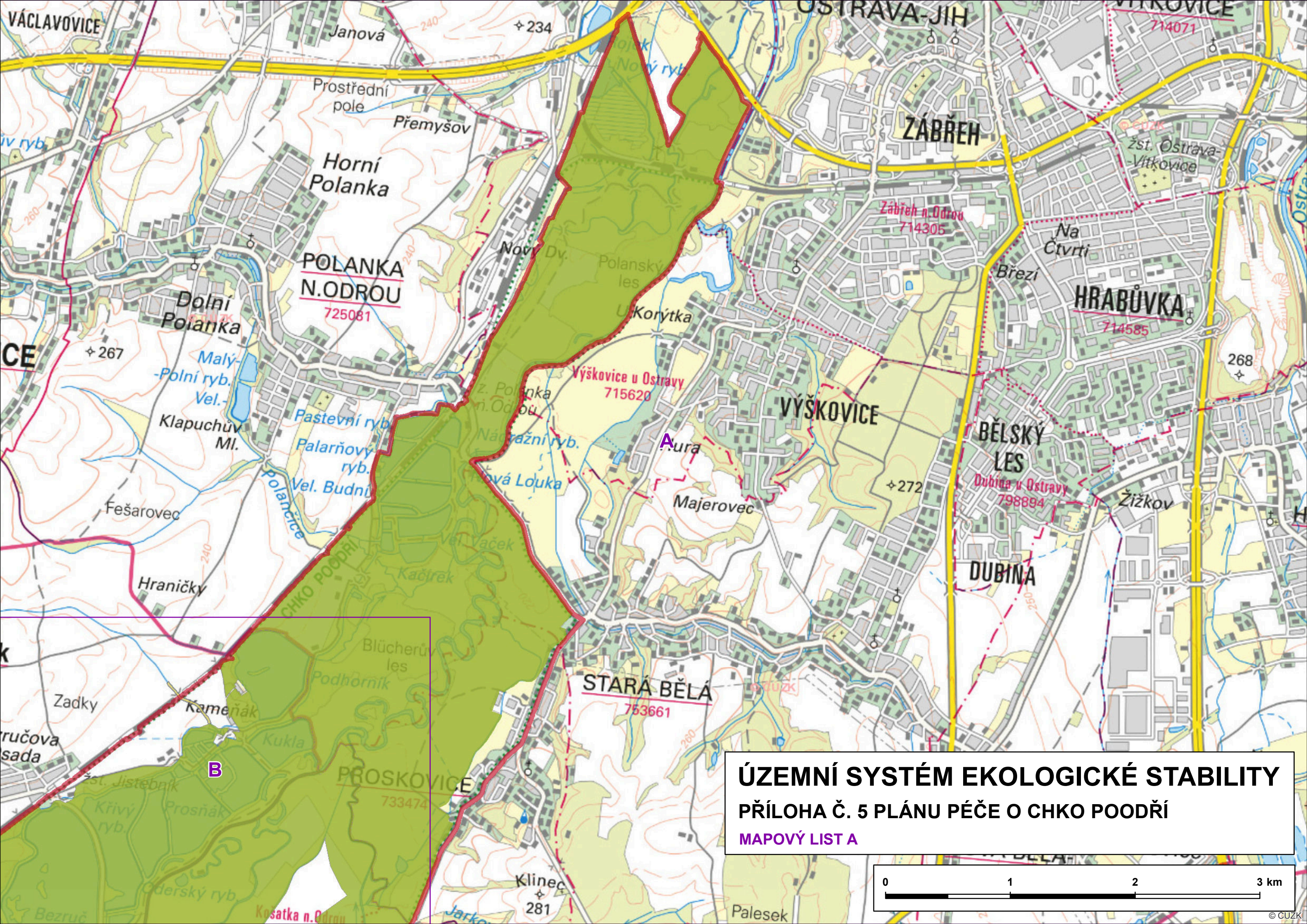
KLAD MAPOVÝCH LISTŮ - MAPOVÉ LISTY V MĚŘÍTKU 1:25 000

	CHKO POODŘÍ
	KLAD MAPOVÝCH LISTŮ
TYP PRVKU ÚSES	
	LBK - LOKÁLNÍ BIODORIDOR
	LBC - LOKÁLNÍ BIOCENTRUM
	RBK - REGIONÁLNÍ BIODORIDOR
	NRBK - NADREGIONÁLNÍ BIODORIDOR
	NRBC - NADREGIONÁLNÍ BIOCENTRUM

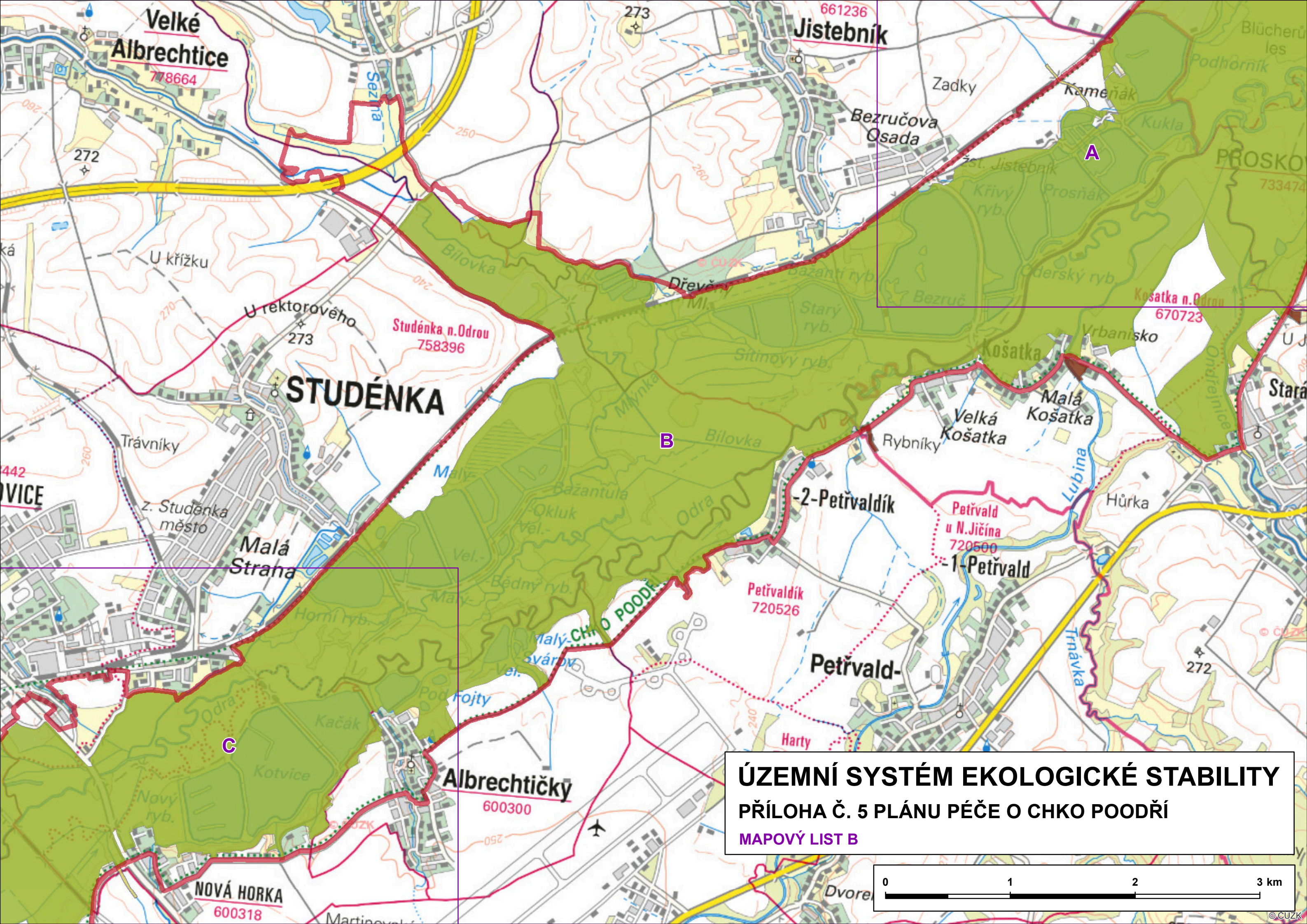
0 2 4 6 8 10 km

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
 © Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

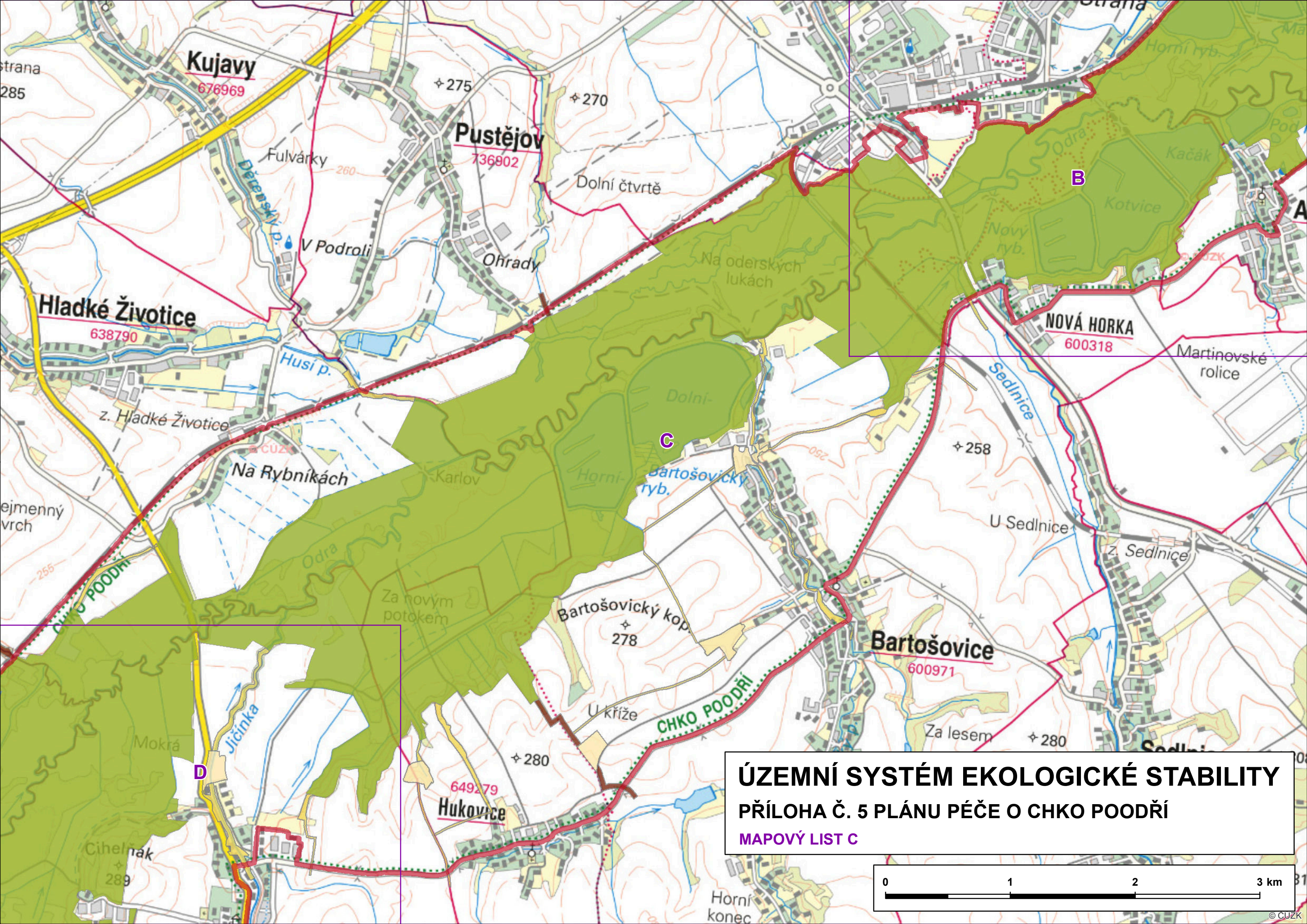
ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY
PŘÍLOHA Č. 5 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST A

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY
PŘÍLOHA Č. 5 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST B

Kujavy
676969

Pustějov
736902

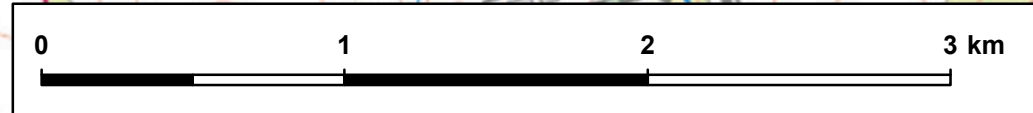
Hladké Životice
638790

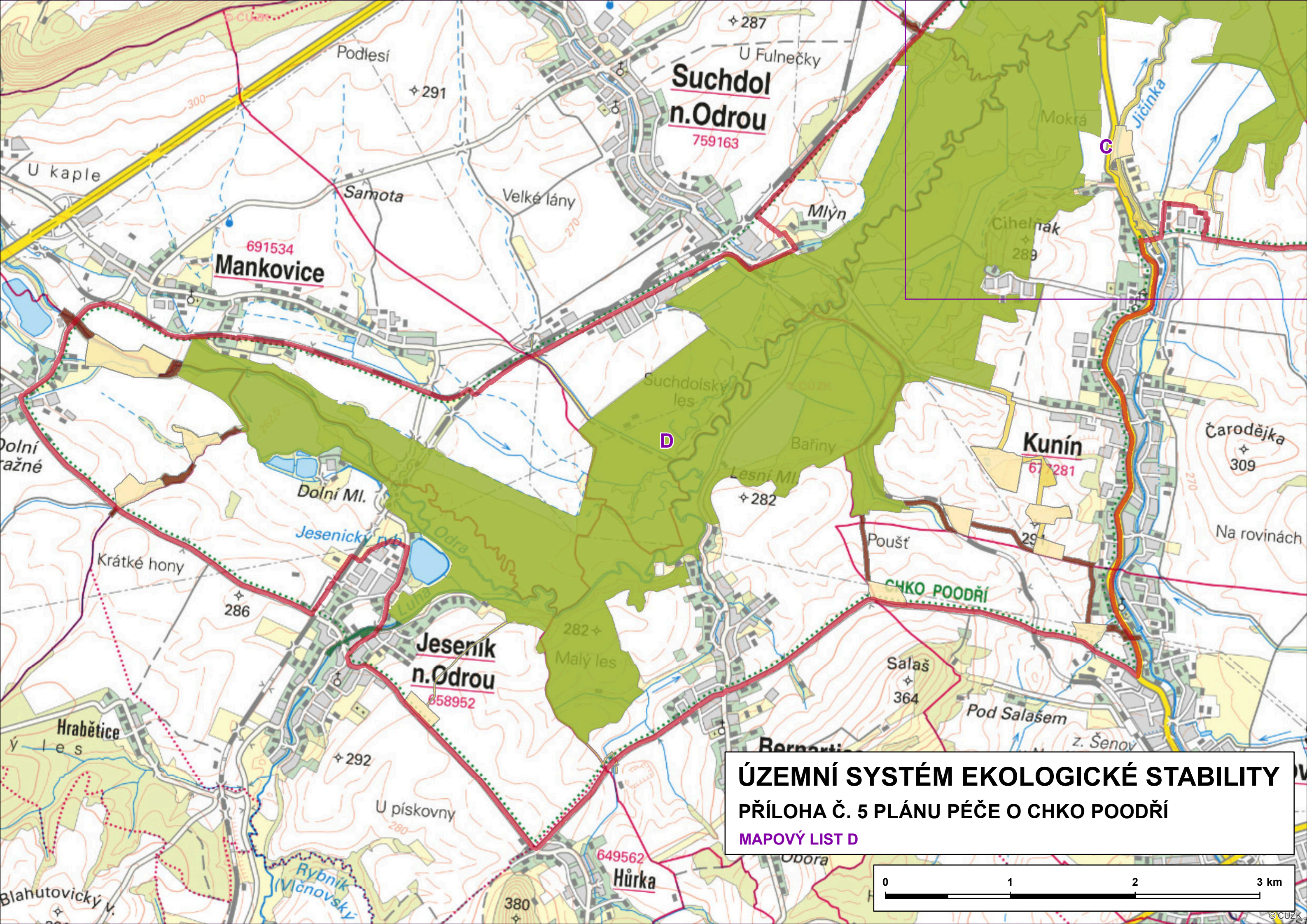
NOVÁ HORKA
600318

Bartošovice
600971

Hukovice
649279

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY
PŘÍLOHA Č. 5 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST C

**Suchdol
n. Odrou**
759163

691534
Mankovice

**Jeseník
n. Odrou**
658952

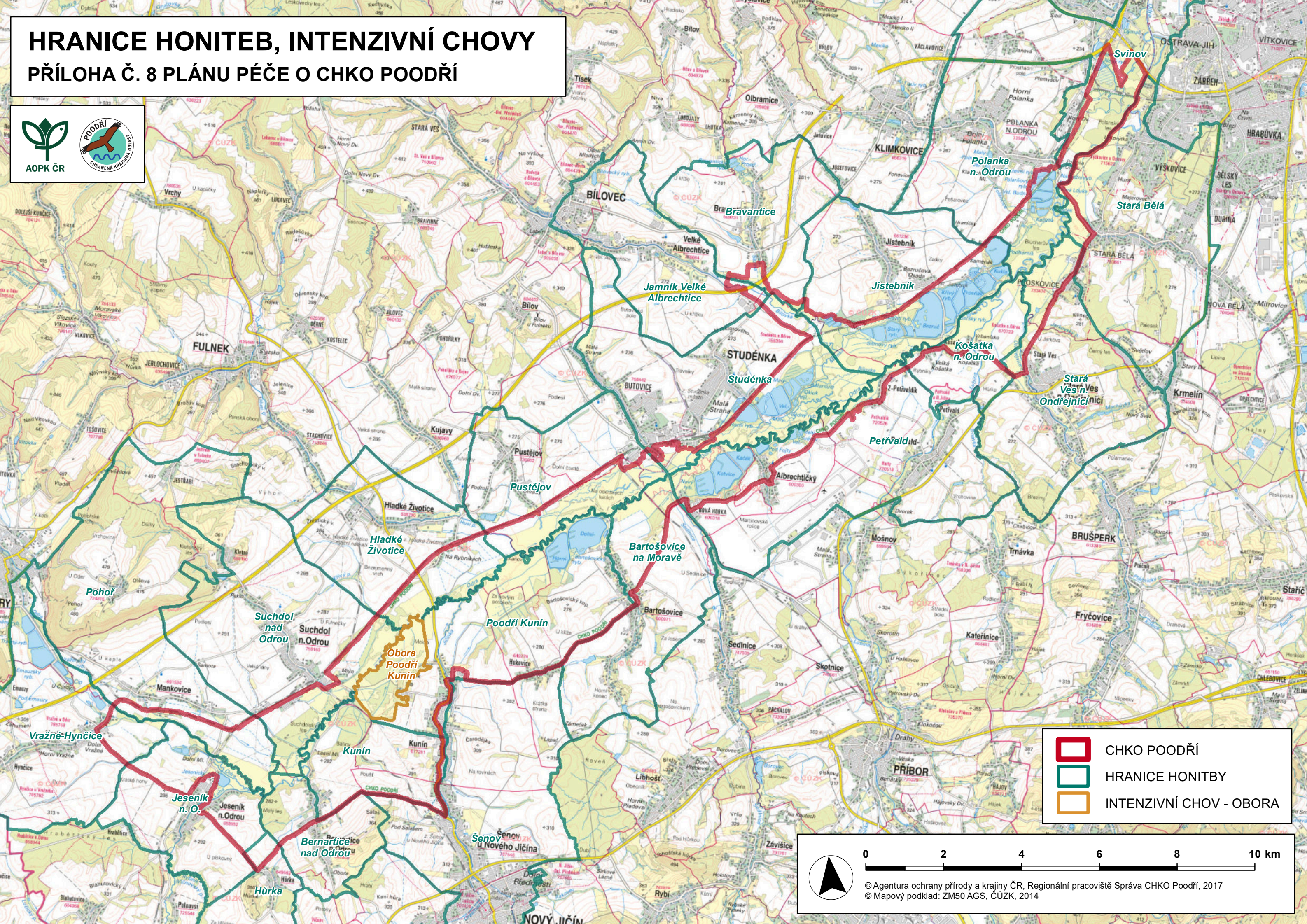
Kunín
672281

CHKO POODŘÍ

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY
PŘÍLOHA Č. 5 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST D

HRANICE HONITEB, INTENZIVNÍ CHOVY PŘÍLOHA Č. 8 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

- CHKO POODŘÍ
- HRANICE HONITBY
- INTENZIVNÍ CHOV - OBORA

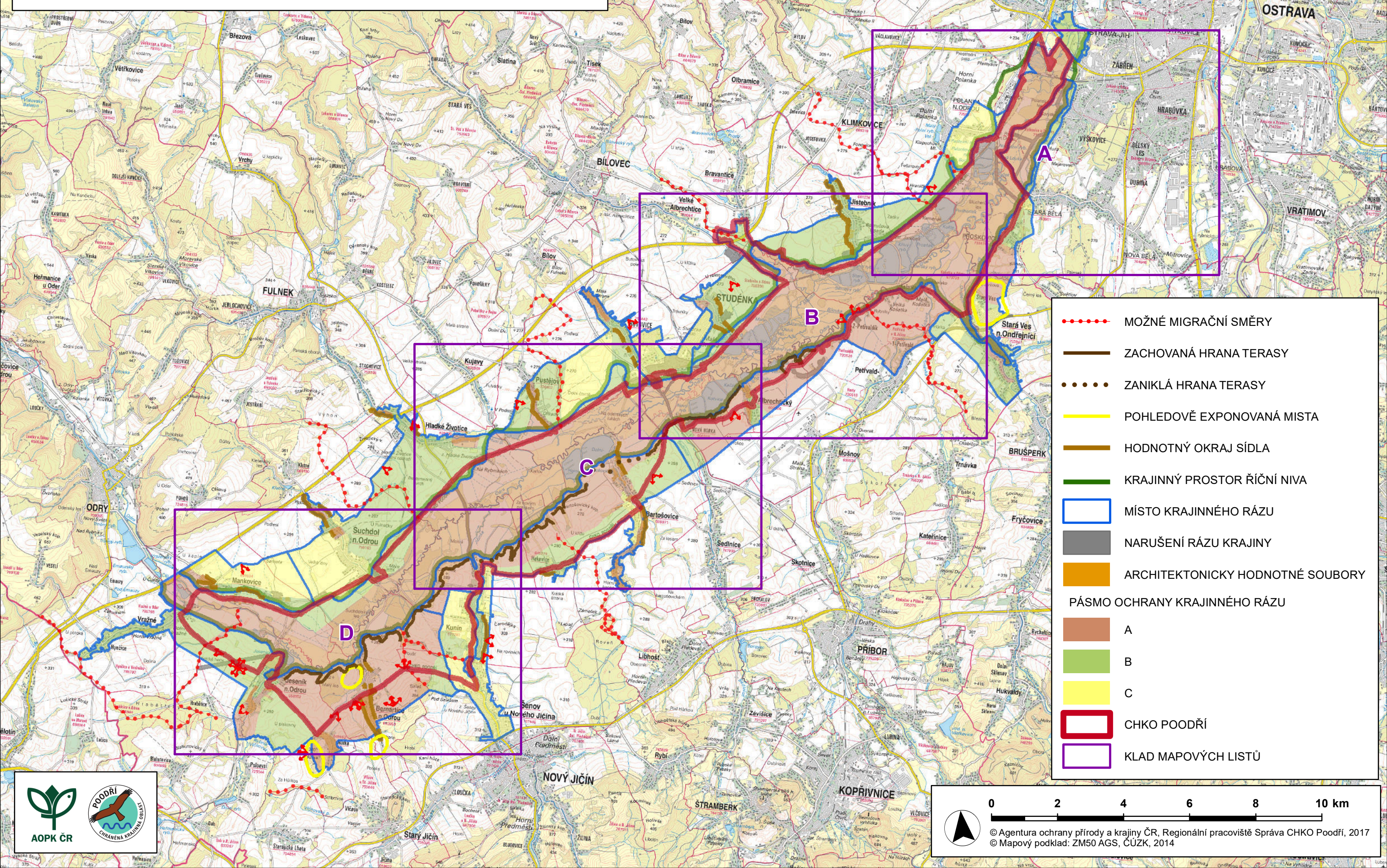
0 2 4 6 8 10 km

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
© Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

PRVKY KRAJINNÉHO RÁZU

PŘÍLOHA Č. 9 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ

KLAD MAPOVÝCH LISTŮ - MAPOVÉ LISTY V MĚŘÍTKU 1:25 000

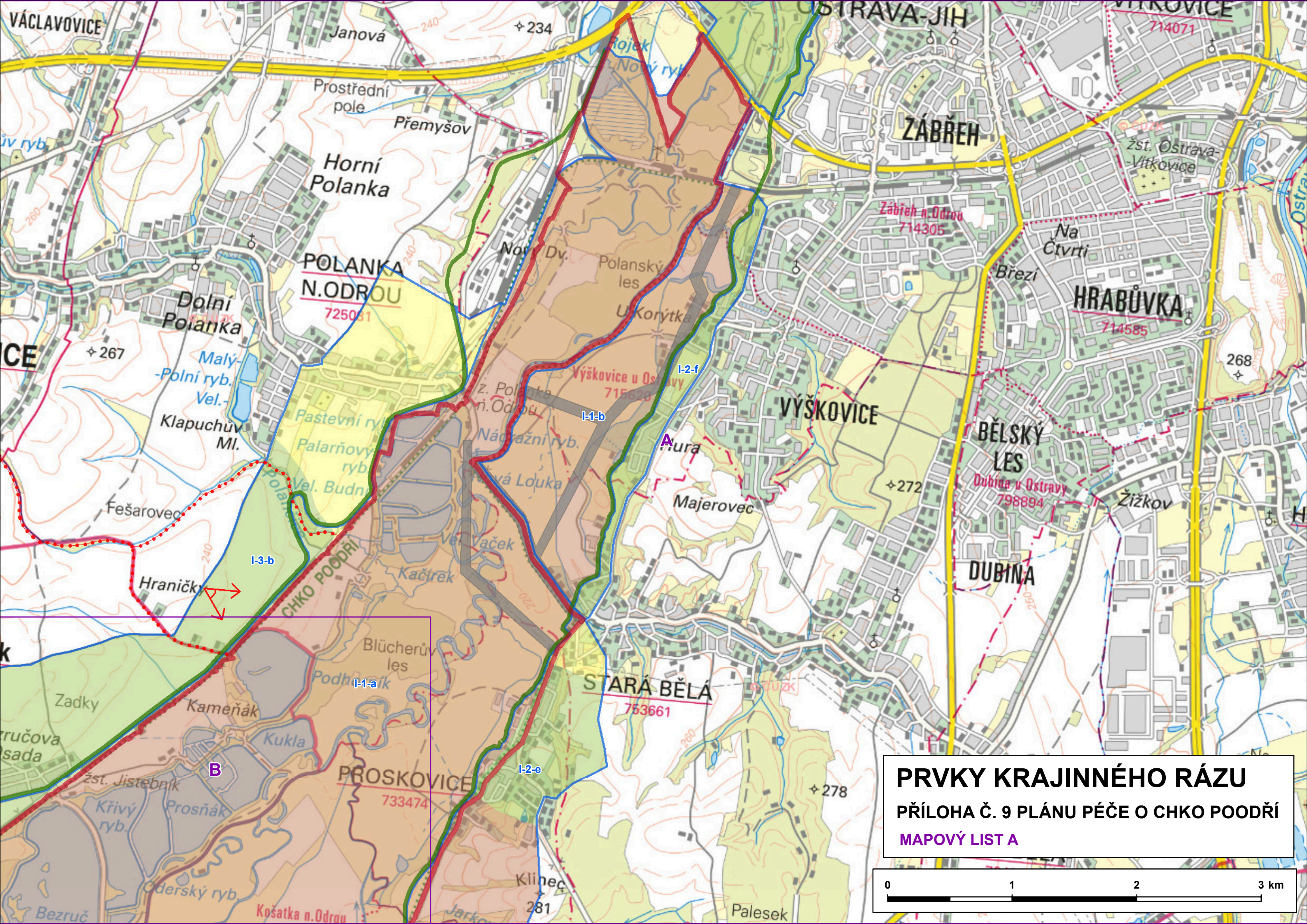

- MOŽNÉ MIGRAČNÍ SMĚRY
- ZACHOVANÁ HRANA TERASY
- ZANIKLÁ HRANA TERASY
- POHLEDOVĚ EXPONOVANÁ MISTA
- HODNOTNÝ OKRAJ SÍDLA
- KRAJINNÝ PROSTOR ŘIČNÍ NIVA
- MÍSTO KRAJINNÉHO RÁZU
- NARUŠENÍ RÁZU KRAJINY
- ARCHITEKTONICKY HODNOTNÉ SOUBORY
- PÁSMO OCHRANY KRAJINNÉHO RÁZU
- A
- B
- C
- CHKO POODŘÍ
- KLAD MAPOVÝCH LISTŮ

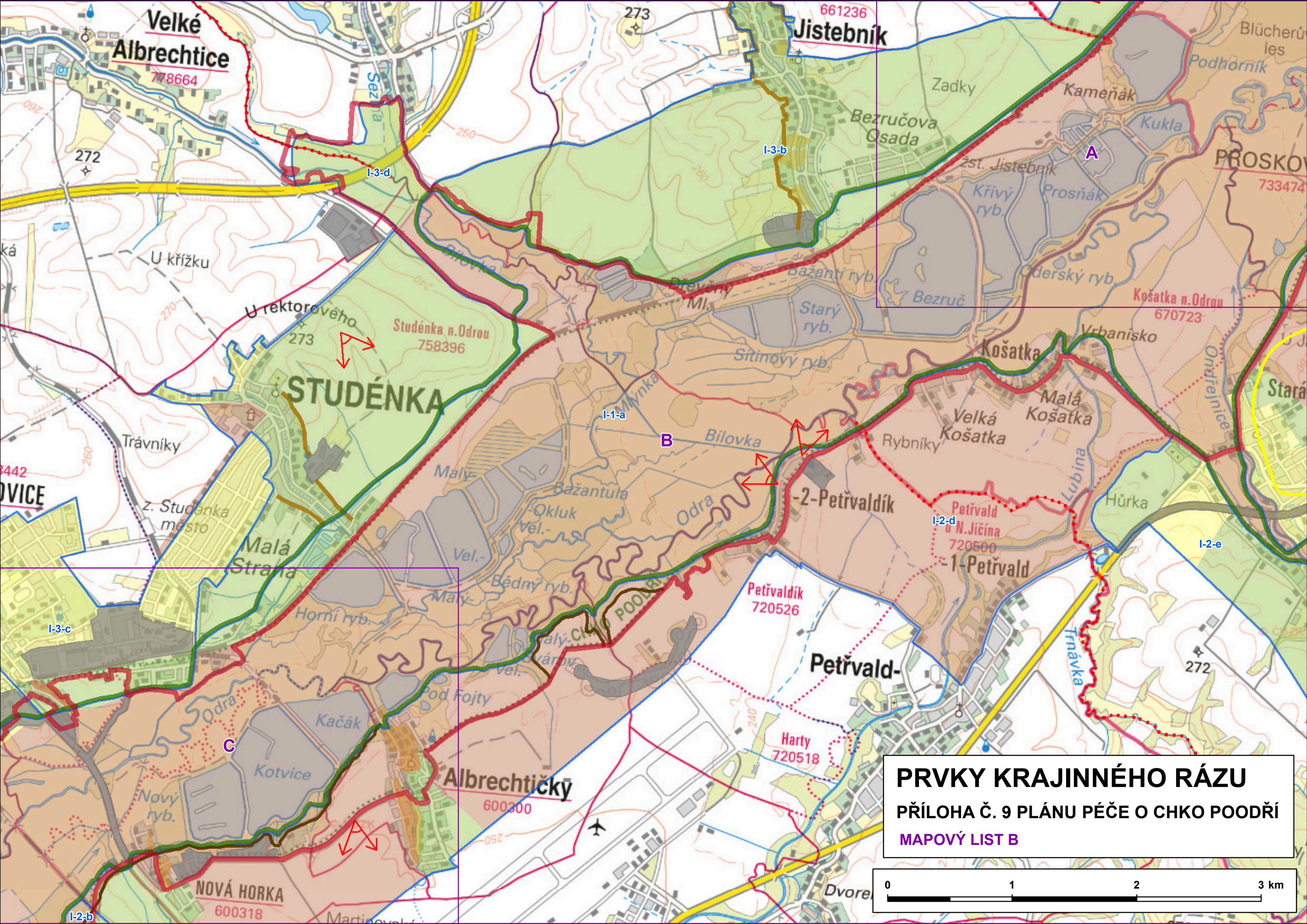
0 2 4 6 8 10 km

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Poodří, 2017
© Mapový podklad: ZM50 AGS, ČÚZK, 2014

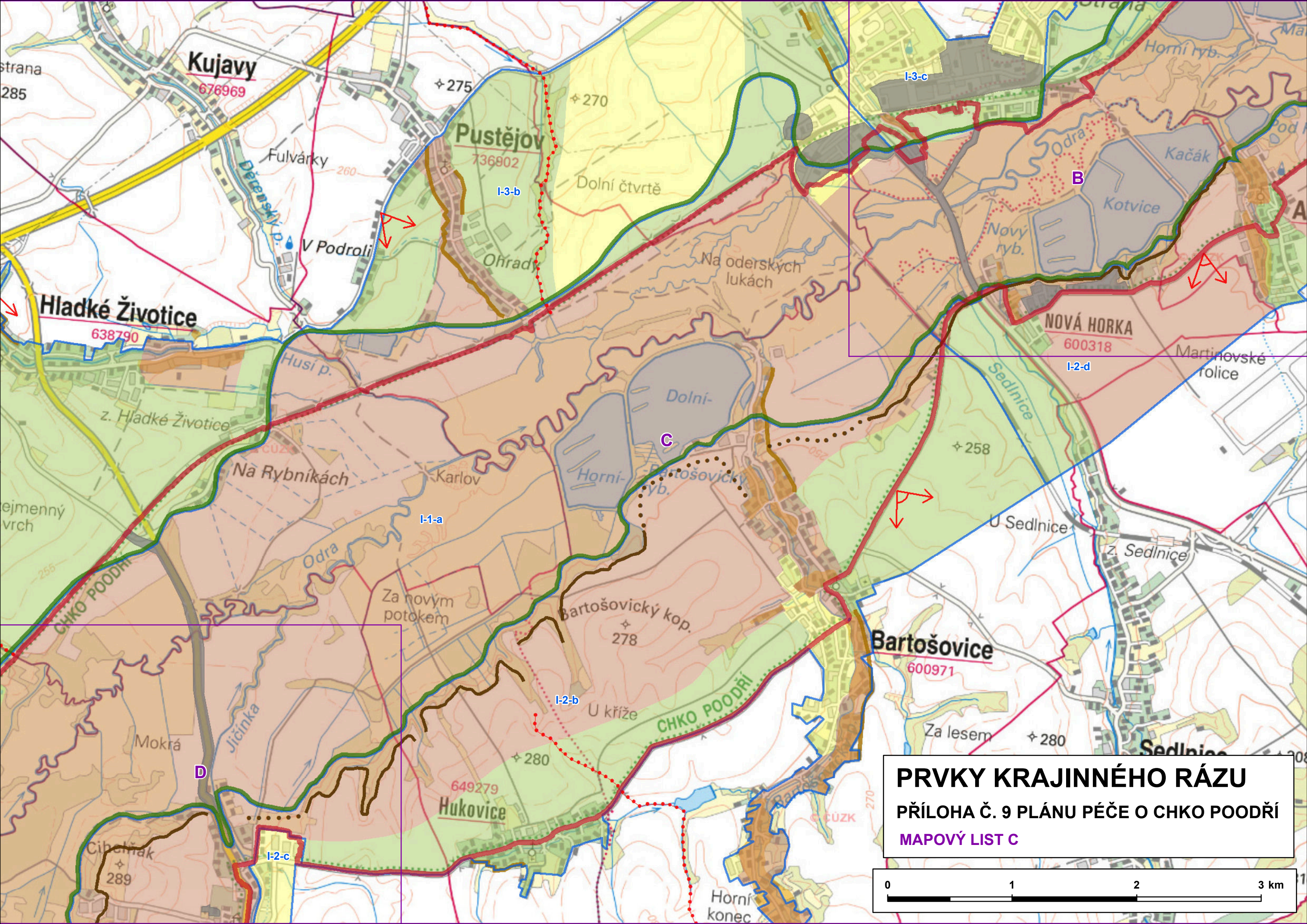
PRVKY KRAJINNÉHO RÁZU
PŘÍLOHA Č. 9 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST A

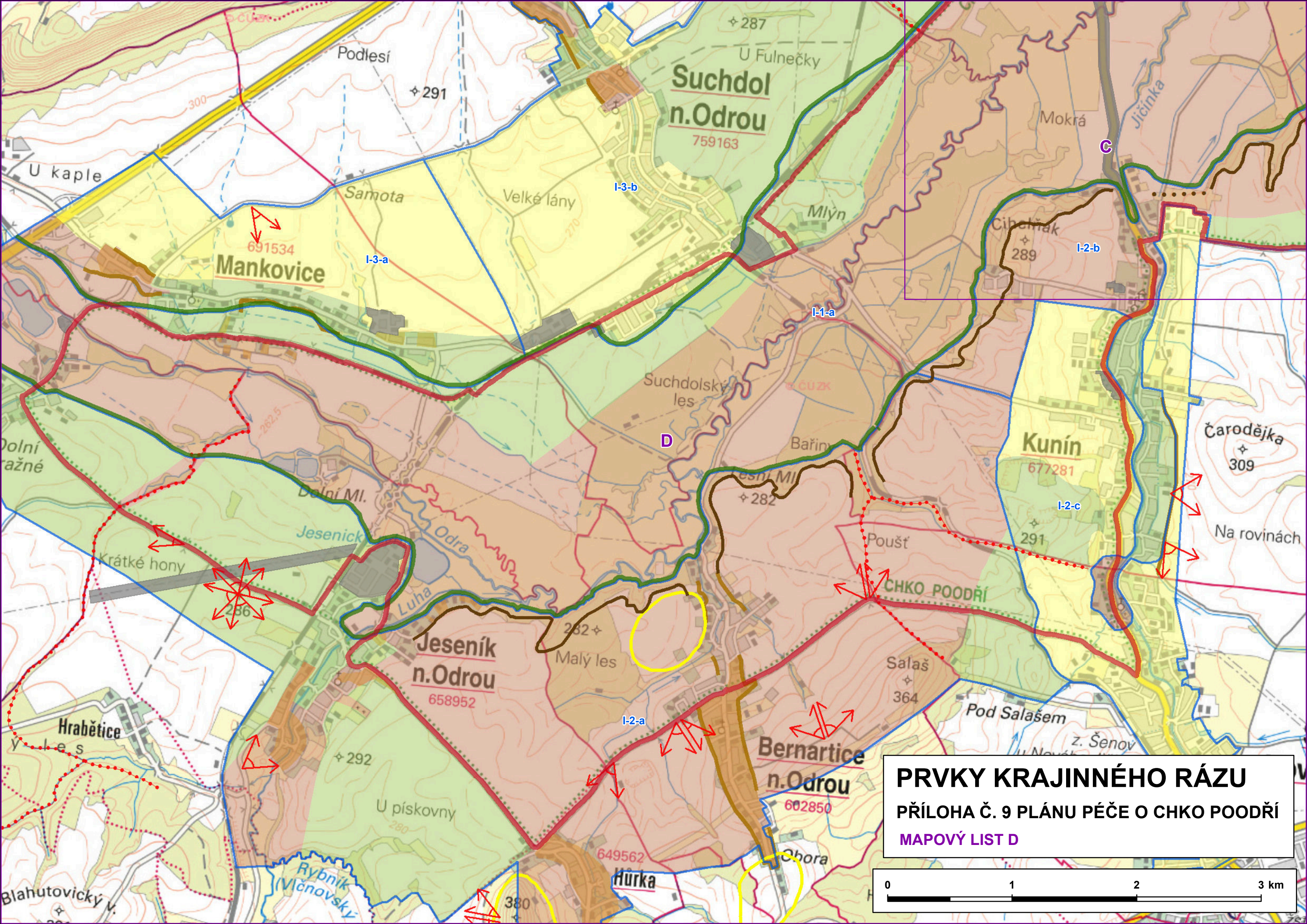
PRVKY KRAJINNÉHO RÁZU
PŘÍLOHA Č. 9 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST B

PRVKY KRAJINNÉHO RÁZU
PŘÍLOHA Č. 9 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST C

PRVKY KRAJINNÉHO RÁZU
PŘÍLOHA Č. 9 PLÁNU PÉČE O CHKO POODŘÍ
MAPOVÝ LIST D

